

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ

Θ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ)

Σ Υ Ν Ο Δ Ο Σ Α'

ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΚΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΒΟΥΛΗΣ

ΘΕΡΟΥΣ 1997

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ Κ'

Τρίτη 5 Αυγούστου 1997

Αθήνα, σήμερα στις 5 Αυγούστου 1997, ημέρα Τρίτη και ώρα 19.00' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου το Τμήμα Διακοπής Εργασιών της Βουλής (Β' σύνθεση), για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Προέδρου αυτής κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ**.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

(ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ). Σύμφωνα με την από 31/7/97 εξουσιοδότηση του Τμήματος, επικυρώθηκαν με ευθύνη του Προεδρείου τα Πρακτικά της ΙΘ' συνεδριάσεως του, της 31ης Ιουλίου 1997 σε ό,τι αφορά την απόφαση για την έγκριση του εκπαιδευτικού προγράμματος "Βουλή των Εφήβων".)

Πριν προχωρήσουμε στο έργο μας, με ιδιαίτερη λύπη θέλω να ανακοινώσω στο Τμήμα το θάνατο του εκλεκτού πολιτικού ανδρός, Γρηγόρη Γιάνναρου, τέως συναδέλφου που επήμεσε τα έδρανα της Αιθούσης αυτής ως συνέχεια μιας ολόκληρης ζωής αγώνων και προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο και στην πατρίδα.

Αύριο στις 16.30' θα γίνει η κηδεία του στο Α' Νεκροταφείο. Το Προεδρείο της Βουλής θα παρακολουθήσει την κηδεία του εκλεπτόντος πρώην συναδέλφου και ο Α' Αντιπρόεδρος κ. Κρητικός θα εκφωνήσει επικήδειο λόγο.

Κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στην ημερήσια διάταξη
ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Θα γίνει προεκφώνηση των νομοσχεδίων, που είναι γραμμένα στην ημερήσια διάταξη.

Υπουργείου Γεωργίας

Ψήφιση στο σύνολο του σχεδίου νόμου: "Μέτρα για τους νέους αγρότες, σύσταση Οργανισμού Γεωργικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Απασχόλησης και άλλες διατάξεις". Η ψήφισή του στο σύνολο θα γίνει σήμερα.

Υπουργείου Οικονομικών

Μόνη συζήτηση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου: "Ειδικό μισθολόγιο δικαστικών λειτουργών, μισθολόγια κύριου προσωπικού Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και ιατροδικαστών και άλλες διατάξεις". Το νομοσχέδιο θα συζητηθεί σήμερα.

Υπουργείου Γεωργίας

Μόνη συζήτηση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου

του σχεδίου νόμου: "Τροποποίηση της κείμενης νομοθεσίας για τα γεωργικά και κτηνιατρικά φάρμακα, ρύθμιση χρεών συνεταιριστικών οργανώσεων και άλλες διατάξεις".

Ερωτάται το Τμήμα: Γίνεται δεκτό το νομοσχέδιο;

ΜΕΡΙΚΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Κρατείται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Το νομοσχέδιο κρατήθηκε και θα συζητηθεί κατά τον Κανονισμό.

Επανερχόμαστε στην ψήφιση στο σύνολο του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Γεωργίας: "Μέτρα για τους νέους αγρότες, σύσταση Οργανισμού Γεωργικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Απασχόλησης και άλλες διατάξεις".

Κύριε Υπουργέ, έχετε να κάνετε κάποια νομοτεχνική παρατήρηση;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΤΖΟΥΜΑΚΑΣ (Υπουργός Γεωργίας): Θα ήθελα να κάνω μία νομοτεχνική διόρθωση στο άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ορίστε, έχετε το λόγο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΤΖΟΥΜΑΚΑΣ (Υπουργός Γεωργίας): Στο άρθρο 2, στο δεύτερο εδάφιο του στοιχείου β', η φράση "οικοδομική άδεια ή έγκριση άλλης δημόσιας αρχής κλπ.", διαγράφεται. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Οι κύριοι εισηγητές και οι εκπρόσωποι των κομμάτων έχουν να κάνουν καμία παρατήρηση; Καμία.

Ερωτάται το Τμήμα: Γίνεται δεκτό το νομοσχέδιο του Υπουργείου Γεωργίας, όπως έχει διανεμηθεί και με τη νομοτεχνική διόρθωση του κυρίου Υπουργού και στο σύνολο;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Κατά πλειοψηφία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Το νομοσχέδιο του Υπουργείου Γεωργίας, όπως έχει διανεμηθεί και με τη νομοτεχνική διόρθωση του κυρίου Υπουργού έγινε δεκτό και στο σύνολο κατά πλειοψηφία.

Συνεπώς, το νομοσχέδιο του Υπουργείου Γεωργίας "Μέτρα για τους νέους αγρότες, σύσταση Οργανισμού Γεωργικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Απασχόλησης και άλλες διατάξεις", έγινε δεκτό κατά πλειοψηφία σε μόνη συζήτηση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου και έχει ως εξής:

Μέτρα για τους νέους αγρότες, σύσταση Οργανισμού Γεωργικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρπισης και Απασχόλησης και άλλες διατάξεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ

Άρθρο 1

Ορισμοί

1. Αγρότες, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, είναι οι ασχολούμενοι κατά κύρια απασχόληση με κάθε είδους αγροτική εργασία, των οποίων το εισόδημα από την εργασία αυτή αποτελεί τουλάχιστον το πενήντα τοις εκατό (50%) του συνολικού τους εισοδήματος και οι οποίοι αφιερώνουν τουλάχιστον το ήμισυ του χρόνου τους σε αγροτική δραστηριότητα. Ως αγρότες θεωρούνται και οι ασχολούμενοι με την κτηνοτροφία, την πτηνοτροφία, τη μελισσοκομία, τη σηροτροφία, την αλιεία και τα δάση, που πληρούν τις ανωτέρω προϋποθέσεις.

2. Νέοι αγρότες, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, λογίζονται εκείνοι οι αγρότες που δεν έχουν υπερβεί το 40^ο έτος της ηλικίας τους.

Η προϋπόθεση της ηλικίας πρέπει να συντρέχει κατά το χρόνο υποβολής από τον ενδιαφερόμενο νέο αγρότη σχετικής αίτησης ή δήλωσης για την απολαβή των ευεργετημάτων του παρόντος νόμου, όπου απαιτούνται ή κατά την υπογραφή κάθε άλλης σχετικής πράξης.

Για τον υπολογισμό της ηλικίας ως ημερομηνία γεννήσεως λαμβάνεται υπόψη η 1η Ιανουαρίου του έτους γεννήσεως.

3. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου οι νεοεισερχόμενοι στον αγροτικό τομέα για δύο (2) συνεχή έτη από την έναρξη της κατά την παραγράφο 1 απασχόλησής τους δεν απαιτείται να αποκομίζουν από την απασχόλησή αυτή το πενήντα τοις εκατό (50%) του συνολικού εισοδήματος τους. Οι νεοεισερχόμενοι στον αγροτικό τομέα υποχρεούνται επί μία συνεχή δεκαετία από την έναρξη της απασχόλησής τους να ασχολούνται κατά κύρια απασχόληση με τις αγροτικές εργασίες της παραγράφου 1. Σε περίπτωση μη τήρησης της υποχρέωσης αυτής πριν από τη συμπλήρωση της δεκαετίας υποχρεούνται να υποβάλουν δήλωση μέσα σε προθεσμία δεκαοκτώ (18) μηνών από την παύση της απασχόλησής τους στον αγροτικό τομέα στην οικεία Δ.Ο.Υ. και στο οικείο κατάστημα της Α.Τ.Ε. για την παύση της απασχόλησής τους και αναζητούνται και εισπράττονται εντόκως από το Δημόσιο όλα τα ωφελήματα που τυχόν αποκόμισαν από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου.

Αν μετά την παύση της απασχόλησης ο υπόχρεος προτίθεται να προβεί σε ανέγερση κτισμάτων κ.λπ. επί εκτάσεων της αγροτικής του εκμετάλλευσης για τα οποία απαιτείται η έκδοση άδειας της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας, η άδεια αυτή δεν χορηγείται αν δεν προσκομιστεί βεβαιώση της οικείας Δ.Ο.Υ. και του οικείου καταστήματος της Α.Τ.Ε. ότι υποβλήθηκε η κατά το προηγούμενο εδάφιο δήλωση και ότι καταβλήθηκε ολόκληρο το ποσό των ωφελημάτων που τυχόν ο υπόχρεος αποκόμισε από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου.

Σε περίπτωση μη υποβολής από τον υπόχρεο της κατά τα ανωτέρω δήλωσης επιβάλλεται σε αυτόν με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης πρόστιμο ίσο με τα ωφελήματα που τυχόν αποκόμισε από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος, το οποίο εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις περί εισπράξεως των δημοσίων εσόδων.

Στους νεοεισερχόμενους στον αγροτικό τομέα, εφόσον αποδεικνύουν ότι από λόγους ανωτέρας βίας διέκοψαν την απασχόλησή τους με τις αγροτικές εργασίες της παραγράφου 1 πριν από την πάροδο της δεκαετίας, δεν επιβάλλεται το πρόστιμο του προηγούμενου εδαφίου, ούτε αναζητούνται και εισπράττονται από το Δημόσιο τα ωφελήματα που τυχόν αποκόμισαν από την εφαρμογή του παρόντος νόμου.

4. Εργάτες γης, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου είναι τα έμμισθα ενήλικα φυσικά πρόσωπα

που ασχολούνται κατά κύρια απασχόληση και κατά το πενήντα τοις εκατό (50%) του συνολικού χρόνου απασχόλησής τους με κάθε είδους αγροτικές εργασίες στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις τρίτων και το πενήντα τοις εκατό (50%) του συνολικού τους εισοδήματος προέρχεται από την απασχόληση αυτή.

Άρθρο 2

Ειδικά φορολογικά μέτρα για τους νέους αγρότες

1. Στο τέλος της περίπτωσης β' της παρ.1 του άρθρου 43 του ν. 2238/1994 (ΦΕΚ 151 Α') προστίθεται εδάφιο ως εξής: "Ειδικά για εκείνους που στην αρχή της φορολογούμενης χρήσεως είναι νέοι αγρότες, το παραπάνω ποσό ανέρχεται σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%)."

2. Το τρίτο εδάφιο της παρ.1 του άρθρου 44 του ν. 2238/1994 αντικαθίσταται ως εξής:

"Ειδικά για εκείνους που στην αρχή της φορολογούμενης χρήσεως είναι νέοι αγρότες, τα παραπάνω ποσά προσαυξάνονται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) για τα πρώτα πέντε (5) χρόνια υποβολής φορολογικής δήλωσης και κατά ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) για τα επόμενα πέντε (5) χρόνια."

3. Το τέταρτο εδάφιο της παρ.1 του άρθρου 44 του ν. 2238/1994 καταργείται.

4. Βεβαιώνεται, χωρίς να εισπράττεται, ο φόρος μεταβιβάσεως ακινήτων, όταν η μεταβίβαση αφορά το σύνολο της αγροτικής εκμετάλλευσης, ανεξάρτητα από το μέγεθός της, σε έναν μόνον από περισσότερους συγκύριους, οι οποίοι κληρονόμησαν την παραπάνω έκταση.

5. Σε περίπτωση υπαρξής περισσότερων του ενός κληρονόμων μιας αγροτικής εκμετάλλευσης και εφόσον το σύνολο αυτών αποδεχθεί τη μεταβίβαση ή την επί μία δεκαετία τουλάχιστον αποκλειστική διαχείριση της εκμετάλλευσης αυτής από έναν εξ αυτών νέο αγρότη, βεβαιώνεται, αλλά δεν εισπράττεται ο φόρος κληρονομίας. Η παρούσα φορολογική απαλλαγή αίρεται, αν ο νέος αγρότης δεν διαχειρίστει την κληρονομηθείσα έκταση τουλάχιστον επί μία δεκαετία. Στις περιπτώσεις αυτές οι κληρονόμοι υποχρεούνται, μέσα σε προθεσμία δεκαοκτώ (18) μηνών από την παύση της διαχείρισης, να υποβάλουν δήλωση και να καταβάλουν ολόκληρο το φόρο κληρονομίας.

Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν έχει εφαρμογή επί αναγκαστικής απαλλοτρίωσης για δημόσια ωφέλεια ολόκληρης της εν λόγω έκτασης ή τμήματος αυτής.

Εάν η κατά το δεύτερο εδάφιο παύσης της διαχείρισης από το νέο αγρότη πριν από την παρέλευση δεκαετίας συνίσταται σε ανέγερση κτισμάτων κ.λπ., για την οποία απαιτείται η έκδοση άδειας της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας, η άδεια αυτή δεν χορηγείται αν δεν προσκομισθεί πιστοποιητικό της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. ότι υποβλήθηκε η κατά το δεύτερο εδάφιο δήλωση και καταβλήθηκε ολόκληρο το ποσό του φόρου κληρονομίας.

6. (α) Τετραπλασιάζεται ο κάθε φορά ισχύων φόρος μεταβιβάσεως για τη μεταβίβαση αγροτικών εκτάσεων από επαγγελτή αιτία (αγροπατωλησία ή ανταλλαγή) από αγρότες σε μη αγρότες, καθώς και από μη αγρότες σε μη αγρότες, εάν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν από τους αγοραστές για αγροτική χρήση με την εξαίρεση των περιπτώσεων που αφορούν μεταβίβαση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων για την ένταξη στο πρόγραμμα πρώωρης συνταξιοδότησης αγροτών στο πλαίσιο εφαρμογής του Καν. (Ε.Ο.Κ.) 2079/1992.

(β) Για τη χρήση των μεταβιβάσμενων αγροτικών εκτάσεων κατατίθεται κατά την υπογραφή των συμβολαίων σχετική υπέθυνη δήλωση του ν. 1559/1986 των αγοραστών στο συμβολαιογράφο και στη Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Εάν ως χρήση των εκτάσεων δηλωθεί άλλη πλην της αγροτικής φορολογείται με τις ισχύουσες διατάξεις της υφιστάμενης νομοθεσίας.

Οι αγοραστές υποχρεούνται εντός τριών (3) ετών από την ημερομηνία αγοράς να προσκομίσουν στην οικεία Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν άλλη, πλην της αγροτικής, χρήση των εκτάσεων αυτών.

Εάν δεν ικανοποιηθούν οι προϋποθέσεις αυτές, η ανωτέρω

Διεύθυνση συντάσσει σχετική διαπιστωτική πράξη, βάσει της οποίας οι αγοραστές είναι υπόχρεοι καταβολής τετραπλάσιου φόρου μεταβιβάσεως στην οικεία Δ.Ο.Υ..

7. Οι αμοιβές των δικηγόρων και συμβολαιογράφων που προβλέπονται για τη σύνταξη συμβολαιογραφικών εγγράφων για την οριστική παραχώρηση ή ενοικίαση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων για την ένταξη στο πρόγραμμα πρόωρης συνταξιοδότησης αγροτών στα πλαίσια εφαρμογής του Καν. (Ε.Ο.Κ.) 2079/1992, καθώς και τα έξοδα μεταγραφής των εν λόγω συμβολαιογραφικών εγγράφων μειώνονται κατά ενενήντα τοις εκατό (90%). Η διαδικασία κάλυψης της μείωσης αυτής ρυθμίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας.

Οι αμοιβές των δικηγόρων και συμβολαιογράφων, που προβλέπονται για τη σύνταξη εγγράφων που αφορούν τη σύσταση γεωργικών εταιρειών ομαδικής καλλιέργειας, καθώς και τα έξοδα μεταγραφής των εν λόγω εγγράφων μειώνονται κατά ενενήντα τοις εκατό (90%). Η διαδικασία κάλυψης της μείωσης αυτής ρυθμίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας.

'Αρθρο 3

Αφορολόγητα ποσά νέων αγροτών στη φορολογία κληρονομιών

Μετά το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 29 του ν.δ/τος 118/1973 (ΦΕΚ 202 Α'), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.1 του άρθρου 28 του ν. 2065/1992 (ΦΕΚ 113 Α'), προστίθεται νέο εδάφιο που έχει ως εξής:

"Από την αξία των κληρονομικών μερίδων και κληροδοσιών, κληρονόμων που υπάγονται στις Α και Β κατηγορίες, δεν φορολογείται ποσό τριπλάσιο προς το αφορολόγητο, εφόσον συντέχουν αθροιστικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α. Η κληρονομική μερίδα ή κληροδοσία αποτελείται κατά το μισό τουλάχιστον της αξίας της από γεωργικά ή κτηνοτροφικά περιουσιακά στοιχεία, με συνυπολογισμό και όλων των προγενέστερων δωρεών, γονικών παροχών και προικών, που συστάθηκαν από τον κληρονομούμενο προς τον κληρονόμο ή κληροδόχο.

β. Ο κληρονομούμενος ήταν αγρότης.

γ. Ο κληρονόμος είναι νέος αγρότης και

δ. Η περιουσία περιέρχεται σε κατίοντες ή ανιόντες ή σύζυγο του κληρονομούμενου."

'Αρθρο 4

Απαλλαγές νέων αγροτών από το φόρο κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών

1. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 40 του ν. 814/1978 (ΦΕΚ 144 Α'), όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 35 του ν. 2065/1992 (ΦΕΚ 113 Α') και ισχύει, προστίθεται νέα εδάφια που έχουν ως εξής:

"Από την αγοραία αξία κάθε στρέμματος μεταβιβαζόμενης λόγω κληρονομικής διαδοχής γεωργικής ή κτηνοτροφικής έκτασης, μαζί με τις εγκαταστάσεις που βρίσκονται πάνω σε αυτην και εξυπηρετούν αποκλειστικά την εκμετάλλευσή της δεν φορολογείται ποσό που ισούται με το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) της ανά στρέμμα αξίας μεταβιβαζόμενης έκτασης για κάθε κληρονόμο ή κληροδόχο και συνολικά για μέχρι ποσό εκατόν πενήντα εκατομμύρια (150.000.000) δραχμές και για μέχρι εκατό (100) στρέμματα μεταβιβαζόμενης έκτασης, εφόσον συντέχουν οι εξής προϋποθέσεις:

α) Οι κληρονόμοι ή κληροδόχοι είναι νέοι αγρότες, έστω και αν χρησιμοποιούν επιβοηθητικά τα μέλη της οικογένειάς τους ή και ξένους εργάτες.

β) Οι κληρονόμοι ή κληροδόχοι είναι τέκνα, σύζυγοι, γονείς ή αδελφοί του κληρονομούμενου και

γ) Η έκταση χρησιμοποιείται αδιαλείπτως από τους κληρονόμους ή κληροδόχους για δεκαπέντε (15) συναπτά έτη από την απόκτησή της, αποκλειστικά για αγροτική εκμετάλλευση.

Η καταλληλότητα και ο χαρακτήρας της έκτασης, μαζί με τις εγκαταστάσεις της, ως γεωργικής ή κτηνοτροφικής,

αποδεικνύεται με βεβαίωση της αρμόδιας κατά τόπο υπηρεσίας του Υπουργείου Γεωργίας, που επισυνάπτεται στη δήλωση κληρονομίας.

Προκειμένου περί κτήσεως ιδανικού μεριδίου γεωργικής ή κτηνοτροφικής έκτασης, για την υπαγωγή σε φόρο λαμβάνονται υπόψη τα ποσοστά εκάστου μεριδίου που αντιστοιχούν σε έκταση μέχρι εκατό (100) στρέμματα.

Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί, ανάλογα με την περιοχή που βρίσκεται η κληρονομούμενη έκταση, να αυξάνονται ή να μειώνονται τα όρια των αφορολόγητων ποσών της παρούσας παραγράφου."

2. Τα πρώτα δύο εδάφια της παρ. 4 του άρθρου 40 του ν. 814/1978, όπως ισχύουν, αντικαθίστανται ως εξής:

"4. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως και επί γεωργικών ή κτηνοτροφικών εκτάσεων που κτνώνται λόγω δωρεάς, καθώς και λόγω γονικής παροχής. Κατά τη μεταβίβαση γεωργικών ή κτηνοτροφικών εκτάσεων λόγω δωρεάς ή γονικής παροχής, εφόσον οι μεταβιβάσεις έγιναν από τον ίδιο δικαιοπάροχο στον ίδιο δικαιούχο, κάθε μεταγενέστερη αυτών δεν υπόκειται σε φόρο, εάν κατά τις προγενέστερες μεταβιβάσεις δεν είχε συμπληρωθεί το κατά την παρ.1 του παρόντος άρθρου ανώτατο όριο απαλλαγής."

'Αρθρο 5

Απαλλαγή γεωργικών και κτηνοτροφικών εκτάσεων από το φόρο μεταβιβάσεως ακινήτων

1. Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 13 του ν. 634/1977 (ΦΕΚ 186 Α'), όπως ισχύει, προστίθενται νέα εδάφια που έχουν ως εξής:

"Σε συμβάσεις αγοράς ή ανταλλαγής κυριότητας γεωργικών και κτηνοτροφικών εκτάσεων, μαζί με τις εγκαταστάσεις τους, που εξυπηρετούν αποκλειστικά την εκμετάλλευσή τους, απαλλάσσεται από το φόρο μεταβίβασης ακινήτων ποσό που ισούται με το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) της ανά στρέμμα αξίας μεταβιβαζόμενης έκτασης και μέχρι εκατό (100) στρέμματα και για εκατόν πενήντα εκατομμύρια (150.000.000) δραχμές κατά ανώτατο όριο για κάθε αγοραστή, είτε οι συμβάσεις γίνονται με μία είτε με περισσότερες συμβολαιογραφικές πράξεις υπό την προϋπόθεση ότι η μεταβίβαση γίνεται σε νέο κατά κύρια απασχόληση αγρότη ηλικίας μέχρι σαράντα (40) ετών.

Για μεταβίβαση από επαχθή αιτία ομόρων προς την ιδιοκτησία του αγοραστή εκτάσεων, η συνολική για κάθε αγοραστή απαλλασσόμενη έκταση αυξάνεται σε εκατόν είκοσι (120) στρέμματα.

Σε περίπτωση μεταβίβασης ιδανικού μεριδίου γεωργικής ή κτηνοτροφικής έκτασης προς έναν από τους συγκύριους, η απαλλαγή από το φόρο μεταβίβασης παρέχεται για ολόκληρο το μεταβιβαζόμενο μερίδιο.

Οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων δεν εφαρμόζονται στις δικαιοπραξίες του άρθρου 12 του παρόντος νόμου.

Ο χαρακτήρας της μεταβίβαζόμενης έκτασης ως γεωργικής ή κτηνοτροφικής αποδεικνύεται με βεβαίωση της αρμόδιας κατά τόπο Γεωργικής Υπηρεσίας, που επισυνάπτεται στη δήλωση φόρου μεταβίβασης ακινήτων."

2. Η παραγράφος 4 του άρθρου 13 του ν. 634/1977, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

"4. Η διάταξη της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζεται για τις γεωργικές και κτηνοτροφικές έκτασεις, που βρίσκονται ολικά ή μερικά σε ζώνη ακτίνας τριακοσίων (300) και χιλίων (1.000) μέτρων αντίστοιχα από τον αιγαλό ή εφάπονται στο ρυμοτομικό σχέδιο πόλης ή κωμόπολης ή κοινότητας ή σε οικισμό.

Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας προσδιορίζονται για τα μικρά νησιά διαφορετικές αποστάσεις. Για μεν τη γεωργία έως διακόσια (200) μέτρα, για δε την κτηνοτροφία τετρακόσια (400) μέτρα".

3. Η παραγράφος 5 του άρθρου 13 του ν. 634/1977, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

"5. Η προβλεπόμενη από την παρ. 2 του παρόντος άρθρου φορολογική απαλλαγή αίρεται, αν μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ετών από τη μεταβίβαση, η έκταση που μεταβιβάστηκε άλλαξε χρήση, εκμισθώθηκε ή δεν καλλιεργήθηκε για δύο (2) συνεχόμενα έτη, στα οποία δεν υπολογίζεται η αναγκαστική αγρανάπταση, από τον αγοραστή ή τους κληρονόμους του. Στις περιπτώσεις αυτές ο αγοραστής ή οι κληρονόμοι του υποχρεούνται, μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την αλλαγή της χρήσης, την εκμισθώση ή τη συμπλήρωση της διετίας, να υποβάλουν δήλωση και να καταβάλουν ολόκληρο το φόρο που αναλογεί επί της, κατά το χρόνο αυτόν, αγοραίας αξίας της έκτασης.

Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν έχει εφαρμογή επί αναγκαστικής απαλλοτρίωσης για δημόσια ωφέλεια ολόκληρης της εν λόγω έκτασης ή τιμήματος αυτής.

Εάν η κατά το πρώτο εδάφιο αλλαγή χρήσης συνίσταται σε ανέγερση κτισμάτων κ.λπ., για την οποία απαιτείται η έκδοση άδειας της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας, η άδεια αυτή δεν χορηγείται αν δεν προσκομισθεί πιστοποιητικό της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. ότι υποβιβάθηκε η κατά το εδάφιο τούτο δήλωση και καταβλήθηκε ολόκληρο το ποσό του αναλογούντος φόρου μεταβίβασης."

Άρθρο 6

Πρόσθετα κίνητρα για τους νέους αγρότες

1. Καταρτίζεται από το Υπουργείο Γεωργίας σε εθνικό επίπεδο και υποβάλλεται για έγκριση στην Ευρωπαϊκή Ένωση πρόγραμμα συμπληρωματικών μέτρων και κίνητρων για τους νέους αγρότες και ιδίως αυτούς που κατέχουν επαγγελματική άδεια ως "Πράσινο Πιστοποιητικό", στα οποία περιλαμβάνονται και οι οριζόμενες στις παραγράφους 3 έως 7 του παρόντος δανειακές διευκολύνσεις.

2. Η εθνική συμμετοχή για τις δαπάνες που προκαλούνται από την εφαρμογή του ανωτέρω προγράμματος καλύπτονται για μεν τα μέτρα δανειακών διευκολύνσεων από τις πιστώσεις του ν. 128/1975 (ΦΕΚ 178 Α'), για δε τα μέτρα προσανατολισμού από πιστώσεις που εγγράφονται κάθε έτος στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου Γεωργίας.

3. Τα επιτόκια των βραχυπρόθεσμων δανείων που χορηγούνται για λειτουργικά έξοδα προς τους νέους αγρότες ορεινών και μειονεκτικών περιοχών επιδοτούνται κατά εβδομήντα τοις εκατό (70%). Κατά πενήντα τοις εκατό (50%) επιδοτούνται τα επιτόκια των δανείων που χορηγούνται στους νέους αγρότες των λοιπών περιοχών.

Με τα ποσοστά της επιδότησης των προηγούμενων εδαφίων επιδοτούνται και τα επιτόκια των μεσομακροπρόθεσμων δανείων που χορηγούνται στους νέους αγρότες για την προμήθεια του απαραίτητου πάγιου εξοπλισμού των αγροτικών τους εκμεταλλεύσεων. Σε περίπτωση που ο νέος αγρότης είναι καθολικός διάδοχος της αγροτικής εκμετάλλευσης, τα ποσοστά της επιδότησης των επιτοκίων των προηγούμενων εδαφίων αυξάνονται κατά δέκα τοις εκατό (10%).

Τα επιτόκια των μακροπρόθεσμων δανείων που χορηγούνται, για την αγορά γης προς τους νέους αγρότες ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, επιδοτούνται κατά ογδόντα τοις εκατό (80%). Κατά εξήντα τοις εκατό (60%) επιδοτούνται τα επιτόκια των δανείων που χορηγούνται στους νέους αγρότες των λοιπών περιοχών. Το παραπάνω ποσοστό νοείται σε σχέση με τα επιτόκια τα εκάστοτε εφαρμοζόμενα από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων που χορηγεί δάνεια για ιδίους σκοπούς στους δημοσίους υπαλλήλους.

4. Επιδοτείται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) το επιτόκιο δανείων των νέων αγροτών, που κατοικούν σε προβληματικές περιοχές και τουλάχιστον το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του εισοδήματός τους προέρχεται από αγροτικές δραστηριότητες, για κεφάλαια κινήσεως και για τοπικές δραστηριότητες σε άλλους τομείς της οικονομίας που αποφέρουν συμπληρωματικό εισόδημα. Ως τέτοιες δραστηριότητες

νοούνται η παραγωγή - μεταποίηση προϊόντων, καθώς και η εμπορία τους, η οικοτεχνία, οι επιχειρήσεις διαχείρισης περιβάλλοντος και ο αγροτουρισμός.

5. Επιδοτούνται κατά δεκαπέντε τοις εκατό (15%) τα επιτόκια των βραχυπρόθεσμων δανείων που χορηγούνται στις αριγείς οργανώσεις νέων αγροτών.

6. Η αξία χρεωμένων και υποθηκευμένων στην Α.Τ.Ε. ακινήτων και των επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών μετά του ηλεκτρικού και μηχανικού εξοπλισμού τους που μεταβιβάζονται σε νέους αγρότες και που προσδιορίζονται με αντικειμενικά κριτήρια αποτελεί νέο δάνειο προς το νέο αγρότη, με το οποίο εξοφλείται σε χρονικό διάστημα τριάντα (30) ετών, με περίοδο χάριτος πέντε (5) ετών. Το επιτόκιο του νέου αυτού δανείου επιδοτείται κατά δεκαπέντε τοις εκατό (15%).

7. Τα πρόσθετα κίνητρα που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται μόνο για τους νέους αγρότες ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, όπως αυτές προσδιορίζονται από την Οδηγία 75/268/ Ε.Ο.Κ.. Τα μέτρα αυτά εφαρμόζονται για τους νέους αγρότες των υπόλοιπων περιοχών, μετά από έκδοση κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας, με βάση τις πρωθυπουργείς που καθορίζονται στην απόφαση αυτή.

Άρθρο 7

Παύση ιδιότητας αγρότη

1. Κύριος αγροτικής γης που επί δύο (2) συνεχή έτη ή επί δύο (2) έτη εντός τετραετίας την εκμισθώνει σε ποσοστό τουλάχιστον τριάντα τοις εκατό (30%), παύει να έχει την ιδιότητα του αγρότη που προς το ποσοστό αυτό της εκμισθώμενης αγροτικής έκτασης, εκτός από τις περιπτώσεις που συνιστούν ανωτέρα βία.

2. Ο κύριος αγροτικής γης που προηγούμενης παραγράφου οφείλει, εντός τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος να καταθέσει αντίγραφα των συμβάσεων μίσθωσης στους οικείους αρμόδιους φορείς τήρησης του Μητρώου των Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων. Αν παραλείψει την υποχρέωσή του αυτή, το επιβάλλεται, με απόφαση του οικείου Νομάρχη, πρόστιμο ίσο με ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) της αγοραίας αξίας της εν λόγω έκτασης, το οποίο εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων και αποτελεί έσοδο του Κεντρικού Ταμείου Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών (Κ.Τ.Γ.Κ. και Δασών).

3. Την υποχρέωση της παραγράφου 2 έχουν αγρότες που καλλιεργούν μισθωμένη από αυτούς αγροτική γη. Αν παραλείψουν την υποχρέωση τους αυτή, δεν δικαιούνται των ενισχύσεων που αφορούν στη μισθωμένη αγροτική γη.

Άρθρο 8

1. Οι νέοι αγρότες που εμπίπτουν στις διατάξεις του παρόντος νόμου, υποχρεούνται στην τήρηση Βιβλίων και Στοιχείων, όπως αυτά προβλέπονται από τις διατάξεις του π.δ/τος 186/1992 "Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων" (ΦΕΚ 84 Α').

2. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι τυχόν εξαιρέσεις από την υποχρέωση της προηγούμενης παραγράφου λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της αγροτικής παραγωγής.

3. Προγράμματα εκπαίδευσης των αγροτών σε σχέση με την τήρηση των προβλέψεων του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, όπως και προγράμματα στήριξης των αγροτών για την τήρηση στοιχείων εφαρμόζονται κατά προτεραιότητα υπέρ των νέων αγροτών. Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

Άρθρο 9

1. Παρέχεται προνομιακή πρόσβαση υπέρ των νέων αγροτών σε χορηγούμενες εκ του "Εθνικού Αποθέματος" ποσοστώσεις

παραγωγής, σε δικαιώματα στηριζόμενης παραγωγής και σε δικαιώματα ενισχύσεων ή αντισταθμίσεων παραγωγής.

2. Οι όροι και προϋποθέσεις χορήγησης της προνομιακής πρόσβασης της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου καθορίζονται δι' αποφάσεων του Υπουργού Γεωργίας που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Για τον καθορισμό των σχετικών όρων λαμβάνονται υπόψη μεταξύ άλλων και:

α) Το επίπεδο βιωσιμότητας κάθε είδους αγροτικής εκμετάλλευσης για κάθε περιοχή.

β) Η τυχόν εφαρμογή περιφερειακών ή τομεακών αναπτυξιακών προγραμμάτων.

γ) Οι δυνατότητες πολυδραστηριότητας που υφίστανται σε κάθε περιοχή.

δ) Οι ανάγκες προγραμμάτων αποκατάστασης ή ενσωμάτωσης στον παραγωγικό ιστό συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων.

ε) Η εγκατάσταση της αγροτικής εκμετάλλευσης σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές.

'Άρθρο 10

Εφόσον αγρότης κατά κύριο επάγγελμα αποκτά κατά νομή ή Κυριότητα με κάθε μορφής μεταβίβαση ενιαία βιώσιμη αγροτική εκμετάλλευση της οποίας τα κριτήρια βιώσιμότητας κατά περιοχή ορίζονται κάθε φορά με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας και την οποία εντάσσει σε λειτουργόσα αποτελεσματικά ομάδα παραγωγών ή αγροτικό συνεταιρισμό και στο βαθμό που διασφαλίζεται η επτί δεκαετία τουλάχιστον συνεχής λειτουργία της και ο αγρότης έχει απόκτησει το πράσινο πιστοποιητικό, τότε δεν πληρώνεται κανείς φόρος μεταβίβασης και επιπλέον τυχαίνει αυξημένων φορολογικών απαλλαγών σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) πέραν των κάθε φορά υφιστάμενων ευνοϊκών ρυθμίσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ "ΔΗΜΗΤΡΑ"

'Άρθρο 11

Οργανισμός Γεωργικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Απασχόλησης (Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α.) "ΔΗΜΗΤΡΑ"

1. Συνιστάται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) υπαγόμενο στο δημόσιο τομέα με την επωνυμία Οργανισμός Γεωργικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Απασχόλησης (Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α.) "ΔΗΜΗΤΡΑ", με έδρα την Αθήνα, το οποίο έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Γεωργίας.

2. Υπάγονται στον Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α. "ΔΗΜΗΤΡΑ", στον οποίο μεταφέρονται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Γεωργίας, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως:

α) Οι Τεχνικές Επαγγελματικές Σχολές (Τ.Ε.Σ.) δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των παρ. 3 και 5 του άρθρου 86 του ν. 1566/1985 (ΦΕΚ 167 Α') αρμοδιότητας του Υπουργείου Γεωργίας.

β) Τα έξι (6) πρακτικά γεωργικά σχολεία αρμοδιότητας του Υπουργείου Γεωργίας.

γ) Τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) αρμοδιότητας του Υπουργείου Γεωργίας, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 5 του ν. 2009/1992 (ΦΕΚ 18 Α').

δ) Τα Κέντρα Γεωργικής Εκπαίδευσης και τα Κέντρα Γεωργικής Ανάπτυξης των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

3. Η ευθύνη για την οργάνωση και λειτουργία των σχολικών μονάδων της προηγούμενης παραγράφου ανήκει στον Οργανισμό.

4. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομικών και Γεωργίας, κατά περίπτωση, μεταβίβάζεται κατά χρήση στον Οργανισμό η κινητή και ακίνητη περιουσία που κατά χρήση

ανήκει στις σχολικές μονάδες της παραγράφου 2. Με τις ίδιες αποφάσεις καθορίζονται τα όργανα παράδοσης και παραλαβής της περιουσίας που μεταβίβάζεται, ο τύπος και το περιεχόμενο του σχετικού πρωτοκόλλου, οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις της μεταβίβασης και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

5. Στις έδρες των Διοικητικών Περιφερειών της Χώρας δημιουργούνται και λειτουργούν παραρτήματα του Οργανισμού με ευθύνη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, τα οποία κατ' εξουσιοδότηση του Υπουργού Γεωργίας παρακολουθούν και ελέγχουν τη λειτουργία των "Κέντρων ΔΗΜΗΤΡΑ" στην Περιφέρεια και ό,τι άλλο ήθελε ανατεθεί σε αυτά.

Τα παραρτήματα συγκροτούνται από πενταμελές συμβούλιο με πρόεδρο τον περιφερειάρχη ή αντικαταστάτη του και μέλη: δύο (2) ειδικούς επιστήμονες που ορίζονται από τον Υπουργό Γεωργίας μετά από πρόταση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, έναν (1) εκπρόσωπο των αγροτών και έναν (1) εκπρόσωπο του ΓΕΩΤ.Ε.Ε..

Βασική υποχρέωση του πενταμελούς συμβουλίου του Περιφερειακού Παραρτήματος είναι η σύνταξη ετήσιας έκθεσης για τη λειτουργία και την αποτελεσματική παρέμβαση των "Κέντρων ΔΗΜΗΤΡΑ".

'Άρθρο 12

Σκοπός

Σκοποί του Οργανισμού είναι:

α) Η οργάνωση και λειτουργία της γεωργικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης, που παρέχεται από τις σχολικές μονάδες ή μονάδες παροχής επαγγελματικής κατάρτισης του προηγούμενου άρθρου.

β) Η οργάνωση και λειτουργία της δια βίου επαγγελματικής κατάρτισης των αγροτών, των ανέργων ή υποαπασχολουμένων στον αγροτικό τομέα.

γ) Ι. Η εισήγηση προς τον Υπουργό Γεωργίας, ο οποίος θα χορηγεί το "Πράσινο Πιστοποιητικό".

II. Ο καθορισμός των όρων των προϋποθέσεων και της διαδικασίας χορήγησης του "Πράσινου Πιστοποιητικού" και κάθε άλλης αναγκαίας λεπτομέρειας για την εφαρμογή της παρούσας περίπτωσης, ύστερα από κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Γεωργίας και μετά από συνεννόση με τον Οργανισμό Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ο.Ε.Ε.Κ.), ο οποίος συντονίζει σε εθνικό επίπεδο την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και έχει την ευθύνη της τυπικής πιστοποίησής της.

δ) Η συνεργασία με τον Ο.Ε.Ε.Κ. για τον προσδιορισμό επαγγελματικών αδειών και δικαιωμάτων των απασχολουμένων στο γεωργικό τομέα.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Γεωργίας καθορίζονται οι επαγγελματικές άδειες της μεταγυμνασιακής γεωργικής επαγγελματικής εκπαίδευσης.

ε) Ο προσδιορισμός των εκπαιδευτικών αναγκών στον πρωτογενή τομέα και η σύνταξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων αρχικής και συνεχίζομενης κατάρτισης των διαφόρων εκπαιδευτικών βαθμίδων σε συνεργασία με τα αρμόδια Υπουργεία και τους Οργανισμούς.

στ) Η επιμόρφωση εκπαιδευτών των σχολικών μονάδων του Οργανισμού, προσωπικού του Υπουργείου Γεωργίας και εκπαιδευτών άλλων φορέων σε θέματα αρμοδιότητάς του.

ζ) Η παραγωγή διδακτικού και εποπτικού υλικού.

η) Η σύνδεση των γεωργικών εφαρμογών, της γεωργικής έρευνας και των γεωργικών ερευνητικών ιδρυμάτων με τη γεωργική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

θ) Η συνεργασία με τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) για τη συνεχίζομενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση όσων αγροτών δεν ασχολούνται αποκλειστικά με τη γεωργία.

ι) Η συνεργασία με τον Ο.Ε.Ε.Κ. για τη λειτουργία της

γεωργικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης.

ια) Η πραγματοποίηση εκδηλώσεων με στόχο τη γεωργική ανάπτυξη και τη σύνδεσή τους με την εκπαίδευση, κατάρτιση και απασχόληση.

ιβ) Η ιδρυση εξειδικευμένων Κέντρων Γεωργικής Εκπαίδευσης - Απασχόλησης πανελλήνιας εμβέλειας με στόχο την πειραματική εφαρμογή προγραμμάτων σε νέα γεωργικά επαγγέλματα ή σε συγκεκριμένους τομείς της γεωργίας, την προώθηση της απασχόλησης στο γεωργικό τομέα και τη δημιουργία μηχανισμών πληροφόρησης του αγροτικού πληθυσμού σε θέματα ενδιαφέροντός του.

ιγ) Η πραγματοποίηση ερευνών και μελετών σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς για την προσδιορισμό νέων πολιτικών απασχόλησης, επανένταξη αγροτών σε τουριστικές δραστηριότητες, σύνδεση της γεωργίας με το περιβάλλον και υπηρεσίες υποστήριξης της γεωργικής παραγωγής και προώθησης προϊόντων του πρωτογενούς τομέα και λοιπών θεμάτων που εντάσσονται στις αρμοδιότητες του Οργανισμού και του Υπουργείου Γεωργίας.

ιδ) Η συνεργασία με τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις για την υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης αγροτών μέσω των Νομαρχιακών Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.), των "Κέντρων ΔΗΜΗΤΡΑ" και των Διευθύνσεων Αγροτικής Ανάπτυξης των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, με τη σύναψη προγραμμάτων συμβάσεων και με οποιονδήποτε άλλο πρόσφορο τρόπο.

Άρθρο 13

'Οργανα διοίκησης

"Οργανα διοίκησης του Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α. "ΔΗΜΗΤΡΑ" είναι:

- α) Το Διοικητικό Συμβούλιο.
- β) Ο Διευθύνων Σύμβουλος.

Άρθρο 14

Διοικητικό Συμβούλιο - Αρμοδιότητες - Λειτουργία

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) του Οργανισμού αποτελείται από:

- α) Τον Πρόεδρο.
- β) Το Διευθύνων Σύμβουλο.
- γ) Τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Γεωργικών Εφαρμογών του Υπουργείου Γεωργίας.
- δ) 'Ενα Σύμβουλο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, που προτείνεται με τον αναπληρωτή του από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.
- ε) 'Εναν εκπρόσωπο του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικών Ερευνών (ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε.) που προτείνεται με τον αναπληρωτή του από το ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε..
- στ) 'Έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομικών, που προτείνεται με τον αναπληρωτή του από τον οικείο Υπουργό.

ζ) 'Έναν εκπρόσωπο των αγροτοσυνεταιριστικών οργανώσεων Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., Γ.Ε.Σ.Α.Σ.Ε., ΣΥΔΑΣΕ, που προτείνονται με τους αναπληρωτές τους από τις αντίστοιχες οργανώσεις.

η) 'Έναν εκπρόσωπο του Ο.Α.Ε.Δ., του Ο.Ε.Ε.Κ., του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΓΕΩΤΕ.Ε.) και του Σ.Ε.Β. που προτείνονται με τους αναπληρωτές τους από τους αντίστοιχους φορείς. Στην περίπτωση που οι υπηρεσίες και οι φορείς των εδαφίων ζ' και η' της παρούσας παραγράφου δεν ορίσουν τους εκπροσώπους τους μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από τη σχετική έγγραφη πρόσκληση του Υπουργού Γεωργίας, το Δ.Σ. συγκροτείται και λειτουργεί χωρίς τα μέλη αυτά. Τα ελλείποντα αυτά μέλη ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας.

2. Τα μέλη του Δ.Σ. με τους αναπληρωτές τους ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Η διάρκεια της θητείας των μελών του Δ.Σ. είναι τριετής, με δυνατότητα ανανέωσης για ίσο χρονικό διάστημα.

4. Χρέει Γραμματέα εκτελεί υπάλληλος του Οργανισμού που ορίζεται από τον Πρόεδρο του Δ.Σ..

5. Το Δ.Σ. έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α) Καταρτίζει τον κανονισμό οργανωτικής διάρθρωσης και λειτουργίας, τον κανονισμό κατάστασης προσωπικού και τον κανονισμό προμηθειών και οικονομικής διαχείρισης του Οργανισμού.

β) Καταρτίζει και υποβάλλει στον Υπουργό Γεωργίας για έγκριση τον ετήσιο προϋπολογισμό, ισολογισμό και απολογισμό και προβαίνει στις σχετικές τροποποιήσεις, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, στον προϋπολογισμό κατά τη διάρκεια της τρέχουσας χρήσης του.

γ) Καταρτίζει και συντάσσει το ετήσιο πρόγραμμα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, λαμβάνοντας υπόψη και τις προτάσεις των περιφερειακών παραρτημάτων του Οργανισμού και το υποβάλλει στον Υπουργό Γεωργίας για έγκριση.

δ) Καταρτίζει και υποβάλλει στους Υπουργούς Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Γεωργίας και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων τις προτάσεις του για την έκδοση κοινών υπουργικών αποφάσεων που αφορούν τα προγράμματα αρχικής μεταγυμνασιακής, μεταδευτεροβάθμιας και διά βίου γεωργικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης.

ε) Καταρτίζει την ετήσια έκθεση πεπραγμένων του Οργανισμού.

στ) Προσλαμβάνει το μόνιμο και εποχιακό προσωπικό του Οργανισμού σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και αποφασίζει για τα λοιπά θέματα κατάστασης του προσωπικού, όπως αυτά εξειδικεύονται στον κανονισμό κατάστασης προσωπικού.

ζ) Αποφασίζει για κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη διοίκηση, διαχείριση και λειτουργία του Οργανισμού.

6. Το Δ.Σ. μπορεί με απόφασή του να αναθέτει την άσκηση μέρους των αρμοδιοτήτων του στο Διευθύνοντα Σύμβουλο.

7. Το Δ.Σ. συγκαλείται με έγγραφη πρόσκληση του Προέδρου τακτικά μία φορά το μήνα και εκτάκτως όταν κρίνεται απαραίτητο από τον Πρόεδρο ή όταν ζητηθεί εγγράφως τουλάχιστον από εννέα (9) μέλη του.

8. Το Δ.Σ. έχει απαρτία όταν είναι περόντα τουλάχιστον εννέα (9) από τα μέλη του, στα οποία περιλαμβάνονται ο Πρόεδρος ή ο Διευθύνων Σύμβουλος. Οι αποφάσεις του Δ.Σ. λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών και σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.

9. Στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. μπορεί να συμμετέχουν, χωρίς ψήφο, ο νομικός σύμβουλος του Οργανισμού, οι Γενικοί του Διευθυντές, καθώς και άλλα πρόσωπα, μετά από πρόσκληση του Προέδρου.

10. Εισηγητής για όλα τα θέματα είναι ο Διευθύνων Σύμβουλος του Οργανισμού, πλην των περιπτώσεων που με απόφασή του ορίσει ως εισηγητή Γενικό Διευθυντή του Οργανισμού.

11. Τα πρακτικά του Δ.Σ. υπογράφονται από τον Πρόεδρο και το γραμματέα του Δ.Σ., αφού προηγουμένως επικυρωθούν από το Δ.Σ..

12. Στις περιπτώσεις: α) θανάτου, β) απώλειας της ιδιότητας με την οποία διορίστηκαν ως μέλη, γ) συνδρομής στα πρόσωπα τους λόγου που συνεπάγεται αντικειμενική αδυναμία ασκήσεως των καθηκόντων τους, τα μέλη αντικαθίστανται και για το υπόλοιπο της θητείας τους ορίζονται νέα μέλη, κατά τη διαδικασία της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, της παραγράφου 1 του άρθρου 15 και της παραγράφου 1 του άρθρου 16. Μέχρι τον ορισμό των νέων μελών το Δ.Σ. μπορεί να λειτουργεί με τα υπόλοιπα μέλη, τα οποία δεν μπορεί να είναι λιγότερα των τεσσάρων (4).

13. Για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του Δ.Σ., τα μέλη, πλην του Προέδρου και του Διευθύνοντος Συμβούλου, ο νομικός σύμβουλος, οι Γενικοί Διευθυντές, όταν καλούνται να μετάσχουν σε συνεδρίαση και ο γραμματέας του Δ.Σ. λαμβάνουν αποζημίωση που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας.

14. Με απόφαση του Δ.Σ., που εγκρίνεται από τον Υπουργό Γεωργίας, καθορίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία του Δ.Σ..

'Άρθρο 15**Αρμοδιότητες του Προέδρου του****Διοικητικού Συμβουλίου**

1. Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. πρέπει να διαθέτει διοικητική εμπειρία προσηκόντως αποδεικνυόμενη και επιλέγεται από τον Υπουργό Γεωργίας από επιστήμονες με αναγνωρισμένο κύρος, γνώσεις και εμπειρία στη γεωργική επαγγελματική εκπαίδευση, κατάρτιση και απασχόληση, προτιμωμένου εκείνου που κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στο πιο πάνω αντικείμενο.
2. Η διάρκεια της θητείας του Προέδρου του Δ.Σ. είναι τριετής, με δυνατότητα ανανέωσης για ίσο χρονικό διάστημα.
3. Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. έχει τις εξής αρμοδιότητες:
- α) Εκπροσωπεί τον Οργανισμό στις σχέσεις του με τις εθνικές και τις κοινοτικές αρχές.
- β) Παρακολουθεί τη λειτουργία του Οργανισμού και ενημερώνει σχετικά το Δ.Σ..
- γ) Καθορίζει τα θέματα της ημερήσιας διάταξης των συνεδριάσεων του Δ.Σ..
- δ) Συγκαλεί και διευθύνει τις συνεδριάσεις του Δ.Σ..
- ε) Υπογράφει τα αντίγραφα και τα αποσπάσματα των πρακτικών του Δ.Σ..
- στ) Ελέγχει την εκτέλεση των αποφάσεων του Δ.Σ. του Οργανισμού.
4. Σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος ο Πρόεδρος του Δ.Σ. αναπληρώνεται σε όλα τα καθήκοντά του από το Διευθύνοντα Σύμβουλο. Σε περίπτωση που προεδρεύει του Δ.Σ. ο Διευθύνων Σύμβουλος, στο Δ.Σ. συμμετέχει ως μέλος ο αναπληρωτής του, που μπορεί να είναι ο αρχαιότερος Γενικός Διευθυντής.
5. Στον Πρόεδρο του Δ.Σ. καταβάλλεται:
- α) Μηνιαία αντιμισθία, το ύψος της οποίας καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας.
- β) Οδοιπορικά έξοδα και ημερήσια αποζημίωση για τις εκτός έδρας μετακινήσεις του.

'Άρθρο 16**Διευθύνων Σύμβουλος - Αρμοδιότητες**

1. Ο Διευθύνων Σύμβουλος του Οργανισμού διορίζεται, μετά από ακρόαση από την αρμόδια επιτροπή της Βουλής, με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με τριετή θητεία, η οποία μπορεί να ανανεωθεί για ίσο χρονικό διάστημα.
2. Ο Διευθύνων Σύμβουλος πρέπει να διαθέτει διοικητική εμπειρία, προσηκόντως αποδεικνυόμενη και επιλέγεται από επιστήμονες με αναγνωρισμένο κύρος, γνώσεις και εμπειρία στη γεωργική επαγγελματική εκπαίδευση, κατάρτιση και απασχόληση, προτιμωμένου εκείνου που κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στο πιο πάνω αντικείμενο.
3. Ο Διευθύνων Σύμβουλος είναι το ανώτατο εκτελεστικό όργανο του Οργανισμού, διευθύνει τις υπηρεσίες του και, εκτός από τις αρμοδιότητες που του ανατίθενται από τον Κανονισμό του Οργανισμού και το Δ.Σ., έχει και τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
- α) Υποβάλλει στο Δ.Σ. του Οργανισμού τις προτάσεις και εισηγήσεις που απαιτούνται για την υλοποίηση των προβλεπομένων στην παράγραφο 5 του άρθρου 14.
- β) Είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του Οργανισμού.
- γ) Υπογράφει όλα τα έγγραφα του Οργανισμού.
- δ) Φροντίζει για την κατάρτιση του προϋπολογισμού, ισολογισμού και απολογισμού του Οργανισμού.
- ε) Παρακολουθεί συντονίζει, κατευθύνει και ελέγχει το πρωτιστικό του Οργανισμού και υπογράφει τα σχετικά έγγραφα.
- στ) Είναι πειθαρχικός προϊστάμενος των υπαλλήλων του Οργανισμού.
- ζ) Έχει την ευθύνη για το συντονισμό της γεωργικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης.
- η) Εκπροσωπεί τον Οργανισμό για κάθε πράξη, είτε αυτή

ανήκει στη δική του διαχειριστική εξουσία είτε στη διαχειριστική εξουσία του Δ.Σ., εκτός αν αυτό αποφασίζει διαφορετικά για πράξεις που εμπίπτουν στη δική του αρμοδιότητα.

4. Το Διευθύνοντα Σύμβουλο ελλείποντα, απόντα ή κωλύμενο αναπληρώνει στα καθήκοντά του ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του Οργανισμού.

5. Στο Διευθύνοντα Σύμβουλο του Οργανισμού καταβάλλεται:

α) Μηνιαία αντιμισθία, το ύψος της οποίας καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας.

β) Οδοιπορικά έξοδα και ημερήσια αποζημίωση για τις εκτός έδρας μετακινήσεις του.

6. Η θέση του Διευθύνοντος Σύμβουλου είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. Ο Διευθύνων Σύμβουλος για το χρόνο της θητείας του ασφαλίζεται στον ασφαλιστικό οργανισμό κύριας και επικουρικής ασφάλισης του πρωτιστικού του Οργανισμού, εφόσον κατά τον ίδιο χρόνο δεν καλύπτονται αντίστοιχα από άλλη κύρια και επικουρική ασφάλιση.

'Άρθρο 17**Μόνιμη Εκπαιδευτική Επιτροπή**

1. Στον Οργανισμό συνιστάται δεκαπενταμελής Μόνιμη Εκπαιδευτική Επιτροπή με τριετή θητεία με δυνατότητα ανανέωσης. Έργο της Επιτροπής είναι ο συντονισμός των εκπαιδευτικών προγραμμάτων (αρχικής και συνεχιζόμενης εκπαίδευσης), των διαδικασιών και της εποπτείας των σχολών γεωργικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Δ.Σ. και τις κατευθύνσεις του Διευθύνοντος Σύμβουλου, καθώς και η υποβολή προτάσεων για τη στελέχωση και συγκρότηση του Οργανισμού με σκοπό την πρωθητηση των εκπαιδευτικών λειτουργιών.

2. Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ορίζονται τα μέλη της Επιτροπής της προηγούμενης παραγράφου, οι αρμοδιότητές της, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη σύνθεση και λειτουργία της.

'Άρθρο 18**Γενικοί Διευθυντές - Συμβούλιο Γενικών****Διευθυντών - Αρμοδιότητες**

1. Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, διορίζονται Γενικοί Διευθυντές του Οργανισμού με τριετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης. Οι Γενικοί Διευθυντές έχουν τα πρόσωπα 2 του άρθρου 16 του παρόντος νόμου. Οι Γενικές Διευθύνσεις συνιστώνται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Γεωργίας.

2. Οι Γενικοί Διευθυντές είναι ανώτατα στελέχη του Οργανισμού, υπάγονται στο Διευθύνοντα Σύμβουλο και έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Προστανται τομέων δραστηριοτήτων του Οργανισμού.

β) Ελέγχουν και παρακολουθούν το έργο των αντίστοιχων υπηρεσιών, έχοντας την αντίστοιχη διοικητική και λειτουργική ευθύνη.

γ) Επικουρούν στο έργο του το Διευθύνοντα Σύμβουλο.

3. Η αρμοτή των Γενικών Διευθυντών καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4. Η θέση των Γενικών Διευθυντών είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. Οι Γενικοί Διευθυντές για το χρόνο της θητείας τους ασφαλίζονται στον ασφαλιστικό οργανισμό κύριας και επικουρικής ασφάλισης του πρωτιστικού του Οργανισμού, εφόσον κατά τον ίδιο χρόνο δεν καλύπτονται αντίστοιχα από άλλη κύρια και επικουρική ασφάλιση.

5. Οι Γενικοί Διευθυντές παρίστανται, εφόσον κληθούν, στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. χωρίς δικαίωμα ψήφου και μπορεί να εισηγούνται τα προς συζήτηση θέματα μετά από απόφαση του Διευθύνοντος Σύμβουλου.

6. Με απόφαση του Διευθύνοντος Σύμβουλου μπορεί να τους ανατίθεται και εξουσία εκπροσώπησης του Οργανισμού για θέματα αρμοδιότητας του Διευθύνοντος Σύμβουλου.

7. Οι Γενικοί Διευθυντές αποτελούν το Συμβούλιο των Γενικών Διευθυνών, στο οποίο καθήκοντα Προέδρου ασκεί ο Διευθύνων Σύμβουλος. Το Συμβούλιο γνωμοδοτεί επί θεμάτων αρμοδιότητας του Διευθύνοντος Συμβούλου που παραπέμπονται σε αυτό με έγγραφό του.

Άρθρο 19

Κατάρτιση κανονισμών - Σύσταση θέσεων

1. Με κανονισμό οργανωτικής διάρθρωσης και λειτουργίας, που καταρτίζεται από το Δ.Σ. του Οργανισμού, εγκρίνεται, με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Γεωργίας και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται η οργάνωση, διάρθρωση, στελέχωση και λειτουργία των υπηρεσιών του Οργανισμού, οι αρμοδιότητές τους, η σύσταση κατ' ανώτατο όριο 80 οργανικών θέσεων διοικητικού, τεχνικού, εκπαιδευτικού και λοιπού προσωπικού, η κατανομή αυτών κατά κλάδους και ειδικότητες, τα τυχόν ειδικά προσόντα που απαιτούνται για το διορισμό στις θέσεις αυτές και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Με τον ίδιο κανονισμό γίνεται η ίδρυση, μετατροπή, συγχώνευση, μεταφορά ή κατάργηση των εξειδικευμένων Κέντρων Γεωργικής Εκπαίδευσης - Απασχόλησης της παραγράφου ιβ' του άρθρου 12 του παρόντος νόμου και ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν την οργάνωση, διάρθρωση, στελέχωση και λειτουργία αυτών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

2. Με κανονισμό κατάστασης προσωπικού, που καταρτίζεται από το Δ.Σ. του Οργανισμού, εγκρίνεται, με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Γεωργίας και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τα καθήκοντα και τις ευθύνες του προσωπικού, το χρόνο εργασίας του, τη μισθοδοσία του, τις κάθε είδους άδειες, τη μετάθεση, απόσπαση και μετακίνησή του, την προαγωγή και αρχαιότητά του, τον τρόπο αξιολόγησή του, την πειθαρχική δικαιοδοσία και διαδικασία, τα πειθαρχικά αδικήματα και τις ποινές, τη λύση της υπαλληλικής σχέσης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα με την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού του Οργανισμού.

3. Με κανονισμό προμηθειών και οικονομικής διαχείρισης, που καταρτίζεται από το Δ.Σ. του Οργανισμού, εγκρίνεται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται ο τρόπος προμηθειών και οικονομικής διαχείρισης του Οργανισμού, το λογιστικό του σύστημα, οι δαπάνες και ο έλεγχος τους.

4. Μέχρι τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως του κανονισμού της παραγράφου 1, για τις ανάγκες του Οργανισμού συνιστώνται:

α) Οι ακόλουθες οργανικές θέσεις τακτικού προσωπικού που κατανέμονται κατά κλάδο ως ακολούθως:

αα) ΠΕ Διοικητικού θέσεις 3

Προσόν διορισμού για τις θέσεις του κλάδου αυτού ορίζεται πρυτανί Πολιτικών Επιστημών ή Νομικού Τμήματος της Νομικής Σχολής Ανωτάτου Εκπαίδευτικού Ιδρύματος της ημεδαπής ή αντίστοιχο πτυχιού ισότιμης σχολής της αλλοδαπής.

ββ) ΠΕ Οικονομικού θέσεις 2

γγ) ΠΕ Γεωπονικού θέσεις 7

Από τις θέσεις του κλάδου αυτού ορίζονται 1 θέση κατεύθυνσης φυτικής παραγωγής, 1 θέση κατεύθυνσης φυτοπροστασίας, 1 θέση κατεύθυνσης βιολογικών καλλιεργειών, 1 θέση κατεύθυνσης θερμοκηπίων, 1 θέση κατεύθυνσης προϊόντων ονομασίας προέλευσης, 1 θέση κατεύθυνσης μεταποίησης και 1 θέση κατεύθυνσης ζωικής παραγωγής.

δδ) ΠΕ Κτηνιατρικού θέση 1

εε) ΠΕ Ιχθυολόγων θέση 1

στστ) ΠΕ Οικονομικού θέση 1

ζζ) ΠΕ Δασολογίας θέση 1

ηη) ΠΕ Αγροτικής Οικιακής Οικονομίας θέση 1

ιαια) ΤΕ Τεχνολογίας Τροφίμων θέση 1

ιιβ) ΤΕ Διοικητικού - Λογιστικού θέση 2

ιιγγ) ΤΕ Πληροφορικής θέση 1

ιιδι) ΔΕ Προσωπικού Η/Υ θέσεις 8
ιιει) ΔΕ Οδηγών θέση 1

ιισιστ) ΥΕ Προσωπικού Καθαριότητας θέση 1

ιιζζ) ΥΕ Κλητήρων θέση 1

θθ) ΠΕ Συνεταιριστικής Οικονομίας και Αγροτικών Συνεταιρισμών θέση 1

ιι) ΠΕ Πληροφορικής θέση 1

Προσόντα διορισμού για τις θέσεις των κλάδων των εδαφίων από ββ' μέχρι ιιζζ' ορίζονται τα προβλεπόμενα στο π.δ. 194/1988 "Καθορισμός των προσόντων διορισμού σε θέσεις των δημοσίων υπηρεσιών και νομικών προσώπων δημοσίου δικαιου" (ΦΕΚ 84 Α').

β) Μία (1) θέση με έμμισθη εντολή. Στη θέση αυτή προσλαμβάνεται δικηγόρος παρ' Αρειώ Πάγω ως νομικός σύμβουλος του Οργανισμού.

5. Οι διοριζόμενοι στις θέσεις των εδαφίων από γγ' μέχρι ιια' της προηγούμενης παραγράφου αποτελούν την προσωρινή εκπαίδευτική επιτροπή, η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες της Μόνιμης Εκπαίδευτικής Επιτροπής της παραγράφου 1 του άρθρου 17. Η λειτουργία της προσωρινής εκπαίδευτικής επιτροπής παύει όταν ορισθούν τα μέλη της Μόνιμης Εκπαίδευτικής Επιτροπής.

6. Η επιλογή του προσωπικού για την πλήρωση των θέσεων των κλάδων της περιπτώσεως α' της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2190/1994 (ΦΕΚ 28 Α'). Με αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Γεωργίας, κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων, είναι δυνατή η απόσπαση στον Οργανισμό κατά τις κείμενες διατάξεις υπαλλήλων αντίστοιχων κλάδων του Υπουργείου Γεωργίας ή του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας (ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε.) για την κάλυψη αναγκών του Οργανισμού αυτού σε προσωπικό, προτιμωμένων όσων κατέχουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών σε θέματα σχετικά με τη γεωργική επαγγελματική εκπαίδευση, κατάρτιση και απασχόληση. Επίσης, με την ίδια διαδικασία, είναι δυνατή και η απόσπαση στελεχών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης με εμπειρία στο χώρο της γενικής εκπαίδευσης.

Η χρονική διάρκεια της απόσπασης ορίζεται σε δύο (2) έτη με δυνατότητα παράτασης για ίσο χρονικό διάστημα. Η μισθοδοσία των αποσπωμένων βαρύνει τον Οργανισμό. Ο χρόνος της απόσπασης θεωρείται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας στη θέση από την οποία αποσπώνται. Στο προσωπικό του Οργανισμού Γεωργικής Εκπαίδευσης είναι δυνατή η ένταξη στελεχών του γεωργικού τομέα που κατέχουν δίπλωμα ΣΕΛΕΤΕ.

7. Για τις ανάγκες των "Κέντρων ΔΗΜΗΤΡΑ" συνιστώνται σε κάθε Κέντρο οι ακόλουθες οργανικές θέσεις τακτικού προσωπικού που κατανέμονται κατά κλάδο ως ακολούθως:

α) ΠΕ Διοικητικού θέση 1

β) ΠΕ Οικονομικού θέση 1

γ) ΥΕ Κλητήρων θέση 1

Προσόντα διορισμού για τις θέσεις των κλάδων αυτών ορίζονται τα προβλεπόμενα στο π.δ. 194/1988 "Καθορισμός των προσόντων διορισμού σε θέσεις των δημοσίων υπηρεσιών και νομικών προσώπων δημοσίου δικαιου" (ΦΕΚ 84 Α').

8. Η επιλογή του προσωπικού για την πλήρωση των θέσεων των κλάδων της προηγούμενης παραγράφου γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2190/1994 (ΦΕΚ 28 Α'). Με αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Γεωργίας, κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων, είναι δυνατή η απόσπαση στα "Κέντρα ΔΗΜΗΤΡΑ" κατά τις κείμενες διατάξεις υπαλλήλων αντίστοιχων κλάδων του Υπουργείου Γεωργίας ή του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας (ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε.) για την κάλυψη αναγκών τους σε προσωπικό, προτιμωμένων όσων κατέχουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών σε θέματα σχετικά με τη γεωργική επαγγελματική εκπαίδευση, κατάρτιση και απασχόληση. Η χρονική διάρκεια της απόσπασης ορίζεται σε δύο (2) έτη με δυνατότητα παράτασης για ίσο χρονικό διάστημα. Η μισθοδοσία των αποσπωμένων βαρύνει τα κέντρα "ΔΗΜΗΤΡΑ". Ο χρόνος της

απόσπασης θεωρείται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας στη θέση από την οποία αποσπώνται.

'Αρθρο 20 "Κέντρα ΔΗΜΗΤΡΑ"

1. Τα Κέντρα Γεωργικής Εκπαίδευσης και τα Κέντρα Γεωργικής Ανάπτυξης των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων μετονομάζονται σε "Κέντρα ΔΗΜΗΤΡΑ" από τη δημοσίευση της αναφερόμενης κοινής απόφασης. Σε κάθε Κέντρο προϊσταται Διευθυντής που διορίζεται με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η διάρκεια της θητείας του ορίζεται τριετής δυνάμενη να παραταθεί για ίσο χρονικό διάστημα.

Οι Διευθυντές των "Κέντρων ΔΗΜΗΤΡΑ" επιλέγονται από επιστήμονες με γνώσεις και εμπειρία στη γεωργική επαγγελματική εκπαίδευση, κατάρτιση και απασχόληση, προτιμωμένων εκείνων που κατέχουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στο πλαίσιο αντικείμενο. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Γεωργίας καθορίζεται η οργάνωση, στελέχωση και λειτουργία των "Κέντρων ΔΗΜΗΤΡΑ" και οι αρμοδιότητες των προϊσταμένων τους. Τα έσοδα από την πώληση των παραγόμενων προϊόντων ζωικής και φυτικής παραγωγής στα "Κέντρα ΔΗΜΗΤΡΑ" αποτελούν έσοδα των Κέντρων αυτών.

2. Σε κάθε "Κέντρο ΔΗΜΗΤΡΑ" συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας πενταμελής Διοικούσα Επιτροπή, που αποτελείται από:

- α) το Διευθυντή του "Κέντρου ΔΗΜΗΤΡΑ" ως πρόεδρο, με τον αναπληρωτή του,
- β) έναν υπάλληλο της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης του αντίστοιχου νομού με τον αναπληρωτή του,
- γ) έναν υπάλληλο της Διεύθυνσης Β' βάθμιας Εκπαίδευσης του αντίστοιχου νομού με τον αναπληρωτή του,
- δ) έναν εκπρόσωπο Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών του αντίστοιχου νομού με τον αναπληρωτή του,
- ε) έναν εκπρόσωπο του Εμπορικού και Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου του αντίστοιχου νομού με τον αναπληρωτή του,
- στ) έναν εκπρόσωπο του τοπικού παραρτήματος του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.).

Τα υπό στοιχεία β' και γ' μέλη με τους αναπληρωτές τους προτείνονται από τον οικείο Νομάρχη, τα δε υπό στοιχεία δ', ε' και στ' από τους αντίστοιχους φορείς.

Η διάρκεια της θητείας των μελών της Επιτροπής ορίζεται τριετής και μπορεί να ανανεώνεται για ίσο χρονικό διάστημα.

Καθήκοντα γραμματέα της Επιτροπής εκτελεί υπάλληλος του Κέντρου που ορίζεται με την απόφαση συγκρότησης αυτής.

3. Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι αρμοδιότητες της Επιτροπής, η λειτουργία της, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

'Αρθρο 21

Εκπαιδευτικό προσωπικό

1. Το μόνιμο εκπαιδευτικό προσωπικό για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση των αγροτών προσλαμβάνεται σύμφωνα με το ν. 1566/1985 "Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 167 Α'), εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις ειδικές κανονιστικές πράξεις ίδρυσης των οικείων σχολικών μονάδων.

2. Το αναγκαίο εποχιακό εκπαιδευτικό προσωπικό για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση των αγροτών προσλαμβάνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2190/1994 (ΦΕΚ 28 Α') με ωριαία αντιμισθία. Με προκήρυξη, που εκδίδεται από τον Υπουργό Γεωργίας, καθορίζονται τα προσόντα του εποχιακού εκπαιδευτικού προσωπικού, η διαδικασία για την επιλογή και πρόσληψη αυτού, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

3. Μεταφέρονται οι αρμοδιότητες για την εκπαίδευση του προσωπικού σε γεωτεχνικά θέματα από το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης στο Υπουργείο Γεωργίας.

'Αρθρο 22

Πόροι του Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α. "ΔΗΜΗΤΡΑ"

Πόροι του Οργανισμού είναι:

α) Πόρος από το Λογαριασμό για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (Λ.Α.Ε.Κ.), όπως αυτός ορίζεται στο ν. 2434/1996 (ΦΕΚ 188 Α').

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α. "ΔΗΜΗΤΡΑ" έχοντας υπόψη τον αριθμό των εργαζομένων στις βιομηχανίες και εκμεταλλεύσεις μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων φυτικής και ζωικής παραγωγής υποβάλλει αίτημα για διάθεση πόρων στην Επιτροπή Διαχείρισης του Λ.Α.Ε.Κ., η οποία εισηγείται το ύψος του εν λόγω πόρου τουλάχιστον στο δέκα τοις εκατό (10%) ετησίως του συνολικού πόρου και το υποβάλλει προς έγκριση στο Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.).

Το ύψος του πόρου αυτού επικυρώνεται κατ' έτος με κοινή απόφαση των Υπουργών Γεωργίας και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

β) Παρακράτηση από τις ασφαλιστικές εισφορές των ασφαλισμένων αγροτών στον Ο.Γ.Α. κλάδος κύριας ασφάλισης ποσοστού ύψους 0,30/οο.

γ) Επιχορηγήσεις από το Τακτικό Προϋπολογισμό και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

δ) Επιχορηγήσεις που προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ε) Τα δίδακτρα των εκπαιδευμένων στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) του εδαφίου γ' της παρ. 2 του άρθρου 11 του παρόντος νόμου.

στ) Δωρεές, κληροδοτήματα και κάθε είδους εισφορές φυσικών ή νομικών προσώπων.

ζ) Έσοδα από οποιαδήποτε άλλη πηγή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

'Αρθρο 23

Ίδια συμμετοχή σε επενδυτικά σχέδια

του πρωτογενούς τομέα

Στα επενδυτικά σχέδια του πρωτογενούς τομέα, η αξία της έκτασης, η οποία θα χρησιμοποιηθεί για την εγκατάσταση της μονάδας, θα συνυπολογίζεται κατά τον προσδιορισμό της ίδιας συμμετοχής στη χρηματοδότηση του φορέα.

'Αρθρο 24

Τροποποίηση του ν. 1665/1986 (ΦΕΚ 194 Α')

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 1665/1986 (ΦΕΚ 194 Α'), που προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2367/1995 (ΦΕΚ 261 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

"3. Στην έννοια των κινητών πραγμάτων της παρ. 1 περιλαμβάνονται τα αεροσκάφη και εξαιρούνται τα πλοία και τα πλωτά ναυπηγήματα, ενώ στην έννοια των ακινήτων πραγμάτων συμπεριλαμβάνονται και οι αγροτικές εκτάσεις και εξαιρούνται τα οικόπεδα."

'Αρθρο 25

Χρηματοδοτική μίσθωση αγροτικών εκτάσεων

1. Απαλλάσσονται από το φόρο μεταβίβασης και υπεραξίας οι αγροτικές εκτάσεις τόσο κατά την αγορά τους από τις εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, όσο και κατά την οριστική μεταβίβαση της κυριότητας των αγροτικών εκτάσεων προς τους αγρότες στη λήξη της χρηματοδοτικής μίσθωσης.

2. Οι εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης για αγροτικές εκτάσεις φορολογούνται επί των εισπραττόμενων τόκων,

υπολογίζονται δε, και θεωρούνται ως έξοδα και οι αποσβέσεις επί της αξίας των αγροτικών εκτάσεων.

Επιτρέπεται στις εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης το ποσό των χρεολυσίων που εισπράττουν να φέρεται σε ειδικό αποθεματικό πρόβλεψης, το οποίο συμψηφίζεται με τη ζημιά από την πώληση της αγροτικής έκτασης κατά τη λήξη της χρηματοδοτικής μίσθωσης.

3. Επιδοτείται σε περιπτώσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης αγροτικών εκτάσεων κατά τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) το επιτόκιο για τα δέκα (10) πρώτα χρόνια της χρηματοδοτικής μίσθωσης. Το ανωτέρω επιτόκιο προσαυξάνεται κατά πέντε (5) ποσοστιαίς μονάδες στις περιπτώσεις:

α) των νέων αγροτών που είναι αρχηγοί και κάτοχοι αγροτικών εκμεταλλεύσεων σύμφωνα με τον Κανονισμό 2328/1991 και
β) των αγροτών που είναι κάτοικοι ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, όπως αυτές χαρακτηρίζονται σύμφωνα με την Οδηγία 75/268/E.O.K..

'Άρθρο 26

Μέτρα για τις αγροτικές κατασκευές

1. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου οι ακόλουθοι όροι έχουν την αντίστοιχη προσδιορίζομενη έννοια:

I. Αγροτικές περιοχές θεωρούνται:

α) Οι ορεινές, ημιορεινές και μειονεκτικές περιοχές, όπως αυτές προσδιορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις.

β) Οι παραμεθόριες περιοχές που απέχουν 30 χλμ. από τα σύνορα του κράτους, εκτός των πόλεων άνω των πέντε χιλιάδων (5.000) κατοίκων και των περιοχών που έχουν χαρακτηρισθεί τουριστικές ή αξιόλογες ή δυναμικές ή περιαστικές και που βρίσκονται μέσα στα όρια των τριάντα (30) χιλιομέτρων.

γ) Οι περιοχές που βρίσκονται μέσα στα όρια των αγροτικών περιοχών των οικισμών, εκτός από εκείνες που έχουν χαρακτηριστεί ως τουριστικές ή αξιόλογες ή δυναμικές ή περιαστικές σύμφωνα με τις διατάξεις του από 24.4.1985 προεδρικού διατάγματος (ΦΕΚ 181 Δ'). Του παρόντος περιορισμού εξαιρούνται οι αλιείς, καθώς και περιοχές για τις οποίες θα υπάρχει σχετική απόφαση των αρμόδιων Υπουργών.

II. Αγροτικές κατασκευές θεωρούνται αυτές που κατασκευάζονται αποκλειστικά από αγρότες, νέους αγρότες, νεοεισερχόμενους στον αγροτικό τομέα, ομογενείς και εργάτες γης εντός των αγροτικών περιοχών και συγκεκριμένα:

α) Η πρώτη κατοικία, η προσθήκη και επισκευή αυτής, με μέγιστο συνολικό εμβαδόν 140 τ.μ. εάν συμπεριλαμβάνονται στο συντελεστή δόμησης του οικοπέδου μία φορά για κάθε οικόπεδο, συνυπολογιζόμενων των ήδη υπαρχόντων κτισμάτων που έχουν χρήση κατοικίας.

β) Οι αποθήκες, στάβλοι, υπόστεγα, βιοθητικές εγκαταστάσεις των οποίων το συνολικό εμβαδό καθορίζεται βάσει μελέτης βιωσιμότητας της εκμετάλλευσης.

γ) Οι περιφράξεις, περιτοιχίσεις, κλειστές δεξαμενές και λοιπές κατασκευές που χρησιμεύουν για αγροτικές εργασίες και για τις οποίες σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, μόνος τρόπος σύνταξης του προϋπολογισμού είναι ο αναλυτικός.

2. Για τις αγροτικές κατασκευές του παρόντος άρθρου:

α) Οι αμοιβές των μηχανικών για τη μελέτη και επίβλεψη, όπως αυτές καθορίζονται από το π.δ. 515/1989 (ΦΕΚ 219 Α'), μειώνονται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) για τις περιπτώσεις II α' και β' της προηγούμενης παραγράφου και κατά ογδόντα τοις εκατό (80%) για την περίπτωση II γ' της ίδιας παραγράφου.

β) Οι συντελεστές προσδιορισμού καθαρού εισοδήματος του άρθρου 49 του ν. 2238/1994 (ΦΕΚ 151 Α') μειώνονται στο ένα τέταρτο.

γ) Καταργούνται οι κρατήσεις και λοιπές επιβαρύνσεις για την έκδοση των οικοδομικών αδειών των αγροτικών κατασκευών, δηλαδή η εισφορά του ΚΗ' ψηφίσματος, τα πάσης φύσεως παράβολα Δημοσίου, το παράβολο του ν. 1041/1980 (ΦΕΚ 75

Α'), καθώς και τα τέλη χαρτοσήμου στις εισφορές που γίνονται υπέρ του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος και του Ταμείου Συντάξεως Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων.

δ) Μειώνεται στο πενήντα τοις εκατό (50%) ο αριθμός ημερών εργασίας που προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις ως ελάχιστος, υποχρεωτικά απαιτούμενος για τον υπολογισμό των καταβλητών εισφορών προς το Ι.Κ.Α. για τα οικοδομοτεχνικά έργα, όπως επίσης και ο τεκμαρτός προϋπολογισμός του έργου.

3. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου έχουν εφαρμογή και για τις κατασκευές της περίπτωσης II α' της παραγράφου 1 που κατασκευάζονται εντός των ορεινών περιοχών από κατοίκους των περιοχών αυτών.

4. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας καθορίζονται οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

5. Οι διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 2 εφαρμόζονται αναλογικά και για την κάλυψη της μείωσης των αμοιβών των μηχανικών.

'Άρθρο 27

Σε δίκες κατά των υπαλλήλων του Υπουργείου Γεωργίας, που διώκονται γιατί εινήρηγσαν για το συμφέρον της υπηρεσίας, παρίσταται για την υπεράσπισή τους, ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων και μετά από έγκριση του Υπουργού Γεωργίας, εκπρόσωπος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

'Άρθρο 28

Θέματα Γενικής Διεύθυνσης Διαχείρισης Αγορών Γεωργικών

Προϊόντων (Γ.Ε.ΔΙ.Δ.Α.Γ.Ε.Π.)

Επιστροφές αχρεωστήτως καταβληθέντων

1. Αν διαπιστωθεί αχρεωστητός καταβολή σε βάρος των πιστώσεων του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων ή απαιτηθεί η επιβολή οποιασδήποτε χρηματικής κύρωσης λόγω μη τήρησης υποχρεώσεων προβλεπόμενων από κοινοτικές ή εθνικές διατάξεις, το αρμόδιο τμήμα της Γενικής Διεύθυνσης Διαχείρισης Γεωργικών Προϊόντων του Υπουργείου Γεωργίας:

α) Καλεί τον ενδιαφερόμενο να διατυπώσει εντός εύλογης προθεσμίας έγγραφες παρατηρήσεις και συμπληρωματικά στοιχεία.

β) Αφού εξετάσει τις έγγραφες παρατηρήσεις και τα προσκομισθέντα στοιχεία, αποφαίνεται για τη νομιμότητα ή μη της πληρωμής ή για την ανάγκη επιβολής της χρηματικής κύρωσης.

γ) Εισηγείται, εφόσον συντρέχει περίπτωση, την έκδοση αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας με την οποία διατάσσεται η καταβολή των αχρεωστήτως καταβληθέντων από τον εισπράξαντα προσαυξημένων με νόμιμους τόκους ή η επιβολή της σχετικής χρηματικής κύρωσης.

Η παραπάνω απόφαση κοινοποιείται με αποδεικτικό επίδοσης στον ενδιαφερόμενο, καλούμενο να καταβάλει τα οριζόμενα ποσά μέσα σε ορισμένη εύλογη προθεσμία. Στον ενδιαφερόμενο γνωστοποιείται επίσης ότι σε περίπτωση άρνησης καταβολής ή καθυστέρησης μπορεί να ακολουθήσει συμψηφισμός απαιτήσεων. Αν το οριζόμενο με την πιο πάνω απόφαση ποσό δεν καταβληθεί οικειοθελώς, εισπράττεται κατά τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων και αποδίδεται στον Τακτικό Προϋπολογισμό και αποτελεί έσοδο αυτού.

2. Σε περίπτωση καθυστέρησης ή άρνησης καταβολής είναι δυνατός με πράξη του Υπουργού Γεωργίας, μετά από εισήγηση του ως άνω τμήματος, ο συμψηφισμός με άλλη απαίτηση του ίδιου. Στις ανωτέρω διατάξεις περί αναζητήσεων των αχρεωστήτως καταβληθέντων και συμψηφισμού εμπίπτουν και τα ποσά που έχουν καταβληθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

3. Επιτρέπεται προσφυγή κατά των ανωτέρω αποφάσεων ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού πρωτοδικείου, η οποία

ασκείται μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών από της κοινοποίησεώς τους, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων του π.δ/τος 341/1978.

4. Η αρμοδιότητα του Υπουργού Γεωργίας προς έκδοση αποφάσεως αναζητήσεως των αχρεωστήτων καταβληθέντων δύναται να εκχωρείται με απόφασή του σε Προέδρους Οργανισμών, στους οποίους έχει ανατεθεί η εκκαθάριση δικαιολογητικών πληρωμής σε βάρος των πιστώσεων του ανωτέρω λογαριασμού.

Σε κάθε περίπτωση είναι δυνατή η εκχώρηση των ανωτέρω αρμοδιοτήτων του Υπουργού Γεωργίας ή του δικαιώματος προς υπογραφή των σχετικών πράξεων με εντολή του κατά τις ισχύουσες διατάξεις.

5. Το Ειδικό Γραφείο Κοινοτικού Δικαίου στο Υπουργείο Γεωργίας, που συστήθηκε με το άρθρο 14 παρ. 10 του ν. 2277/1984 και παρέχει νομική συνδρομή και στην Γ.Ε.ΔΙ.Δ.Α.Γ.Ε.Π. είναι αυτοτέλες, τα δε εκδιδόμενα, μετά από εισήγηση του εν λόγω Γραφείου, πρακτικά γνωμοδοτήσεως του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους περί της τηρητέας πορείας επί των υποθέσεων του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Δ.Ε.Κ.) και των αναφυόμενων προδικαστικών ζητημάτων στο γεωργικό τομέα εγκρίνονται από τον Υπουργό Γεωργίας. Η ειδική πληρεξουσιότητα ενώπιον του Δ.Ε.Κ., σε κάθε περίπτωση που απαιτείται παράσταση ενώπιον αυτού επί θεμάτων του γεωργικού τομέα, χορηγείται στο προσωπικό του ανωτέρω Γραφείου με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας.

Άρθρο 29

1. Οι μισθωτοί των οποίων καταγγέλλεται η σχέση εργασίας στο χρονικό διάστημα από 1.6.1997 μέχρι την 31.12.1998 από επιχειρήσεις που έχουν υπαχθεί στον Οργανισμό Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων (Ο.Α.Ε.), καθώς και από την ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΑΖΩΤΟΥΧΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ (Α.Ε.Β.Α.Λ.) και από την εταιρεία ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ Α.Ε. (πρώην Λιπάσματα Δραπετώνας Α.Ε.) δικαιούνται να επιλέξουν ένα από τα παρακάτω προγράμματα του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.):

α. Αυταπασχόλησης
β. Νέων θέσεων εργασίας

γ. Επανακατάρτισης
δ. Ειδικής επιδότησης ανεργίας
ε. Τακτικής επιδότησης ανεργίας.

Σε ειδικές περιπτώσεις επιτρέπεται η συμμετοχή απολυθέντος μισθωτού σε περισσότερα του ενός από αυτά τα προγράμματα.

Με την επιφύλαξη της επόμενης παραγράφου, όσοι από τους ανωτέρω μισθωτούς έχουν επιλέξει, μετά την απόλυσή τους, τα προγράμματα της επανακατάρτισης ή της ειδικής επιδότησης ανεργίας ασφαλίζονται στους κλάδους ασφάλισης, στους οποίους υπάγονταν κατά το μήνα τον προηγούμενο του χρόνου καταγγελίας της σύμβασης εργασίας τους.

2. Για τους απολυόμενους μισθωτούς του παρόντος άρθρου, που υπάγονταν στην ασφάλιση του Ταμείου Ασφαλίσεων Τυπογράφων και Μισθωτών Γραφικών Τεχνών, επιτρέπεται με την υπουργική απόφαση της επόμενης παραγράφου, κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του άρθρου 3 παράγραφος 3 του ν. 2079/1992 (ΦΕΚ 142 Α'), η ρύθμιση των όρων, των προϋποθέσεων, του φορέα και του τρόπου συνταξιοδότησής τους, εφόσον επιλέξουν το πιο πάνω πρόγραμμα της ειδικής επιδότησης ανεργίας. Με την ίδια υπουργική απόφαση επιτρέπεται, κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 3 του ν. 2079/1992, ο καθορισμός των όρων και προϋποθέσεων για τη συνταξιοδότησή τους από το ανωτέρω Ταμείο, όσων απολυούμενων της παρούσας παραγράφου έχουν συμπληρώσει μέχρι την 30ή Αυγούστου 1997 τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης που προβλέπονται από το νόμο αυτόν.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Ανάπτυξης και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

καθορίζονται:

α. ο τρόπος υπολογισμού και το ύψος της αποζημίωσης την οποία δικαιούνται, λόγω απολύσεως, οι μισθωτοί της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου,

β. οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία υπαγωγής των απολυθέντων μισθωτών στα προγράμματα των προηγούμενων παραγράφων, καθώς επίσης και η διάρκεια των προγραμμάτων αυτών και το ύψος των καταβαλλόμενων κατά περίπτωση χρηματικών ποσών,

γ. το ποσό επί του οποίου υπολογίζονται οι σχετικές εισφορές στην περίπτωση της παρ. 2 του παρόντος και

δ. κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την υλοποίηση του παρόντος άρθρου.

4. Οι δαπάνες που προκαλούνται στα Προγράμματα α', β', γ' και δ' της παρ. 1 από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, βαρύνουν κατά το ήμισυ το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) και κατά το υπόλοιπο τον Ο.Α.Ε.Δ. ενώ οι αντίστοιχες δαπάνες στο Πρόγραμμα είναι αποκλειστικά τον Ο.Α.Ε.Δ.

'Άρθρο 30

'Εναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν διαφορετικά ορίζεται στις επί μέρους διατάξεις. Οι διατάξεις των άρθρων 2, 3, 4 και 5 του παρόντος νόμου ισχύουν για επτά (7) χρόνια από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός από τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 2 που ισχύουν για δέκα (10) χρόνια και της παραγράφου 7 του ίδιου άρθρου που ισχύουν για πέντε (5) χρόνια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Παρακαλώ, το Τμήμα να εξουσιοδοτήσει το Προεδρείο για την υπ'ευθύνη του επικύρωση των Πρακτικών ως προς την ψήφιση στο σύνολο του παραπάνω νομοσχεδίου.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Παρεσχέθη η ζητηθείσα εξουσιοδότηση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Τμήμα ότι με την υπ' αριθμόν 4545/3426/5-8-97 απόφαση του Προέδρου της Βουλής συγκροτήθηκαν οι προβλεπόμενες από τα άρθρα 31 και 32 του Κανονισμού της Βουλής Διαρκείς Επιτροπές του Τμήματος Διακοπής των Εργασιών της Βουλής (Β' Σύνθεση).

Το Τμήμα εγκρίνει;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Το Τμήμα ενέκρινε. Η σχετική απόφαση θα καταχωρισθεί στα Πρακτικά της σημερινής συνεδρίασης και θα κοινοποιηθεί στους ενδιαφερόμενους κυρίους Βουλευτές.

(Η προαναφερθείσα απόφαση έχει ως εξής:

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Αθήνα 5-8-1997

Πρωτ.: 4545

Αριθμ.

Διεκπ.: 3426

Α Π Ο Φ Α Σ Η

ΘΕΜΑ : Σύσταση και συγκρότηση των Διαρκών Επιτροπών του Τμήματος Διακοπής Εργασιών της Βουλής, θέρους 1997

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ,

'Εχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 71 και 72 του Συντάγματος και των άρθρων 31, 32, 33 σε συνδυασμό με τα άρθρα 25 παρ. 9 και 15 παρ. 5 του Κανονισμού της Βουλής (μέρος κοινοβουλευτικό),

2. Την υπ' αριθμ. 3664/2680/26.6.1997 απόφαση συγκρότη-

σης του προβλεπομένου από τα άρθρα 71 του Συντάγματος και 29 του Κανονισμού της Βουλής Τμήματος Διακοπής των Εργασιών της Βουλής (Β' σύνθεση) για την άσκηση του νομοθετικού έργου της Βουλής.

3. Τις έγγραφες υποδείξεις των Κοινοβουλευτικών Ομάδων,
α π ο φ α σ ί ζ ο υ μ ε,

συνιστούμε, από τα μέλη του Τμήματος Διακοπής των Εργασιών της Βουλής της Β' Σύνθεσης (5 Αυγούστου έως και 4 Σεπτεμβρίου 1997), τις προβλεπόμενες από το άρθρο 31 του Κανονισμού της Βουλής Διαρκείς Επιτροπές του Τμήματος Διακοπής των Εργασιών της Βουλής, οι οποίες συγκροτούνται ως ακολούθως:

Διαρκής Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων των Υπουργείων:

- α) Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
- β) Πολιτισμού

1. Ακριτίδης Νικόλαος
2. Αλευράς Αθανάσιος
3. Ανουσάκη Ελένη
4. Ανωμερίτης Γεώργιος
5. Γεωργιάδης Θεόδωρος
6. Γκαλήπη Γκαλήπη
7. Διαμαντίδης Ιωάννης
8. Κατσιλιέρης Πέτρος
9. Κοντομάρης Ευτύχιος
10. Λεβογιάννης Νικόλαος
11. Ντούσκας Δημήτριος
12. Πιπεργιάς Δημήτριος
13. Σαατσόγλου Ανέστης
14. Σαρρής Δημήτριος
15. Ακήφογλου Μιττηρόλη
16. Καραμάριος Αναστάσιος
17. Καραμηνάς Κωνσταντίνος
18. Κατσαρός Νικόλαος
19. Μεϊμαράκης Ευάγγελος
20. Ορφανός Γεώργιος
21. Παναγιωτόπουλος Αθανάσιος
22. Παπαδόπουλος Σταύρος
23. Παπαθανασίου Χαράλαμπος
24. Τασούλας Απόστολος
25. Δαμανάκη Μαρία
26. Τσαφούλιας Γεώργιος

Διαρκής Επιτροπή Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων των Υπουργείων:

- α) Εξωτερικών
  - β) Εθνικής Άμυνας
  - γ) Μακεδονίας Θράκης
  - δ) Αιγαίου
1. Αλαμπάνος Δημήτριος
  2. Αλευράς Αθανάσιος
  3. Βλαχόπουλος Ηλίας
  4. Γεωργιάδης Θεόδωρος
  5. Γιαννακόπουλος Ιωάννης
  6. Θάνος Δημήτριος
  7. Θεοδώρου Χρήστος
  8. Κηπουρός Χρήστος
  9. Κοτσακάς Αντώνιος
  10. Λεβογιάννης Νικόλαος
  11. Παρασκευόπουλος Παρασκευάς
  12. Στάθης Θεόδωρος
  13. Τσεπινές Δημήτριος
  14. Χατζηιωαννίδης Βασίλειος
  15. Βαρίνος Αθανάσιος
  16. Βυζαντίης Χρήστος
  17. Δημοσχάκης Θεοφάνης

18. Κουρής Λεωνίδας
19. Παπαδόγγονας Αλέξανδρος
20. Παπαθανασίου Χαράλαμπος
21. Πάππας Βασίλειος
22. Σκανδαλάκης Παναγιώτης
23. Τσιτουριδης Σάββας
24. Κολοζώφ Ορέστης
25. Δαμανάκη Μαρία
26. Ρόκος Γεώργιος

Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων των Υπουργείων:

- α) Εθνικής Οικονομίας
- β) Οικονομικών

γ) Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων

1. Αδαμόπουλος Γεώργιος
2. Ανωμερίτης Γεώργιος
3. Γεωργακόπουλος Δημήτριος
4. Γιαννακόπουλος Ιωάννης
5. Διαμαντίδης Ιωάννης
6. Θωμόπουλος Ιωάννης
7. Κανελλόπουλος Λάμπρος
8. Κοντομάρης Ευτύχιος
9. Κουράκης Ιωάννης
10. Λάλος Κανέλλος
11. Λωτίδης Λάζαρος
12. Παπαληλίας Ηλίας
13. Τσακλίδης Ιωάννης
14. Τσεπινές Δημήτριος
15. Καραμάριος Αναστάσιος
16. Καραμπίνας Κωνσταντίνος
17. Καρασμάνης Γεώργιος
18. Μπασιάκος Ευάγγελος
19. Ρεγκούζας Αδάμ
20. Σκρέκας Θεόδωρος
21. Σπύρου Σπυριδών
22. Τζωάννος Ιωάννης
23. Τσιτουριδης Σάββας
24. Γκατζής Νικόλαος
25. Δανέλλης Σπυριδών
26. Ρόκος Γεώργιος

Διαρκής Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων των Υπουργείων:

- α) Υγείας και Πρόνοιας
- β) Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

γ) Μεταφορών και Επικοινωνιών

1. Βλασσόπουλος Ευάγγελος
2. Ηλιάδης Νικόλαος
3. Κανελλόπουλος Λάμπρος
4. Κηπουρός Χρήστος
5. Κοσσυβάκης Δημήτριος
6. Κουράκης Ιωάννης
7. Κουρουμπλής Παναγιώτης
8. Παρασκευόπουλος Παρασκευάς
9. Πιπεργιάς Δημήτριος
10. Σπυρόπουλος Ροβέρτος
11. Στάικος Ευάγγελος
12. Στρατάκης Εμμανουήλ
13. Φουντάς Παρασκευάς
14. Φωτιάδης Παναγιώτης
15. Ακήφογλου Μιττηρόλη
16. Αλεξόπουλος Γεώργιος
17. Βεζδρεβάνης Ηλίας
18. Βύζας Βασίλειος

19. Βυζοβίτης Χρήστος
  20. Καραμηνάς Κωνσταντίνος
  21. Πολύζος Ευάγγελος
  22. Σπύρου Σπυρίδων
  23. Φουντουκίδου Παρθένα
  24. Αγγουράκης Χαράλαμπος
  25. Δανέλλης Σπυρίδων
  26. Ρόκος Γεώργιος
- Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης των Υπουργείων**
- α) Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης
  - β) Δημόσιας Τάξης
  - γ) Δικαιοσύνης
  - δ) Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης
1. Αδαμόπουλος Γεώργιος
  2. Ανουσάκη Ελένη
  3. Αρσένη Μαρία
  4. Γιαννάκης Ιωάννης
  5. Ζαμπουνίδης Νικόλαος
  6. Θεοδώρου Χρήστος
  7. Λάλος Κανέλλος
  8. Παπαηλίας Ηλίας
  9. Σαατσόγλου Ανέστης
  10. Σαρρής Δημήτριος
  11. Στάικος Ευάγγελος
  12. Τζανής Λεωνίδας
  13. Τσερτικίδης Πλαντελής
  14. Χρυσανθακόπουλος Αλέξανδρος
  15. Ζαφειρόπουλος Επαμεινώνδας
  16. Καμμένος Παναγιώτης
  17. Κουρής Λεωνίδας
  18. Μεϊμαράκης Ευάγγελος
  19. Μαρκογιαννάκης Χρήστος
  20. Παπαδημόπουλος Ιωάννης
  21. Πολύζος Ευάγγελος
  22. Σταύρου Απόστολος
  23. Τσιαρτσιώνης Νικόλαος
  24. Γκατζής Νικόλαος
  25. Δαμανάκη Μαρία
  26. Τσαφούλιας Γεώργιος
- Διαρκής Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου των Υπουργείων:**
- α) Ανάπτυξης
  - β) Γεωργίας
  - γ) Εμπορικής Ναυτιλίας
  1. Ακριτίδης Νικόλαος
  2. Αλαμπάνος Δημήτριος
  3. Αρσένη Μαρία
  4. Βλαχόπουλος Ηλίας
  5. Γεωργακόπουλος Δημήτριος
  6. Γιαννάκης Ιωάννης
  7. Ηλιάδης Νικόλαος
  8. Θάνος Δημήτριος
  9. Κατσιλιέρης Πέτρος
  10. Κωνσταντινίδης Ιωάννης
  11. Στάθης Θεόδωρος
  12. Τσακλίδης Ιωάννης
  13. Φουντάς Παρασκευάς
  14. Χρυσανθακόπουλος Αλέξανδρος
  15. Βαρίνος Αθανάσιος
  16. Βεζδρεβάνης Ηλίας
  17. Βύζας Βασίλειος
  18. Καραμπίνας Κωνσταντίνος
  19. Καρασμάνης Γεώργιος
  20. Κατσαρός Νικόλαος
  21. Λεονταρίδης Θεόφιλος

22. Μπασιάκος Ευάγγελος
23. Τζωάννος Ιωάννης
24. Αγγουράκης Χαράλαμπος
25. Δανέλλης Σπυρίδων
26. Καρατάσος Γεώργιος

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΧΡ.
ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ"

Κοινοποίηση

1. Αναφερόμενους κ.κ. Βουλευτές
2. Διεύθυνση Κοινοβουλευτικών Επιτροπών
3. Διεύθυνση Νομοθετικού 'Εργου
4. Γραφεία Κομμάτων

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Εισερχόμαστε στη συζήτηση του νομοσχεδίου του Υπουργείου Οικονομικών: "Ειδικό μισθολόγιο δικαστικών λειτουργών, μισθολόγια κύριου προσωπικού Νομικού Συμβούλιου του Κράτους και ιατροδικαστών και άλλες διατάξεις".

Το νομοσχέδιο αυτό θα συζητηθεί σε δύο συνεδριάσεις. Η πρώτη συνεδρίαση, η σημερινή, θα διατεθεί για τη συζήτηση της αρχής του νομοσχεδίου και η αυριανή συνεδρίαση για τη συζήτηση των άρθρων και των τροπολογιών, μετά το πέρας της συζητήσεως των άρθρων.

'Έχουν κατατεθεί τρεις ή τέσσερις τροπολογίες. Κύριε Υπουργές της Δικαιοσύνης και κύριε Υφυπουργές των Οικονομικών, θα καταθέσετε άλλες τροπολογίες για να γνωρίζουμε;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης):

'Όχι.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ (Υφυπουργός Οικονομικών): Ήχι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Το Τμήμα έχει υπόψη του τις τροπολογίες αυτές...

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Είναι τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Είναι τρεις τροπολογίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης και μία ακόμη, δηλαδή τέσσερις τροπολογίες. Υπάρχουν βέβαια και τροπολογίες συναδέλφων, οι οποίες θα συζητηθούν επίσης, μετά το τέλος της συζητήσεως επί των άρθρων στην αυριανή συνεδρίαση.

Η Νέα Δημοκρατία ορίζει ως Κοινοβουλευτικό της Εκπρόσωπο για τη συζήτηση του νομοσχεδίου αυτού, το Βουλευτή της Α' Περιφέρειας Αθηνών, κ. Επαμεινώνδα Ζαφειρόπουλο.

Ο εισηγητής της Πλειοψηφίας, κ. Ιωάννης Θωμόπουλος έχει το λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το παρόν σχέδιο νόμου, που έρχεται προς ψήφιση στη Βουλή, αποτελεί σταθμό. Αποτελεί σταθμό με την έννοια ότι έρχεται να επιλύσει πάγιες και χρόνιες διεκδικήσεις των δικαστικών λειτουργών, δηλαδή των λειτουργών της πολιτικής, της ποινικής και της διοικητικής δικαιοσύνης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όπως είναι γνωστό, στους δικαστικούς λειτουργούς, ο συνταγματικός νομοθέτης έχει επιφυλάξει ορισμένες διακρίσεις, οι οποίες είναι:

Πρώτον, αυτή του άρθρου 87, με την οποία οι δικαστικοί λειτουργοί απολαμβάνουν λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία, την οποία στερούνται οι υπόλοιποι υπάλληλοι.

Δεύτερον, αυτή του άρθρου 88, με τη οποία ορίζεται ότι οι αποδοχές των δικαστικών λειτουργών είναι ανάλογες με το λειτούργημά τους.

Το Συμβούλιο της Επικρατείας, ερμηνεύοντας τη συνταγματική διάταξη του άρθρου 88, έκανε δεκτό ότι το ειδικό μισθολόγιο των δικαστικών αφορά αποκλειστικά και μόνο δικαστικούς, δηλαδή αυτούς που αποτελούν το δικαστικό προσωπικό των οργανωμένων δικαστηρίων και όχι άλλα πρόσωπα, έστω και αν συνεργάζονται στην απονομή της δικαιοσύνης.

Με βάση την ερμηνεία αυτή, έγιναν δεκτές αγωγές δικαστικών λειτουργών και αναγνωρίστηκε ότι το ελληνικό

δημόσιο οφείλει σ' αυτούς διαφορές, που προκύπτουν μεταξύ των αποδοχών τους και των αποδοχών των γιατρών, διευθυντών του Ε.Σ.Υ.

Μετά την έκδοση των δικαστικών αποφάσεων και προς αποφυγή αιφνιδιασμού του κρατικού προϋπολογισμού, θεσπίστηκε η διάταξη της παραγράφου 11 του άρθρου 14 του ν. 1968/1991, με την οποία παρέχεται η εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Οικονομικών και Δικαιοσύνης να καθορίζουν το ύψος και τον τρόπο εξόφλησης των οφειλομένων ποσών.

Οι συγκεκριμένες διαφορές, οι οποίες υπάρχουν, κυμαίνονται από διακόσιες εβδομήντα επτά χιλιάδες δραχμές (277.000) μέχρι τετρακόσιες τριάντα πέντε χιλιάδες (435.000) το μήνα, ανάλογα με το βαθμό του λειτουργού. Σύμφωνα με την παραπάνω εξουσιοδότηκη διάταξη, εκδόθηκαν δύο κοινές υπουργικές αποφάσεις, με τις οποίες ρυθμίστηκαν οι απαιτήσεις των δικαστών για το χρονικό διάστημα από 1.1.1987 μέχρι 31.12.1995.

Η Κυβέρνηση, με βάση τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας και τη διαμορφωθείσα μισθολογική κατάσταση, φέρνει στη Βουλή το παρόν σχέδιο νόμου για το ειδικό μισθολόγιο των δικαστικών λειτουργών, που επιτάσσει η παράγραφος 2 του άρθρου 88 του Συντάγματος, καθώς και για τα μισθολόγια των συναφών κατηγοριών, όπως των τακτικών μελών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και των ιατροδικαστών.

Το νομοσχέδιο αυτό έχει ορισμένες βασικές αρχές. Η πρώτη είναι ότι το μισθολόγιο των δικαστικών λειτουργών είναι αυτοτέλες και ειδικό, δηλαδή χωρίς καμία παραπομπή ή σύνδεση με αυτό του μισθολογίου άλλων κατηγοριών ή λειτουργών του δημοσίου.

Το δεύτερο είναι ότι ικανοποιεί παρόμοια αιτήματα των δικαστικών λειτουργών, ενώ παράλληλα απαλλάσσει τον κρατικό προϋπολογισμό από μελλοντικούς αιφνιδιασμούς.

Μία τρίτη αρχή είναι ότι καθιερώνει πραγματική σύνδεση βαθμού-μισθού.

Τέταρτον, λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες της βαθμολογικής εξέλιξης των δικαστών όλων των δικαστηρίων της χώρας. Προνοεί για τη διασφάλιση των μισθολογικών διαφορών ανά βαθμό, καθορίζει σταθερές σχέσεις των βασικών μισθών για όλους τους βαθμούς και τέλος διατηρεί τα επιδόματα χρονούπτηρεσίας εορτών, Χριστουγέννων, Πάσχα, άδειας και μεταπτυχιακών σπουδών.

Τέλος, θεσπίζει για πρώτη φορά ειδικό επίδομα και πάγια μηνιαία αποζημίωση έτσι ώστε αυτά να ανταποκρίνονται πράγματι στις ιδιόμορφες συνθήκες εργασίας των δικαστικών λειτουργών και να αντισταθμίζουν τις δαπάνες στις οποίες υποβάλλονται εξαιτίας του λειτουργήματός τους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στο προτεινόμενο ειδικό μισθολόγιο των δικαστικών λειτουργών υπάρχει μια σταθερή σχέση στους βασικούς μισθούς όλης της ιεραρχίας με το βασικό μισθό του πρωτοδική. Με βάση, λοιπόν, αυτήν τη σχέση οι διαφορές ανά βαθμό παραμένουν αναλογίωτες και το μισθολόγιο καθίσταται λειτουργικό.

Ο βασικός μισθός του πρωτοδική, ορίζεται σε διακόσιες πενήντα χιλιάδες δραχμές. Έτσι με βάση αυτό το μισθό του πρωτοδική και τη σταθερή σχέση του μισθού αυτού με όλους τους βασικούς μισθούς της ιεραρχίας, προκύπτει το σύνολο των βασικών μισθών για όλες τις βαθμίδες των λειτουργών. Πέρα όμως από τους βασικούς μισθούς που θα πρέπει να τονιστεί ότι είναι από υπερδιπλάσιο μέχρι υπερτριπλάσιο των ισχύοντων στο νομοσχέδιο προβλέπονται μηνιαία επιδόματα παροχές και αποζημιώσεις που θα καταβάλλονται στους λειτουργούς. Συγκεκριμένα, προβλέπεται το επίδομα χρονούπτηρεσίας, το οποίο είναι 4% για τον πρώτο χρόνο και φθάνει το 60% για εικοσιενέα έτη υπηρεσίας, το επίδομα μεταπτυχιακών σπουδών, το επίδομα για την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των υποθέσεων, καθόσον και για την αντιμετώπιση των δαπανών που υποβάλλονται κατά την άσκηση του λειτουργήματός τους.

Είναι γνωστό ότι οι δικαστικοί λειτουργοί είναι υποχρεωμένοι να διατηρούν γραφείο, βιβλιοθήκη και να εμπλουτίζουν και να ενημερώνουν τις βιβλιοθήκες τους για να μπορούν να

παρακολουθούν την επιστήμη και τη νομολογία. Αυτό όμως, προϋποθέτει μια μεγάλη δαπάνη την οποία έρχεται να καλύψει αυτό το επίδομα.

Επίσης προβλέπονται και τα επιδόματα εορτών, Χριστουγέννων, Πάσχα και αδείας, καθώς και το οικογενειακό επίδομα, το οποίο καταβάλλεται στο ίδιο ύψος και με τις ίδιες προϋποθέσεις που καταβάλλονται στους άλλους υπαλλήλους.

Τέλος, χορηγείται μια πάγια μηνιαία αποζημίωση, λόγω των ειδικών συνθηκών προσφοράς εργασίας, πολύωρη απασχόληση σε συνέδρια κλπ., το οποίο ανέρχεται σε τριακόσιες χιλιάδες δραχμές το μήνα για τον πρόεδρο πρωτοδικών και αντιστοίχων, μέχρι και το βαθμό του προσδοτού ανωτάτου δικαστηρίου και αντιστοίχων. Και σε διακόσιες πενήντα χιλιάδες δραχμές το μήνα από το βαθμό του ειρηνοδίκη Δ' τάξης μέχρι και το βαθμό του εισηγητή του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει προβλέπει τη χορήγηση δυο μισθολογικών προαγωγών ακόμη και για τους δικαστές που έφθασαν στον καταληκτικό βαθμό του κλάδου τους, όπως οι ειρηνοδίκες Α' τάξης. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την ισοπέδωση των αποδοχών κατωτέρων και ανωτέρων βαθμών και την εξάντληση της μισθολογικής τους εξέλιξης σε δεκαεπτά χρόνια και εξ αυτών των λόγων τη δημιουργία αντικινήτρων για την απαιτούμενη συνεχή ποιοτική βελτίωση των δικαστικών λειτουργών.

Με τις ρυθμίσεις αυτού του σχεδίου νόμου αντικαθίσταται το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο με τη χορήγηση μέχρι και δυο προσαυξήσεων στο βασικό μισθό τους. Η πρώτη προσαύξηση επί του βασικού μισθού τους δίνεται σε όσους συμπλήρωνουν τον απαιτούμενο από το νόμο χρόνο για προαγωγή στον επόμενο βαθμό, πλην όμως, δεν προάγονται ελλείψει κενών θέσεων και είναι ίση με το 40% της διαφοράς μεταξύ του αμέσως επομένου και του κατεχόμενου βαθμού.

Σε περίπτωση που οι δικαστικοί λειτουργοί συμπληρώνουν το διπλάσιο από τον απαιτούμενο χρόνο για προαγωγή στον επόμενο βαθμό και για την παραπάνω αιτία δεν προάγονται, τότε η προηγούμενη προσαύξηση προσδιορίζεται σε 80% επί της διαφοράς του αμέσως επομένου και του κατεχομένου βαθμού.

Δηλαδή, χορηγείται και δεύτερη προσαύξηση ίση με το 40%. Ειδικά όμως για τους βαθμούς του πρωτοδική και του εφέτη στους οποίους παραμένουν πολλά χρόνια χωρίς δυνατότητα περαιτέρω βαθμολογικής εξέλιξης προβλέπεται και τρίτη προσαύξηση ίση με το 90% της διαφοράς του βασικού μισθού του επομένου και κατεχομένου βαθμού με τη συμπλήρωση πενταετίας από τη χορήγηση της δεύτερης προσαύξησης.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ)

Με τη χορήγηση των παραπάνω προσαυξήσεων αντί των δύο μισθολογικών προαγωγών διατηρείται το κύρος κάθε βαθμού, αφού κανένας δικαστής με κατώτερο βαθμό δεν θα λαμβάνει υψηλότερες αποδοχές από το συνάδελφό του πουσθ υπηρετεί με ανώτερο και παράλληλα κατοχυρώνεται η αυτοτέλεια του μισθού σε κάθε βαθμό, με αποτέλεσμα να αποφεύγεται η ισοπέδωση.

Επίσης, με το υπό συζήτηση σχέδιο νόμου αντιμετωπίζονται τα θέματα του καθορισμού της αποζημίωσης για συμμετοχή σε ανώτατο ειδικό δικαστήριο και στην κεντρική νομοπαρασκευαστική επιτροπή.

- Ρυθμίζεται ο τρόπος εξόφλησης των εκκρεμών απαιτήσεων για το χρονικό διάστημα από 1.1.96 μέχρι 31.12.96.

- Καθορίζεται ο βασικός μισθός των δικαστικών αντιπροσώπων και οι σταθερές σχέσεις των βασικών τους μισθών όλης της ιεραρχίας του κυρίου πρωσαπτικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους προς το βασικό μισθό του δικαστικού αντιπροσώπου, αυτοτελώς χωρίς σύνδεση ή παραπομπή στο μισθολόγιο των δικαστών.

- Καθορίζονται τα επιδόματα παροχές και οι αποζημιώσεις για το κύριο πρωσαπτικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

- Ρυθμίζεται και καθορίζεται ο εισαγωγικός βαθμός μισθού

και ιεραρχίας των ιατροδικαστών και καθορίζονται, επίσης, αναλυτικά τα επιδόματα και οι παροχές που προβλέπονται με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου.

Τέλος, τίθεται περιορισμός αναφορικά με το ανώτατο ύψος των προσθέτων αμοιβών και αποζημιώσεων από τη συμμετοχή σε συλλογικά όργανα όσων εμπίπτουν στο νομοσχέδιο αυτό, δηλαδή των δικαστικών λειτουργών, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% των συνολικών αποδοχών τους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με αυτό το σχέδιο νόμου επιλύονται, όπως προανέφερα, πάγια οικονομικά αιτήματα των δικαστικών λειτουργών. Αν ακόμα επιλυθούν υφιστάμενα προβλήματα, όπως η πρόσληψη νέων δικαστών, ώστε να επανδρωθούν όλα τα δικαστήρια της χώρας επαρκώς, η μηχανοργάνωση όλων των δικαστηρίων της χώρας, η αυστηρή επιλογή κατά την εισαγωγή των δικαστών, ώστε να επιλέγονται οι άριστοι, αλλά και η συμμόρφωση, -ευτυχώς λίγων- δικαστών, με τους κανόνες που επιβάλλονται από το λειτουργημά τους, τότε θα μπορούμε να πούμε ότι έχουμε κάνει σημαντικά βήματα προς την κατεύθυνση της αναβάθμισης της απονομής της δικαιοσύνης.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κ. Φούσας έχει το λόγο.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, λόγω της σοβαρότητος του θέματος, αλλά και της εκ μέρους μου γνώσης του προβλήματος του σημερινού μισθολογίου των δικαστών, έχω την πιμή ως ο εκπρόσωπος του κόμματος της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, να σπεύσω προκαταβολικά να δηλώσω και να δηλώσουμε, ως κόμμα ότι στηρίζουμε επί της αρχής το νομοσχέδιο αυτό.

Το πράττουμε αυτό για τους εξής ειδικότερους και βάσιμους λόγους:

Πρώτο, γιατί γνωρίζουμε τα πολλά προβλήματα που δημιουργούνται στους δικαστές με το σημερινό μισθολόγιο. Δεύτερο, γιατί γνωρίζουμε τις συνθήκες εργασίας των δικαστών, οι οποίες είναι ιδιαίτερα δύσκολες, αλλά παρά ταύτα έχει αξιώση και ορθώς ο πολίτης και η πολιτεία γενικότερα να έχουμε μία αντικειμενική και δίκαιη αντιμετώπιση και κρίση των ανθρώπινων προβλημάτων, που έχουν σχέση με την πιμή, την ελευθερία και την περιουσία των πολιτών μας.

Τρίτο, διότι και ο τρόπος της προσωπικής ζωής των δικαστών μας, αλλά και της εργασίας των δικαστών έχει τις δικές του δυσκολίες, ιδιαιτερότητες και προβλήματα.

Τέταρτο, διότι το ειδικό μισθολόγιο επιβάλλεται και στηρίζεται τόσο στην παράγραφο 1 του άρθρου 87 του Συντάγματος, το οποίο ορίζει ότι οι δικαστές απολαμβάνουν ειδικής λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας, όσο και στη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 88 του Συντάγματος μας, η οποία διάταξη ορίζει την ανάγκη αυτό να γίνει σαφές ότι οι αποδοχές των δικαστών είναι ανάλογες προς το λειτουργημά τους και ότι τα θέματα αυτά ρυθμίζονται με ειδικούς νόμους.

Πέμπτο, διότι οι δικαστές δικαιώθηκαν με πολλές δικαστικές αποφάσεις από το 1987 μέχρι σήμερα. Αυτές οι αποφάσεις, που είναι αποφάσεις κατά το πλείστον του Συμβουλίου Επικρατείας, δικαιώσαν τους δικαστές, διότι ερμήνευσαν και εφήρμοσαν σωστά τις διατάξεις του Συντάγματος, τις οποίες είχα την τιμή προηγούμενα να αναφέρω.

Έκτο, διότι είναι ανάγκη να ρυθμιστεί το μισθολόγιο των δικαστών, για τα τελεώσει αυτή η δήθεν -επαναλαμβάνων δήθεν- οικονομική διαφθορά ορισμένων δικαστών, που λέγεται πολλές φορές. Πρέπει πλέον να ρυθμιστεί το μισθολόγιο των δικαστών μας και να τελείωσει αυτό το θέμα, που υποστηρίζεται από πολλούς, αβάσιμα μεν, αλλά υποστηρίζεται.

Στο σημείο αυτό αισθάνομαι την ανάγκη να υποστηρίξω και να πω σε όσους αναφέρονται με αυτόν το τρόπο στους δικαστές μας, ότι η συντριπτική -κυριολεκτώ- η πολύ μεγάλη πλειοψηφία των δικαστών μας και το γνωρίζουμε όλοι όσοι έχουμε την πιμή να ασκούμε το λειτουργημα μας και να ζούμε μέσα στο χώρο αυτό, εργάζονται ευσυνείδητα, έντιμα, με πολύ

μεγάλη προσοχή και είναι πιστοί στο καθήκον τους.

'Εβδομο, διότι χορηγούνται σήμερα πολύ μεγαλύτερες αμοιβές σε στελέχη των ΔΕΚΟ, του Δημοσίου, πολλών κρατικών τραπεζών και σε άλλες ασφαλώς κρατικές επιχειρήσεις.

'Ογδος, τέλος, διότι όπως θα μου διθεί η ευκαρια στη συνέχεια να αναπτύξω, οι αμοιβές των Ελλήνων δικαστών σήμερα είναι σε ιδιαίτερα χαμηλό, σε πολύ μάλιστα χαμηλό επίπεδο σε σχέση με τους δικαστές όλων των άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αυτής ακόμη της Πορτογαλίας, που στον έλληνα είναι περίπου το μισό των μισθών των δικαστών της Πορτογαλίας.

Με αυτό το δεδομένο, επαναλαμβάνω ότι η Νέα Δημοκρατία και εγώ προσωπικά δηλώνουμε ότι θα στηρίξουμε αυτό το νομοσχέδιο επί της αρχής. Αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι δεν θα κάνουμε τις παρατηρήσεις μας και την κριτική μας, παρατηρήσεις που ασφαλώς δεν αφορούν το σημερινό Υπουργό -κάθε άλλο θα έλεγε μάλιστα- αλλά αφορούν συνολικά τις κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ μέχρι σήμερα.

Πρώτον, έχω να παρατηρήσω ότι αυτό το νομοσχέδιο δυστυχώς δεν απέφυγε τον πειρασμό να είναι ένα μισθολόγιο επιδομάτων. Δεν βρήκε τη δύναμη να καθιερώσει ένα μισθό ενιαίο, ώστε να αποφευχθούν τα πολλά προβλήματα, τα γνωστά σε όλους μας προβλήματα, που δημιουργούνται από τα επιδόματα.

Δεύτερον, είναι ανάγκη να διευκρινιστεί, ιδίως για τον ελληνικό λαό, αλλά και για όλους μας, ότι οι δικαστές από το μισθό τους για τον οποίο θα σας μιλήσω στη συνέχεια -ειδατέ ασφαλώς και στο σχέδιο νόμου- θα φορολογούνται περίπου στο 40% έως 45% κατά κατηγορία επί του μισθού τους, τον οποίο θα λαμβάνουν στο εξής.

Τρίτον, εκτιμώ και θέλω να το υπογραμμίσω και να το επισημάνω ότι έχουν ευθύνη μεγάλη οι Κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ, διότι καθυστέρησαν να ρυθμίσουν αυτό το πολύ μεγάλο θέμα, που έχει σχέση με το μισθολόγιο των δικαστών, έτσι ώστε από καιρό να δημιουργηθεί μία πρωτοφανής αντιδικία μεταξύ δικαστών και ελληνικού κράτους, να δικαιωθούν ασφαλώς οι δικαστές και πως αλλιώς θα μπορούσε να γίνει, αλλά πάντως αυτή η αντιδικία δεν ωφελεί ούτε το κράτος ούτε τη δικαιοσύνη ούτε τους δικαστές ούτε τον 'Ελληνα πολίτη ούτε τα δικαιώματά του.

Είναι γνωστό όμως και πρέπει να επισημανθεί ότι πρώτη η Νέα Δημοκρατία το 1991 με το νόμο 1968/91 παρέσχε ειδική εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Οικονομικών και Δικαιοσύνης να καθορίζουν εκείνοι με κοινή απόφασή τους τον τρόπο καταβολής των αναδρομικών, που οφείλονται από το 1987 μέχρι 1991.

'Ετσι εκδόθηκε σχετική απόφαση του 1992 βάσει της οποίας τότε οι δικαστές πήραν αναδρομικά χρήματα από το 1987 μέχρι το 1991.

Ενώ, λοιπόν, είχαν εκδοθεί δικαστικές αποφάσεις και ενώ υπήρχε ο νόμος του 1991, κι ενώ υπήρχε η απόφαση του 1992, αρχίζει και πάλι μια καινούρια αντιδικία από το 1994 μεταξύ δικαστών και ελληνικού δημοσίου με τις αυτονότες και γνωστές συνέπειες, που δεν είναι ανάγκη σ' αυτό το σημείο να τις αναφέρω. Υποχρέωνται όμως η κυβέρνηση το 1995 με άλλη απόφαση του ΠΑΣΟΚ, ύστερα από σκληρή αντιδικία, να ρυθμίσει τον τρόπο καταβολής των αναδρομικών στους δικαστές από το 1991 έως το 1995. Απομένει πλέον προς ρύθμιση το θέμα των αναδρομικών για το 1996. Για το 1997 έχει πρόβλεψη το νομοσχέδιο. Θα έχω την πιμή να σας αναφέρω επί του θέματος αυτού και για τον τρόπο καταβολής της πις απόφεις μου.

'Όμως δεν είναι μόνο αυτό κύριοι συνάδελφοι. Θα πρέπει να παρατηρήσω ότι το ΠΑΣΟΚ και σε άλλες περιπτώσεις αδίκησε τους δικαστές. Με το ν.1517/85 έδωσε μεγαλύτερες αποδοχές στο εκπαιδευτικό προσωπικό των ΑΕΙ και ΤΕΙ από εκείνες των δικαστικών λειτουργών παρά το τι ώριζε και ορίζει το Σύνταγμά μας.

'Όμως και με το ν.1326/83 έχουμε επίσης το περίεργο φαινόμενο σε πολλούς κρατικούς λειτουργούς να δίδονται

καθαρές αμοιβές ίσες με τις ακαθάριστες αμοιβές των δικαστικών λειτουργών.

Όλες αυτές οι ρυθμίσεις ήταν άδικες για τους δικαστές μας, ήταν αντίθετες προς το Σύνταγμά μας.

Βεβαίως η πρώτη μεγάλη αύξηση που δόθηκε στους δικαστές μας και που πρέπει να υπογραμμισθεί είναι εκείνη του 1981 από την κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, όταν έδωσε αύξηση στους μισθούς των δικαστών κατά 20%. Αντίθετα με την ΑΤΑ η οποία καθιερώθηκε από το Π.Α.Σ.Ο.Κ. σε όλους τους εργαζομένους μειώθηκε το εισόδημα των δικαστών περίπου κατά 50%.

Έτσι, λοιπόν, κύριοι συνάδελφοι, εμείς κρίνουμε μεν αργά, αλλά με τον παρόντα Υπουργό της Δικαιοσύνης έρχεται το θέμα προς ρύθμιση και γι' αυτό όπως είπα και στην αρχή το στηρίζουμε.

Σας τόνισα ότι οι αμοιβές των Ελλήνων δικαστών είναι σε τραγικά χαμηλότερα επίπεδα από τους δικαστές όλων των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έχω μπροστά μου πίνακα, αλλά δεν έχω το χρόνο να τον αναλύσω. Θα σας αναφέρω όμως ορισμένα ενδεικτικά νούμερα. Αναφέρομαι σε συγκριτικά στοιχεία του 1996.

Στη Γερμανία ο κατώτερος μισθός σε πρωτοδιοριζόμενο πρωτοδικη ηλικίας 31 ετών, σε αντιστοιχία συναλλάγματος με τη δραχμή είναι οχτακόσιες ογδόντα τέσσερις χιλιάδες και τετρακόσιες τρεις δραχμές(884.403) ο δε πρόεδρος πρωτοδικών και εφέτης με δεκαετή προϋπηρεσία παίρνει ένα εκατομμύριο εφτακόσιες τριάνταενέα χιλιάδες διακόσιες είκοσι δύο δραχμές (1.739.222). Στην Ελλάδα η αντιστοιχία είναι η εξής. Ο πρωτοδιοριζόμενος πάρεδρος πρωτοδικών και ειρηνοδίκης Δ' τάξης παίρνει εκατόν ογδόντα χιλιάδες δραχμές (180.000), ο δε πρόεδρος πρωτοδικών με είκοσι δύο χρόνια υπηρεσία και με μισθό προέδρου εφετών παίρνει μόνο τριακόσιες πενήντα χιλιάδες δραχμές(350.000)

Ο πρόεδρος του Αρείου Πάγου σήμερα με ένα επίδομα εγγίζει τα όρια των πεντακοσίων ογδόντα χιλιάδων δραχμών(580.000). Ο δε αρεοπαγίτης φθάνει γύρω στις πεντακόσιες είκοσι χιλιάδες δραχμές(520.000).

Στη Γαλλία, ο πρωτοδιοριζόμενος πρωτοδίκης και μέχρι πέντε χρόνια υπηρεσία, λαμβάνει εξακόσιες πενήντα τρεις χιλιάδες δραχμές(653.000).

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ (Υψηλούργος Οικονομικών): Θα πρέπει, κύριε συνάδελφε, αυτά τα νούμερα να τα προσαρμόσετε στο σχετικό εισόδημα μεταξύ Ελλάδος και Γαλλίας.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Σας εξήγησα -δεν με παρακολουθήσατε και λυπάμαι γι' αυτό, κύριε Υπουργέ-, ότι αναφέρομαι σε αντιστοιχία δραχμής και συναλλάγματος των χωρών που σας ανέφερα. Και αυτά τα ποσά δεν είναι δικές μου εκπιμήσεις. Είναι της Ένωσης Δικαστών όλων των ευρωπαϊκών χωρών. Δεν σας κατηγορώ γι' αυτό. Αντίθετα στηρίζω αυτήν την προσπάθεια όπι είναι ανάγκη και καλώς γίνεται να υπάρξει αύξηση των μισθών των δικαστών.

Στη Γαλλία επαναλαμβάνω του πρωτοδίκη είναι εξακόσιες πενήντα τρεις χιλιάδες δραχμές (653.000), του δε προέδρου εφετών στην ίδια χώρα ένα εκατομμύριο εξακόσιες τριάντα δύο χιλιάδες πεντακόσιες εβδομήντα πέντε δραχμές (1.632.575), του δε αρεοπαγίτη, με υπηρεσία άνω των είκοσι επτά ετών, ένα εκατομμύριο οκτακόσιες εξήντα πέντε χιλιάδες δραχμές (1.865.000).

Στην Ιταλία, ο πρωτοδιοριζόμενος δικαστής παίρνει τετρακόσιες έντεκα χιλιάδες (411.000) δραχμές, ο αεροπαγίτης παίρνει ένα εκατομμύριο πεντακόσιες ενενήντα μία χιλιάδες (1.591.000) δραχμές και για να μην αναφερθώ και σε άλλες περιπτώσεις, που έτσι προκύπτει όπι πράγματι οι δικαστές της Ευρωπαϊκής Ένωσης λαμβάνουν πολύ περισσότερα χρήματα, απ' όπι λαμβάνουν μέχρι σήμερα οι Έλληνες δικαστές.

Να αναφερθώ μόνο στους δικαστές της Αγγλίας. Ο ειρηνοδίκης παίρνει ως αμοιβή σε αντιστοιχία δραχμών, κύριε Υπουργέ, σήμερα, ένα εκατομμύριο πενήντα εξι χιλιάδες δραχμές (1.056.000), ο πρωτοδίκης παίρνει ένα εκατομμύριο τετρακόσιες τριάντα χιλιάδες δραχμές (1.430.000), ο εφέτης

ένα εκατομμύριο εννιακόσιες τριάντα χιλιάδες δραχμές (1.930.000), ο ακυρωτικός δικαστής δύο εκατομμύρια διακόσιες δέκα επτά χιλιάδες δραχμές (2.217.000) και ο πρόεδρος του ακυρωτικού παίρνει δύο εκατομμύρια τετρακόσιες χιλιάδες δραχμές (2.400.000). Επομένως, ήταν αναγκαίο να γίνουν αυτές οι αυξήσεις. Και ναι μεν οι αυξήσεις οι οποίες δίδονται με το νομοσχέδιο αυτό, δεν φτάνουν στα επίπεδα των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ασφαλώς όμως είναι μια γενναία αύξηση και εμείς, επαναλαμβάνω, ως Νέα Δημοκρατία, θα στηρίξουμε αυτό το νομοσχέδιο επί της αρχής και βεβαίως θα κάνουμε τις παρατηρήσεις μας στα άρθρα, που υπάρχουν πολλά θέματα τα οποία πρέπει να τονιστούν και να διευκρινιστούν.

Το υπό κρίση νομοσχέδιο ρυθμίζει και θέματα αμοιβών του κύριου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, με βασικό μισθό διακόσιες πενήντα χιλιάδες δραχμές (250.000) για τον πρωτοδιοριζόμενο και καταληκτικό μισθό πεντακόσιες χιλιάδες δραχμές για τον πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Εδώ είναι ανάγκη να παρατηρήσουμε ότι πράγματι αυτό το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, το ΠΑΣΟΚ τότε με τον Αγαμέμονα Κουτσόγιαργα, όπως είναι γνωστό, το είχε καταργήσει περίπου. Το επανέφερε η Νέα Δημοκρατία ως Κυβέρνηση και τώρα, ευτυχώς, και εσείς επιμένετε στην ύπαρξή του και ευτυχώς ενισχύετε το εισόδημά των λειτουργών και τους μισθούς τους.

Επίσης, με το ίδιο νομοσχέδιο αυξάνονται οι αποδοχές των ιατροδικαστών. Παρ'ότι θα μπορούσε να πει κανείς ότι εδώ είναι παντελώς άσχετο θέμα, βρίσκω όμως εγώ μια δικαιολογία με το πρόβλημα το οποίο υπάρχει σήμερα στους ιατροδικαστές, του Υπουργείου Δικαιοσύνης δεν έχουμε προσέλευση ιατρών, δεν είναι δε ακριβώς ίδιο το μισθολόγιο, αλλά είναι μια αύξηση των μισθών των ιατροδικαστών.

Εκεί όμως που υπάρχει μέγια πρόβλημα και πρέπει να ασχοληθούμε ειδικότερα, είναι οι δικαστές στης Στρατιωτικής Δικαιοσύνης.

Το νομοσχέδιο δεν βρήκε τη δύναμη να ρυθμίσει και αυτό το θέμα των μισθών της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης. Και αναφέρομαι ειδικότερα σ' αυτό. Διότι, η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ με Υπουργό Εθνικής Άμυνας τον κ.Αρσένη επέμενε - και ορθώς επέμενε- με το ν.2504/95, ότι πλέον οι δικαστές της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης δεν είναι αξιωματικοί, είναι δικαστές. Αυτό το είπε ο τότε Υψηλούργος Εθνικής Άμυνας, κ.Κουρής, αλλά το είπε και προς τιμήν του ο κ.Γαννόπουλος, Υπουργός Δικαιοσύνης, στη συνεδρίαση της Διαρκούς Κοινοβουλευτικής Επιτροπής.

Αν έτοις είναι όμως, και είναι πράγματι έτοις, διότι δεν έχουν βαθμό πλέον οι δικαστές της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης, δεν υπάγονται στην ιεραρχία των αξιωματικών, δεν φορούν στολή, έχει καθιερωθεί πλέον η ισοβιότητά τους, γιατί, λοιπόν, πρέπει να εξαρθεθούν οι δικαστές αυτοί όταν μάλιστα συνολικά νομίζω ότι είναι περίπου στους εκατόν οκτώ. Υπάρχει όμως η άποψη και αντλαμβάνομαι: Είναι δυνατόν, ένας δικαστής Στρατιωτικής Δικαιοσύνης, ο οποίος θα υπηρετεί σε μια μεγάλη στρατιωτική μονάδα, να παίρνει αποδοχές μεγαλύτερες από εκείνες των στρατηγών; Απαντώ: Μα, δεν είναι πλέον αξιωματικοί, είναι δικαστές. Και επιπλέον είναι γνωστόν πως εστιμάζεται ένα νομοσχέδιο δυνάμει του οποίου θα υπάρχει το ειδικό σώμα νομικών συμβούλων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

Και επιμένω στο θέμα αυτό, κύριοι Υπουργοί, διότι φοβούμαι ότι αν τελικώς δεν ρυθμιστεί -για το οποίο όπως είναι γνωστό κατατέθηκαν τροπολογίες από Βουλευτές όλων των κομμάτων- εάν δεν ρυθμιστεί, φοβούμαι ότι θα οδηγηθούμε σε μια καινούρια αντιδικία, και θα δικαιωθούν πάλι και εκείνοι οι δικαστές της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης με τά αυτονότητα προβλήματα αυτής της αντιδικίας.

Βεβαίως εμείς υποστηρίζουμε, ότι θα έπρεπε και οι δικαστές της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης να έχουν την ίδια μεταχείριση με τους δικαστές του ελληνικού κράτους. Και το υποστηρίζουμε επίμονα αυτό. Επιτέλους το ΠΑΣΟΚ να μας πει τι θέλει.

Τους θέλει να είναι αξιωματικοί, που δεν είναι, και να πάρουν τους μισθούς των αξιωματικών που και σήμερα παίρνουν τους μισθούς αυτούς κατ' αντιστοιχία, όχι όμως νόμιμα, αλλά με τους βαθμούς που είχαν πριν, που δεν έχουν σήμερα ή τους θέλει δικαστές που θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν τις αμοιβές των δικαστών; Η καλύτερη βέβαια λύση για το θέμα αυτό -και αυτό αποτελεί μια πρόταση, κύριοι Υπουργοί, -είναι και οι δικαστές της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης να υπαχθούν στο σύνολο της δικαιοσύνης, ώστε να μην έχουμε αυτήν τη διάκριση και τα αδικήματα τα στρατιωτικά να τα δικάζουν οι δικαστές, με κάποια ειδίκευση στα θέματα του Στρατού μας.

Πρόβλημα, επίσης, θα υπάρξει, κύριοι Υπουργοί, με το θέμα των συντάξεων των δικαστών. Εδώ, υπάρχει ένα μεγάλο πρόβλημα και για τους σημερινούς συνταξιούχους δικαστές, αλλά και γιαυτούς που σε λίγο θα γίνουν συνταξιούχοι. Δυστυχώς, καθιερώνοντας -όπως είπα στην αρχή- και σεις το σύστημα των επιδομάτων και με το δεδομένο ότι ο μισθός των συνταξιούχων προσδιορίζεται επί τη βάσει του βασικού τους μισθού, παρά το ότι δικαιώθηκαν με την υπ' αριθμόν 2199/1997 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας και την υπ' αριθμόν 1491/1986 απόφαση της ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, θα βρεθούμε μπροστά στο φαινόμενο να αδικούνται κατάφωρα οι συνταξιούχοι δικαστές.

Βεβαίως, υπάρχει και ένα πρόβλημα με τα έξοδα παραστάσεως των προέδρων, που θα το αναπτύξουμε στην κατ' αριθμόν συζήτηση.

Υπάρχει και ένα μέγα πρόβλημα με τους δικαστικούς γραμματείς. Οι δικαστικοί γραμματείς ελάμβαναν το 75% του επιδόματος ειδικών συνθηκών των δικαστών. Είναι αλήθεια ότι αυτό το επιδόματα σήμερα έφθασε στις τριακόσιες χιλιάδες (300.000) δραχμές. Και θα πει κανένας: Μα, είναι δυνατό οι γραμματείς να λαμβάνουν σήμερα το 75% αυτού του επιδόματος;

Μας είπε ο κύριος Υπουργός των Οικονομικών στην επιτροπή πως το θέμα των δικαστικών γραμματέων και όλων των υπαλλήλων ρυθμίσθηκε με το γενικότερο επίδομα, που λαμβάνουν οι δημόσιοι υπάλληλοι, που φθάνει περίπου στις τριάντα μια - τριάντα δύο χιλιάδες (31.000-32.000) δραχμές. Απαντώ, όμως: Οι γραμματείς από τη θέση, που βρίσκονται, δεν εργάζονται, δύσκολα, όχι ακριβώς κάτω από τις ίδιες, αλλά κάτω από τις δύσκολες συνθήκες, όπως εργάζονται οι δικαστές μας; Δεν εργάζονται περισσότερες ώρες; Δεν ξενυχτούν μερικές φορές; Δεν πεζούνται να γράψουν γρήγορα τις αποφάσεις και τόσα άλλα πράγματα;

Η θέση μας, λοιπόν, είναι ότι και οι γραμματείς πρέπει να πάρουν μία αναλογία. Θα έλεγα ότι το 75% είναι πολύ. Θα μπορούσε να προσδιορισθεί στο 50%, σε κάποιο πάντως επίπεδο. Γιατί, πράγματι, όταν είχε θεσπισθεί η σχετική διάταξη, είχε ακριβώς αυτήν την αιτιολογία και αυτήν τη δικαιολογία. Τους αδικείτε και συνεχίζετε να το αρνείσθε.

'Άλλα ειδικά θέματα:

Λέτε, κύριε Υπουργέ, στο άρθρο 19 ότι: "Η ισχύς των διατάξεων του νόμου αυτού αρχίζει από 1.1.1997... κλπ."

Και περαιτέρω, στο δεύτερο εδάφιο του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι, μετά από απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, "καθορίζεται ο αριθμός των δόσεων και ο χρόνος της καταβολής των τυχόν διαφορών αναδρομικώς".

Θέλετε να πείτε, δηλαδή, πως οι αναδρομικές αμοιβές των δικαστών μας από το 1.1.1997 δεν θα καταβληθούν τώρα. Όμως, δεν αντιλαμβάνομαι. Από τη σπηλή που ο ίδιος ο νομοθέτης θέλει η ισχύς αυτού του νόμου να αρχίζει από 1.1.1997, για ποιο λόγο οι δικαστές μας να μην πάρουν αυτές τις αναδρομικές αμοιβές, όπως τις πάρισαν όλοι οι άλλοι εργαζόμενοι, ευθύς ως ψηφισθεί, δημοσιευθεί και αρχίζει να ισχύει ο νόμος;

Η θέση μας είναι, λοιπόν, ότι δεν έχει νόημα η σε δόσεις καταβολή των αναδρομικών, όχι του 1996, που ορθώς θα γίνει έτσι, αλλά του 1997.

Υπάρχει ένα θέμα, που επίσης είναι σοβαρό: Η αύξηση των οργανικών θέσεων των συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Αναφέρομαι στο άρθρο 17 του νομοσχέδιου.

Εδώ, το Ελεγκτικό Συνέδριο επιμένει -και νομίζω ότι έστειλαν και σε σας σχετικό έγγραφο- να αυξηθούν οι θέσεις των συμβούλων από τρεις (3) σε πέντε (5), εις τρόπο ώστε να μπορεί να λειτουργεί καλύτερα το σώμα αυτό. Άλλα και αυτό το θέμα θα το δουμε στη συνέχεια, στην κατ' αριθμόν συζήτηση.

Κύριε Υπουργέ, στο άρθρο 2, παράγραφος 3 -και προσέξτε με παρακαλώ- ορίζεται ένα επίδομα των δικαστών "για ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των υποθέσεων" από εκατόντα πέντε χιλιάδες έως διακόσιες πενήντα χιλιάδες μηνιαίως. Οφείλω να σας πω από την αρχή ότι συμφωνούμε απολύτως για την ουσία του θέματος. Θεωρώ, όμως, ότι αυτό όπως γράφεται "για ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των υποθέσεων" αδικεί τους ίδιους τους δικαστές. Δηλώνω και από γνώση μου ότι οι δικαστές μας και γρήγορα εργάζονται και ταχέως, όσο μπορούν, εργάζονται και αποτελεσματικά διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις, με τις γνωστές εγγενείς δυσκολίες. Δεν είναι σωστό, όμως, να το ονομάσουμε έτσι το επίδομα αυτό.

Θα έλεγα ότι θα μπορούσε να μείνει το δεύτερο σκέλος αυτής της περιπτώσεως. Πάντως, θεωρώ για λόγους σεβασμού του μεγάλου ρόλου, της μεγάλης αποστολής, και του κύρους των δικαστών μας, ότι θα πρέπει να το ονομάσουμε αλλιώς αυτό το επίδομα, παρ' ότι επί της ουσίας ασφαλώς συμφωνούμε απολύτως.

Κύριε Υπουργέ, νομίζω ότι με το άρθρο 7, παράγραφος 2 του νομοσχέδιου -και θέλω τώρα να το υπογραμμίσω- υπάρχει ένας κίνδυνος, για τους συνταξιούχους δικηγόρους αυτό που ο κ. Γιαννόπουλος ως Υπουργός Δικαιοσύνης στήριξε. Και το 1980 με Υπουργό τότε τον αείμνηστο Γεώργιο Σταμάτη, είχε καθιερώθει ότι η σύνταξη του δικηγόρου θα είναι περίπου στο 80% βασικού μισθού του εφέτη, άλλο εάν δεν εφαρμόστηκε αυτό ακόμη στην πράξη και έχουμε δυσκολίες που λίγο-πολύ τις ξέρουμε όλοι μας.

Πάντως, θα είναι μέγια λάθος να αποσυνδεθεί. Οι συνταξιούχοι δικηγόροι είναι ανάσταστοι. Και εγώ θα παρακαλούσα αυτό το θέμα ειδικότερα να διευκρινισθεί πλήρως ώστε πράγματι οι δικηγόροι να λαμβάνουν το 80% βασικού μισθού του εφέτη. Αυτό επαναλαμβάνω και πάλι ότι το ρυθμίζει το άρθρο 6 του νόμου 1090/80.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Σας παρακαλώ, κύριε Φούσα, επί των άρθρων θα μπείτε και στις ιδιαίτερες παρατηρήσεις.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Στο άρθρο 17, θα ήθελα να παρατηρήσω ότι πράγματι αυξάνετε τις θέσεις των δικαστών και καλώς κάνετε. Διερωτώμαι όμως, γιατί προ ετών ο κ. Κουβελάκης μείωσε τις θέσεις των αρεοπαγιών. Λέγαμε τότε, "κύριε Κουβελάκη, γιατί καταργείτε τις θέσεις των αρεοπαγιών, γιατί τις μειώνετε επιτέλους;" Έρχεσθε τώρα -και ορθώς- και τις αυξάνετε. Άλλα δικαιούμαστε με ιδιαίτερη έμφαση να παρατηρήσουμε, ότι η κίνηση εκείνη του τότε Υπουργού και της Κυβέρνησης εστρέφετο κατά της γηγείας τότε του Αρείου Πάγου και της δικαιοσύνης γενικότερα.

Τέλος, θέλω να παρατηρήσω ότι, ναι μεν με τη ρύθμιση του μισθολογίου, θα ρυθμισθεί το μέγα πρόβλημα των αμοιβών των δικαστών, όμως χωρίς κτίρια, που το Εφετείο Αθηνών έγινε χειρότερο από το γεφύρι της Αρτας, χωρίς μηχανοργανώσα, χωρίς δυνατότητα ταχείας διεκπεραίωσεως των υποθέσεων και χωρίς ακόμη να επιλυθούν πολλά άλλα σχετικά προβλήματα, δεν είναι δυνατόν να ομιλούμε πως θα λυθεί το μέγια πρόβλημα της δικαιοσύνης σήμερα.

Αυτά είχα να τονίσω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

Εμείς με αίσθημα ευθύνης, επαναλαμβάνω, ότι στηρίζουμε αυτό το νομοσχέδιο, γιατί πιστεύουμε ότι είναι ανάγκη, επιτέλους, να εφαρμοσθεί το Σύνταγμα, παρά τη μεγάλη καθυστέρηση, είναι ανάγκη να εφαρμοσθούν οι δικαστικές αποφάσεις και είναι ανάγκη οι δικαστές μας να απολαμβάνουν εκείνα που δικαιούνται όλοι οι δικαστές της Ευρώπης, αλλά και οι Έλληνες δικαστές. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κ. Στρατής

Κόρακας, ως ειδικός αγορητής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος, έχει το λόγο.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, συζητάμε σήμερα ένα νομοσχέδιο που αναφέρεται στις αποδοχές των δικαστικών λειτουργών.

Θέλουμε να πούμε και εδώ στο Τμήμα ότι στην επιτροπή επιμείναμε και εμείς ότι θα έπρεπε να ακουστούν οι διάφοροι φορείς, οι οποίοι είχαν σοβαρές παρατηρήσεις. Δυστυχώς η Κυβέρνηση δεν δέχθηκε την πρότασή μας.

Ζητήσαμε να ακούσουμε την 'Ενωση Συνταξιούχων Δικαστικών που θέτει σοβαρότατο πρόβλημα και συνταγματικότητας, σε σχέση με το ύψος των επιδομάτων που προβλέπονται σ' αυτό το νόμο. Η Κυβέρνηση δεν το δέχθηκε.

Ζητήσαμε να ακούσουμε την 'Ενωση Δικαστικών Υπαλλήλων. Ούτε και αυτό το δέχθηκε. Εν πάσῃ περιπτώσει, τώρα πήραμε τηλεγράφημα και από την 'Ενωση των Συνταξιούχων Δικηγόρων που εκφράζουν εντονότατες ανησυχίες για μία συγκεκριμένη διάταξη του νομοσχεδίου.

Τα σημειώνων αυτά, για να πά ότι θα μπορούσε η επεξεργασία του νομοσχεδίου αυτού στην Επιτροπή να είναι πληρέστερη και αν αυτό δεν έγινε, δεν έγινε με ευθύνη της Κυβέρνησης.

Νομίζουμε ότι όταν συζητείται στη Βουλή ένα νομοσχέδιο, όπως αυτό που αφορά το μισθολόγιο των δικαστών, είναι χρήσιμο να δούμε στα πλαίσια του καπιταλιστικού συστήματος που δούμε, τι είναι κατ'αρχήν και κατά την άποψη του ΚΚΕ ο θεσμός της δικαιοσύνης, η μία από τις τρεις εξουσίες που λέγεται δικαιοσύνη, όπως αυτή προβλέπεται από το Σύνταγμα.

Στη συνέχεια, να δούμε βεβαίως και ποιά είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζει αυτός ο χώρος, για να δούμε αν το νομοσχέδιο ανταποκρίνεται στην αντιμετώπιση των αναγκών αυτού του χώρου.

Θα θέλαμε να πούμε ότι όπως δείχνει η ίδια η ζωή, η δικαιοσύνη στις συνθήκες του καπιταλιστικού συστήματος τείνει να μετατραπεί σε μηχανισμό ουσιαστικά υπεράσπισής του. Οι εκάστοτε κυβερνήσεις και η σημερινή -ιδιαίτερα η σημερινή θα λέγαμε- επιδιώκουν όλο και περισσότερο, με τη χρησιμοποίηση των δικαστών για το πέρασμα της πολιτικής τους, μέσω μιας βιομηχανίας, θα λέγαμε, δικών εναντίον των πρωτοπόρων εργαζομένων αγωνιστών να κατατρομοκρατήσουν, να κάψουν το κίνημα ενάντια στην αντιλαϊκή πολιτική σκληρής μονόπλευρης λιτότητας και ενάντια στην αποδιάρθρωση της παραγωγικής βάσης της χώρας, ένα κίνημα που δικαιολογημένα αναπτύσσεται συνεχώς και καλά κάνει και το ΚΚΕ θα κάνει ότι μπορεί για να αναπτύσσεται.

Η διαπίστωση αυτή ότι η Κυβέρνηση χρησιμοποιεί και προς αυτή την κατεύθυνση τη δικαιοσύνη για να περάσει τη δική της πολιτική, επιβεβαιώνεται με ιδιαίτερη έμφαση το τελευταίο διάστημα στο χώρο του αγροτικού κινήματος όπου έξι χιλιάδες περίπου αγρότες είναι υπόδικοι και όπου για πρώτη φορά έχουμε καταδίκες σε μαζική θα λέγαμε κλίμακα.

Βεβαίως, δεν θέλουμε να κάνουμε γενικεύσεις, αλλά είναι γεγονός ότι δεν είναι λίγοι οι δικαστικοί δυστυχώς, που δέχονται να παιζουν ένα τέτοιο ρόλο. Ωστόσο, εμείς πιστεύουμε ότι και στις σημερινές συνθήκες θα μπορούσε, κύριοι Βουλευτές, η δικαιοσύνη να απονέμεται καλύτερα, αντικειμενικότερα, δικαιότερα και φυσικά προς αυτήν την κατεύθυνση το ΚΚΕ, όπως πάντα παλεύει και σήμερα. Βεβαίως για να γίνει αυτό πρέπει να εκπληρωθούν κατά τη γνώμη μας ορισμένες προϋποθέσεις.

Πρώτη προϋπόθεση: Πρέπει να διασφαλισθεί, όσο γίνεται περισσότερο στα πλαίσια του σημερινού συστήματος, η λειτουργική ανεξαρτησία των δικαστικών λειτουργών.

Δεύτερον, πρέπει να καλυφθούν οι ανάγκες σε ανθρώπινο δυναμικό.

Τρίτον, πρέπει να καλυφθούν οι υλικές ανάγκες του χώρου και ιδιαίτερα σε κτήρια, μηχανοργάνωση, υποδομή του σωφρονιστικού συστήματος και βεβαιότατα και καλύτερες αποδοχές για τους δικαστικούς λειτουργούς.

Τέταρτον, να γίνει η δικαιοσύνη προστή στο λαό.

Πέμπτον, να εκδημοκρατισθεί η δικαιοσύνη.

Θα ήθελα να σας προτείνω να δούμε αυτές τις προϋποθέσεις, κάθε μια ξεχωριστά.

Κατ' αρχήν, σε ό,τι αφορά τη διασφάλιση της λειτουργικής ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης είναι γνωστό ότι το άρθρο 90 του Συντάγματος προβλέπει ότι η ηγεσία της δικαιοσύνης -οι επικεφαλείς των τριών δικαστηρίων- διορίζεται από την Κυβέρνηση με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, οι δικαστικοί προσβλέποντας ή φιλοδοξώντας να τερματίσουν τη σταδιοδρομία τους στο δικαστικό λειτουργημα -στα ανώτατα αξιώματα- να ρέπουν, θα λέγαμε, προς μια υποταγή ή μια ανάπτυξη φιλικής σχέσης -για να χρησιμοποιήσω μια επιεική έκφραση- με την εκάστοτε κυβέρνηση, αφού έρουν ότι αποκλειστικά απ' αυτήν θα εξαρτηθεί εάν θα καταφέρουν να φθάσουν στα ύπata αξιώματα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να τραυματίζει σοβαρότατα την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης.

Το ΚΚΕ από το 1975 κατά την ψήφιση του Συντάγματος της χώρας αλλά και μετά με την αναθεώρησή του και τώρα επέμενε και επιμένει να καταργηθεί αυτή η διάταξη του Συντάγματος και η ηγεσία της δικαιοσύνης να εκλέγεται από ένα ευρύ εκλεκτορικό σώμα, τη σύνθεση του οποίου θα μπορούσαμε να συζητήσουμε.

Δυστυχώς η πρόταση μας αυτή δεν έγινε δεκτή από τα κόμματα του δικομματισμού. Τώρα στην πρόσφατη συζήτηση για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, τόσο η Νέα Δημοκρατία όσο και το ΠΑΣΟΚ ουσιαστικά επιμένουν στην άποψη του διορισμού της ηγεσίας της δικαιοσύνης. Φυσικά με κάποια απόχρωση προτείνουν και αυτά τα κόμματα να υπάρξει εκλογή αλλά η εκλογή τριών προσώπων από τα οποία η Κυβέρνηση θα επιλέξει το ένα. Δηλαδή μπορεί κάποιος να πάρει εκατό ψήφους, ένας να πάρει δέκα και ένας άλλος να πάρει τρεις ψήφους και η Κυβέρνηση να επιλέξει αυτόν που πήρε τους τρεις τρεις. Να γιατί είμαστε αντίθετοι με αυτήν την πρόταση.

Επίσης, εδώ υπάρχει και η διαφορά: Η Νέα Δημοκρατία προτείνει να εκλέγεται μόνο μέσα στο Δικαστικό Σώμα του κάθε δικαστηρίου και το ΠΑΣΟΚ μιλάει για ένα ευρύ εκλεκτορικό σύστημα. Άλλα όπως είπαμε, και οι δύο προτάσεις έχουν αυτό το τρωτό στο οποίο αναφέρθηκα, δηλαδή της πρότασης τριών προσώπων και της επιλογής του ενός από τους τρεις από την Κυβέρνηση.

Σ' ό,τι αφορά το έμψυχο υλικό, τη στελέχωση, πρέπει να παραπηρήσουμε, όπως είπαν και άλλοι συνάδελφοι ότι εδώ έχουμε τεράστιες ελλείψεις, τεράστια κενά. Και αυτό έχει ως αποτέλεσμα να έχουμε μία πολύ μεγάλη καθυστέρηση στη διεκπεραίωση των υποθέσεων, καθυστέρηση η οποία πολλές φορές είναι σοβαρότατη για τον πολίτη. Έχουμε ένα εξαιρετικά μεγάλο φόρτο εργασίας. Και βεβαίως αυτά έχουν τις επιπτώσεις τους και στην ποιότητα της απονεμόμενης δικαιοσύνης. Θα θέλαμε με την ευκαιρία μιλώντας για τα κενά που υπάρχουν, να πούμε ότι υπάρχει το αίτημα των επιλαχόντων στο διαγωνισμό. Δεν καταλαβαίνουμε από τη στιγμή που υπάρχουν τέτοιες ανάγκες, γιατί η Κυβέρνηση δεν προχωρά στην πρόσληψη δικούς αυτών που θα μπορούσαν να στελεχώσουν τη δικαιοσύνη.

Υπάρχει κάποια τροπολογία από την πλευρά της Κυβέρνησης που αυξάνει θέσεις κλπ. Θα αναφερθούμε όταν έρθει η ώρα της συζήτησής της.

Τέταρτο θέμα: Να είναι η δικαιοσύνη προστή στο λαό. Σήμερα η προσφυγή στη δικαιοσύνη είναι γεγονός πως είναι απαγορευμένη στην ουσία σ' ένα μεγάλο τμήμα του ελληνικού λαού λόγω του υψηλότατου κόστους. Οι Βουλευτές δικηγόροι έρουν πολύ καλά τι εννοούμε. 'Ετσι και εδώ θα λέγαμε ότι η δικαιοσύνη έχει και μία άλλη ταξική πλευρά.

Πέμπτο, σ' ό,τι αφορά τον εκδημοκρατισμό της δικαιοσύνης. Εκτός από το ζήτημα της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης, κύριοι Βουλευτές, απέναντι στην Κυβέρνηση, υπάρχει το ευρύτερο πρόβλημα του εκδημοκρατισμού της δικαιοσύνης. Υπάρχει ανάγκη πλήρους κατοχύρωσης των συνδικαλιστικών και πολιτικών δικαιωμάτων των δικαστικών, της δημοκρατικής διοίκησης των δικαστηρίων, της αποφασιστικής συμμετοχής των δικαστών στις αποφάσεις που τους αφορούν, της αξιοκρατικής

εξέλιξης τους βασισμένη σε δημοκρατικές διαδικασίες, της προσέγγισης των δικαστών με το λαό στους αγώνες και στις ανησυχίες του, το άνοιγμα των θυρών με αξιοκρατικά και κοινωνικά κριτήρια σε νέους δικαστές ώστε και το πρόβλημα της έλλειψης δικαστών να επλυθεί με νέο πνεύμα και αίμα που θα εισέρχεται στον κλάδο.

'Ομως, είναι γεγονός, επίσης, ότι οι περισσότερες από τις παραπάνω προϋποθέσεις αν όχι όλες, σκοντάφουν τόσο στις πολιτικές και ταξικές σκοπιμότητες των εκάστοτε αστικών κυβερνήσεων και της σημερινής όσο και στην πολιτική λιτότητας -και κυρίως σ' αυτήν- της περικοπής των κοινωνικών δαπανών με βάση της επιπαγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και οι όποιες παρεμβάσεις γίνονται για μείωση ποινών είναι γεγονός πως δεν ξεκινάνε από σύγχρονες αντιλήψεις για την απονομή της δικαιοσύνης, αλλά διακηρυγμένα θα λέγαμε από πρόθεση μείωσης των δαπανών και τίποτα παραπάνω. Ακόμη και το συζητούμενο νομοσχέδιο έρχεται με κύριο επιχείρημα από την πλευρά της Κυβέρνησης όπως αναφέρθηκε στην εισηγητική έκθεση, ότι έτσι και αλλιώς και να μην δώσουμε εμείς αυτό το μισθολόγιο, οι δικαστικοί θα προσφύγουν στα δικαστήρια και θα κερδίσουν. 'Αρα, κακά τα ψέματα, να το δώσουμε για να ησυχάσουμε από αυτήν την ιστορία.

Εμείς θέλουμε να δηλώσουμε ότι θα φύφισουμε τελικά το νομοσχέδιο επί της αρχής, διότι κινείται στην κατεύθυνση που ανέκαθεν επιδίωξε το Κ.Κ.Ε. ανταποκρινόμενο και στο αίτημα των δικαστικών δηλαδή στο αίτημα για γενναίες αυξήσεις των αποδοχών τους.

'Ομως έχουμε να κάνουμε τις παρακάτω σοβαρότατες παρατηρήσεις.

Πρώτον σε ό,τι αφορά το ύψος των αποδοχών των δικαστικών πρέπει να πούμε ότι παίρνοντας υπόψη τις συνθήκες στις οποίες εργάζονται οι δικαστικοί, τον φόρτο εργασίας και την ανάγκη εξασφάλισης σε αυτούς στοιχειωδώς άνετης, αξιοπρεπούς διαβίωσης ώστε να εκπληρώνουν απερίσπαστοι το έργο τους το Κ.Κ.Ε. τάχθηκε πάντα υπέρ της γενναίας αύξησης των αποδοχών τους.

Ταυτόχρονα όμως θέλουμε να τονίσουμε για άλλη μία φορά ότι σύστηση και αν δοθεί στις αποδοχές των δικαστικών αν δεν αντιμετωπιστούν τα άλλα προβλήματα που έχει η δικαιοσύνη, όπως είναι το θέμα της ανεξαρτησίας, τα κενά στη στελέχωσή της, ζητήματα υποδομής μηχανοργάνωση κλπ. δεν θα έχουμε απονομή δικαιοσύνης καλύτερης, δικαιότερης αντικειμενικότερης όπως θα την ήθελε ο ελληνικός λαός. Ενδεχόμενα θα έχουμε καλά αμειβόμενους δικαστικούς που θα απονέμουν με μη ικανοποιητικό τρόπο και με πολλά προβλήματα τη δικαιοσύνη.

Φυσικά η Κυβέρνηση για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων επικαλείται τα δημοσιονομικά προβλήματα. Είναι γνωστό ότι αυτή η επίκληση είναι υποκριτική. Δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα γιατί όλοι μας βλέπουμε καθημερινά ότι όπου θέλει η Κυβέρνηση, όπου οι επιταγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης το επιβάλλουν και όπου οι ταξικές επιλογές της Κυβέρνησης και οι μεγαλοκαρχαρίες το απαιτούν, η Κυβέρνηση είναι απλόχερη και ανοίγει τους κρουνούς. Αντίθετα όταν πρόκειται για δαπάνες κοινωνικές που θα βελτιώσουν την ζωή του πολίτη τότε η Κυβέρνηση ξαναθυμάται τα δημοσιονομικά προβλήματα.

'Ενα δεύτερο ζήτημα είναι το εξής: Με το συζητούμενο νομοσχέδιο προωθείται με ιδιαίτερα έντονο, βίαιο θα έλεγα τρόπο η επιδοματική πολιτική. Για παράδειγμα ο βασικός μισθός του πρωτοδίκη διαμορφώνεται σε ένα επίπεδο γύρω στις διακόσιες πενήντα χιλιάδες (250.000) εκτός από τα άλλα επιδόματα που κατά τη γνώμη μας είναι δικαιολογημένα όπως π.χ. το επιστημονικό και το οικογενειακό. Αυτός ο πρωτοδίκης θα πάρει επίδομα ειδικών συνθηκών, συν επίδομα για ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διεκπεραιώση των υποθέσεων τετρακόσιες χιλιάδες δραχμές (400.000). Επιτρέψτε μου να πω ότι αυτό είναι πρωτοφανές.

Είναι γεγονός ότι η Κυβέρνηση ενώ συνεχώς καταργεί την επιδοματική πολιτική από την άλλη μεριά τη φουντώνει χρησιμοποιώντας τέτοια τερτίπια γιατί θέλει να αποφύγει

ουσιαστικές αυξήσεις για τους εργαζόμενους. Πάγια θέση του Κ.Κ.Ε. για όλα αυτά τα επιδόματα είναι ότι πρέπει να ενσωματώνονται στο βασικό μισθό. Έτσι ο βασικός μισθός ακολουθεί τις αυξήσεις και όλα αυτά τα επιδόματα υπολογίζονται και στη συνταξιοδότηση. Με την πολιτική που ακολουθεί η Κυβέρνηση και με αυτό το νομοσχέδιο έχουμε δύο αρνητικότατες επιπτώσεις για τους συνταξιούχους -σε αυτό το θέμα θα αναφερθώ πιο κάτω- και για τους εν ενεργεία δικαστικούς των οποίων η αγοραστική δύναμη με τα χρόνια θα μειώνεται συνεχώς, διότι ναι μεν μπορεί τώρα να έχουν κάποια αύξηση αλλά με την πάροδο του χρόνου και με τον πληθωρισμό θα μειώνεται διότι αυτά τα επιδόματα μένουν στοθερά.

'Οσον αφορά για τους συνταξιούχους θα καταθέσω για τα Πρακτικά μία επιστολή του προέδρου της Ένωσης Συνταξιούχων Δικαστικών Ελλάδας κ. Αλεξάνδρου Φλώρου, η οποία εστάλη πριν τη συζήτηση στην επιτροπή αλλά και μετά τη συζήτηση. Η επιστολή αυτή είναι πολύ ενημερωτική και μιλάει για αυτά τα ζητήματα δηλαδή για τις επιπτώσεις που θα έχει αυτή η επιδοματική πολιτική στη σύνταξη των δικαστικών.

Γι' αυτό το ΚΚΕ ζητάει την ενσωμάτωση αυτών των επιδομάτων στο βασικό μισθό, άσχετα αν θα υπάρξει κάποια μείωση τους, αν βρίσκουμε όπι είναι πολύ υψηλά αυτήν τη στιγμή.

Φυσικά θέλω να πω ότι εντάσσει στο μισθολόγιο αυτό και τους ιατροδικαστές και συμφωνούμε. Όμως, δεν εντάσσει τους στρατιωτικούς δικαστές.

Επιτρέψτε μου να επαναλάβω μονολεκτικά τη θέση του ΚΚΕ. Το κόμμα μας πιστεύει ότι δεν πρέπει να υπάρχουν στρατοδικεία. Δεν έχει θέση στη χώρα η στρατιωτική δικαιοσύνη. Τα ποινικά αδικήματα στο στρατό κλπ. μπορούν να εκδικάζονται από τα τακτικά δικαστήρια. Γιατί να έχουμε στρατοδικεία. Τα υπόλοιπα που είναι παραπτώματα ή παραβιάσεις πειθαρχικές, υπάρχουν τα αρμόδια όργανα στις 'Ενοπλες Δυνάμεις.

Βεβαίως δεν είμαστε οι μόνοι που προτείνουμε κάτι τέτοιο. Υπάρχουν χώρες, όπως είναι η Γαλλία, η Γερμανία και άλλες, που δεν έχουν στρατιωτική δικαιοσύνη. Είναι ένα κατάλοιπο αντιδραστικό, που πρέπει να καταργηθεί. Ωστόσο, είναι γνωστό ότι υπάρχει συνταγματική επιταγή και αυτήν τη στιγμή δεν μπορεί να καταργηθεί. Εμείς προτείναμε και επιμένουμε στην Αναθεώρηση του Συντάγματος να προβλέπεται η κατάργηση της στρατιωτικής δικαιοσύνης. Γι' αυτό θα λέγαμε, επειδή οι στρατιωτικοί δικαστές ασχολούνται αποκλειστικά με την απονομή στρατιωτικής δικαιοσύνης, μάλλον δικαιοσύνης στις 'Ενοπλες Δυνάμεις, θα έπρεπε να φύγουν από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας και να πάνε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και να ενταχθούν στο μισθολόγιο αυτό για τους ίδιους λόγους, για τους οποίους είναι εντεταγμένοι οι δικαστές των υπόλοιπων κλάδων.

Σε ό,τι αφορά τους συνταξιούχους, θα ήθελα, καταθέτοντας το υπόμνημα της Ένωσης Συνταξιούχων Δικαστικών Λειτουργών Ελλάδας να σημειώσω ότι υπάρχουν διάφορες κατηγορίες δικαστικών.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Κόρακας καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν υπόμνημα, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Υπάρχουν κατ' αρχήν οι δικαστικοί, οι οποίοι συνταξιοδοτήθηκαν πριν δοθεί το ένα μισθολογικό κλιμάκιο και αυτοί παίρνουν μικρότερη σύνταξη από αυτούς που συνταξιοδοτήθηκαν μετά την απόδοση του πρώτου μισθολογικού κλιμακίου. Αργότερα όμως δόθηκε και δεύτερο μισθολογικό κλιμάκιο.

'Έχουμε και μία τρίτη κατηγορία συνταξιούχων, αυτών που συνταξιοδοτήθηκαν μετά την απόδοση αυτού του κλιμακίου. 'Έχουμε δηλαδή τρεις κατηγορίες για ανθρώπους, που έκαναν την ίδια δουλειά στη ζωή τους και αν θέλετε οι παλαιότεροι συνταξιούχοι δούλεψαν σε ακόμα σκληρότερες συνθήκες. Αυτό το βρίσκουμε εντελώς άδικο και αυτό δεν ρυθμίζεται, ούτε υπάρχει πρόθεση της Κυβέρνησης.

Επίσης, όπως είπα, δεν υπολογίζονται τα επιδόματα ειδικών

συνθηκών και επίδομα για την αποτελεσματικότητα και ταχύτερη διεκπεραίωση των υποθέσεων. Και αυτό είναι απαράδεκτο και αναλύεται εκτενέστατα στο υπόμνημα που κατέθεσα, του κ. Αλεξάνδρου Φλώρου.

Βεβαίως και ο κύριος Υπουργός στην επιτροπή αναγνώρισε ότι η κατάσταση αυτή δεν είναι σωστή, δεν είναι δίκαιη και πρέπει να ρυθμιστεί. Δεν χρειάζεται ειδικό νομοσχέδιο. Μία παράγραφο και μόνο μπορεί να ρυθμίσει το ζήτημα και δεν κατάλαβα γιατί πρέπει να το παραπέμψουμε κάθε φορά για παραπέρα.

Υπάρχει επίσης το θέμα των δικαστικών υπαλλήλων. Είναι γνωστό ότι κατέφεραν με σκληρούς αγώνες οι υπάλληλοι αυτοί πριν από δύο χρόνια να παίρνουν ένα επίδομα ειδικών συνθηκών εργασίας, που είναι προσοστό επιδόματος των ειδικών συνθηκών των δικαστικών. Είναι γεγονός ότι και οι δικαστικοί υπάλληλοι βιώνουν τις ίδιες δύσκολες, σκληρές συνθήκες με τους δικαστικούς λειτουργούς. Με το νομοσχέδιο αυτό δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη. Η θέση μας είναι ότι πρέπει και εδώ να προβλεφθεί αυτό το προσοστό επιδόματος, άσχετα του ημερησίου επιδόματος ειδικών συνθηκών, που θα έπρεπε να είναι όχι 75%, όπως ήταν μέχρι τώρα, αλλά χαμηλότερο.

Επίσης, έχουμε μια έντονη διαμαρτυρία από το Σύλλογο Συνταξιούχων Δικηγόρων και θέλω να καταθέσω το τηλεγράφημα, που μας έστειλαν, με το οποίο διαμαρτύρονται οι συνταξιούχοι δικηγόροι ότι με διάταξη συγκεκριμένη στο νομοσχέδιο, παράγραφος 2, άρθρο 7, καταργείται ένα κεκτήμένο με αγώνες δικαιώμα τους, που είχαν κατακτήσει με το V.1090/80, δηλαδή να υπολογίζεται η σύνταξη του συνταξιούχου δικηγόρου στο 80% του βασικού μισθού του εφέτη.

Φυσικά τώρα ο βασικός μισθός του εφέτη, θα μπορούσε να πει κανείς, ότι αυξάνεται πάρα πολύ. Όμως, θα μπορούσε να συζητηθεί. Και έρχεται αυτή η διάταξη χωρίς καμιά συζήτηση με τους δικηγόρους. Γ'αυτό θα θέλαμε, επειδή υπάρχουν εδώ πέρα διάφορες συζητήσεις, να διευκρίνιζε η Κυβέρνηση τι εννοεί με αυτήν τη διάταξη και αν θίγονται τα δικαιώματα των συνταξιούχων δικηγόρων.

Συνοπτικά θα θέλαμε να πούμε, ότι εμείς είμαστε αντίθετοι προς το νομοσχέδιο αυτό ως προς το ύψος και τα επιδόματα των αποδοχών, παίρνοντας κυρίως υπόψη, ότι αν δούμε αντικειμενικά, δεν είναι υπερβολικές αυτές οι αποδοχές. Όμως, σε μια εποχή που η Κυβέρνηση έχει εξαπολίσει μια σκληρή αντιλαϊκή πολιτική σε βάρος όλων των εργαζομένων, νομίζουμε και φοβόμαστε πολύ, ότι θα δοθεί λαβή για επιθέσεις προς την ίδια τη δικαιούντη.

Ωστόσο, θέλουμε να σημειώσουμε, ότι όπως και να έχει το πράγμα, το ΚΚΕ επιμένει να μην υπάρξει επίκληση του ψηφίσματος ζ' εδώ πέρα και υπάρξει πάρα πέρα εναρμόνιση της βουλευτικής αποζημίωσης με τις αποδοχές των δικαστικών. Θα ήταν μια απαράδεκτη πρόκληση προς τον ελληνικό λαό και θέλουμε να το σημειώσουμε.

Είμαστε, επίσης, αντίθετοι για την επιδοματική πολιτική, για τους συνταξιούχους που δεν συμπεριλαμβάνονται στο νομοσχέδιο αυτό με μια διάταξη, ώστε να συνυπολογίζονται στον υπολογισμό της σύνταξης και τα επιδόματα για τους στρατιωτικούς που δεν συμπεριλαμβάνονται, για τους δικαστικούς υπαλλήλους, συνταξιούχους δικηγόρους, όπως είπαμε. Στην κατάρθρωση συζήτηση θα αναφερθούμε εκτενέστερα σε αυτά τα ζητήματα, μια που δεν είχαμε την ευκαιρία να το κάνουμε στην επιτροπή, αφού τα άρθρα ουσιαστικά δεν συζητήθηκαν.

Έτσι επαναλαμβάνω, κύριε Πρόεδρε, εμείς επί της αρχής θα ψηφίσουμε το νομοσχέδιο με αυτές τις σοβαρές παρατηρήσεις που κάναμε.

Ευχαριστώ.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Κόρακας καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν τηλεγράφημα, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κ. Νικόλαος Κωνσταντόπουλος έχει το λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε επί της αρχής του νομοσχεδίου και κατά συνέπεια θα ήθελα να διατυπώσω στη Βουλή ορισμένες γενικές παρατηρήσεις για έναν κοινό προβληματισμό.

Θα ήθελα κατ' αρχήν να επισημάνω ως πρώτη παρατηρηση τη γενικότερη ομοφωνία η οποία υπάρχει επί της αρχής γι' αυτό το νομοσχέδιο. Εύχομαι αυτή η ομοφωνία να μην είναι επίπλαστη και ευκαιριακή, αλλά να είναι ουσιαστική και μόνιμη και να παρακολουθήσει τον προβληματισμό όλων των κομμάτων και των εκπροσώπων τους και όταν θα κληθούμε, να συζητήσουμε αιχμηρότερα και ουσιαστικότερα προβλήματα για τη σημερινή κατάσταση της δικαιοσύνης, για τις πραγματικές σχέσεις που υπάρχουν ανάμεσα στις ποικιλώνυμες εξουσίες στα πλαίσια διακυβέρνησης της χώρας και για την αναγκαιότητα να σταθμιστούν με προτεραιότητες ουσίας οι εκάστοτε κυβερνητικές επιλογές για ριζικές αλλαγές.

Το λέω αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γιατί το νομοσχέδιο που αναφέρεται στο μισθολόγιο των δικαστικών και περιλαμβάνει και άλλες διατάξεις, παραπέμπει ευθέως σε ουσιαστικότερα ζητήματα που συνάπτονται με την κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα της χώρας, με την ιστορική πραγματικότητα της Ελλάδας στο κατώφλι του 2000. Συζητάμε αυτό το νομοσχέδιο σε μια περίοδο που η εικόνα του δημόσιου βίου δεν είναι καλή. Σε μια περίοδο όπου όλοι στρέφονται εναντίον όλων, όπου τα πάντα είναι διαβλητά και όπου κατά καιρούς στο παρελθόν μέχρι σήμερα και η πολιτική αφορίσει τη δικαιοσύνη, όπι επιδόκει να εγκαθίδρυσε κράτος δικαστών και η δικαιοσύνη ελεεινολόγησε πολλές φορές την πολιτική ως χώρο ευκαιρίας και πλεατειακών σχέσεων.

Με αυτό το κλίμα μιας γενικευμένης καχυποψίας και μιας καθολικής αντιπαλότητας, δεν μπορεί να προχωρήσουμε στην οργάνωση ενός δημόσιου βίου που θα έχει κατακτήσει βασικές προϋποθέσεις εξυγίανσης και ανασύνταξης αποτελεσματικότητας και αξιοποστίας για τις ανάγκες του 21ου αιώνα. Γιατί κανείς δεν είναι ευτυχής σήμερα, σε όποιο χώρο και αν ασκεί δημόσιο λειτουργήμα, από τον τρόπο και τις συνθήκες που υποχρεώνεται να ενασκεί τα δικαιώματά του, να εκπληρώνει τα καθήκοντά του και να διαφυλάσσει δημόσιο συμέρον.

Το λέω αυτό, γιατί κατ' επανάληψη, προσφάτως, αλλά και παλιότερα, ακούστηκαν αυτές οι εκατέρωθεν λοιδωρίες από τις ποικιλώνυμες εξουσίες του δημόσιου βίου της χώρας, οι οποίες ουσιαστικά υποβαθμίζουν το κύρος όλων και γενικεύουν την έλλειψη αξιοποστίας και εμπιστοσύνης. Αν, λοιπόν, συζητάμε σήμερα αυτό το νομοσχέδιο, το συζητάμε και κάτω από μια αναγκαιότητα να υπάρξει εξυγίανση σε κρίσιμους τομείς του δημόσιου βίου, όπως είναι η λειτουργία της δικαιοσύνης, αλλά και η λειτουργία των θεσμών εξουσίας και διακυβέρνησης της χώρας.

Μια δεύτερη παρατηρηση, την οποία θα ήθελα να κάνω, είναι ότι, από τη μέχρι σήμερα εμπειρία όλων, το πλέγμα εξουσίας, το πολιτικό σύστημα, το θεσμικό μας σύστημα δεν διαθέτει εσωτερικό δυναμισμό αυτοεξυγίανσης και ανασύνταξης, γι' αυτό και χρειάζονται αναγκαίες, τολμηρές, θεσμικές και πολιτικές ρυθμίσεις, οι οποίες θα απελευθερώσουν έναν ανανεωτικό κοινωνικό και πολιτικό δυναμισμό, που χρειάζεται τούτη την ώρα περισσότερο από ποτέ. Γιατί δε θα πάμε διεκπεραώνοντας δοσοληψίες των επιμέρους κοινωνικών ομάδων, ούτε πολύ περισσότερο θα προχωρήσουμε καταδημαγωγώντας ο ένας τον άλλο, επ' ευκαιρία κάποιων μισθολογικών ή άλλων επαγγελματικών τακτοποιήσεων.

Από την πλευρά του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου θέλουμε να είμαστε σαφείς προς την ελληνική κοινωνία, αλλά και τους επιμέρους λειτουργούς διαφόρων κρίσιμων τομέων του δημόσιου βίου της χώρας. Είμαστε σε οριακό σημείο και χρειάζονται αυτές οι νέες, ουσιαστικές ρυθμίσεις, που θα αναπλάσουν το θεσμικό πλαίσιο και το πλαίσιο άσκησης εξουσίας και διακυβέρνησης της χώρας.

Η τρίτη παρατηρηση, την οποία θα ήθελα να κάνω, είναι ότι δεν πρόκειται περί χρονικής καθυστέρησης, την οποία σημειώνουμε συζητώντας το σημερινό νομοσχέδιο για το μισθολόγιο των δικαστικών. Δεν πρόκειται περί μιας συνθήκης,

η οποία επεβλήθη από τη φυσική πορεία ή από τη συνήθη εξέλιξη των πραγμάτων. Αν σήμερα έχει φθάσει η δικαιοσύνη σε οριακό σημείο, είναι ακριβώς γιατί ποτέ μέχρι σήμερα δεν υπήρξε ουσιαστική διάκριση των εξουσιών. Υπήρξαν συνθήκες σύγχυσης των εξουσιών. Ποτέ μέχρι σήμερα δεν εξασφαλίστηκε η ισοτιμία της θεσμικής και συνταγματικής αναγνώρισης διαφόρων επιμέρους τομέων στην οργάνωση του δημόσιου βίου της χώρας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κάνω αυτές τις γενικές παρατηρήσεις, γιατί δεν είναι μονάχα η ανεξάρτησί της δικαιοσύνης, που πάντοτε διακυβεύεται και ποτέ δεν κατοχυρώνεται, έτσι όπως λειτουργεί το πολιτικό μας σύστημα. Είναι, πρωταρχικά, η αλλοίωση και η ανυπαρξία της ανεξάρτησίας της Νομοθετικής Εξουσίας, η οποία ποτέ δεν υπήρξε στο όνομα της κομματικής πειθαρχίας, με αποτέλεσμα η νομοθετική πρωτοβουλία της εκάστοτε κυβέρνησης να πειθαρχάζει την άσκηση της Νομοθετικής Εξουσίας και να επικυρώνονται στο όνομα της κομματικής πειθαρχίας όλες οι σχετικές οι κυβερνητικές νομοθετικές επιλογές.

'Αρα, λοιπόν, σήμερα, με αφορμή αυτήν τη γενικότερη ομοφωνία που παρατηρείται στα θέματα του μισθολογίου των δικαστικών λειτουργών, καλό είναι να καταγράψουμε και τα προαπαιτούμενα μιας γενικότερης ομοφωνίας, ως προς την αναγκαιότητα θεσμικών ρυθμίσεων τολμηρών, για την ανάπλαση του δημόσιου βίου της χώρας και πρώτα και κύρια για την αναβάθμιση του ρόλου της Βουλής και την εξασφάλιση της δυνατότητας μιας πραγματικά ανεξάρτητης Νομοθετικής Εξουσίας.

Αυτά με οδηγούν στην επόμενη παρατήρηση που θα ήθελα να κάνω. Είναι κοινή διαπίστωση όλων μας ότι αυτά που σήμερα θα ειπωθούν, έχουν ειπωθεί ήδη στη διαρκή επιτροπή. Τίποτε καινούριο δε θα προστεθεί στο Τμήμα ή και στην Ολομέλεια που θα λειτουργούσε αν δεν βρισκόμασταν σε περίοδο θερινών διακοπών. Όλα έχουν ειπωθεί. Σήμερα θα μπορούσαμε να κάνουμε επί της αρχής μια γενική πολιτική συζήτηση για το ποια είναι η πολιτική για τη δικαιοσύνη, για την οργάνωση και τη λειτουργία, για την εξασφάλιση των προϋποθέσεων, θεσμικού εκσυγχρονισμού, εκδημοκρατισμού, και πραγματικής παιδαγωγικής λειτουργία της Δικαιοσύνης ως ανεξάρτητης κοινωνικής λειτουργίας.

Πολλοί λένε για το ποιος είναι ο ρόλος και ο χαρακτήρας της πολιτικής ή της δικαιοσύνης. Για άλλους και η πολιτική και η δικαιοσύνη είναι επάγγελμα. Για άλλους είναι μηχανισμός εξουσίας. Για άλλους και η δικαιοσύνη και η πολιτική είναι μηχανισμός παρέμβασης και διαιτησίας, είτε για το διακανονισμό ιδιωτικών αντιδικιών και συμφερόντων, είτε για τη διεκπεραίωση συμφερόντων κοινωνικών ομάδων. Είτε, δηλαδή, στο όνομα της διαιτησίας για τον κανονισμό διαφορών είτε στο όνομα των πελατειακών σχέσεων στο όνομα της πολιτικής. Για άλλους είναι χώρος στον οποίο εξασφαλίζονται ρόλοι και άσκηση εξουσίας και επιρροής.

Μπορεί να είναι πολλές οι πλευρές της πολιτικής και της δικαιοσύνης, ένα όμως είναι κυρίαρχο στην ιστορία των θεσμών, των κοινωνιών και των πολιτικών συστημάτων, ότι και η δικαιοσύνη και η πολιτική είναι λειτουργίες μέσα από τις οποίες αποκτούν περιεχόμενο ζωής οι κοινωνικές αξίες, είναι λειτουργίες μέσα από τις οποίες δίνεται περιεχόμενο ζωής σε μεγάλες αξιώσεις των πολιτών και των κοινωνιών για ισονομία, ισηγορία, δικαιοσύνη, κοινωνική και δημοκρατική προστασία με την εξασφάλιση όλων των αντίστοιχων προϋποθέσεων, που μπορούν πραγματικά να εξασφαλίσουν ένα στοιχειώδες επίπεδο προόδου και εξέλιξης.

'Αρα, λοιπόν, να καταγράψουμε αυτήν τη γενικότερη ομοφωνία -αυτό λέω από την πλευρά του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου- όχι ως μία ευκαιριακή σύμπτωση, επειδή λύνουμε καθυστερημένο ένα πρόβλημα, αλλά ως απαρχή γενικότερης επισήμανσης μεγάλων συγκλίσεων, που πρέπει να υπάρξουν για τολμηρές θεσμικές και πολιτικές αλλαγές. Αυτές που δεν μπορεί η εκάστοτε κυβέρνηση να τις κάνει, αυτές που δεν θέλει η εκάστοτε πλειοψηφία να τις πρωθήσει. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι σήμερα που ανταλλάσουν επιμέρους μορφές, αλλά και επιμέρους

φιλοφρονήσεις, τα δύο μεγάλα κόμματα που διακυβέρνησαν τη χώρα, σήμερα θα πρέπει να καταγράψουν ως υστερόγραφο και ότι τη σημερινή πραγματικότητα οι κυβερνήσεις τους τη διαμόρφωσαν, για να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους. Και αν θέλουμε να βγούμε από αυτήν τη δυσάρεστη πραγματικότητα, θα πρέπει να φύγουμε από αυτόν τον τρόπο διαχείρισης των προβλημάτων, μεταχείρισης των κοινωνικών ομάδων και άσκησης της εκάστοτε εξουσίας.

Θα ήθελα να επισημάνωνταν ότι για τον Συνασπισμό της Αριστεράς και της Προόδου, είναι θετικό ότι έρχεται ένα νομοσχέδιο που ρυθμίζει το ειδικό μισθολόγιο των δικαστικών. Επισημαίνουμε την ανάγκη ότι πράγματι υπάρχει περιθώριο για ειδικές ρυθμίσεις που είναι αναγκαίες από πλευράς μισθολογικών όρων. Ήρθε προηγουμένως το ειδικό μισθολόγιο για τους αξιωματικούς των Ενόπλων Δυνάμεων, εκκρεμεί το ειδικό μισθολόγιο για τους γιατρούς του ΕΣΥ και τους διπλωματικούς, έρχεται το ειδικό μισθολόγιο για τους δικαστικούς σήμερα. Θεωρούμε ότι είναι θετικό. Επισημαίνουμε ότι η σημερινή εξέλιξη ανατρέπει τη μονότονη και κουραστική επιχειρηματολογία αυτής της Κυβέρνησης και των προηγουμένων, ότι δεν υπάρχουν αντοχές της οικονομίας για να καλυφθούν οι πραγματικές ανάγκες διαφόρων κοινωνικών κατηγοριών που προσδιορίζονται και από τα πραγματικά προβλήματα ζωής, αλλά και από τους ειδικούς όρους εργασίας, και από τις πραγματικές απαιτήσεις του ρόλου τους, αλλά και από την ανάγκη υπέρβασης δυσμενών συνθηκών που περιβάλλουν την πραγματικότητα της δουλειάς τους.

Σήμερα, λοιπόν, θα πρέπει να καταγράψουμε και μία άλλη παρατήρηση, ένα άλλο συμπέρασμα. Ότι δηλαδή υπάρχουν περιθώρια για ειδικά μισθολόγια, τα οποία αντιμετωπίζουν εισοδηματικές καταστάσεις. Άλλού λοιπόν θα πρέπει να τοποθετήσει η Κυβέρνηση την ουσιαστική της προτεραιότητα. Στις σπατάλες του δημοσίου, στον τρόπο με τον οποίο παρεκτρέπεται και εκτροχίζεται κάθε φορά η εφαρμογή του προϋπολογισμού, ακριβώς γιατί με επιμέρους αποφάσεις η εκάστοτε οικονομική πολιτική της Κυβέρνησης διεκπεραιώνει τρεχούσες σημασίες ανάγκες και βάζει στο περιθώριο λειτουργικές ανάγκες θεσμικής προτεραιότητας, όπως ήταν το μισθολόγιο των δικαστικών επί δεκαετίες ολόκληρες. Μεγάλες σπατάλες του δημοσίου.

Θα ήθελα να επισημάνω ότι αυτές τις μέρες, που μιλάμε, "τρέχουν" σε όλα τα Μέσα Μαζίκης Ενημέρωσης κρατικές διαφήμισεις για την κυβερνητική πολιτική της τάξεως των δισεκατομμυρίων, για το σχέδιο "Καποδιστριας", για το δεύτερο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, για τη διοργάνωση διαφόρων άλλων αθλητικών οργανώσεων.

Είναι ένα δισεκατομμύριο διακόσια εκατομμύρια (1.200.000.000), εάν είναι σωστές οι πληροφορίες που έχω, η διαφήμιση για το σχέδιο "Καποδιστριας". Είναι ένα δισεκατομμύριο τριακόσια εκατομμύρια (1.300.000.000) η διαφήμιση για το δεύτερο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Επί τρία χρόνια δεν χρειάζονται διαφήμιση. Τώρα χρειάζεται διαφήμιση το δεύτερο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, λες και η κυβερνητική πολιτική είναι εμπορικό προϊόν για διάθεση.

Εδώ δείτε, κύριοι Υπουργοί, τα κριτήρια της χρηστής διαχείρισης, της ακρίβειας, της ειλικρίνειας και της πραγματικής προστασίας του δημοσίου συμφέροντος.

Θεωρούμε, λοιπόν, θετικό ότι υπάρχει αυτό το ειδικό μισθολόγιο. Εμείς θα το ψηφίσουμε επί της αρχής και θα κάνουμε και ορισμένες ουσιαστικές παρατηρήσεις στις επιμέρους διατάξεις.

Θα ήθελα να κάνω μία ακόμα παρατήρηση. Αυτό το νομοσχέδιο δεν λύνει τα πραγματικά προβλήματα της δικαιοσύνης. Και επειδή υπάρχει μία αυξημένη ευαίσθησία των δικαστικών λειτουργών, επειδή και οι φορείς τους και οι εκπρόσωποί τους, αλλά και οι επιμέρους λειτουργοί τους παρακολουθούν αυτήν τη συζήτηση, εγώ θα ήθελα από το Βήμα αυτό να απευθυνθώ σε αυτούς και να τους πω ότι δεν λύνονται τα πραγματικά προβλήματα της δικαιοσύνης μόνο με το μισθολόγιο.

Είναι αναγκαίος όρος, είναι συνθήκη η οποία θα έπρεπε να έχει εκπληρωθεί με ευθύνη της Κυβέρνησης, των εκάστοτε κυβερνήσεων και του κράτους, αλλά να μην εφησυχάζουν οι δικαστικοί λειτουργοί ότι θα αντιμετωπισθούν τα προβλήματα της δικαιοσύνης μόνο με διαχείριση τέτοιων επιμέρους προβλημάτων μισθολογικής τάξεως.

Γιαυτό και θα ήθελα να επισημάνω, γιατί τα ξέρει ο κύριος Υπουργός της Δικαιοσύνης, ότι μου κάνουν εντύπωση ορισμένες διατάξεις, οι οποίες δεν απηχούν τις προσωπικές του απόψεις, ενώ έρχονται άλλες διατάξεις, οι οποίες πράγματι απηχούν και τη φιλοσοφία του και τον προβληματισμό του.

Τα πραγματικά προβλήματα ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης δεν λύνονται με το μισθολόγιο και ούτε γίνονται πελατειακές σχέσεις με τα ειδικά νομοσχέδια περί μισθολογίων στο χώρο της δικαιοσύνης ή σε οποιοδήποτε άλλο κοινωνικό χώρο. Το λέω αυτό, γιατί κανείς σε τούτο τον τόπο δεν είναι ανυποψίαστος. 'Όλοι είναι προβληματισμένοι και υποψιασμένοι. Κανείς δεν είναι διαθέσιμος και κανείς δεν μπορεί να ξεγελάσει κανέναν.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική 'Εδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ**)

Τα προβλήματα της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης είναι άλλα. Και απευθύνω πρόσκληση προς όλα τα μέλη του Κοινοβουλίου, προς όλα τα κόμματα που συμφωνούμε επί της αρχής, να ομονοήσουμε, λοιπόν, και για την ανάγκη της συνταγματικής κατοχύρωσης της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης, με διαφορετικό τρόπο εκλογής της ηγεσίας της δικαιοσύνης και με διαφορετικές εγγυήσεις δημοκρατικής προστασίας της προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας του δικαστικού λειτουργού, γιατί τα προβλήματα της ανεξαρτησίας, τα προβλήματα του εκδημοκρατισμού, τα προβλήματα λειτουργικής επάρκειας, τα προβλήματα στελέχωσης και υποδομής, είναι προβλήματα που σχετίζονται με την ευρύτερη φιλοσοφία, που έχει η εκάστοτε κυβέρνηση έναντι της δικαιοσύνης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι κοινός τόπος πια ότι δεν υπήρξε πραγματική ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, όχι μονάχα γιατί εκλεγόταν η ηγεσία της κάθε φορά από την εκάστοτε κυβέρνηση και επηρέαζε η ηγεσία τη λειτουργία και τη σύνθεση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου. Άλλα και γιατί δεν υπήρχαν ουσιαστικές δημοκρατικές αλλαγές στον οργανισμό των δικαστηρίων, γιατί ουσιαστικά σπρώχθηκαν οι δραστηριότητες των δικαστών και σε άλλες επιμέρους δραστηριότητες, όπως οι διαιτησίες, που συμβούλια και οι επιτροπές και κυρίως, γιατί διαμορφώθηκε κατ'επανάληψη ένα κλίμα αντιδίκιας μεταξύ της εκάστοτε κυβέρνησης και της δικαιοσύνης.

Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα -επειδή απευθύνομαι στη Βουλή και στον έγκριτο Υπουργό Δικαιοσύνης θα ήθελα να το επισημάνω- να δημιουργήθουν ανορθόδοξες καταστάσεις και για την εκτελεστική και για τη νομοθετική και για τη δικαστική εξουσία. Ανορθόδοξη κατάσταση είναι η δικαστική επανόρθωση των νομοθετικών αδικιών. 'Όπως ανορθόδοξη κατάσταση είναι η νομοθεσία που παράγει κοινωνικές και εισοδηματικές αδικίες και η μια χρέωντι την Εκτελεστική Εξουσία, η άλλη χρέωντι τη Δικαστική Εξουσία.

Δεν μπορεί ούτε η Νομοθετική Εξουσία να επιφυλάσσει στον εαυτόν της το δικαίωμα να αποφασίζει για λογαριασμό της, ούτε η Δικαστική Εξουσία να παίρνει το δικαίωμα να διορθώνει, ή να αποφασίζει για λογαριασμό της. Αυτά είναι που διασύρουν και τη πολιτική, και την Εκτελεστική και τη Νομοθετική και τη Δικαστική Εξουσία.

'Αρα, αν θέλουμε πραγματικά αυτήν την ομοφωνία και τη σύγκλιση απόψεων επ' ευκαιρία του μισθολογικού να την αξιοποιήσουμε πολιτικά, ας την προωθήσουμε και προς την υποστήριξη αναγκαίων δημοκρατικών και θεσμικών αλλαγών για την πραγματική ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, για τον εκδημοκρατισμό των εσωτερικών της λειτουργιών, για την επάρκειά της, για τη στέλεχωσή της και τον εκσυγχρονισμό της.

Θα ήθελα να τελειώσω λέγοντας ότι από την πλευρά του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου εμείς θα ψηφίσουμε επί της αρχής το σχέδιο νόμου.

Υπάρχουν, όμως, ορισμένα ζητήματα στα οποία εκεί βλέπει κανένας ανορθόδοξες πια και αντιφατικές λογικές:

Τα θέματα της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης οδηγούν σ' έναν πολιτικό παραλογισμό. Τους λέτε ότι είναι δικαστές, τους εξαιρείτε από τη δομή και την εξέλιξη των αξιωματικών, δεν τους συνδέετε με το μισθολογικό των αξιωματικών, σήμερα δεν τους δίνετε με τη μισθολογική εξομοίωση με τους δικαστές κι έναν κρίσιμο κλάδο της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης, που λειτουργεί σ' έναν ευαίσθητο τομέα, ουσιαστικά -όσο δεν αλλάζει συνταγματικά το υπάρχον καθεστώς- τον οδηγείτε στον παραλογισμό ή στην αντιδικία προς όλους.

Δεύτερη παρατήρηση σχετικά με τους συνταξιούχους δικαστές. Εδώ είναι που πραγματικά υπάρχει πλήρως αντιφατικότητα επιχειρημάτων.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξης του χρόνου ομιλίας του Προέδρου του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κ. Κωνσταντόπουλου)

'Ενα λεπτό, κύριε Πρόεδρε.

Νομίζω ότι ο εκπρόσωπος των συνταξιούχων δικαστών -και κοινός φίλος και πολύ πιο στενός φίλος του Υπουργού Δικαιοσύνης- ο κ. Φλώρος όλον αυτόν τον προβληματισμό του τον έχει καταστήσει -επιτρέψτε μου να πω- με τον πιό εναργή τρόπο απρόσβλητο.

Απορίας, λοιπόν, άξιο είναι γιατί έναντι των συνταξιούχων δικαστών δεν λαμβάνονται αυτές οι προϋποθέσεις, ώστε, όταν θα έρθει το ειδικό νομοσχέδιο για τα συνταξιοδοτικά, να μην βρεθούν οι συνταξιούχοι δικαστές να αντιμετωπίζουν αυτές τις δυσάρεστες συνέπειες μιας επιδοματικής πολιτικής, η οποία δεν έχει καμία λογική πια.

Το τρίτο θέμα, το οποίο επισημαίνουμε από την πλευρά μας, είναι το θέμα που σχετίζεται με τους δικαστικούς υπαλλήλους. Με αυτούς, δηλαδή, που αντιμετωπίζουν τις αυτές συνθήκες με αναλογικό τρόπο και δικαιούνται πραγματικά στήριξης. Γιατί στο 2000, όταν έχουμε την ηλεκτρονική επανάσταση, πρέπει να ξέρουμε ότι ορισμένοι δικαστές και δικαστικοί υπάλληλοι εγγράφουν με το χέρι, σε μία περίοδο που υπάρχει τεχνολογική επανάσταση ιλιγγιώδης.

'Ένα σοβαρό θέμα που σχετίζεται, επίσης, με κοινωνική πολιτική αντιμετώπισης συνταξιούχων είναι αυτό, το οποίο επισημάνθηκε ως προς τους συνταξιούχους δικηγόρους κι ένα επιμέρους, επίσης. Θέμα είναι αυτό που σχετίζεται με τους επιτυχόντες στον τελευταίο διαγωνισμό για τους δικαστές.

Τελείωσα, κύριε Πρόεδρε.

'Όταν η πολιτεία καλεί τους πολίτες να προσέλθουν σε διαγωνισμό για να καλυφθούν πραγματικές ανάγκες, όταν ο πολίτης προσέρχεται και επιτυγχάνει, όταν οι πραγματικές ανάγκες δεν καλύπτονται και όταν προς κάλυψη των πραγματικών αναγκών επαναλαμβάνονται οι διαγωνισμοί, τότε ο πολίτης που πέτυχε και θεωρείται επιλαχών και δεν συμπεριλαμβάνεται, βρίσκεται να αντιμετωπίζει καθεστώς άνισης μεταχείρισης, που κλονίζει την προσδοκία εμπιστοσύνης και δικαίου, που πρέπει να έχει έναντι της πολιτείας.

Πιστεύω ότι αυτές οι διορθώσεις πρέπει να γίνουν, αλλά και η αξιοποιηθεί η συναίνεση αυτή για προώθηση ουσιαστικών ρυθμίσεων με αποφασιστικές τομές στον τομέα λειτουργίας της δικαιοσύνης και της Βουλής, αλλά και των σχέσεων δικαιοσύνης, πολιτικής και κοινωνίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ο ειδικός αγορητής του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κίνηματος, κ. Γεώργιος Τσαφούλιας, έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΑΦΟΥΛΙΑΣ: Κύριοι συνάδελφοι, η καλή λειτουργία της δικαιοσύνης αποτελεί το οχυρό της δημοκρατίας. Η λειτουργία, όμως, και η διατήρηση του οχυρού της δημοκρατίας συντελείται από την πίστη των δικαστών, εις το ίδεωδες της έννοιας της απονομής του δικαίου και την πίστη των πολιτών, εις το αδιάφθορο και ανεξάρτητο της δικαιοσύνης.

Εφόσον τα στοιχεία αυτά απολείπονται, τότε η δικαιοσύνη, ως θεσμός πάσχει και εφόσον ο θεσμός αυτός νοσεί, νοσεί

και η δημοκρατία. Επομένως, με την καλή λειτουργία της δικαιοσύνης μπροστά κτίζουμε την υγιή δημοκρατία, το μοναδικό πολίτευμα με το οποίο πρέπει να κυβερνώνται οι λαοί και να δικαιώνονται την αποστολή και την ιστορία των. Η έλλειψη διδαχής της αληθινής διάστασης των ανωτέρω αρχών, εκ μέρους των πολιτικών ηγεσιών προς το λαό και της έλλειψη της αποδοχής τούτων εκ μέρους του λαού και της ηγεσίας του, απετέλεσαν κατά καιρούς ρήγματα, εις τη λειτουργία του δημοκρατικού μας πολιτεύματος, με σοβαρότατες συνέπειες, δια το έθνος και το λαό μας, ώστε μέχρι και σήμερα πολλές φορές να αναφωνούμε τα ονόματα του Τερτσέτη και του Πολυζωΐδη, ως εκφραστών της αληθινής και ορθής δικαιοσύνης στην ιστορία του τόπου μας.

Μέσα απ' αυτήν την πραγματικότητα πρέπει να αναζητηθεί η εγκαθίδρυση και λειτουργία ενός ορθού συστήματος απονομής του δικαίου, το οποίο θα εγγυάται την ασφαλή λειτουργία της δημοκρατίας και την κοινωνική ειρήνη. Κύριε Υφυπουργέ των Οικονομικών, πρέπει να απασχοληθείς και με την κοινωνική ειρήνη και με τη δημοκρατία, διότι ο κ. Σημίτης σου ανέθεσε εν λευκώ την ειρήνη και την κοινωνική δημοκρατία. Και η κοινωνική δημοκρατία και η ειρήνη είναι στα χέρια σου επειδή εσύ αποφασίζεις τι κονδύλια θα δώσεις προκειμένου να λειτουργήσουν οι θεσμοί αυτοί.

Δεν είναι αστεία αυτά, κύριε Υφυπουργέ των Οικονομικών. Είναι τεράστιες διαπιστώσεις, διότι δεν έχεις τη δύναμη να αντικαταστήσεις ούτε τον Τριβωνιανό του Ιουστιανού, αλλά δεν έχεις τη δύναμη να αντικαταστήσεις, ούτε τον Καφαντάρη του Ελευθερίου Βενιζέλου. Και αυτήν τη σπιγμή βρίσκεται ένα μεγάλο τεράστιο κενό εξουσίας μεταξύ των πρωθυπουργικών εντολών και εκείνων που εκτελείς, κύριε Υφυπουργέ των Οικονομικών, διότι μ' αυτήν την άνευ όρων εντολή να πραγματοποιείς λειτουργικές ανάγκες του έθνους βάσει κονδύλιου με ξηρά πραγματική λογιστική έκφραση, δεν είναι δυνατόν να αντέξει ούτε εις την ιστορία του τόπου ούτε είναι δυνατόν να αντέξουν αυτά τα πράγματα στη γενικότερη αντιμετώπιση του πολιτικού και οικονομικού μας προβληματισμού.

Επομένως, πρέπει να προσέχεις, κύριε Υφυπουργέ των Οικονομικών. Η πολιτική ηγεσία, δικαστές και λαός θα πρέπει να αντιληφθούν και να πορευθούν άπαντες σ' αυτό το δρόμο ότι η οικονομική αναβάθμιση των δικαστικών λειτουργών δεν αποτελεί το βασικό και μόνο λόγο αναβάθμισης της δικαιοσύνης μας και εγκαθίδρυση του παραπάνω ζητουμένου ορθού συστήματος απονομής του δικαστού. Άλλα μαζί με το λόγο αυτό θα πρέπει να αναζητηθούν και η ανεξάρτητη λειτουργία της δικαιοσύνης που θα εκφράσει η επιβεβλημένη συνταγματική τροποποίηση του άρθρου 90 του Συντάγματος, ώστε η ανωτέρω ηγεσία της δικαιοσύνης να μην εκλέγεται από την Κυβέρνηση με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, αλλά από ειδικό σώμα εκλεκτών που θα εκφράζει ακομάστα τη λαϊκή βούληση έξω από προθέσεις, σκοπιμότητες, ζημώσεις και μέχρι τώρα συνηθισμένες νοοτροπίες που επέβαλαν κομματισμοί και συμφέροντα για να έχουν τη δύναμη επηρεασμού της δικαιοσύνης.

Επίσης, θα πρέπει να αναζητηθεί η άμεση δημιουργία κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής, μηχανογράνωσης, οικονομικής και ηθικής αναβάθμισης και των άλλων συντελεστών στην απονομή της δικαιοσύνης. Δηλαδή, των δικαστικών υπαλλήλων, καθώς και από την άμεση δημιουργία αναβάθμισης των συνθηκών εργασίας των δικηγόρων. Επίσης θα πρέπει να τροποποιηθεί αμέσως ο οργανισμός των δικαστηρίων και των κειμένων διατάξεων για την υπηρεσιακή και προσωπική κατάσταση των δικαστικών λειτουργών.

Επίσης, θα πρέπει να λυθεί το θέμα της συμμετοχής σε διαιτησίες, συμβούλια και επιτροπές των δικαστικών λειτουργών, επί πληρωμή.

Τέρμα σ' αυτό. Η σημερινή οικονομική αναβάθμιση με την επιπλέον συμμετοχή επί πληρωμή στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, στις διαιτησίες και στα συμβούλια αποτελεί πρόκληση και για τον ελληνικό λαό και για τους δούλους της δικαιοσύνης, τους δικαστικούς υπαλλήλους, τους οποίους χρησιμοποιείτε ως το χειρότερο αντικείμενο σ' αυτήν τη

λειτουργία της πολιτείας. Τέρμα επαναλαμβάνω σ' αυτό, διότι μπορώ να θυμηθώ και τη ρήση αυτού του μεγάλου πολιτικού ηγέτου ότι "όταν υπάρχουν άνθρωποι στερούμενοι στέγης ή άρτου, ουδείς δικαιούται να είναι πλούσιος".

Δεν μπορεί ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου να πάρει αυτά που του δίνουμε τώρα και για τα οποία συμφωνούμε και επιπλέον να λαμβάνει και από το Ανώτατο Ειδικό Διακαστήριο και από τις διαιτησίες και από τα συμβούλια και από τις νομοπαρασκευαστικές επιτροπές και απ' όλα τα άλλα. Όχι κύριοι δεν είναι δυνατόν να αντέξουμε σ' αυτήν την πρόκληση.

Αναφορικά με τη διαφοροποίηση που γίνεται στα μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους θέλω να πω το εξής: Το προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ασκεί δικαστική εξουσία. Είναι δικαστές, απονέμουν δίκαιο; Πώς τους βάζετε στην ίδια μοίρα, ενώ από την άλλη μεριά εξαιρείτε τους δικαστάς της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης, τους συνταξιούχους, τους δικηγόρους, όπως είπε και ο κ. Κωνσταντόπουλος:

'Ερχομαι τώρα να πω κατ' ιδίαν ορισμένα πράγματα. Δικαστικοί υπάλληλοι. Πρέπει να το προσέξετε, κύριε Υφυπουργέ των Οικονομικών, διότι οι δικαστικοί υπάλληλοι δεν είναι οι ανότοι της παρέας. Είναι γνωστόν ότι οι δικαστικοί υπάλληλοι βγάζουν πέρα τη δουλειά. Κάθονται στην έδρα όσο κάθεται και ο δικαστής. Οι περισσότερες αποφάσεις είναι τυποποιημένες και στα περισσότερα θέματα γράφουν τα σκεπτικά, γράφουν τα πάντα και κάθονται ώρες εκεί.'

Μη μειδάτε. Θα σας πω γιατί τα λέγω αυτά. Δίνετε στους δικαστικούς αυτό το μηνιαίο επίδομα, αυτήν την επιχορήγηση των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) και στους δικαστικούς υπαλλήλους δίνετε τριάντα χιλιάδες (30.000). Για ζώα τους περνάτε; Αυτό είναι η μεγαλύτερη πρόκληση κοινωνικής αδικίας. Και αυτήν την ευαισθησία την έχει αναθέσει σε εσάς ο κ. Σημίτης. Και εσείς αυτούς τους ανθρώπους τους θεωρείτε τίποτα.

Δεν θα είναι δίκαιο στην περίπτωση αυτή αυτοί οι ανθρώποι να απεργήσουν; Τι θα τους πείτε όταν προβούν σ' αυτήν την ενέργεια και όταν στους δικαστικούς δίνετε τριακόσιες χιλιάδες (300.000) και σ' αυτούς τριάντα χιλιάδες (30.000). Πρέπει να πάρετε θέση σ' αυτό. Όχι θέση λογιστική, όχι θέση ταρία του Α' ταμείου Αθηνών της Α' ΔΟΥ. Θα πάρετε θέση πολιτικού υπευθύνου, πολιτικού προσώπου και θα εξηγήσετε στους δικαστικούς υπαλλήλους γιατί τους χρησιμοποιείται έτσι σ' αυτήν την περίπτωση. Γιατί τα δίνετε στα μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους κάνοντας αυτήν την εξαίρεση και στους δικαστικούς υπαλλήλους δεν τα δίνετε;

Είναι δύο χιλιάδες εξακόσιοι τριάντα τρεις (2.633) δικαστές στα πολιτικά, ποινικά δικαστήρια και ειρηνοδικεία. Οι δικαστικοί γραμματείς είναι τρεις χιλιάδες τετρακόσιοι είκοσι (3.420), χώρια οι δακτυλογράφοι και οι άλλοι. Είναι έξι χιλιάδες (6.000) κόσμος. Και αυτόν τον κόσμο δεν τον λαμβάνετε καθόλου υπόψη.

Στο Συμβούλιο της Επικρατείας είναι εκατόν είκοσι (121) δικαστές και πενήντα τέσσερις (54) γραμματείς. Ποιοι βγάζουν τη δουλειά πέρα; Οι γραμματικοί πεθαίνουν. Αυτοί κάνουν όλη τη δουλειά.

Στο διοικητικά δικαστήρια είναι πεντακόσιοι ενενήντα έξι (596) δικαστές και τετρακόσιοι εξήντα (467) γραμματείς.

Με το νόμο 2470/97 αυτοί οι ανθρώποι πήραν το ελάχιστο ποσό των τριακά χιλιάδων δραχμών (30.000). Ακόμη τους λέτε ότι δεν τους δίνετε το 75% αυτού του ελάχιστου ποσού, αλλά το συζητάτε. Τι θα κάνουν αυτοί οι ανθρώποι μπροστά σ' αυτήν την κατάσταση, κύριε Υφυπουργέ; Αυτοί βγάζουν τη δουλειά και οι δικαστές βάζουν μόνο την υπογραφή στις περισσότερες τυποποιημένες αποφάσεις.

Γεννάται έτσι το μεγάλο ερώτημα. Γιατί το κάνετε αυτό; Ξέρετε τι μπορούν να πουν οι δικαστικοί υπάλληλοι;

Εμείς δεν βάζουμε υπογραφή. Εμείς δε βγάζουμε την απόφαση, για να ικανοποιήσουμε την Κυβέρνηση. Επομένως εμείς δεν έχουμε εξάρτηση με την Κυβερνητική Εξουσία ως Δικαστική Εξουσία. Επομένως δεν έχουμε τη δυνατότητα λειτουργίας συναλλαγής μεταξύ Κυβερνητικής Εξουσίας και

μεταξύ Δικαστικής Εξουσίας. Οι δικαστές έχουν τη λειτουργία εξάρτησης. Αυτό θα πουν στη συνειδησή τους οι δικαστικοί υπάλληλοι και γι' αυτό μας χρησιμοποιείτε ως ζώα. Γιατί δεν έχουμε τη δύναμη της υπογραφής και της απόφασης, την οποία ενδεχομένως μπορεί να επηρεάσει η Κυβέρνηση και με εξάρτηση, να λειτουργήσει σύμφωνα με τα συμφέροντά της. Γι' αυτό παραμεριζόμαστε. Γι' αυτό ισχύει το κράτος της συναλλαγής. Γι' αυτό υπάρχει αυτή η διαφθορά, όπως είπε και ο κ. Κωνσταντόπουλος.

Και σας ερωτώ τώρα: Πώς είναι δυνατόν να πάτε, με αυτήν την ευαισθησία για τη διατήρηση της δημοκρατίας στην αντιμετώπιση του οικονομικού και πολιτικού προβλήματος της χώρας, που εν λευκώ σας έχει αναθέσει ο κ. Σημίτης; Και ανέπτυξα προηγουμένως την εννοια των βασικών αρχών και των κανόνων, οι οποίοι επιβάλλουν στη συγκεκριμένη περίπτωση τη διατήρηση της εννόμου τάξεως μέσω της δικαιοσύνης. Και εργαλεία και όργανα της δικαιοσύνης είναι οι δικαστικοί υπάλληλοι.

Φωνάζω να ακούσουν όλοι οι δικαστικοί υπάλληλοι της Ελλάδος, αυτοί οι έξι χιλιάδες άνθρωποι ότι αδικούνται και τους συμπεριφέρεται ο Υφυπουργός των Οικονομικών λες και είναι τα ζώα της Ελλάδος! Το λέω καθαρά μέσα στη Βουλή, να το ακούσουν με τη φωνή της συνειδήσεώς μου. Δεν είναι κατάσταση αυτή. Πρέπει να πάρετε θέση. Και πρέπει να πάρετε θέση, γιατί εδώ δεν είσθε λογιστής. Είσθε άνθρωπος που πρέπει να ικανοποιήσετε ένα δίκαιο αίτημα.

Και για τη συγκεκριμένη περίπτωση απευθύνομαι και στην 'Ενωση των Δικαστών και των Εισαγγελέων, για να τους πω: Τα καλά και συμφέροντα ναι. 'Ομως, στη συγκεκριμένη περίπτωση, θα πρέπει να πάρουν θέση για τους βοηθούς τους, για τους εργάτες, για εκείνους που τους φέρνουν έτοιμο το "φαγότο" να το υπογράψουν, για εκείνους που εργάζονται υψηλημέρον, να τους δώσουν τις αποφάσεις, τα πρακτικά, τα σκεπτικά. Επομένως πρέπει να πάρουν θέση εδώ. Εφόσον τους διακατέχει το ίδεωδες της απονομής του δικαίου και είναι προσανατολισμένοι και προσηλωμένοι στην αξία της έννοιας του ίδανικου αυτού και χάριν της πίστεως προς το ίδανικό αυτό ασκούν το λειτουργημά τους, να πάρουν θέση καλή για τους δικαστικούς υπαλλήλους και να πουν οι ίδιες οι ενώσεις των δικαστών. Εμείς τα πήραμε, αλλά εσείς αδικείσθε και παίρνουμε θέση.

Εάν αυτό δεν γίνει, είναι και αυτοί υπεύθυνοι απέναντι στους έξι χιλιάδες φτωχούς ανθρώπους οι οποίοι μάχονται για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων τους.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Πιο σιγά, κύριε συνάδελφε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Χαμηλότερους τόνους κύριε Τσαφούλια. Ήλθατε ξεκούραστος και μάλλον από περιοχή με μητρώο και με μελτέμια.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΑΦΟΥΛΙΑΣ: Δεν ήθα ξεκούραστος κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Εδώ όμως έχουμε ήρεμο κλίμα όπως ξέρετε και θα παρακαλέσω να το διατηρήσουμε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΑΦΟΥΛΙΑΣ: Απλώς κάνω το καθήκον μου, γιατί πρέπει να ακούσει και η Βουλή και η Ελλάδα πού βρισκόμαστε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Δεν χρειάζεται να φωνάζετε. Σε χαμηλότερους τόνους. Ακούει η Βουλή. Κινδυνεύει να πάθει βαρηκοΐα από την ένταση της φωνή σας!

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν καταλαβαίνουμε, κύριε Τσαφούλια.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΑΦΟΥΛΙΑΣ: Θα καταλάβετε, κύριε Γεωργακόπουλε. Θα καταλάβετε καλά.

Και προχωρώ στο θέμα των επιλαχόντων της σχολής. Ο κ. Γιαννόπουλος, ο Υπουργός Δικαιοσύνης ο οποίος έχει μια ιστορία, λέει εδώ στην επιτροπή: "Έκτον, όσοι από τους επιλαχόντες στο διαγωνισμό για την εισαγωγή στη Σχολή Δικαστών, που προκηρύχθηκε με την από 17.6.96 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, της κατεύθυνσης της Πολιτικής

Πονικής Δικαιοσύνης και συγκέντρωσαν το βαθμό εννέα μηδέν δώδεκα (9,012) και άνω και με βαθμούς κατάταξης πενήντα ένα έως εκατόν δέκα, σύμφωνα με τον πίνακα τελικής κατάταξης, δικαιούνται να ζητήσουν, μέσα σε δέκα ημέρες από τη δημοσίευση του παρόντος νομοσχεδίου, να εγγραφούν στη σχολή. Αυξάνεται η διάρκεια της φοίτησης... κλπ.". Αυτήν τη διατύπωση ενός πραγματικά αγωνιστή της δημοκρατίας του Υπουργού Δικαιοσύνης του Βαγγέλη Γιαννόπουλου, γιατί δεν την περνάτε, κύριε Υπουργε;

Υπάρχει ταυτότητα και αδιαίρετο στην άσκηση της κυβερνητικής εξουσίας; Υπάρχει καθιέρωση μιας ενιαίας κυβερνητικής γραμμής; Υπάρχει εμπιστοσύνη μεταξύ των μελών της Κυβερνήσεως; Υπάρχει συνοχή, αγάπη, συνεννόηση; Γιατί εδώ υπάρχει αυτό το χάσμα;

Και περιμένουν αυτοί οι άνθρωποι. Και τους είπε -όπως με διαβεβαίωσαν οι ίδιοι- ο κ. Νταλιάνας "φύγετε, είναι εντάξει το θέμα". Και δεν εδάφασαν, είναι αμελέτητοι, γιατί πίστεψαν σ' αυτήν τη φράση την οποία εχρησιμοποίησε -και είναι γραμμένη στα Πρακτικά- ο Υπουργός Δικαιοσύνης. Και σήμερα αυτοί οι άνθρωποι δεν έχουν τη δυνατότητα ούτε να συμμετάσχουν στον άλλο διαγωνισμό, γιατί είναι αμελέτητοι.

Αυτά τα προβλήματα, αυτά τα εγκλήματα δημιουργούνται.

κύριε Υφυπουργέ δεν έχετε κανένα δικαίωμα να στερείτε του κύρους, της αξίας ενός Υπουργού, όπως του κ. Γιαννόπουλου και πρέπει σ' αυτό να δώσετε απάντηση.

Κύριε Υφυπουργέ, αυτήν την αντιφατικότητα, αυτήν την προσδιοριστική αξία, την οποία έδωσε ο Υπουργός, να έλθετε εδώ στο Βήμα να τη δικαιολογήσετε και να πείτε για ποιους λόγους αδιαφορείτε και δεν την λαμβάνετε υπόψη.

Συνταξιούχοι δικαστές. Για το βασικό μισθό μάχονται και αυτοί, για να γίνει η ενσωμάτωση των επιδομάτων στο βασικό μισθό. Εφόσον γίνει η ενσωμάτωση στο βασικό μισθό, οπωσδήποτε θα γίνει και αύξηση των αποδοχών των συνταξιούχων δικαστών. Δηλαδή αν οι σημερινοί δικαστές φθάσουν να γίνουν συνταξιούχοι, αυτό που λέει ο κ. Φλώρος, αποτελεί αποδοχή της άποψής τους. Επομένως, ερωτάται: Αυτό είναι δίκαιο; Δηλαδή αν τώρα τυχαίνει να βρίσκονται εν ενεργεία, θα πρέπει όταν βρεθούν σε συντάξιμη κατασταση, να αδικηθούν; Αυτή η λειτουργία της απονομής του δικαίου επικρατεί μεταξύ των εν ενεργεία και των συνταξιούχων; Δεν θα πρέπει εδώ να υπάρξει μία εξισορρόπηση αυτής της λειτουργικής σχέσης που διέπει τους εν ενεργεία με τους συνταξιούχους, όταν και αυτοί προσέφεραν αυτά που προσφέρουν αυτοί σήμερα;

Οι δικαστές στρατιωτικής δικαιοσύνης απολαμβάνουν με το ν. 2504/1995, μόνο που έχουν στρατιωτική στολή. Είναι δικαστές και αυτοί. Βγάζουν αποφάσεις, έχουν δικαστική ανεξαρτησία, κ.λπ.

Γιατί τα μέλη του Νομικού Συμβουλίου τα ευεργετείς, κύριε Χριστοδουλάκη, και δεν ευεργετείς τους δικαστές της στρατιωτικής δικαιοσύνης; Να εξηγήσετε το λόγο από αυτή τη θέση, γιατί πράττετε αυτή την εξαίρεση και αυτήν την αδικία. Να πείτε, γιατί τα μέλη του Νομικού Συμβουλίου θέλω και τα ευνόω. Μηπως τα μέλη του Νομικού Συμβουλίου αποτελούν λειτουργικό εξάρτημα της άσκησης της κυβερνητικής εξουσίας; Ενώ η στρατιωτική δικαιοσύνη λόγω και του μειωμένου αριθμού των δικών δεν είναι το ίδιο με αυτά. Και έχουμε ανάγκη τα μέλη του Νομικού Συμβουλίου. Και θα ευλογήσουμε τα γένια μας για να δώσουμε μόνο στα μέλη του Νομικού Συμβουλίου και δεν θα δώσουμε στα μέλη της στρατιωτικής δικαιοσύνης;

'Οσον αφορά τους συνταξιούχους δικηγόρους, μίλησε ο κ. Κωνσταντόπουλος. Είναι το 80%. Τώρα, τι να πω για τους συνταξιούχους δικηγόρους; Εδώ οι προκλητικές περιπτώσεις, οι άλλες δεν είναι δυνατόν να οδηγηθούν σε λύση και θα οδηγηθεί σε λύση το θέμα των συνταξιούχων δικηγόρων; Εδώ, δεν μιλάμε για θέματα προκλητικά που δονούν την Ελλάδα, θα μιλήσουμε για τους συνταξιούχους δικηγόρους; Άλλα οι συνταξιούχοι δικηγόροι δεν είναι απόμαχοι, δεν έχουν συμβάλλει και αυτοί στην απονομή του δικαίου; Δεν είναι οι συνεργάτες των δικαστών; Δεν είναι εκείνοι που πάνε τις προτάσεις και τα βρίσκουν έτοιμα οι δικαστές για να αντιμετωπίσουν την κατάσταση;

Μίλησα για την κατάργηση του άρθρου 6. Η κατάργηση του άρθρου 6, κύριε Υπουργέ, πρέπει να γίνει. Η αποζημιώση μελών Ανωτάτων Δικαστηρίων πρέπει να καταργηθεί. Πόσα παίρνει ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου; Πόσα φθάνουν οι Αντιπρόεδροι με τα ειδικά επιδόματα, με την αύξηση του βασικού μισθού κ.λπ.; Θα πάρουν και αυτά, όταν υπάρχουν άνθρωποι στερουμένοι στέγης και άρτου; Δεν τους φθάνουν τόσα λεφτά που παίρνουν με την αναβάθμιση αυτή; Θα πάρουν και όλα αυτά; Προς Θεού, κύριο! Δεν μπορούμε να δεχθούμε αυτό το πράγμα.

Πρέπει να καταργήσετε το άρθρο 6 οπωσδήποτε, διότι αποτελεί προκληση απέναντι της κοινωνίας.

Το άρθρο 88, παράγραφος 2 του Συντάγματος, πρέπει να τροποποιηθεί με την Αναθεώρηση με σαφήνεια ώστε να καθορίζει τι και τι θα παίρνουν οι δικαστές, δηλαδή αυτό που λέει, το ανάλογα κ.λπ., με την ανεξαρτησία και την προσωπική ανεξαρτησία κ.λπ. Πρέπει να κανονισθεί με σαφήνεια, με συγκεκριμένο τρόπο να δούμε τι θα γίνει.

Και οσον αφορά το θέμα της τροποποίησης του άρθρου 90 του Συντάγματος, βάζετε τέσσερις, κύριε Υπουργέ. Και από τους τέσσερις θα εκλέξετε έναν. Εδώ πάλι δεν είναι κυβερνητική επέμβαση; Εξάρτηση είναι της δικαιοσύνης. Τι σημαίνει τέσσερις; Μέσα στους τέσσερις θα είναι ο εκλεκτός της καρδίας. Μην κοροϊδεύετε ότι θα είναι εκείνος τον οποίο θέλει το Κόμμα, τον οποίο θέλει η Κυβέρνηση. Ποιο είναι το εκλεκτορικό Σώμα το οποίο θα διασφαλίζει την επιλογή και θα διασφαλίζεται και η λειτουργία της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης. Έχει τα χέρια της Κυβέρνησης από την επιλογή των μελών των Ανωτάτων Δικαστηρίων. Ήτοι, θα δημιουργηθεί η πίστη του λαού διά την ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης. Εκεί πρέπει να δώσουμε όλοι τα χέρια.

'Όπως σήμερα ομοφωνούμε και λέμε ναι και κάνουμε τις παρατηρήσεις αυτές, έτσι πρέπει στο άρθρο 90 να ομοφωνήσουμε και να πούμε ότι θα είναι ένα εκλεκτορικό Σώμα, το οποίο θα προσδιορίζει τον τρόπο και το περιεχόμενο της λειτουργίας της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης, διά της επιλογής των προσώπων εκείνων, τα οποία με αντικειμενική αξιολόγηση και κριτήρια θα είναι αυτά τα οποία θα είναι.

Τελειώνοντας θα ήθελα να αναφέρω τη φράση του Γεωργίου Παπανδρέου ότι "οι δικαστές απονείμουν έργα θεών και πρέπει να τους απονείμουμε αγαθά θεών". Σύμφωνοι, όχι όμως εν ονόματι όλων αυτών των προκλητικών περιπτώσεων αδικίας, όχι εν ονόματι όλων αυτών τα οποία εξέθεσαν ανωτέρω.

Θέλω τελειώνοντας να πω, κύριε Χριστοδουλάκη ότι θα πρέπει να εγκύψετε με ευαισθησία για το θεσμό της δικαιοσύνης, και να προσδιορίσετε την αξία της έννοιας του αγαθού που προστατεύεται με τα κονδύλια που έχετε στα χέρια σας, όχι ως ταμίας, αλλά ως εκπρόσωπος μιας κυβέρνησης που θέλει τη διατήρηση της ορθής δικαιοσύνης και τη διατήρηση της δημοκρατίας. Δεν είναι αστεία αυτά.

Επομένως, εάν επιθυμείτε τη διατήρηση της δημοκρατίας θα αναθεωρήσετε αυτές τις τυποποιημένες ταμιακές σκέψεις και αποφάσεις που λαμβάνετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κύριοι Βουλευτές, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι οι Υπουργοί Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και ο Υφυπουργός Πολιτισμού κατέθεσαν σχέδιο νόμου: "Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων του ν. 2190/94 και άλλες διατάξεις".

Παραπέμπεται στην αρμόδια Διαρκή Επιτροπή.

Κύριε Υφυπουργέ, θα πάρετε τώρα το λόγο ή θα ακούσετε και τους άλλους συνάδελφους;

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ (Υφυπουργός Οικονομικών): Θα μιλήσω τώρα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ορίστε, κύριε Υφυπουργέ, έχετε το λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ (Υφυπουργός Οικονομικών): Αξιότιμοι κύριοι Βουλευτές, το μισθολόγιο το οποίο έχετε ενώπιόν σας αποτελεί μία συνιστώσα, σε μία γενικότερη προσπάθεια της Κυβέρνησης να οργανώσει όλο το πλαίσιο των αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών της Δημόσιας Διοίκησης, μία προσπάθεια η οποία

ξεκίνησε με το μισθολόγιο των στρατιωτικών τον περασμένο Δεκέμβριο, προχώρησε με το μισθολόγιο των δημοσίων υπαλλήλων, προχωρεί σήμερα με το μισθολόγιο των δικαστικών, θα ακολουθήσουν τα μισθολόγια των γιατρών του ΕΣΥ και των διπλωματικών, όπως επίσης και των καθηγητών πανεπιστημίου.

Με τον τρόπο αυτό θα υπάρξει, για πρώτη νομίζω φορά έπειτα από πάρα πολλές δεκαετίες, ένα ρητό, καταγεγραμμένο, σαφές και διαφανές πλαίσιο, με βάση το οποίο προσδιορίζονται οι αμοιβές των λειτουργών και των στελεχών της ελληνικής διοίκησης και της δικαιοσύνης.

Με τον τρόπο αυτό είναι προφανή τα οφέλη τα οποία θα προκύψουν και για τη Δημόσια Διοίκηση και για τον κάθε κλάδο και για την κάθε εξουσία για την οποία αναφέρονται. Επ' αυτού του μισθολογίου θα μπορέσουν μετά να γίνουν θεωρήσεις για την καλύτερη οργάνωση των υπηρεσιών, για την αποτελεσματικότερη λειτουργία τους, για τη θέσπιση κινήτρων και μιας σειράς άλλων εκσυγχρονιστικών μέτρων.

'Όπως προχωρεί η διαδικασία σύνταξης και εφαρμογής των μισθολογίων, με ανάλογο βηματισμό προχωρεί και η σύνταξη των συνταξιοδογίων, με βάση τα οποία ρυθμίζονται όλα τα ζητήματα που αφορούν τους συνταξιούχους.

'Εχει ήδη ψηφισθεί ο συνταξιοδοτικός νόμος για τους στρατιωτικούς. Ετοιμάζεται προς ψήφιση -και νομίζω πως σ'ένα σύντομο χρονικό διάστημα θα το συζητήσουμε στη Βουλή- το συνταξιοδοτικό των δημοσίων υπαλλήλων και στην ίδια ακριβώς λογική θα ακολουθήσει και το συνταξιοδοτικό νομοσχέδιο των δικαστικών λειτουργών. Στη συνέχεια θα έχω την ευκαιρία να αναφέρω ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του.

Σ' όλα τα νομοσχέδια τα οποία αφορούν το μισθολόγιο και στο σημερινό, η Κυβέρνηση ακολουθεί πάγιες και διακριμένες αρχές: Την αρχή της διαφάνειας, την αρχή της απλότητας, της αξιοκρατίας και της ισότητας.

Πως εξειδικεύονται οι αρχές αυτές στο παρόν νομοσχέδιο. 'Όπως γνωρίζετε, όπως ισχύει και για πολλές άλλες κατηγορίες δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων, τα σημερινά μισθολόγια έχουν μία μακρά ιστορική πορεία στη διάρκεια της οποίας υπέστησαν πάρα πολλές παρεμβάσεις και απέκτησαν πάρα πολλές ιδιαιτερότητες, με αποτέλεσμα να οδηγηθούμε σε καταστάσεις, όπου ο βασικός μισθός που θα έπρεπε να είναι ο βασικός κορμός και η βασική συνιστώσα των αποδοχών και τα υπόλοιπα να αποτελούν συμπληρώματα, κατέληξε πολλές φορές να είναι το 1/10 ή ακόμα και σε μικρότερη αναλογία των συνολικών αποδοχών.

Με την προσθήκη, τη δημιουργία και τη συσσώρευση της αυτόματης τιμοριθμικής αναπροσαρμογής και διαφόρων άλλων επιδομάτων οι μισθοί μέχρι σήμερα έδιναν την εντύπωση ενός μωσαϊκού, στο οποίο είναι εξαιρετικά δυσδιάκριτη η πρόθεση της πολιτείας να καθορίσει τις αποδοχές ανάλογα με τη χρήση του κάθε λειτουργήματος και της κάθε εργασίας.

'Ένα πράγμα το οποίο κάνει το νομοσχέδιο αυτό είναι να ενσωματώνει όλα τα παλαιά επιδόματα και να αναπροσαρμόζει σε μία ρεαλιστική και κατανοητή αναλογία το βασικό μισθό. Ο βασικός μισθός ο οποίος ανέρχεται και στο παρόν μισθολόγιο πάρα πολύ περίπου τέσσερις φορές σε σχέση με αυτό που ήταν σήμερα - γίνεται έτσι ένα ουσιαστικό και κατανοητό στοιχείο και συστατικό των συνολικών αποδοχών.

Με τον τρόπο αυτό επέρχεται, όχι μόνο μία διαφανής διαδικασία για τον τρόπο υπολογισμού των αποδοχών, αλλά επέρχεται μία απλότητα κατανοητής από τον καθένα, ο οποίος είναι εργαζόμενος ή ο οποίος θέλει να εργαστεί στο Δημόσιο, να γνωρίζει με σαφήνεια τον τρόπο με τον οποίο θα υπολογίζονται οι αποδοχές του.

Το τρίτο χαρακτηριστικό του μισθολογίου, το οποίο είναι επίσης κοινό χαρακτηριστικό και των άλλων μισθολογίων που υπήρξαν και αυτών που θα επακολουθήσουν, είναι η αξιοκρατία. Προσπαθεί το μισθολόγιο αυτό να εισάγει αναλογίες αποδοχών, αναγνωρίζοντας τις ιδιαιτερότητες και την αξία του κάθε λειτουργήματος και του κάθε επιπλέουσας του λειτουργήματος αυτού.

Μακριά, λοιπόν, από ισοπεδωτικές λογικές, οι οποίες συχνά

στο παρελθόν ταλαιπώρησαν τους δημόσιους λειτουργούς και τα στελέχη του δημόσιου τομέα υπό την ευρεία έννοια και προκάλεσαν πολύ συχνά στρεβλώσεις και μείωσαν την αποτελεσματικότητα, την οποία θα πρέπει να έχει η Δημόσια Διοίκηση.

Επιφέρει επίσης το μισθολόγιο αυτό των δικαστών φορολογική ισότητα, ακολουθώντας το παράδειγμα και το νομικό πλαίσιο βεβαίως, το οποίο εισήγαγε η Κυβέρνηση, έτσι ώστε όλοι οι δημόσιοι λειτουργοί να τυγχάνουν ακριβώς της ίδιας φορολογικής μεταχείρισης με όλους τους άλλους εργαζόμενους στο δημόσιο τομέα και συνολικά τους εργαζόμενους.

Με την έννοια αυτή το μισθολόγιο καταργεί μία φοροαπαλλαγή, η οποία ίσχυε κατά το παρελθόν σε σχέση με τις αποδοχές των δικαστικών και με τον τρόπο αυτό εισάγει και το στοιχείο της φορολογικής ισότητας, το οποίο θα πρέπει να υπάρχει.

Θα ήθελα να πω δύο λόγια για την ιδιαίτερη αξία, την οποία έχει το μισθολόγιο αυτό των δικαστών. Σχεδόν όλοι οι προηγούμενοι ομιλητές τόνισαν την ιδιαίτερη αξία που έχει, επειδή ακριβώς υλοποιεί μία συνταγματική επιταγή που επιβάλλει, οι δικαστικοί λειτουργοί να έχουν μία ξεχωριστή και αρμόδιουσα μισθολογική αντιμετώπιση.

Με την εξασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου αποδοχών, ενός επιπέδου αποδοχών το οποίο δεν παρασύρεται από ισοπεδωτικές λογικές ότι όλοι θα πρέπει να πληρώνονται το ίδιο, δεν παρασύρεται από λαϊκισμούς, αλλά κατευθύνεται από την λογική της αξιοπρεπούς και αρμόδιουσας αμοιβής στο υψηλό λειτουργήμα το οποίο επιτελούν οι δικαστικοί, πιστεύουμε ότι θεμελιώνουμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την ανεξαρτησία και την αναποτελεσματικότητα, η οποία θα πρέπει να χαρακτηρίζει την ελληνική δικαιοσύνη.

Δεν ισχυρίζόμαστε ότι αυτό και μόνο αρκεί για να θεμελιώσει την αποτελεσματικότητα και την ανεξαρτησία, αποτελεί όμως έναν συστατικό και καθοριστικό παράγοντα προς την κατεύθυνση αυτή.

Θα ήθελα να πω δύο λόγια για το ποια είναι η μισθολογική ουσία του νομοσχεδίου, διότι δημιουργείται συχνά η εντύπωση ότι το μισθολόγιο αυτό εισάγει πολύ υψηλές αυξήσεις ή αποδοχές για τους δικαστικούς. Νομίζω η ακριβέστερη περιγραφή του νομοσχεδίου αυτού είναι ότι θέτει ένα πλαίσιο, το οποίο είναι λιτό και λυσιτελές συνάμα, σχετικά με τις μισθολογικές αποδοχές των δικαστικών και θεραπεύει πολλές στρεβλώσεις, παρανοήσεις ακόμα θα έλεγα και αυθαίρεσίες του παρελθόντος.

Είναι γνωστό σε όλους, ότι κατά καιρούς ερμηνεύθηκαν με ένα συγκεκριμένο τρόπο οι επιταγές του Συντάγματος σχετικά με τις μισθολογικές αποδοχές των δικαστικών. Και πιστεύουμε - και είχα την ευκαιρία και άλλες φορές από αυτό το Βήμα να το αναφέρω - ότι δεν είναι ορθό, δεν είναι ορθολογικό ο ίδιος ο ενδιαφερόμενος να καθορίζει τα επίπεδα των αμοιβών του σε μία ευνομούμενη πολιτεία. Πιστεύουμε ότι με το μισθολόγιο αυτό όλες αυτές οι στρεβλώσεις, όλες αυτές οι παρανοήσεις, οι παρεμβάσεις που υπήρξαν στο παρελθόν, θεραπεύονται και αποκαθίστανται ένα υιός και λυσιτελές πλαίσιο αμοιβών στους δικαστικούς λειτουργούς. Αυτό επιτελεί το μισθολόγιο. Το μισθολόγιο στην ουσία και με την φορολογική ισότητα και με τις άλλες διατάξεις που εισάγει, δεν κάνει τίποτε άλλο παρά να αντικατοπτρίζει και να θεμελιώνει τα σημερινά επίπεδα αποδοχών, τα οποία έχουν οι δικαστικοί λειτουργοί.

Βεβαίως, κάποιες οριακές διαφορές, συνή πλην, μπορεί να υπάρχουν με τις σημερινές καθαρές αποδοχές. Στην πραγματικότητα είναι μία θεσμόθετηση και μία αποτύπωση των σημερινών ισχύοντων επιπέδων αμοιβών των δικαστικών λειτουργών. Το νέο σύστημα, όμως είναι απαλλαγμένο από όλες τις δημοσιονομικές και λοιπές στρεβλώσεις που είχε το μέχρι τούδε επικρατήσαν σύστημα.

Θα ήθελα να πω ορισμένα θέματα, τα οποία εθίγησαν από ορισμένους ομιλητές. Κατ'αρχήν όσον αφορά την επέκταση του μισθολογίου και των διατάξεων αυτών στους λειτουργούς του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Η παράλληλη αμοιβή και η κατ'αναλογία αμοιβή των μελών του Νομικού

Συμβουλίου του Κράτους είναι κάτιο οποίο ίσχυε εδώ και μία εκαπονταεία από εποχής Χαριλάου Τρικούπη και αυτή η αναλογία εξακολουθεί να ισχύει με το μισθολόγιο αυτό με χωριστές, όμως, διατάξεις, οι οποίες είναι γραμμένες ειδικά για τα μέλη του Νομικού Συμβουλίου.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική 'Εδρα καταλαμβάνει ο Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ**)

Μείζον θέμα το οποίο ετέθη σχεδόν από όλους τους προηγούμενους ομιλητές είναι κατά ποιο τρόπο θα ληφθεί μέριμνα και για τους συνταξιούχους δικαστικούς. Ορθώς τίθεται το θέμα αυτό, πλην όμως θα ήθελα να θέσω υπόψη του Σώματος ότι κρούεται από την Κυβέρνηση μία θύρα που είναι ήδη ανοιχτή. Διότι η Κυβέρνηση είχε την ευκαιρία να διακηρύξει αρκετές φορές στο παρελθόν, ότι αμέσως μετά τα μισθολόγια της κάθε κατηγορίας υπαλλήλων, άρα και των δικαστικών, θα επέλθουν ανάλογες ρυθμίσεις των συνταξιοδοτικών θεμάτων. Και ήδη το συνταξιοδοτικό νομοσχέδιο των δικαστών βρίσκεται σε εξέλιξη και σύντομα θα έχουμε την ευκαιρία να το καταθέσουμε στην Εθνική Αντιπροσωπεία.

Πρώτη η Κυβέρνηση αναγνώρισε ότι το ζήτημα των συντάξεων των δικαστών είναι ένα μείζον θέμα που πρέπει να ρυθμιστεί, διότι έτσι όπως είναι σήμερα, εμπεριέχει πολλές ιστορικές στρεβλώσεις. Στην πραγματικότητα οι συνταξιούχοι δικαστές ανήκουν σε τρεις ταχύτητες: Είναι αυτοί που είχαν συνταξιοδοτηθεί πριν το 1984 προτού θεσπιστούν οι λεγόμενες μισθολογικές προαγωγές, οι οποίες θεσπίστηκαν το 1984, με αποτέλεσμα οι εντεύθυνση συνταξιοδοτούμενοι να συνταξιοδοτούνται με τον επόμενο βαθμό. Το 1992 θεσπίστηκε και δεύτερη μισθολογική προαγωγή, με αποτέλεσμα οι συνταξιοδοτούμενοι από το 1992 και μετά να συνταξιοδοτούνται με δύο μισθολογικές προαγωγές. Και φυσικά επειδή δεν μπορούσαν να γίνουν μισθολογικές προαγωγές στους συνταξιούχους, διότι αυτή είναι μία έννοια που συνάδει μόνο με ένα λειτουργό που είναι εν ενεργεία, έχουν διαμορφωθεί σήμερα τρεις ταχύτητες συνταξιούχων δικαστικών.

'Ετσι, το συνταξιοδοτικό νομοσχέδιο που θα φέρει συντόμως στην Εθνική Αντιπροσωπεία η Κυβέρνηση, θα εξομαλύνει πλήρως αυτήν την κατάσταση. Εκτός βέβαια από τις αυξήσεις που χορηγεί σε όλες τις κατηγορίες δημιουργεί και μία ενιαία κατηγορία συνταξιούχων για κάθε επίπεδο συντάξεων. Και αυτό το πρόβλημα των τριπλων ταχυτήτων λύεται με ένα οριστικό και δίκαιο τρόπο, έτσι ώστε να αποφεύγονται και τα κίνητρα αναλόγων στρεβλώσεων και παρεμβάσεων. 'Οπως υπήρξαν στους μισθούς, να υπάρξουν και στις συντάξεις.

Σε ορισμένα άλλα δευτερεύοντα θέματα τα οποία ετέθησαν - η ομοφωνία η οποία εξεδήλωθε από όλα τα κόμματα είναι αναγνώριση της τομής που κάνει πράγματι η Κυβέρνηση - θα πρέπει να πω ότι τα περισσότερα από αυτά έχουν ήδη ενταχθεί στο νέο μισθολόγιο το οποίο ψηφίστηκε την 'Ανοιξη, απ' αυτήν την Εθνική Αντιπροσωπεία, και είναι σε εφαρμογή από 1 Ιανουαρίου 1997. Πιστεύω ότι και για τους δικαστικούς υπαλλήλους ισχύει αυτό που ισχύει και για όλους τους άλλους υπαλλήλους του δημοσίου τομέα, οι οποίοι έτυχαν ουσιαστικών αυξήσεων για πρώτη φορά έπειτα από πάρα πολλά χρόνια και μάλιστα, με ένα συντεταγμένο τρόπο ο οποίος, όχι μόνο δεν δημιουργεί νέες στρεβλώσεις στο σύστημα των αμοιβών, αλλά αντίθετα, δημιουργεί κίνητρα για μια ομαλή πορεία και εξέλιξη του δημοσίου υπαλλήλου και για μια πιο αποτελεσματική εργασία του στο δημόσιο τομέα.

Και όλα αυτά τα επιδόματα τα οποία αναφέρθηκαν προβλέπονται στο νέο μισθολόγιο. Οι δικαστικοί υπαλλήλοι λαμβάνουν δυο επιδόματα, το επιδόμα θέσεως και το επιδόμα υπό μορφή κινήτρου απόδοσης το οποίο λαμβάνουν οι ομοιόβαθμοί τους υπαλλήλοι του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

'Οσον αφορά κάποια άλλα θέματα, όπως π.χ. αυτό των μισθών των δικαστικών στις χώρες της Ευρωπαϊκής 'Ενωσης, πρέπει να πω ότι οι συγκρίσεις και οι αριθμοί που αναφέρθηκαν είναι λανθασμένες. 'Όταν κάποιος θέλει να κάνει συγκρίσεις,

πρέπει να λαμβάνει υπόψη του, πρώτον, τη συναλλαγματική ιστομία, ώστε να μετατρέπει το ένα νόμισμα σε άλλο και δεύτερον, το μέσο επίπεδο της εθνικής παραγωγικότητας ή για να το πω διαφορετικά την αναλογία του κατά κεφαλήν εθνικού εισοδήματος σε μία χώρα και σε μία άλλη. Εάν κάνει αυτή την προσαρμογή ο αγορητής της Νέας Δημοκρατίας, αν λάβει υπόψη του ότι το κατά κεφαλήν της Ελλάδος είναι το 50% αυτού της Γερμανίας, το 55% της Γαλλίας και το 60% της Ιταλίας, θα δει ότι οι αποδοχές των ελλήνων δικαστών δεν είναι χαμηλότερες, αλλά κατ'αναλογία είναι υψηλότερες των μισθών των δικαστικών των άλλων χωρών. Αν μη τη άλλο, αυτό δείχνει τη βούληση της Κυβέρνησης να εδραίωσει από πάσης απόφεως και πρωτίστως από οικονομικής, την ανεξαρτησία και την αποτελεσματικότητα της δικαιοσύνης.

Είμαι βέβαιος, ότι εάν αυτές οι διευκρινήσεις και οι άλλες που θα κάνουμε στην κατάρθρων συζήτηση, ληφθούν υπόψη από τα κόμματα της Αντιπολιτεύσεως, τότε η ομοφωνία τους δεν θα είναι μόνο επί της αρχής, αλλά και επί του συνόλου του νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κ. Μάνος έχει το λόγο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Κύριοι συνάδελφοι, αν εξαιρέσετε τον κύριο Υφυπουργό, μιλώ μετά από διακεκριμένους νομικούς. Όπως ξέρετε, εγώ νομικός δεν είμαι. Δεν είμαι τακτικό θαμών των δικαστηρίων. Άρα, δεν μπορώ να πω ότι γνωρίζω τα θέματα όσο καλά τα γνωρίζουν οι προλαόήσαντες. Πρέπει να πω ότι όσες φορές έχω επισκεφθεί δικαστήρια ή γραφεία διαφόρων ανακριτών, όπου έπρεπε να καταθέσω, είχα πάντοτε την εντύπωση ότι οι δικαστικοί λειτουργοί λειτουργούσαν κάτω από πολύ κακές συνθήκες. Πάντοτε μου έκανε εντύπωση πόσο λίγη χρήση συγχρόνων μέσων γίνεται σε όλους αυτούς τους χώρους. Ισως οι νομικοί αυτής της Αιθύνσης, που είναι τακτικοί θαμώνες των δικαστηρίων να έχουν συνηθίσει αυτήν την κατάσταση και να λένε μέσα τους, "έτσι κάναμε πάντοτε" και να μην τους κάνει εντύπωση.

Εμένα, αντιθέτως, κάθε φορά που πηγαίνω, με εκτάληση το γεγονός, ότι στοιχειώδη πράγματα τα οποία όλοι στα γραφεία μας ή οι δικηγόροι στα δικά τους γραφεία έχουν, δεν υπάρχουν σε αυτούς τους χώρους, πράγματα πολύ μικρής δαπάνης. Για παραδειγμα, ένας μικρός υπολογιστής, ένας προσωπικός υπολογιστής μιας δαπάνης διακοσίων χιλιάδων δραχμών (200.000), τριακοσίων χιλιάδων δραχμών (300.000), δεν υπάρχει. Και γίνονται τα πράγματα με το χειρότερο δυνατό τρόπο. Καταταλαπωρούνται οι άνθρωποι να κάνουν τα στοιχειώδη.

'Εκανε μια μικρή αναφορά σε αυτό το ζήτημα ο κ. Κωνσταντόπουλος.

Το λεών αυτό, διότι συχνά μου κάνει εντύπωση το γεγονός, ότι ασχολούμεθα με πολύ μεγάλα ζητήματα και παραλείπουμε τα μικρά, τα οποία όμως μπορούν να είναι καθοριστικά για τη ζωή των ανθρώπων. Είναι καθοριστικές οι συνθήκες αυτές για τη ζωή όλων των δικαστικών λειτουργών. Και δεν είδα πουθενά αναφορά σε τέτοια ζητήματα και λυπάμαι γι'αυτό.

Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία για μένα τουλάχιστο, κύριοι συνάδελφοι, ότι στα υπόλοιπα το νομοσχέδιο αυτό είναι σαφέστατα προς τη σωστή κατεύθυνση. Και νομίζω, ότι πολλές από τις αναφορές που ακούσαμε από τους ομιλητές, αλλά και από τον κ. Χριστοδουλάκη πριν από λίγο, είναι πράγματα σωστές. Ακούστηκαν σωστές παρατηρήσεις. Είναι σωστό ότι η Κυβέρνηση ασχολήθηκε με τα διάφορα αυτά μισθολόγια και ότι τα ξέκαθαρίζει.

'Ακουσα με μεγάλη ικανοποίηση από τον κύριο Υφυπουργό να υιοθετεί επιπλέους, υποθέτω για λογαριασμό όλου του ΠΑΣΟΚ, την ανάγκη να απομακρυνθεί το ΠΑΣΟΚ από τις ισοπεδωτικές τακτικές της περασμένης δεκαετίας. Αφού ιστορίασαν τα πάντα, τώρα καταβάλλουν κάποια προσπάθεια να ξεφύγουν από αυτό. Πολύ καλά κάνουν.

Απ' όλο το νομοσχέδιο, όπως το διάβασα, η διάταξη εκείνη που μου έκανε εντύπωση και την οποία θέλω να τονίσω, είναι η σημασία που δίνεται, ότι είναι αυτοτελές το νομοσχέδιο και ειδικό, δηλαδή χωρίς καμιά παραπομπή ή σύνδεση με αυτό,

μισθολογίων άλλων κατηγοριών υπαλλήλων ή λειτουργών του Δημοσίου. Βρίσκω, λοιπόν, ότι αυτό είναι πολύ σημαντικό. Διότι κάποτε πρέπει να σταματήσει να εξαρτώνται όλα από κάτι άλλο, έτσι ώστε να μη ξέρει ποτέ κανείς τι ακριβώς γίνεται.

Συναφές είναι, λοιπόν, μέσα σε αυτό το νομοσχέδιο, το άρθρο 7, που προσδιορίζει την έκταση της εφαρμογής του νέου αυτού νόμου. Το άρθρο 7 προβλέπει ότι τα άρθρα 1 εως 6, εφαρμόζονται αποκλειστικά στους δικαστικούς λειτουργούς, όχι δε σε άλλους λειτουργούς ή υπαλλήλους του Δημοσίου.

Αν διαβάζω καλά αυτήν τη διάταξη, και αποδίω σημασία σε αυτό να το πω, διότι δεν μου αρέσει να κρυβόμαστε πίσω από το δάκτυλό μας, αυτό καλύπτει και το ζήτημα της βουλευτικής αποζημίωσης. 'Όπως γνωρίζετε, η βουλευτική αποζημίωση, σύμφωνα με το Ζ' ψήφισμα της Ε' Αναθεωρητικής Βουλής, συνίσταται στο σύνολο των αποδοχών ανώτατου δικαστικού λειτουργού. Αυτό λέει το Ζ' ψήφισμα. Και με τη διάταξη αυτήν του άρθρου 7, -αν διαβάζω και τα ελληνικά μου είναι σωστά- καταργείται, το ζ ψήφισμα πράγμα που επιτρέποταν από το άρθρο 111 του Συντάγματος, που έλεγε ότι με νόμο μπορούν να καταργηθούν τα ψηφίσματα. Καλά κάνει η Κυβέρνηση και τα ξεχωρίζει τα πράγματα. Δεν πρέπει να εξαρτάται η αποζημίωση του Βουλευτή από την αποζημίωση του ανώτατου δικαστή ή το ανάποδο. Δεν πρέπει να συνεχίσουμε αυτή τη διαδικασία. Αυτό όμως, το οποίο με στεναχωρεί, είναι, ότι ενώ η Κυβέρνηση νομιθετεί αυτήν τη ρύθμιση νομιθετεί δηλαδή την αποδέσμευση, όπως επιτρέπει το άρθρο 111 του Συντάγματος, δεν το λέει. Δεν λέει ευθέως, δηλαδή, στην κοινή γνώμη, σε μας, τι κάνει, γιατί το κάνει και τι σκέπτεται να κάνει στο μέλλον.

Θα ήθελα να θυμίσω στην Αίθουσα αυτή, αυτά που εδώ τα ξέρουμε, αλλά βρίσκω ότι είναι σημαντικό να τα ξέρει και ο ελληνικός λαός.

Ζήτησα και πήρα τον Προϋπολογισμό της Βουλής και διάβασα τι προβλέπεται για συνταγματικά βάρη, δηλαδή τις αποζημίωσεις των Βουλευτών. Βλέπετε, ο Πρόεδρος της Βουλής χρησιμοποιεί στην εισήγησή του στην έκθεση τον όρο "συνταγματικό βάρος", που σήμερα με αυτή τη διάταξη του άρθρου 7 καταργεί η Κυβέρνηση, πράγμα που επαναλαμβάνω ότι καλά κάνει.

Αλλά θέλω να γνωρίζετε και να επαναλάβω τα στοιχεία που είναι τα ακόλουθα: Για το 1995 προεβλέπετο δαπάνη για τις αποζημίωσεις όλων των Βουλευτών και όλα τα συναφή πέντε δισεκατομμύρια τριακόσια είκοσι εκατομμύρια. Για το 1996 πέντε δισεκατομμύρια πεντακόσια εβδομήντα ένα εκατομμύρια, αύξηση δηλαδή 4,7%. Για το 1997 για την τρέχουσα χρήση, η πρόβλεψη είναι πέντε δισεκατομμύρια επτακόσια είκοσι επτά εκατομμύρια.

Δηλαδή, αύξηση σε σχέση με πέρσι 2,8%.

Αυτά είναι ψηφισμένα από τη Βουλή. Δυστυχώς δεν τα πολυσυζητάμε όταν τα ψηφίζουμε και δεν είναι πάντοτε τόσο ξεκάθαρο στο μυαλό μας τι ακριβώς συμβαίνει, αλλά αυτή είναι η πραγματικότητα.

Και αυτή τη πραγματικότητα τώρα έρχεται η Κυβέρνηση και, απ' ότι αντιλαμβάνομα, με το άρθρο 7 του νόμου καταργεί τη σύνδεση βουλευτικής αποζημίωσης και δικαστικών αποδοχών.

Εάν, κύριοι συνάδελφοι, η κοινή γνώμη, η κοινωνία, τα Μέσα Μαζίκης Ενημέρωσης, η Κυβέρνηση θεωρούν ότι η συνολική δαπάνη για τους Βουλευτές είναι υπερβολική, αν θεωρούν ότι τα πέντε δισεκατομμύρια επτακόσια είκοσι επτά εκατομμύρια για το 1997 είναι υπερβολική δαπάνη για τον προϋπολογισμό, θα σας θυμίσω πως στο Σύνταγμα προβλέπεται στο άρθρο 51 ότι δεν απαιτούνται τριακόσιοι Βουλευτές. Αν λοιπόν κάποιος θεωρεί ότι είναι υπερβολική η δαπάνη δεν έχει παρά να μειώσει τον αριθμό των Βουλευτών, όχι όμως την βουλευτική αποζημίωση σε σημείο που να εξευτείζει όλη τη προσπαθειά. Υπάρχει λοιπόν το όπλο για όποιον πιστεύει ότι αυτά τα πράγματα είναι υπερβολικά, δεν έχει παρά να κάνει τη σωστή κίνηση, να περιορίσει τον αριθμό των Βουλευτών στον επόμενο ή μεθεπόμενο εκλογικό νόμο, όπως άλλωστε

προβλέπεται από το Σύνταγμα.

Σας είπα τους αριθμούς για τους Βουλευτές. Απλώς θέλω να γνωρίζετε ότι σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση η δαπάνη που προκαλείται από το παρόν νομοσχέδιο είναι είκοσι δισεκατομμύρια. Δηλαδή, για τις αυξήσεις τέσσερις φορές περισσότερο απ' ό,τι είναι το σύνολο της δαπάνης για την αποζημίωση των Βουλευτών. Το λέω για να έχετε μια αίσθηση των μεγεθών.

Δυο τρεις παρατηρήσεις θέλω να κάνω ακόμα λεπτομερειακές. Πρώτον, θα θεωρούσα σημαντικό επειδή μίλησε ο κ. Χριστοδουλάκης για διαφάνεια, κάθε φορά που έρχεται ένα νομοσχέδιο όπως είναι αυτό, καλό είναι να έχουμε μια συνολική εικόνα της δαπάνης για την απονομή της Δικαιούνης. Είναι υποχρέωση να μας πείτε τη πρόσθετη δαπάνη γίνεται, είκοσι δισεκατομμύρια περίπου, αλλά θα ήταν επίσης καλό να ξέρουμε το σύνολο της δαπάνης γιατί η πληροφορία αυτή δίνει την εικόνα των προτεραιοτήτων της πολιτικής. Να έχουμε μια συνολική εικόνα της δαπάνης με λίγα λόγια. Δεν το κάνει η έκθεση και βρίσκω ότι είναι κρίμα.

Σε ό,τι αφορά το ζήτημα των επιδομάτων, μερικά απ' αυτά είναι σχεδόν προσβλητικά. Δεν μπορώ να κατανοήσω ότι ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου, παίρνει επίδομα λόγω πτολύωρης παραμονής του στα δικαστήρια ή για να επιταχύνει τη δουλειά του. Δεν είναι ωραία πράγματα αυτά και μάλιστα να είναι νομοθετημένα. Αφήστε που τα επιδόματα, έστι σου δίνονται σε όλους κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες ασφαλώς δεν είναι επιδόματα, είναι κανονικές αποδοχές του δικαστικού λειτουργού.

Αν αυτό ενοχλεί, διότι θα μπλέξετε με τις αποζημιώσεις για τις συντάξεις, βρείτε κάποιο τρόπο να το κάνετε. Η γνώμη μου, όμως, είναι ότι και σ' αυτήν την περίπτωση κρυβόμαστε πίσω από το δάχτυλό μας. Δεν έχει κανένα νόημα να γίνεται όλη αυτή η παράθεση των επιδομάτων, δεν προσθέτει τίποτε αυτό, αντιθέτως περιπλέκει την κατάσταση και θα διαιωνίσει τα προβλήματα, τα οποία μνημονεύσατε μόνο σας. Διότι θα έλθει μία επόμενη κυβέρνηση και υποκύπτουσα σε κάποια πίεση θα αρχίσει να αλλάξει το ένα ή το άλλο επίδομα και πάει λέγοντας. Δεν είναι χρήσιμο αυτό το πράγμα. Και μια που κάνετε τη δουλειά, εγώ θα προτιμούσα τα πιο πολλά από αυτά να τα ενσωματώσετε στις βασικές αποδοχές.

Κύριε Πρόεδρε, δεν θέλω να κάνω κατάχρηση της ανοχής σας, ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κ. Σταύρου έχει το λόγο.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, χαιρόμαι γιατί όλες οι πέτρυγες της Βουλής υπερψηφίζουν το υπό κρίση νομοσχέδιο, γιατί όλοι μας δεχόμαστε το σημαντικότατο ρόλο της δικαιούνης, σαν οχυρό πράγματι της Δημοκρατίας σε μία ευνομούμενη δημοκρατική πολιτεία. Θα έλεγα, όμως, κύριε Υπουργέ, ακριβώς για να δείξουμε το σεβασμό και την πίστη μας στο θεσμό της δικαιούνης, την ανεξαρτησία και την πλήρη αυτοτέλεια της, ότι ο τίτλος του συγκεκριμένου νομοσχεδίου έπρεπε να ήταν αποκλειστικά και μόνο "Ειδικό μισθολόγιο των δικαστικών λειτουργών".

Δεχόμαστε ότι το υπό κρίση νομοσχέδιο ρυθμίζει θετικά χρονίζοντα μισθολογικά θέματα των δικαστών. Όμως, δεν αντιμετωπίζονται στο σύνολό τους τα θεσμικά προβλήματα που απασχολούν την ελληνική δικαιούνη και δε δύονται οι πρέπουσες λύσεις. Και τις σημερινές ευνοϊκές και δίκαιες ρυθμίσεις με αρκετή καθυστέρηση τις φέρνετε ενώπιον του Τμήματος. Προβληματίζομαί να δεχθώ ή όχι ότι φέρατε το παρόν νομοσχέδιο προς ψήφιση κάτω από την πίεση των δικαστικών λειτουργών, των δικαστικών αποφάσεων που έχουν μέχρι σήμερα εκδοθεί και της συνεπούς και συνεχούς θετικής στάσης της Νέας Δημοκρατίας.

Θα υπενθυμίσω στο Τμήμα ότι πρώτη η Νέα Δημοκρατία έδειξε ενδιαφέρον για τις αποδοχές των δικαστικών με τη διάταξη της παραγράφου 11 του άρθρου 14 του ν. 1968/1991. Παρέσχε την εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Οικονομικών και Δικαιούνης να καθορίζουν το ύψος και τον τρόπο εξόφλησης των και τότε οφειλομένων ποσών προς τους

δικαστικούς λειτουργούς.

Το ειδικό αυτό μισθολόγιο στηρίζεται, όπως ήδη αναπτύχθηκε, τόσο στην παράγραφο 1 του άρθρου 87 του Συντάγματος, με την οποία ο δικαστές απολαμβάνουν ειδικής λειτουργικής και πρωσαπτικής ανεξαρτησίας, όσο και στη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 88 του Συντάγματος, βάσει της οποίας οι αποδοχές των δικαστών είναι ανάλογες προς το λειτούργημά τους και ότι τα θέματα αυτά ρυθμίζονται με ειδικούς νόμους.

Για να θεωρηθεί πράγματι σταθμός η ψήφιση του νομοσχεδίου αυτού, θα έπρεπε, κύριε Υπουργέ, να είχατε φέρει ολοκληρωμένο θεσμικό νομοσχέδιο για την επίλυση όλων των θεμάτων που απασχολούν τη δικαιούνη και τους λειτουργούς της φυσικά. Επλύετε, έστω με αρκετή καθυστέρηση, τα μισθολογικά προβλήματα των δικαστικών, χωρίς παράλληλα να επιλύετε, δυστυχώς, τα σοβαρότατα προβλήματα λειτουργίας της ελληνικής δικαιούνης. Η ελλιπέστατη υποδομή, που υπάρχει σε κτίρια, σε εγκαταστάσεις και μηχανοργάνωση καθιστά δύσχερές το έργο της απονομής της δικαιούνης και συγχρόνως το δημόσιο χάνει τεράστια ποσά από τη μη έγκαιρη είσπραξή τους και πολλές φορές οι οφειλές αυτές παραγράφονται.

Οι ελλειψεις σε προσωπικό είναι σημαντικότατες και στο ορατό μέλλον δεν προβλέπεται κάτι σωστό προς αυτήν την κατεύθυνση.

Αλήθεια τι γίνεται, κύριε Υπουργέ, με την αποπεράτωση του Εφετείου Αθηνών; Τι γίνεται με τη στέγαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου και του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών;

Με το υπό κρίση νομοσχέδιο δεν επιλύονται, κακώς, συνταξιοδοτικά θέματα των συνταξιούχων δικαστών και εδώ πρέπει να σας ρωτήσουμε και να εκφράσετε τις απόψεις της Κυβερνήσεως και όχι αποκλειστικά και μόνο τις δικές σας, πώς σκέφτεσθε να αντιμετωπίσετε τα προβλήματα αυτά. Θα φέρετε ξεχωριστό νομοσχέδιο; Αν ναι, γιατί δεν το εντάξατε στο υπό κρίση νομοσχέδιο; Τι γίνεται επίσης, με το μισθολόγιο των δικαστών της στρατιωτικής δικαιούνης;

Δίκαιο και πρέπον είναι να επεκταθούν οι ρυθμίσεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου και στους δικαστές της στρατιωτικής δικαιούνης. Δεν επεκτείνομαι άλλο πάνω σ' αυτό το θέμα διότι και ο εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας κ. Φουσάς, αλλά και άλλοι εκλεκτοί συνάδελφοι, θεμελιώσαν πλήρως αποδεικτικά το δίκαιο των δικαστών της στρατιωτικής δικαιούνης.

Κύριε Υπουργέ, η Κυβέρνηση με συνεχείς υποσχέσεις δημιούργησε την πεποιθηση ότι επιτύλευται επιτέλους το θέμα τους και αναφέρομαι στις νέες και τους νέους που πέτυχαν στον διαγωνισμό της Εθνικής Σχολής Δικαστών για την διοικητική δικαιούνη. Σε προηγούμενο νομοσχέδιο είχατε σχετική ρύθμιση που επέλευτε αυτό το θέμα. Δυστυχώς όμως, στο υπό κρίση νομοσχέδιο δεν φέρατε ανάλογη διάταξη. Αυτό σημαίνει -επιτρέψετε μου να σας ρωτήσω-αξιοποίησία της Κυβερνήσεως, ή μήπως αδιαφορία και εμπαιγμός σε νέους επιστήμονες που βάσιμα προσδοκούσαν ότι θα ξεκινούσαν σταδιοδρομία σαν διοικητικοί δικαστές; Υπάρχει όμως, σχετική τροπολογία συναδέλφων και παρακαλώ πολύ να την αποδεχθείτε.

Για τους δικαστικούς υπαλλήλους, που είναι σημαντικό το έργο τους επικοινώνα προς τους δικαστικούς, ελέγχθοσαν τόσα πολλά και δεν θέλω να απασχολήσω το Τμήμα. Αναφέρθηκε και ο κ. Μάνος σε ορισμένα απλά θέματα και θα αναφερθούμε στις δικαστικές αίθουσες της Σχολής Ευελπίδων. Μπορούν να γίνουν αρκετές βελτιωτικές επεμβάσεις. Παρά τις φιλότιμες προσπάθειες και του κ. Αθανασίου και του κ. Κανελλόπουλου στοιχειώδη θέματα υποδομής και εύρυθμης λειτουργίας των δικαστηρίων δεν επιλύονται. Και σαν μάχιμος δικηγόρος που υπήρξατε γνωρίζετε -ένα παράδειγμα θα αναφέρω και κλείνω αυτό το κεφάλαιο- ότι ο κλιματισμός είναι άθλιος τους θερινούς μήνες, παμπάλαιοι ανεμιστήρες υπάρχουν μπροστά στην έδρα των δικαστών, ίδρωκοπούν οι δικαστές και οι υπόλοιποι παράγοντες στις δίκες και οι πολίτες που αναμένουν τη σειρά τους για να δικαστούν. Εδώ θα έπρεπε να αναθέσετε σε κάποιον να συντάξει μία σχετική μελέτη, να

δείτε τι χρήματα απαιτούνται, ώστε να υπάρχει μία ευπρόσωπη και πολιτισμένη εμφάνιση των δικαιοτηρίων της Αθήνας.

Κύριε Υπουργέ, πιστεύω απόλυτα ότι οι ρυθμίσεις που γίνονται με το υπό κρίση νομοσχέδιο και καταίσξεις και επιβεβλημένες είναι και καθηστέροςαν να έρθουν, βεβαίως, προς ψηφίση στην Εθνική Αντιπροσωπεία. Η Νέα Δημοκρατία και ο ομιλών τις στηρίζει και τις υπερψηφίζει. Θέλω όμως, να ρωτήσω: Ερευνήσατε αν το νομοσχέδιο αυτό έρχεται καλώς στο Θερινό Τμήμα της Βουλής ή μήπως έπρεπε να ψηφισθεί από την Ολομέλεια;

Αλίμονο αν αποδειχθεί το δεύτερο. Διότι τότε θα πρόκειται για πρωτοφανές κυβερνητικό νομοθετικό φίάσκο και έμπρακτο κυβερνητικό εμπαιγμό σε βάρος των δικαιοτηρίων και της δικαιοσύνης.

Δείτε, κύριε Υπουργέ, μεταξύ των άλλων και τα άρθρα 72 και 77 του Συντάγματος, μήπως ανακύψουν προβλήματα στην εφαρμογή αυτής της συγκεκριμένης ρύθμισης, που δίκαια βεβαίως με προσωπικούς κόπους και θυσίες φέρνετε ενώπιον της Εθνικής Αντιπροσωπείας.

Επειδή κάτι τέτοιο διαχέεται, θέλω να διαβεβαιώσετε το Τμήμα, την Εθνική Αντιπροσωπεία και τους ενδιαφερόμενους, αλλά και ολόκληρο τον ελληνικό λαό, αν καλώς το νομοσχέδιο αυτό έρχεται στο Τμήμα, ή αν έπρεπε να πάει στην Ολομέλεια. Εύχομαι να συμβαίνει το πρώτο και ορθώς να νομοθετούμε βάσει του Συντάγματος.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κ.Τζανής έχει το λόγο.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΤΖΑΝΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το συζητούμενο νομοσχέδιο επιχειρεί την αποκατάσταση της μισθολογικής αξιοπρέπειας μιας κατηγορίας λειτουργών, που έχουν επιφορτισθεί με το βαρύ καθήκον να φυλάττουν τις Θερμοπύλες της εμπιστοσύνης του λαού προς τη δικαιοσύνη, μιας αξιοπρέπειας που πραγματικά άμεσα έχει πληγεί κατά καιρούς, εξαιτίας του φαινομένου, του ομολογουμένως όχι κολακευτικού για την ίδια τη δικαιοσύνη, για τους λειτουργούς της, αλλά και για την έννοια της σύγχρονης και της καλά οργανωμένης πολιτείας, της επιδίκασης διαφορών αποδοχών από τους ίδιους τους δικαιοτές στους εαυτούς τους.

Αυτό το φαινόμενο έχει πραγματικά αποτελέσει όχι απλά την αιτία δυσμενών σχολίων από μέρους του Τύπου, αλλά και την αιτία μιας πραγματικής αμφισβήτησης από μέρους των απλών πολιτών, για το αν μια κατηγορία ανθρώπων, που έχει σαφώς ίδιον έννομο συμφέρον, πρέπει να δικαιούται, να επιλύει η ίδια τις δικές της διαφορές και μάλιστα κατά τρόπο θετικό για τα δικά της συμφέροντα.

Αυτό το πραγματικά σοβαρό ζήτημα, όπως είναι γνωστό, πρόκειται να αντιμετωπισθεί κατά την επικείμενη αναθεώρηση του Συντάγματος με την καθιέρωση ειδικής διαδικασίας και ειδικού δικαιοδοτικού οργάνου εκδίκασης τέτοιων διαφορών.

Η Κυβέρνηση λοιπόν και ο Υπουργός Δικαιοσύνης, ένας άνθρωπος ο οποίος είναι βαθύς γνώστης της πραγματικότητας, που επικρατεί στο χώρο της μαχόμενης δικαιοσύνης και ένας πολιτικός που δεν διστάζει, με το συζητούμενο νομοσχέδιο επιχειρούν την ενίσχυση του κοινωνικού κύρους των δικαιοτηρίων με την αύξηση των αποδοχών τους.

Ευελπιστώ ότι αυτή η αύξηση των αποδοχών, σε συνδυασμό με τη σταδιακή λήψη και άλλων μέτρων βελτίωσης των συνθηκών λειτουργίας της δικαιοσύνης, μπορεί να ενεργήσει θετικά για την προσέλκυση ικανών νομικών στον κλάδο των δικαιοτηρίων, κάπι που τα τελευταία χρόνια δεν γίνεται, εξαιτίας κυρίως των χαμηλών αποδοχών τους, αλλά και βέβαια λόγω των γενικότερων δύσκολων συνθηκών λειτουργίας των δικαιοτηρίων.

Πρέπει βέβαια και οι ίδιοι οι δικαιοτές να συμβάλλουν, μέσα από τις όποιες συνθήκες λειτουργίας τους, στην καλύτερη -και κυρίως στην ταχύτερη - εκδίκαση των υποθέσεων και ιδιαίτερα των πτοινικών, που μέσα από ατέλειωτη σειρά εύκολων και αδικαιολόγητων, συνήθως, αναβολών οδηγούνται συχνά στην παραγραφή ή στον κίνδυνο της παραγραφής. Πρόκειται για ένα φαινόμενο που δεν τιμά την έννοια της οργανωμένης πολιτείας.

Θέλω να σταθώ για λίγο στις επισημάνσεις του κυρίου

Προέδρου του Συνασπισμού, που έθεσε, παρεμπιπτόντως, κατά τη διάρκεια της ομιλίας του πολλά και σοβαρά ζητήματα γύρω από τις σχέσεις Εκτελεστικής Εξουσίας και Δικαιοστικής Λειτουργίας, αλλά και γύρω από τη σύγχυση των εξουσιών.

Ασφαλώς κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει την ανάγκη ομόφωνης προσπάθειας αναβάθμισης της Βουλής, ανεξαρτητοποίησης της γνώμης των Βουλευτών -κάτι που πιστεύω ότι τα τελευταία χρόνια συμβαίνει και είναι κατάκτηση των Βουλευτών, η ανεξαρτησία της γνώμης τους- αλλά και βέβαια της ενίσχυσης του ρόλου των θεσμών. Ασφαλώς...

Ασφαλώς, και είναι λειτουργίες μέσα από τις οποίες αποκούν περιεχόμενο οι κοινωνικές αξίες, τόσο η δικαιοσύνη, όσο και η πολιτική, όπως είπε ο κ.Κωνσταντόπουλος.

Όμως, ας μου επιτρέψει ο κ. Κωνσταντόπουλος να πω ότι αυτήν την πραγματικότητα στην οποία αναφέρθηκε, της βίαιης δηλαδή επέμβασης της Δικαιοσύνης στο χώρο της πολιτικής κατά το παρελθόν, κάποιοι τη δικαιοδόφωσαν. Και δεν πρέπει να κατηγορούνται σήμερα αυτοί που υπέστησαν αυτή τη βίαιη επέμβαση. Απλά, όσοι την προκάλεσαν, καλό είναι να μην το ξαναεπιχειρήσουν.

Αγαπητοί συνάδελφοι -δεν είναι άγνωστο στους περισσότερους από εμάς αυτό- οι ίδιοι κύκλοι ετοιμάζονται να ξαναπαίξουν το ίδιο έργο. Κάτι τέτοιο ακούγεται, για επιτροπές σκανδαλολογίας, για επαναφορά του κλίματος του 1989. Αυτοί που σκοπεύουν να τα κάνουν, ας το σκεφθούν καλά. Αν σκοπεύουν να εμπλέξουν τη δικαιοσύνη στον ίδιο ρόλο που έπαιξε το 1989, ας σκεφθούν τις οδυνηρές συνέπειες που σωρεύτηκαν στον τόπο από αυτήν την πρακτική.

"Ας σκεφθούν πως θα είναι το τελικό αποτέλεσμα. 'Ηδη αρχίζουν και διαχέονται πολλά για μηνύσεις εναντίον λειτουργών του κράτους γύρω από τις προγραμματικές συμφωνίες, γύρω από συμβάσεις που υπογράφονται. Αυτό το γεγονός τι θα έχει, τελικά, σαν αποτέλεσμα, κύριοι συνάδελφοι; Να σταματήσουν οι προγραμματικές συμφωνίες, να σταματήσουν οι συμβάσεις, που έχουν ως σκοπό να ωφεληθεί η ητόπια βιομηχανία μόνο και μόνο για να ευελπιστούν -όσοι που πιστεύουν αυτό- ότι με την επαναφορά κλίματος σκανδαλολογίας θα κερδίσουν στο πολιτικό πεδίο, κάτι που στο παρελθόν βραχυπρόθεσμα μόνο, είχαν πετύχει".

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ: Να φροντίσετε να μην υπάρχουν...

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΤΖΑΝΗΣ: Κοιτάζετε να δείτε, εγώ δεν μπορώ να φροντίσω να βάλει μιαλό η Νέα Δημοκρατία, κύριε συνάδελφε. Εμείς μπορούμε να φροντίσουμε τα του οίκου μας. Εσείς φροντίστε να μην ξαναγυρίσετε στο κλίμα του 1989. Εάν οι επιχειρήσετε από τώρα σας διαβεβαιώνω ότι θα είναι συντριπτικά τα αποτελέσματα για σας...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Κύριε Τζανή, στο νομοσχέδιο, παρακαλώ. Μην ανοίγετε θέματα, τα οποία θα εκτρέψουν τη συζήτηση.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΤΖΑΝΗΣ: Όχι, δεν θα την εκτρέψουν. Όταν όμως, κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Σας παρακαλώ, περιοριστείτε στο νομοσχέδιο.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΤΖΑΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, δέχομαι τη παρέμβασή σας και ειλικρινά ο σεβασμός μου προς εσάς είναι απεριόριστος. Δεν ήσασταν παρών, όταν ο κ. Κωνσταντόπουλος αναφέρθηκε περίπου με νοσταλγία και εγώ το αντικρούω...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Λοιπόν, παρακαλώ περιοριστείτε στο νομοσχέδιο.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΤΖΑΝΗΣ: Αγαπητοί συνάδελφοι, αυτό το κλίμα δεν θα ξαναγυρίσει και είναι βέβαιο ότι δεν έχει να προσφέρει τίποτα στον τόπο.

Θα τελειώσω, αγαπητοί συνάδελφοι, μια και ο κύριος Πρόεδρος ανησυχεί ότι δυναμιτίζω το κλίμα -δεν είναι τέτοια η πρόθεσή μου- με τις εξής λίγες επισημάνσεις...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): "Επρεπε να το καταλάβετε μόνος σας.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΤΖΑΝΗΣ: Ελπίζω πάντως να μη δικαιωθώ στο μέλλον.

Οι επισημάνσεις μου είναι οι εξής:

Πρώτον, ένα αποφασιστικό βήμα για την ένταξη των λειτουργών της καθημένης στρατιωτικής δικαιοσύνης στο φυσικό τους χώρο -δηλαδή, στο χώρο της δικαιοσύνης, γιατί εκεί ανήκουν και όχι στο χώρο της Εθνικής Αμυνας- θα ήταν η επέκταση της ισχύος των συγκεκριμένων ρυθμίσεων του συγκεκριμένου νομοσχεδίου και σ' αυτό το χώρο. Είναι ένα αίτημα που πιστεύω ότι πρέπει να αντιμετωπισθεί και από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και από το Υπουργείο Οικονομικών, αν όχι τώρα, πολύ σύντομα.

Δεύτερον, ασφαλώς και πρέπει μελλοντικά να ρυθμιστεί και το θέμα των συνταξιούχων δικηγόρων. Κάποια πράγματα μου φαίνεται σ' αυτόν τον χώρο ότι φοβόμαστε να τα πούμε. Ας αναφέρουμε το ύψος των συντάξεων των δικηγόρων σήμερα. Ας μάθει ο ελληνικός λαός ότι είναι συντάξεις πείνας και δεν είναι συντάξεις ευνομούμενης τάξης, διότι πολλά διαχέονται προς τα έξω.

Βεβαίως, με χαρά άκουσα τον Υπουργό Οικονομικών να εξαγγέλει ότι συνολικά θα ρυθμιστούν τα θέματα τα συνταξιοδοτικά στο μέλλον. Υποθέτω και ελπίζω ότι εκεί θα ενταχθεί και το θέμα της ρύθμισης των συντάξεων των δικαστών.

Το τρίτο που θέλω να επισημάνω, κύριε Πρόεδρε -και θα παρακαλέσω τη προσοχή του κυρίου Υπουργού- είναι το εξής: Με το άρθρο 19, κύριε Υπουργέ, παρέχεται η εξουσιοδότηση στον Υπουργό Οικονομικών να καθορίσει με απόφασή του τον αριθμό των δόσεων και τον χρόνο της καταβολής των τυχόν διαφορών αναδρομικώς.

Επιτρέψτε μου να πω ότι αυτή η εν λευκώ εξουσιοδότηση στον Υπουργό Οικονομικών να ρυθμίζει κατά το δοκούν τον χρόνο καταβολής και τον αριθμό των δόσεων των τυχόν αναδρομικών που δικαιούται η συγκεκριμένη κατηγορία, περί της οποίας ομιλεί το νομοσχέδιο που συζητούμε, ουσιαστικά καταργεί την αμεσότητα -είναι υποχρεωτική η αμεσότητα- της εφαρμογής της συγκεκριμένης διάταξης. Οποιαδήποτε κατηγορία εργαζομένων, όταν έχει απατητή αξίωση, δικαιούται να εισπράξει ό,πι δικαιούται άμα τη δημοσιεύσει στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, του σχετικού νόμου.

Εδώ θα πρέπει -και υποθέτω ότι και το Υπουργείο Δικαιοσύνης συμφωνεί- να τεθεί ένα χρονικό πλαίσιο μέσα στο οποίο θα εκτείνεται η συγκεκριμένη νομοθετική εξουσιοδότηση. Δηλαδή, ο Υπουργός θα πρέπει να καθορίσει μέσα σε πόσο χρόνο θα ρυθμιστεί η καταβολή αυτών των αναδρομικών στους δικαστές.

Τελείων λέγοντας ότι ασφαλώς προβλημάτισε ο κ. Μάνος με τις τοποθετήσεις του, αλλά έχω την εντύπωση ότι δεν είναι αυτή η έννοια της διατάξεως του άρθρου 7 του συζητούμενου νομοσχεδίου. Άλλωστε πιστεύω ότι και το γράμμα και το πνεύμα αυτής της διάταξης δεν οδηγεί σε τέτοιο συμπέρασμα και πιστεύω ότι μάλλον είναι εσφαλμένες οι εκτιμήσεις του κ. Μάνου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κ. Κουρουμπλής έχει το λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Κυβέρνηση και ο Υπουργός Δικαιοσύνης φέρνουν σήμερα ενώπιον της Εθνικής Αντιπροσωπείας ένα σημαντικό νομοθέτημα με το οποίο επιχειρείται να αποκατασταθεί μία αδικία που συνετελείτο τα τελευταία χρόνια εις βάρος της οικονομικής ανεξαρτησίας των δικαστών.

Μετά το σχέδιο νόμου για το μισθολόγιο των στρατιωτικών και των δημοσίων υπαλλήλων, με τα οποία λύθηκαν σημαντικά προβλήματα και βελτιώθηκε η θέση των προσώπων αυτών, παρά τις τότε εκτιμήσεις της Αντιπολίτευσης, ότι με τα νομοθετήματα αυτά, δεν λύνονται τα προβλήματα των δημοσίων υπαλλήλων και των στρατιωτικών, έχει αποδειχθεί τώρα στην πράξη ότι η συντριπτική πλειοψηφία αυτών των ανθρώπων έχουν δει σημαντικό όφελος από τη θεσμοθέτηση αυτών των νομοθετημάτων.

Έρχεται λοιπόν, η Κυβέρνηση με το νομοσχέδιο αυτό και επιχειρεί να αποκαταστήσει την αδικία που είχε συντελεσθεί εις βάρος των δικαστών και να συμβάλει σημαντικά στην οικονομική τους ανεξαρτησία. Γιατί πιστεύει ότι με ένα τέτοιο

καινοτόμο νομοσχέδιο συμβάλει σε ένα ζήτημα, το οποίο πραγματικά μπορεί να βοηθήσει την ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης. Γιατί, έχοντας οικονομική ανεξαρτησία ο δικαστής αλλά και ο κάθε άνθρωπος, είναι γεγονός αναμφισβήτητο στη ζωή, μπορεί να έχει πολύ μεγάλες αντιστάσεις στις όποιες πτίσεις, ιδιαίτερα των ισχυρών, προκειμένου να επιβάλουν το δικό τους δίκαιο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε μια εποχή όπου τα φαινόμενα της διαφθοράς γίνονται καθημερινός τρόπος ζωής, σε μια εποχή όπου η δικαιοσύνη μπορεί να είναι η τελευταία ελπίδα, η τελευταία επένδυση του πολίτη, ο οποίος προσπαθεί να βρει το δικό του, η Κυβέρνηση με το σχέδιο νόμου που συζητούμε σήμερα, συμβάλλει ώστε η Δικαιοσύνη να πάρει τη θέση εκείνη που πρέπει να έχει μέσα στη συνείδηση της κοινωνίας, και με το έργο της, με την καθημερινή της συμπεριφορά και κυρίως με την απονομή του δικαίου να δημιουργεί και να καλλιεργεί την εμπιστοσύνη του πολίτη προς τους θεσμούς.

Είναι βέβαια γνωστό ότι με αυτό το σχέδιο νόμου, δεν επιλύονται ίσως όλα τα προβλήματα της Δικαιοσύνης. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης με τα τελευταία νομοσχέδια που έφερε στη Βουλή, προχωρεί σε σημαντικές παρεμβάσεις στην επίλυση αυτών των ζητημάτων. Πιστεύω όμως ότι υπάρχουν και άλλα ζητημάτα. Το θέμα των υποδομών στο χώρο της Δικαιοσύνης. Δεν είναι δυνατόν σήμερα σε μία χώρα που θεωρείται από τις πιο πρωχωρημένες χώρες του κόσμου, σε μία χώρα που ανήκει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, να βλέπει κανείς τα φαινόμενα που παρατηρεί στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών.

Επίσης, το θέμα της μηχανογράφησης, της επιμόρφωσης των υπαλλήλων για να απονέμεται καλύτερη η Δικαιοσύνη, της οργάνωσης των εφετών.

Κύριε Υπουργέ της Δικαιοσύνης, για δεκαπέντε χρόνια συζητείται η δημιουργία Εφετείου στο Νομό Αιτωλοακαρνανίας. Κάθε φορά το Υπουργείο Δικαιοσύνης φέρνει επιχείρημα όπι δεν έχουμε συμφωνήσει σε ποια πόλη θα γίνει. Νομίζω ότι είναι ωρίμες οι συνθήκες να πάρετε την απόφαση, για να γίνει αυτό το εφετείο σ' αυτήν την περιοχή καλύπτοντας και τις ανάγκες της Ευρυτανίας και της Λευκάδος.

Επίσης, όσον αφορά στο θέμα της στρατιωτικής δικαιοσύνης. Θα πρέπει, κύριε Υπουργέ, να συμπεριληφθούν σ' αυτές τις διατάξεις και οι ασκούντες την στρατιωτική δικαιοσύνη. Και κάποτε, κύριε Υπουργέ της Δικαιοσύνης, θα πρέπει να φύγει τη στρατιωτική δικαιοσύνη από το χώρο του στρατού.

Ένα άλλο ζήτημα που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι η πρόταση που έχει καταθέσει ο πρόεδρος των συνταξιούχων δικαστών, ο έγκριτος, κ. Αλέξανδρος Φλώρος. Με εύληπτο τρόπο πραγματικά αποτυπώνει το αίτημα που βρίσκεται νομίζω, κύριε Υπουργέ των Οικονομικών, και στο πνεύμα της Κυβέρνησης, να περιορισθούν αυτά τα περίφημα επιδόματα, να αυξηθεί ο βασικός μισθός, ώστε να λυθούν ζητήματα που αφορούν και τους συνταξιούχους δικαστές, αλλά και τους δικηγόρους.

Ένα άλλο ζήτημα, κύριε Υπουργέ της Δικαιοσύνης, είναι το ζήτημα με την επιτυχόντων στη Σχολή Δικαστών. Νομίζω ότι με τη δηλώση σας, θα λυθεί το ζήτημα τουλάχιστον αυτών που έχουν πάρει βαθμό εννέα, μηδέν δώδεκα και άνω. Πρέπει να συμπεριληφθούν και αυτοί οι άνθρωποι, γιατί ήδη έχει δημιουργηθεί προσδοκία σ' αυτούς τους ανθρώπους ότι θα μπορέσουν να εγγραφούν στη Σχολή Δικαστών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η δικαιοσύνη βρέθηκε πολλές φορές στον κυκλώνα αντιδικιών, πολιτικών παρεμβάσεων από την εποχή των Βαυαρών με την υπόθεση του Πολυζωήδη και του Τερτσέτη μέχρι και σήμερα. Πρέπει να την καταστήσουμε πραγματικά ανεξάρτητη με θεσμούς και παρεμβάσεις τέτοιου είδους πραγματικά που θα είναι τυφλή με όλη την έννοια της λέξης. Δηλαδή θα απονέμει το δικαίο χωρίς να επιπρέζεται, για να νιώθει ο πολίτης ασφαλής. Σε μία κοινωνία όπου ο πολίτης νιώθει ανασφαλής, σε μία κοινωνία που ο πολίτης πιστεύει ότι δεν μπορεί να βρει το δικό του, είναι μία κοινωνία χωρίς μέλλον. Η δικαιοσύνη μπορεί να αποτελέσει το ανάχωμα, που θα αποτρέψει εκείνα τα φαινόμενα της διαφθοράς που

απειλούν να επιχωματώσουν θεσμούς, που απειλούν πραγματικά να σπρώξουν την κοινωνία σε αδιέξοδα για να φθάσει ο άνθρωπος να θεωρεί ότι πρέπει να πάρει το δίκιο στα χέρια του μόνος του.

Πιστεύω λοιπόν, ότι μ' αυτό το σχέδιο νόμου που πραγματικά αποτυπώνει τη συνολική θετική βούληση όλων των Πτερύγων της Βουλής, επιχειρείται μια σοβαρή, ουσιαστική παρέμβαση, την οποία πιστεύω ότι όλο το Σώμα των Δικαστών αναλόγως θα εκπιμήσει, για να μπορέσει πραγματικά να ασκήσει καλύτερα το έργο του, για να εμπεδώσουμε περισσότερο την εμπιστοσύνη στην κοινωνία, για να δημιουργήσουμε ελπίδες και προοπτικές σ' αυτήν την κοινωνία, για να νιώθει ο πολίτης ότι είναι πολίτης ίσος με όλους τους άλλους πολίτες ανεξάρτητα από πολιτική, κοινωνική και οικονομική κατάσταση. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κ. Καραμάριος έχει το λόγο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΑΡΑΜΑΡΙΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, απ' όλη τη συζήτηση φάνηκε απόψε ότι όλες οι πτέρυγες της Βουλής δέχονται πραγματικά αυτό το νομοσχέδιο στην κατ' αρχήν συζήτησή του. Και αυτό πράγματι αποτελεί τιμή για όλους μας, γιατί όλοι μας θέλουμε να βοηθήσουμε έτσι ώστε η δικαστική λειτουργία, μία από τις σπουδαιότερες λειτουργίες του Συντάγματός μας, πραγματικά να αναβαθμισθεί έτσι ώστε να αποτελέσει εκείνο το κίνητρο στη δικαστική οικογένεια που να μπορεί να επιτελέσει καλύτερα το καθήκον της.

Παρακολούθησα με πάρα πολλή προσοχή τους συναδέλφους μου και ιδιαίτερα τον κ. Κωνσταντόπουλο, οι οποίοι θέλησαν να πουν ότι πραγματικά δεν είναι μόνο θέμα μισθολογίου η απονομή της δικαιοσύνης. 'Έχουν δίκιο σ' αυτό το οποίο τόνισαν όλοι οι συνάδελφοι. 'Όμως, δεν είμαστε εμείς αυτοί που φταίμε γι' αυτήν την κατάσταση.

Θα ήταν πάρα πολύ ωραίο σήμερα να έχουμε τον απόλυτο σεβασμό της κοινωνίας προς το φυσικό της δικαστή, τον άνθρωπο που η ίδια η πολιτεία τον τάσσει και τον έταξε να απονέμει τη δικαιοσύνη. Να υπάρχει αυτός ο σεβασμός του πολίτη προς τη δικαστική εξουσία, εκείνος που υπήρχε πριν από πολλά χρόνια μέχρι και το 1980, που έκτοτε χάλασε αυτός ο σεβασμός. Και πολλοί φταίμε σ' αυτό. Και δεν φταίει το μισθολόγιο.

Η δικαιοσύνη είναι πάρα πολύ μεγάλο θέμα σε ένα κράτος, γιατί μαζί με την Εκτελεστική λειτουργία, τη Διοικητική δηλ., εξουσία, εν πάσῃ περιπτώσει, είναι οι δυο λειτουργίες που πάνω σ' αυτές βασίζονται όλα τα κράτη του κόσμου.

Αν θέλουμε λοιπόν σήμερα να αναβαθμίσουμε τη δικαιοσύνη, δεν θα πρέπει να αναβαθμίσουμε μόνο το μισθολόγιο που πράγματι πρέπει να ψηφισθεί, αλλά εκείνο που πρέπει να προσέξουμε, κύριε Υπουργέ, είναι αν υπάρχει αυτή η υποδομή έτσι ώστε να μπορεί αύριο ο δικαστής να απονεμεί τη δικαιοσύνη. Είναι σωστό να εκδικάζεται μια υπόθεση σε ένα διοικητικό πρωτοδικείο ή εφετείο και να κάνει ενάμιση χρόνο να εκδοθεί μια δικαστική απόφαση; Τι φταίει; Το μισθολόγιο; Αδύνατον. Κάτι αλλό φταίει. Είναι δυνατόν να περιμένουμε να καθαρογραφεί μία απόφαση μήνες ολόκληρους, τη στιγμή που η τεχνολογία έχει φθάσει σε πολύ μεγάλη εξέλιξη και να παρακαλούμε τους διαδίκους να καθαρογράψουν τις αποφάσεις;

Θα πρέπει όλες αυτές τις ελλείψεις που υπάρχουν και από πλευράς κτηριακής υποδομής να τις δύσμε σαν πολιτεία, σαν Κυβέρνηση, όποιο κόμμα και αν βρίσκεται στην εξουσία κάθε φορά.

Η Δικαστική λοιπόν Εξουσία έχει να παίξει μεγάλο ρόλο και νομίζω ότι τώρα με την ευκαιρία που τους δίδεται να έχουν κάποια μεγαλύτερη οικονομική ανεξαρτησία, θα πρέπει να βοηθήσουν και οι ίδιοι οι δικαστές να ξεπεράσουμε αυτό το πρόβλημα που παρουσιάζεται στην κοινωνία, δηλαδή την έλλειψη σεβασμού από τους πολίτες προς τη Δικαστική Εξουσία.

Και επειδή σε πάρα πολλά θέματα, πράγματι καλύφθηκα και χαίρομαι διότι ο Υπουργός Οικονομικών είπε ότι θα τακτοποιήθει οπωσδήποτε το πρόβλημα των συνταξιούχων δικαστικών και χαίρομαι γιατί δεν μπορούμε τεχνικά να το

συζητήσουμε σήμερα. Άλλα έχουν πράγματι δίκιο οι δικαστικοί λειτουργοί, αυτοί οι οποίοι σήμερα από μια άλλη θέση προσπαθούν να επιβιώσουν.

Και σ' ό,τι αφορά βέβαια εκείνο το νομοθετικό κένο το οποίο υπάρχει για τους στρατιωτικούς δικαστές, πρέπει επιπλέους να το λύσουμε. Δεν είναι θέμα μας αρέσουν οι στρατιωτικοί δικαστές. Οι δικαστές απονέμουν το δίκαιο στο στρατιωτικό τομέα. Κάποιος πρέπει να δικάσει τους στρατιώτες οι οποίοι υποπήπτουν σε αδικήματα.

Εάν λοιπόν, τους δεχόμεθα ότι είναι δικαστές, δεν μπορούμε να ξεφύγουμε από τη συνταγματική επιταγή, ότι και αυτοί απολαμβάνουν ίσων δικαιωμάτων. Εάν θέλουμε να τους θωράξουμε αξιωματικούς διότι προσάγονται ή επιλέγονται ή τοποθετούνται από το ΚΥΣΕΑ, τότε να μεριμνήσουμε να αλλάξει το καθεστώς. Άλλα από τη στιγμή που η Βουλή πλέον νομοθέτησε από το 1995 ότι αυτοί οι στρατιωτικοί δικαστές είναι πράγματι δικαστές και φέρουν πλέον πολιτική στολή, δεν μπορούμε σήμερα και δεν έχουμε δικαιώματα αυτό το κενό να το αφήσουμε κενό γιατί δεν μπορούμε να απονείμουμε δικαιοσύνη, όταν σε άλλους δίνουμε μισθούς γιατί θέλουμε να τους αναβαθμίσουμε οικονομικά και στους δικαστές που απονέμουμε στρατιωτική δικαιοσύνη να τους λέμε, εσείς θα πάρετε λιγότερα λεφτά. 'Αρα, υπάρχουν δύο μέτρα και δύο στοιθμά, κύριε Υπουργέ. Ή θα πρέπει και εκείνους να τους αναβαθμίσουμε μισθολογικά να απονέμουμε δικαιοσύνη ή τότε δεν έχουμε δικαστές υπό την έννοια αυτήν την οποία επιτάσσει το Σύνταγμα.

Και μία παρατήρηση σ' ό,τι αφορά τα επιδόματα. Στο παρελθόν Θέλαμε να καταργήσουμε τα επιδόματα. 'Εγιναν επιτροπές επιπροπών, βρήκαμε εκεί πως πρέπει να καταργήσουμε επιδόματα. Καταργήσαμε πάρα πολλά και σήμερα ξαναφτάχνουμε.

Το υπ' αριθμόν 3 επίδομα του άρθρου 2, κύριε Υπουργέ, είναι επίδομα για την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των υποθέσων. Αυτές εδώ είναι εργασίες τις οποίες ούτως ή άλλως κάνει ο δικαστής. Πρέπει λοιπόν να καταργηθεί το 3, να ενταχθεί πράγματι στο μισθό του και να λέμε αυτοί οι δικαστές θα παίρνουν πράγματι συν αυτό, το επίδομα το οποίο λέμε μέσα σαν βασικό μισθό, για να έχουμε αύριο και εκείνο που πράγματι ζητούν δικαίως οι συνταξιούχοι, να αυξηθεί πράγματι ο μισθός τους με βάση πλέον το βασικό μισθό του Πρωτοδίκη, ο οποίος θα είναι η ηγημένος, αφού απαλειφθεί αυτό το επίδομα.

Και το υπ' αριθμόν 6 επίδομα είναι αποζημίωση λόγω ειδικών συνθηκών. Εκεί βάζετε μέσα ειδικές συνθήκες εργασίας αλλά και τις παραμεθόριες περιοχές. Ξεκαθαρίστε το επιπλέους ποιες είναι για τις παραμεθόριες περιοχές υπηρεσίες και ποιες για τους άλλους δικαστές διότι δεν μπορούμε να πούμε ότι υπάρχουν ανώτατοι δικαστές που υπηρετούν στις παραμεθόριες περιοχές. Δεν υπάρχουν. Θέλω να πω ότι αυτό το επίδομα του άρθρου 6 είναι πολύ πρόχειρο και θέλει ιδιοίτερη προσοχή.

Αυτά ήθελα να πω, κύριε Πρόεδρε, διότι εκαλύφθην σε πολλά θέματα από πολαρισμούς. Και εκείνο που θέλω να πω, ιδιοίτερα για τους υπαλλήλους είναι ότι κάνετε ένα μεγάλο λάθος, κύριε Υπουργέ Οικονομικών. Οι δικαστικοί υπαλλήλοι δεν ικανοποιήθηκαν με εκείνο το μισθολόγιο των δημοσίων υπαλλήλων διότι το Σύνταγμα ρητά στο άρθρο 87 για τους δικαστικούς λειτουργούς έχει και παύλα και λέει υπαλλήλους. Δηλαδή, τους υπαλλήλους τους δικαστικών λειτουργών, διότι πραγματικά είναι άνθρωποι, το δεξί χέρι του κάθε δικαστή ο υπαλλήλος. Αυτό πρέπει να το προσέξετε και επομένως δίκαιο έχουν όσοι συνάδελφοι και ο Εισηγητής μας, είπαν περί των δικαστικών υπαλλήλων. Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κ. Ρεγκούζας έχει το λόγο.

ΑΔΑΜ ΡΕΓΚΟΥΖΑΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εάν κανείς αξιολογήσει το νομοσχέδιο επιδερμικά, δεν μπορεί παρά να μην συμφωνήσει. Και βέβαια επειδή εγώ είμαι από τους

τελευταίους ομιλητές, δεν θα μπορέσω να αποφύγω τυχόν επικαλύψεις, που αναγκαστικά θα είμαι υποχρεωμένος να κάνω.

'Ομως το νομοσχέδιο αυτό αν το δούμε εμβαθύνοντας κάπως τα πράγματα, θα διαπιστώσουμε ότι διακατέχεται από τη λογική των αριθμών. Το ένα σκέλος είναι αυτό.

Το δεύτερο σκέλος είναι συνεπακόλουθο αυτού του χαρακτηρισμού ότι είναι αποσυνδεδέμενο από βασικές αρχές που θα έπρεπε να υπάρχουν. Δηλαδή, με το νομοσχέδιο αυτό, γίνονται κάποια πράγματα και αμελούνται κάποια που θα μπορούσαν, επ'ευκαιρία αυτού του νομοσχέδιου, να καλυφθούν. Ποια είναι αυτά;

Πρώτον αναγνωρίζω και εγώ ότι το νομοσχέδιο έρχεται με πολύ μεγάλη καθυστέρηση. Ταυτόχρονα όμως αναγνωρίζω ότι έρχεται και υπό την πίεση αφ'ενός μεν του συνδικαλιστικού οργάνου των δικαστικών λειτουργών, αφ'ετέρου της ανάγκης που υπάρχει και στην Κυβέρνηση, για να σταματήσει αυτός ο δικαστικός αγώνας που ουσιαστικά οδηγεί πράγματα στη διαμόρφωση της εισοδηματικής πολιτικής και ανατρέπει πολλές φορές την πολιτική που ασκεί η Κυβέρνηση και όχι από την αναγκαιότητα να δοθούν χρήματα στους δικαστικούς λειτουργούς.

Ακόμη, ακόμη, και το ύψος αυτών των αποδοχών δεν προσδιορίζεται από την καλή θέληση της Κυβέρνησης κατά την εκτίμησή μου. Υπαγερεύεται ουσιαστικά από τις δικαστικές αποφάσεις και από το σύνολο των αποδοχών που έχουν διαμορφωθεί μέσα από αυτές. Και εξηγούμαι: Θα έλεγα ότι η Κυβέρνηση, με όλα μισθολόγια άλλων κοινωνικών ομάδων, όπως των δημοσίων υπαλλήλων, όπως των στρατιωτικών, έχει ξεκινήσει ένα δρόμο που ουσιαστικά οδηγεί στην αύξηση κάποιων αποδοχών των εν ενεργεία, αλλά με μαθηματική ακρίβεια στη μείωση των συντάξιμων αποδοχών φυσικά και των δικαστικών λειτουργών για τους οποίους συζητούμε σήμερα. Οι διαβεβαιώσεις που δίνονται από πλευράς Κυβέρνησης ότι το νομοσχέδιο το συνταξιοδοτικό και των δικαστικών λειτουργών θα συζητηθεί ξεχωριστά, θα είναι μία επανάληψη της απογοήτευσης του νομοσχεδίου για τους στρατιωτικούς. Γιατί η επιδοματική πολιτική, η οποία καταδικαζόταν πριν μερικά χρόνια από κυβερνήσεις του Π.Α.Σ.Ο.Κ. -1985 κλπ.- ως μία πολιτική εκμαυλισμού συνειδήσεων, αλλά και ουσιαστικά σταματήματος κάποιων κοινωνικών ομάδων από διεκδικήσεις, τώρα έρχεται να επιβεβαιωθεί. Η ίδια δηλαδή η Κυβέρνηση ουσιαστικά αναρέι τον εαυτό της. Τότε έλεγε όχι στα επιδόματα. Τώρα επαναφέρει τα επιδόματα. Τα επαναφέρει όμως με ένα σκεπτικό: Να μην συμμετέχουν στην διαμόρφωση των συντάξιμων αποδοχών των δικαστικών λειτουργών, όπως έγινε και με τα προηγούμενα νομοσχέδια των άλλων κοινωνικών ομάδων που σας είπα.

Και πολύ φοβάμαι, παρά τις διαβεβαιώσεις του κυρίου Υπουργού Δικαιοσύνης ότι θα σύζητηθεί ξεχωριστά, θα έχουμε την επανάληψη που σας είπα για τα προηγούμενα νομοσχέδια.

Από ποιες αρχές είναι αποστεωμένο αυτό το νομοσχέδιο;

Πρώτον, δεν γίνεται λόγος -όπως είπαν και άλλοι συνάδελφοι- για τις διαδικασίες και τη λειτουργία της δικαιοσύνης. Δεν γίνεται συζήτηση για την εξέλιξη των δικαστών. Και μέσα από αυτήν την εξέλιξη, φυσικά μπαίνει το τεράστιο ερώτημα της ανεξάρτητης διαμόρφωσης των βαθμών, στη στρατιωτική δικαιοσύνη, έξω από κυβερνητικές παρεμβάσεις. Μία αναγκαιότητα εξάλλου που υπαγορεύεται και από την ανάγκη να υπάρχει και να λειτουργεί η δικαιοσύνη έξω από τη Νομοθετική Εξουσία και την εκπαιδευτική εξουσία.

Επίσης, δεν γίνεται λόγος ούτε για τις συνθήκες εργασίας των δικαστών, με αυτά τα συνεπακόλουθα που είπε και ο κ. Καραμάριος, λίγο πιο πριν. Με τα χρονικά μαμούθ έκδοσης των δικαστικών αποφάσεων. Και φυσικά, δεν γίνεται λόγος ούτε για την επιμόρφωση των δικαστικών λειτουργών. Η πρώτη αρχή είναι αυτή, θεσμικό χαρακτήρα.

Η δεύτερη αρχή είναι της αυτόματης δικαστικής τελεσιδικίας -θα την έλεγα εγώ- που υπαγορεύθηκε από την ανάγκη να καταργηθούν οι δίκες και οι διαμάχες με τους δικαστικούς λειτουργούς.

Η τρίτη είναι, κατά την άποψη μου, ηθικής τάξεως, κύριοι

συνάδελφοι. Δεν μπορεί να αιωρείται και να αφήνεται να αιωρείται όπι οι δικαστικοί λειτουργοί συμμαχούν με τους Βουλευτές ή οι Βουλευτές με τους δικαστικούς λειτουργούς. Και για αυτό έχουμε ευθύνη εμείς.

Και η ευθύνη μας εστίαζεται στο εξής γεγονός: Και για λογαριασμό των δικαστικών λειτουργών που από το ρόλο τους δεν μπορούν να το πράξουν όπως θα έπρεπε, σε συνεργασία με τους συνδικαλιστικούς φορείς των δικαστικών, αλλά και το Ελληνικό Κοινοβούλιο πέρα και έξω από κόμματα, θα πρέπει να κάνουμε μια επίθεση προς την κοινωνία για να ενημερώσουμε την κοινωνία για το ρόλο που πρέπει να ασκεί και ποιος είναι ο ρόλος αυτός των δικαστικών λειτουργών και των Ελλήνων Βουλευτών και να μην πέφτουμε στην παγίδα να εμφανίζονται οι δικαστικοί λειτουργοί και οι Βουλευτές σαν συνένοχοι ημαρτημένων ή πράξεων που προσβάλουν το λαϊκό αισθήμα.

Επίσης, μέσα από τις θεσμικές παρεμβάσεις που θα έπρεπε να υπάρχουν σε αυτό το νομοσχέδιο, λείπουν οι θεσμοί της διαφάνειας και στη λειτουργία της δικαιοσύνης και στην απόδοσή της. Λείπει η αρχή της αξιοκρατίας, λείπει η αρχή της ευθυκρισίας των δικαστών και της δικονομικής, εάν θέλετε δημιουργίας, των συλλογισμών των αποφάσεων που βγαίνουν κατά καιρούς. Και φυσικά, όπως είπα και στην αρχή, δεν διασφαλίζεται ασφαλώς, η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και παραμένει αγκυλωμένη η Δικαστική Εξουσία στην έκαστοτε κυβερνητική εξουσία, η οποία προσπαθεί να ποδηγετήσει ουσιαστικά την απόδοση της δικαιοσύνης για να την χρησιμοποιήσει, όπως ειπώθηκε από συνάδελφο της Πλειοψηφίας, σε περιπτώσεις που ουσιαστικά, πρέπει να αποδοθεί δικαιοσύνη, αλλά δεν αποδίδεται, γιατί βαπτίζεται η δικαιοσύνη σε αυτές τις περιπτώσεις ως ποινικοποίηση της πολιτικής ζωής, έννοιες που ουσιαστικά είναι δεν τις αποδέχομαι, φυσικά, όχι με τις ακραίες εμφανίσεις τους.

Νομίζω, λοιπόν, κύριοι συνάδελφοι, ότι χρέος αυτής της Κυβέρνησης -πέραν του ότι θα πρέπει να τακτοποιήσει την έννοια της διάκρισης που υπάρχει σήμερα με τη στρατιωτική δικαιοσύνη- και εάν ακόμη οι οικονομικές συγκυρίες δεν της επιτρέπουν αποκλίσεις από την εισοδηματική πολιτική που ασκεί, είναι να δημιουργήσει θεσμό σταδιακής ενσωμάτωσης, έστω της στρατιωτικής δικαιοσύνης στο σύνολο των δικαστών, για να σταματήσει αυτή η ιστορία της διάκρισης και της άνισης μεταχείρισης των δικαστών.

Κλείνοντας, θα ήθελα να πω ότι η Κυβέρνηση δεν απαλλάσσεται από τη βεβιασμένη τακτοποίηση των αριθμών που γίνεται με αυτό το μισθολόγιο και που βεβαιώς, σταματών τα κακώς κείμενα, αλλά θα πρέπει να ασχοληθεί ιδιοίτερα -και εμείς θα της το υπενθυμίζουμε σε κάθε περίπτωση- με θεσμικές παρεμβάσεις στη λειτουργία της δικαιοσύνης, που νομίζω ότι είναι και πιο απαραίτητες και που θα τις αντιμετωπίσει ούτως ή άλλως και η Κυβέρνηση και ο πολιτικός κόσμος, σε λίγο καιρό μετά το μισθολόγιο από τους ίδιους τους φορείς της υπεράσπισης των συμφερόντων των ελλήνων δικαστών. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κ. Βυζοβίτης έχει το λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΥΖΟΒΙΤΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, εγώ θα μιλήσω από τη θέση μου. Έχω να πω λίγα πράγματα, πολύ περισσότερο μετά την εμπεριστατωμένη εισήγηση του κ. Φούσα και των άλλων συναδέλφων που προηγήθηκαν.

Θα περιμένω βέβαια, να τελειώσει τη συνομιλία του ο κύριος συνάδελφος με τον κύριο Υπουργό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Κύριε Ρεγκούζα, μην ενοχλείτε τον κύριο Υπουργό.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΥΖΟΒΙΤΗΣ: Με ενδιαφέρει να με ακούσει ο κύριος Υπουργός, γι' αυτό παρεκάλεσα να τελειώσετε και να αρχίσω εγώ.

Κύριε Πρόεδρε, όλοι συμφωνούμε εδώ ότι πρέπει να υπερψηφίσουμε αυτό το σχέδιο νόμου.

Θα μπορούσε να πει κανείς, κύριε Υπουργέ, ότι το φέρατε λίγο αργά. Άλλα από την άλλη μεριά πρέπει να πω και εγώ ότι δεν ευθύνεσθε εσείς. Υπήρχαν προκάτοχοι οι οποίοι δεν

ασχολήθηκαν με αυτό το θέμα.

Θα ήθελα όμως, να πω μερικά πράγματα.

Συμφωνώ με τον κ. Κωνσταντόπουλο, με κάλυψε σε πάρα πολλά θέματα η δική του εισήγηση, με τη μόνη διαφορά, κύριες Κωνσταντόπουλες: Ας λύσουμε πρώτα το να ζήσουμε και μετά να φιλοσοφήσουμε. Ας ξεκινήσουμε κατ'αρχήν με το να ικανοποιήσουμε τις πραγματικές ανάγκες επιβίωσης των δικαστικών και μετά να φθάσουμε και στα άλλα θέματα.

Θα ήθελα επίσης, να πω ότι πολύ σωστά ερχόμαστε σήμερα να αναφερθούμε στη συνταγματική επιταγή.

Λέει, λοιπόν, το άρθρο 88 παρ. 2: "Οι αποδοχές των δικαστικών λειτουργών είναι ανάλογες με το λειτούργημά τους". Και συμφωνούμε. Ισως είναι αρχή σήμερα αυτό που κάνουμε με το νέο μισθολόγιο. Θα ήθελα κάπου να προσθέταμε, κύριε Υπουργέ, όχι βέβαια, στο Σύνταγμα στη νοοτροπία μας, διότι υπάρχουν και άλλες ανάγκες λειτουργικές, πόσο είναι το προσωπικό, πού είναι τα κτίρια, πού είναι ο μηχανολογικός εξοπλισμός, πού είναι η υποστήριξη που έπρεπε να είχαμε κάνει;

Να σας μιλήσω για την περιοχή μου και το δικαστικό μέγαρο της Εδέσσης, των Γιαννιτσών: Να μιλήσω για άλλες περιοχές: Τα ξέρετε καλύτερα από εμένα. Και δεν φταίτε μόνο εσείς...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Της Κατερίνης το φτιάξαμε.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΥΖΟΒΙΤΗΣ: Ένα φτιάξατε. Τί να το κάνουμε; Δεν σας σώζει αυτό το πράγμα.

Το μεγάλο μας πρόβλημα, λοιπόν, είναι να καλύψουμε και τις άλλες ανάγκες.

Επειδή είπα ότι θα είμαι σύντομος, κύριε Υπουργέ, πάλι θα αποτανθώ σε σας, με την άδεια σας, κύριε Πρόεδρε, της Βουλής. Διαβάζω τα Πρακτικά της Διαρκούς Επιτροπής και ειλικρινώς σας το λέω ευχαριστιέμαι και ηδονίζομαι θα έλεγα, με τις τοποθετήσεις που κάνατε. Μιλήσατε για τους συνταξιούχους και παρά το γεγονός ότι είχε δίκιο ο κ. Μάνος που έλεγε "με τα επιδόματα μετρήσατε, κύριε Υφυπουργέ, ποια θα είναι η αντιστοιχία ποσοστών που θα πάρουν οι συνταξιούχοι ή οποιωνδήποτε ποσοστών, όταν ο μισθός καθορίζεται από επιδόματα"; Θα πρέπει να αυξήσετε τη βάση για να βάλετε οποιοδήποτε ποσοστό επί του συνόλου των όσων θα πάρουν οι εν ενεργεία δικαστικοί. Θα ήθελα στην ομιλία σας, κύριε Υπουργέ, να δεσμευθείτε ότι σύντομα θα έλθει το συνταξιοδοτικό νομοσχέδιο των δικαστικών.

Δεύτερον, για το θέμα της στρατιωτικής δικαιοσύνης εγώ δεν θα έλεγα -όπως εδώ το βλέπω να αναφέρεται- "οι στρατιωτικοί δικαστές", θα έλεγα "δικαστικοί λειτουργοί της στρατιωτικής δικαιοσύνης", γιατί αυτή είναι η πραγματικότητα. Να το ξεχωρίσουμε ότι δεν έχουν σχέση με το στράτευμα, παρά μόνο ότι απονέμουν δικαιοσύνη για στρατιωτικά αδικήματα, αλλά σε ό,τι αφορά τη θέση, θα πρέπει να τους συμπεριλάβουμε στο νέο μισθολόγιο.

Κουνάει το κεφάλι του ο κύριος Υφυπουργός. Θα σας απαντήσω.

Τι πάθαμε σήμερα; Αυτό που έχουμε πάθει και στις άλλες περιπτώσεις, αυτό που πάθαμε με τους αστυνομικούς, όπου λέμε ότι άλλοτε μεν τους χρησιμοποιούμε ως πολιτικούς υπαλλήλους και άλλοτε ως στρατιωτικούς υπαλλήλους. Τελικά, φέραμε σύγχυση και σ'αυτούς. Και αυτοί δεν ξέρουν σήμερα αν θα έπρεπε να είναι στρατιωτικοί ή όχι, αν είναι δικαστικοί ή όχι. Άλλοτε μας βολεύει έτσι και άλλοτε αλλιώς. Εγώ εύχομαι να το λύσουμε αυτό το θέμα.

Την πρόθεσή σας την κατανοώ και χαίρομαι, κύριε Υπουργέ. Πείστε όμως και το Υπουργείο Οικονομικών. Εδώ είναι το θέμα. Μέχρι αύριο έχουμε καιρό, έχουμε καταθέσει και τροπολογίες απ'όλες τις πτέρυγες και θα παρακαλέω, κύριε Υπουργέ, να δεχθείτε να συζητηθούν και να καταλήξουμε επιτέλους, ώστε να μην αφήνουμε τέτοια ερωτηματικά που και σε σας και σε μας και στους ίδιους, δημιουργούν προβλήματα. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κ. Σγουρίδης έχει το λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ (Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής):

Κύριε Υπουργέ, θεωρώ ότι το νομοσχέδιο κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση για δύο λόγους. Ο πρώτος λόγος είναι ότι βάζει επιτέλους ένα τέλος στη διαμάχη που υπήρχε εδώ και χρόνια γύρω από τις αμοιβές των δικαστικών λειτουργών.

Δεν τιμούν την ελληνική δημοκρατία, όπως δεν τιμούν την αξιοπρέπεια των δικαστών αυτά που κατά καιρούς ακούστηκαν στα ηλεκτρονικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και γράφτηκαν στις εφημερίδες γύρω από το θέμα των μισθών των δικαστικών λειτουργών, τις προσφυγές τους στη δικαιοσύνη, για να μπορέσουν να δικαιωθούν και να πάρουν αυτό που πραγματικά έπρεπε να πάρινον ως μισθό.

Είναι χαρακτηριστικό αυτό που γράφτηκε σε κάποια εφημερίδα όταν έγιναν οι προσφυγές για να διεκδικήσουν το δικαίο τους, ότι "Γιάννης κερνάει και Γιάννης πίνει".

Επιτέλους, με το νομοσχέδιο αυτό μπαίνει μια τελεία σ'όλη αυτή την παραφιλογία και γι'αυτό θεωρώ ότι είναι ο πρώτος λόγος για τον οποίο κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση.

Ο δεύτερος λόγος είναι ότι βάζει μια λογική και συνδέει το νομοσχέδιο αυτό, το μισθολόγιο με το βαθμολόγιο και παράλληλα με την παραγωγικότητα.

Επιτέλους, θα πρέπει να καταλάβουμε όλοι μας ότι οι αμοιβές είναι συνάρτηση της ιεραρχίας, μίας ιεραρχίας που πηγάζει από την απόδοση. Και θα είναι πολύ λογικό, κύριε Υφυπουργέ Οικονομικών, να επικρατήσει αυτό και στις αμοιβές και στα μισθολόγια των υπολοίπων δημόσιων λειτουργών σε όλη τη Δημόσια Διοίκηση. Να συνδεθεί το βαθμολόγιο με το μισθολόγιο και με την απόδοση. Η απόδοση να είναι εκείνο το στοιχείο που θα πρωθεί στην ιεραρχία και όχι να είναι απλώς τα χρόνια στα οποία έχει θητεύσει κάποιος για να μπορεί να πάρει μία πραγματική.

Πήρα, όμως, το λόγο για να ενώσω τη φωνή μου με αυτή των υπολοίπων συναδέλφων οι οποίοι μίλησαν για μία κατηγορία δικαστικών που λείπει μέσα από το νομοσχέδιο. Βλέπουμε ότι υπάρχει το μισθολόγιο για τους δικαστικούς, το μισθολόγιο για το κύριο προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και το μισθολόγιο των ιατροδικαστών. Λείπει το μισθολόγιο για το Δικαστικό Σώμα των Ενόπλων Δυνάμεων. Αυτό είναι μία αδικία, κύριοι Υπουργοί, γιατί εδώ υπάρχει και ένα κενό νόμου.

Σύμφωνα με το άρθρο 2, του ν.2304/95 για τον Κώδικα του Δικαστικού Σώματος των Ενόπλων Δυνάμεων, ο οποίος έγινε κατ' επιταγή του Συνταγματος σύμφωνα με το άρθρο 96 παράγραφος 5, οι δικαστικοί λειτουργοί του Δικαστικού Σώματος των Ενόπλων Δυνάμεων απολαμβάνουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας όμοιας με αυτήν που απολαμβάνουν οι δικαστές των πολιτικών, ποινικών και διοικητικών δικαστηριών. Αυτό σημαίνει ότι έχουν ό,τι προβλέπει το Σύνταγμα σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 2. Απολαμβάνουν πλήρους αυτοτελείας χωρίς να δεσμεύονται από υποδείξεις ή διαταγές άλλων οργάνων υποκείμενοι μόνο σε αυτά που λέει η συνείδησή τους.

Αυτό σημαίνει ότι οι δικαστικοί αυτοί εξομοιώνονται μισθολογικά με τους υπόλοιπους δικαστικούς. Εξάλλου, κατά την ψήφιση του ν. 2304/95 όλοι μας υποστηρίξαμε ότι πρέπει να συνδεθεί το μισθολόγιο αυτών των δικαστικών με των υπολοίπων δικαστών. Σήμερα, όμως, σε αυτήν την κατηγορία των στρατιωτικών δικαστών καταβάλλονται οι αποδοχές που προβλέπονται για τους μόνιμους αξιωματικούς των Ενόπλων Δυνάμεων αντίστοιχα με το βαθμό τους.

'Όμως, κύριε Υφυπουργέ, σύμφωνα με το ν.2448/96, που ρυθμίζει το μισθολόγιο των αξιωματικών, οι στρατιωτικοί δικαστές δεν συμπεριλαμβάνονται σε αυτόν. 'Άρα, εδώ υπάρχει κενό νόμου. Επιτέλους θα πρέπει η πολιτεία να καλύψει αυτό το κενό. Δεν μπορεί από τη μία μεριά να μην τους περιλαμβάνουμε στο μισθολόγιο των αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων, από την άλλη να τους εξομοιώνουμε με τους δικαστές και να μην καλύπτεται αυτό το κενό μ' ένα νόμο, ο οποίος θα προβλέπει ότι θα πάρουν τις ίδιες αποδοχές.

'Όταν κατετέθησαν οι τροπολογίες για τους δικαστικούς των Ενόπλων Δυνάμεων δεν εστάλησαν στο Γενικό Λογιστήριο

του Κράτους για να κοστολογηθούν. Αυτό είναι αδιανόητο. Για τι κόστος μιλάμε; Η Βουλή προώθησε τις τροπολογίες και τις έστειλε σε σας, κύριε Υπουργέ. Έπρεπε να τις δώσετε στο Γενικό Λογιστήριο για να ξέρουμε για ποιο κόστος μιλάμε. Πιστεύω ότι αυτό το κόστος δεν είναι δυσβάστακτο για τον ελληνικό προϋπολογισμό.

Θέλω ακόμη να αναφερθώ και στους συνταξιούχους δικαστικούς.

Δεν μπορεί να βρίσκονται στο κοινωνικό περιθώριο. Θα πρέπει και αυτοί να απολαμβάνουν αυτά τα οποία παίρνουν οι εν ενεργεία δικαστικοί με το νομοσχέδιο αυτό τουλάχιστον στο ποσοστό που τους αναλογεί.

Τελείων -και δεν θα καταχραστώ του χρόνου που μου έδωσε ο Πρόεδρος- μιλώντας για την παραφιλογία που ακούστηκε γύρω από το άρθρο 7 του νομοσχέδιου. Λέει το άρθρο 7 ότι "οι διατάξεις των άρθρων 1 μέχρι 6 του παρόντος, εφαρμόζονται αποκλειστικά και μόνο για τους δικαστικούς λειτουργούς του Συμβουλίου της Επικρατείας, των Πολιτικών και Ποινικών Δικαστηρίων, του Ελεγκτικού Συνεδρίου, των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων και της Γενικής Επιτροπείας αυτών, όχι δε και για άλλους λειτουργούς ή υπαλλήλους του Δημοσίου".

Και θεωρήθηκε από κάποιους συναδέλφους ότι είμαστε οι Βουλευτές σε αυτήν την κατηγορία. Συνεπώς δεν ισχύει το ΖΨήφισμα που όπως ακούστηκε, εξομοίωνεται η αποζημιώση του Βουλευτή -όχι ο μισθός, υπάρχει διαφορά ανάμεσα στην αποζημιώση και στο μισθό- με το μισθό των δικαστικών. Δεν είμαι νομικός, αλλά πιστεύω ότι βάσει του άρθρου 51 του Συντάγματος παρ. 2 εμείς δεν είμαστε λειτουργοί κρατικοί ή δημόσιοι. Εμείς είμαστε αντιπρόσωποι του Έθνους και έτσι θα πρέπει ν'αντιμετωπίζουμε και εμείς οι ίδιοι τον εαυτό μας. Δεν μπορεί να λέμε ότι επειδή ακριβώς αναφέρεται σε λειτουργούς και δημοσίους υπαλλήλους και εμείς είμαστε λειτουργοί ή δημόσιοι υπαλλήλοι. Είμαστε αντιπρόσωποι του Έθνους.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Πρόοδου): Κύριε Πρόεδρε, το λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Κύριε Κωνσταντόπουλε, μου ζήτησε το λόγο ο κύριος Υπουργός.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Πρόοδου): Θα μπορούσα να ζητήσω από τον κύριο Υπουργό, επειδή εγώ δευτερολογώ, να μιλήσω δύο λεπτά μόνο για να κλείσει ο κύριος Υπουργός.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Αν είναι δύο λεπτά μόνο, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ορίστε, κύριε Κωνσταντόπουλε, έχετε το λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Πρόοδου): Κύριε Υπουργέ, δύο λεπτά θα μιλήσω μόνο.

Θα ήθελα να επισημάνω τρία πράγματα: Πρώτον, σε αυτό που είπε ο κ. Βυζοβίτης, "να ζήσουμε πρώτα και μετά να φιλοσοφήσουμε". Πέρα από την ανάγκη της επιβιωσης, μεγάλη σημασία έχει και με ποια φιλοσοφία ζώντας επιβιώνει κανές. Και είναι αναγκαίο στη λειτουργία της δικαιοσύνης πάντοτε να υπάρχουν εκείνες οι συνθήκες που θα δίνουν τη δυνατότητα στους δικαστές και τη συνταγματική τους ισοτιμία και την ανεξαρτησία και τη λειτουργική τους επάρκεια να την εκπληρώνουν με τον καλύτερο τρόπο.

'Αρα, είναι αναγκαίο πραγματικά να εξασφαλιστούν οι προϋποθέσεις ώστε να επιτελέσουν το λειτούργημά τους οι δικαστές με τον πιο αξιοπρεπή και αποτελεσματικό τρόπο, με τον πιο κοινωνικά αποδεκτό τρόπο.

Θα ήθελα να επισημάνω επ'αυτού ότι θα πρέπει εδώ να ξεκαθαρίσουμε δύο πράγματα. Λέμε "ναι" σε αυτό το νομοσχέδιο για λόγους αρχής. Διότι εκπιμάμε ότι πρέπει οι δικαστές να έχουν αυτό το ιδιαίτερο μισθολόγιο. Δεν λέμε "ναι" διότι είμαστε κάτω από την πίεση της δικαστικής αντιδικίας, ούτε λέμε "ναι" κάτω από την υστεροβούλια να αποφύγουμε

περαιτέρω αντιδικία.

Επίσης, δεν λέμε "ναι" με την ενδιάθετη βούληση κάποια στιγμή και εμείς να έχουμε το ανταποδοτικό ωφέλημα της εξομοίωσης της βουλευτικής αποζημιώσης με τις δικαστικές απολαβές. Αυτό είναι σαφές, γιατί, αν προς την κοινωνία βγει αυτό το μήνυμα, ότι η Νομοθετική Εξουσία υποκύπτει στην πίεση της δικαστικής αντιδικίας ή συναλλάσσεται για να εξασφαλίσει εξομοίωση των απολαβών της, τότε και η δικαιοσύνη και η Νομοθετική Εξουσία και η Βουλή και η κοινωνία θα αντιμετωπίσει βαρύτατες συνέπειες. Και είμαστε σήμερα σε μία περίοδο που και η κοινωνία πάσχει και η πολιτική πάσχει και οι θεσμοί πάσχουν.

Και μία τελευταία παρατήρηση. Αναφέρθηκα σε αρνητικά βιώματα που βρίσκεται ο Έλληνας πολίτης, όταν κατά καιρούς λοιδορείται η δικαιοσύνη από την πολιτική και όταν λοιδορείται επίσης και η πολιτική από ορισμένους δικαστές. Αυτά τα φαινόμενα, πιστεύω, ότι πλήρη πειρατεία ευθέως την ουσία της κοινωνικής συνείδησης. Σε αυτά αναφέρθηκα. Και άκουσα τον κ. Τζανή να λέει δικά του πράγματα, δεν ξέρω από πού οριμώμενος και πού αναφέρομενος. Αν θέλουμε μία ανεξάρτητη δικαιοσύνη με μισθολογική επάρκεια και λειτουργική ανεξαρτησία, την θέλουμε για να διασφαλίζει τους πραγματικούς θεσμούς διαφάνειας στη διαχείριση του δημοσίου χρήματος. Και οι πραγματικοί θεσμοί διαφάνειας στη διαχείριση του δημοσίου χρήματος, είναι περισσότερο από ποτέ αναγκαίοι σήμερα στο άριθμο του 2000. Γιατί η σπατάλη και η αδιαφάνεια είναι λειτουργικά και δομικά στοιχεία του πολιτικού μας συστήματος.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ).

Και σήμερα ούτε το πολιτικό σύστημα έχει μηχανισμούς αυτοεξυγίανσης ούτε δυστυχώς η δικαιοσύνη έχει μηχανισμούς άμυνας από ορισμένα αρνητικά συμπτώματα που και στη δικαιοσύνη παρατηρούνται.

Απλά πράγματα για να συνεννοηθούμε. Η ατέλειωτη παρελθοντολογία, και η καταδημαγώγηση των πάντων δεν αφεύτησε σε τίποτα. Λέμε ναι, στην μισθολογική στήριξη των δικαστών γιατί έτσι πρέπει, για λόγους αρχής, ουσίας, συνταγματικής στήριξης, κοινωνικής ευθύνης και όχι για λόγους σκοπιμότητας. Και αυτό να γίνει σαφές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδης): Ο κύριος Υπουργός Δικαιοσύνης έχει το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Πρέπει να πάρω το λόγο, κύριοι συνάδελφοι και αγαπητές συναδέλφισσες, ακριβώς για να μπουν και τα θέματα, τι η Κυβέρνηση εισηγείται ενώπιον της Βουλής και τι από τις παρατηρήσεις σας δέχεται και προσυπογράφει ή επιφυλάσσεται για τα επόμενα.

Λογίζομαι ευτυχής, κύριοι συνάδελφοι, γιατί ύστερα από είκοσι ολόκληρα χρόνια Υπουργός ήταν της Δικαιοσύνης, εισηγούμαι εκείνα τα οποία, να μου επιτραπεί να πω, δίδασκα είτε σε σεμινάρια των ασκούμενων δικηγόρων είτε σε φροντιστήρια νομικής, γιατί κάποτε φοιτητής ακόμα έκανα και το δάσκαλο της Νομικής στα εκτός του πανεπιστημίου πανεπιστήμια, που έλεγε ο αειμνηστος Ράμος.

Είμαι ευτυχής γιατί εισηγούμαι, βοηθούντος και του συναδέλφου κ. Χριστοδούλακη, το μισθολόγιο των δικαστικών λειτουργών στην προσήκουσα θέση, στη θέση τη συνταγματική του άρθρου 88 του Συντάγματος, παράγραφος 2 που ορίζει ότι οι απολαύες -δε λέει ο μισθός- των δικαστικών λειτουργών είναι ανάλογες με το λειτουργημά τους. Και επειδή το λειτουργημά του δικαστή είναι το ανώτατο λειτούργημα των δημοσίων λειτουργών -εμείς είμαστε οι αντιπρόσωποι, είμαστε Βουλευτές -ακριβώς ο μισθός πρέπει να είναι ανώτερος. Γιατί οι δικαστές μιλάνε, δικάζουν, καταδικάζουν ή αμύνονται, υπερασπιζόμενοι ή αποφασίζουν για την τιμή, την περιουσία και τη ζωή των πολιτών.

Διδασκαν στο Πανεπιστήμιο των Παρισίων ερωτώντες, "ποιος είναι ο μεγαλύτερος ανήρ της Γαλλίας" και έλεγαν π.χ. ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. 'Όχι, έλεγε ο καθηγητής. Ο Πρωθυπουργός. 'Όχι. Ο Νομάρχης, έλεγε ο άλλος. 'Όχι. Ο ανακριτής, απαντούσε ο καθηγητής. Εκείνος έχει τη δύναμη

να σε βάλει φυλακή. Αυτός έχει τη δύναμη να σου στερήσει την προσωπική σου ελευθερία. Και άλλες παρόμοιες ερωτήσεις, πολλές, τις οποίες βέβαια δεν θα εξαντλήσω τώρα αναφέροντας τες γιατί πρέπει να μιλήσουμε επάνω στο θέμα.

Είμαι ευτυχής γιατί τον Οκτώβριο του 1963 με κυβέρνηση του αειμνηστού Γέρου της Δημοκρατίας, όντας εκ των νομικών συμβούλων του κόμματος και νομικός σύμβουλος του Υπουργού της Δικαιοσύνης, συνέταξα μισθολόγιο διπλασιασμού των μισθών των δικαστικών λειτουργών. Αυτό είναι παγκοίνως γνωστό. Διπλασιάσαμε τότε τους μισθούς γιατί ο μισθός του Παρέδρου ήταν τρισήμισι χιλιάδες (3.500) δραχμές και είχαν ματαωθεί δύο διαγνωσμοί, για την είσοδο στο Δικαστικό Σώμα, δικηγόρων που δεν έμπαιναν στους διαγνωσμούς, γιατί δεν έφταναν τα λεφτά. Κάθε δικηγόρος έβγαζε τότε παραδείγματος χάρη πέντε χιλιάδες (5.000) δραχμές. Ματαιώθηκαν δύο διαγνωσμοί. Και τι έκανε η πολιτεία της εποχής εκείνης;

Αντί, λοιπόν, να αυξήσει τους μισθούς των δικαστικών λειτουργών, μείωνε τα προσόντα για να γίνει κανείς δικαστής, να υπαχθεί σε εξετάσεις ενώπιον του Αρείου Πάγου, του πενταμελούς εκείνου Συμβουλίου με τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου εξεταστή, διάσημους Αρεοπαγίτες, καθηγητές της Νομικής, διάσημους δικηγόρους. Αντί λοιπόν να αυξήσει τους μισθούς, για να εισέλθουν οι δικηγόροι στο Δικαστικό Σώμα, μείωσε τη διετή άσκηση της δικηγορίας.

Πρώτη φάση, κανείς δεν πάει. Μειώνει και την ιδιότητα του δικηγόρου, ώστε και ο φοιτητής της Νομικής να μπορεί να γίνει δικαστής. Και τότε πήγαν φοιτητές πλέον της Νομικής να γίνουν δικαστές. Και ήταν έντονη η εξέγερση του Δικαστικού Σώματος, γιατί συνέβησαν παρατράγουδα με αυτούς που μπήκαν.

Ο αειμνηστός Πρόεδρος της Ενώσεως Δικαστών και Εισαγγελέων τότε και ιδρυτής της, Αντώνιος Φλώρος, τον οποίο μνημονεύω πάντοτε μετά σεβασμού και ιερή αγάπη εκ μέρους του Δικηγορικού Σώματος, έγραψε ένα άρθρο στην "Ελληνική Δικαιοσύνη", το περιοδικό τους και είπε την αλήθεια, σκληρά και ωμά. Και το αποτέλεσμα; Καίτοι βασιλόφρων, καίτοι Καραμανλικόφρων γνωστός, καίτοι για την εποχή εκείνη εθνικοφρονέστατος, αλλά έντιμος δικαστής, άξιος δικαστής, δεν άκουγε κανέναν πάρα μόνον την συνειδησή του και τα έβαλε κάποτε με τον Μπακότουλο, Υπουργό της Δικαιοσύνης, με τον Γεώργιο Παπανδρέου και με άλλους, προκειμένου να παρουσιάσει τη γνώμη του, πήγε κατηγορούμενος ενώπιον του Ανωτάτου Πειθαρχικού Συμβουλίου με το ερώτημα της απολύσεως, με Υπουργό της Δικαιοσύνης το μακαρίτη τον Κώστα τον Παπακωνσταντίνου, ο οποίος παρητήθη, για να υπουργεύσει ο Αδαμόπουλος προκειμένου να προεδρεύσει κατά νόμον ως Υπουργός της Δικαιοσύνης διότι ο Κ. Παπακωνσταντίνου είχε ασκήσει την πειθαρχική δίωξη. Και ύστερα από δίκη μιας εβδομάδας, με αδικήματα τέσσερα, περιύρθηση της αρχής, συκοφαντική δυσφήμηση, ξέβριση, παράβαση των διατάξεων του οργανισμού των δικαστηρίων, τιμωρήθηκε με δεκαπέντε μέρες αργία για "το οξύ του ύφος" μόνο πειθαρχικώς που αν επιμωρείτο με δύο μήνες αργία κατά τον οργανισμό των δικαστηρίων, εισήγετο στην Ολομέλεια του Αρείου Πάγου με το ερώτημα της απολύσεως. Και θα τον έδιωχναν. Και μπήκε μπροστά το Δικηγορικό Σώμα με τέσσερις πρώην Υπουργούς της Δικαιοσύνης μάρτυρες υπερασπίσεως, με δικηγόρους τρεις εκ των διακεκριμένων δικηγόρων της χώρας υπερασπιστές -δεν ήθελε ούτε δικηγόρο, ένας περήφανος ανθρωπός -και του είπα: "Πρόεδρε, σε πάνε επί σφαγήν. Εμείς έχουμε υποχρέωση να σε υπερασπισθούμε. Εγώ δεν σε ακούω. Και ήμουν και μάρτυς υπερασπίσεως εκ των κυριοτέρων.

Αυτά είναι γραμμένα στη Δικηγορική Γνώμη. Για τους παλαιούς είναι γνωστά, τα λέω και για τους νεότερους. Και είχε αυτή, λοιπόν, την κατάληξη της πειθαρχικής ποινής "για το οξύ του ύφους". Βεβαίως, έκτοτε οι σχέσεις χάλασαν και με τον Αρείο Πάγο. Εν πάσῃ περιπτώσει, άνοιξε όμως ο δρόμος και διπλασιάστηκαν οι μισθοί.

Να σας πω και το ευτράπελο -ας επιτραπεί να το πω, γιατί

έτσι είναι- εγώ έβαλα το διπλασιασμό. Δίνω το διάταγμα στον μακαρίτη, τον εκ Λιβαδείας Υπουργό της Δικαιοσύνης, τον Δημήτρη τον Παπασπύρου, αυτός βάζει και τα επιδόματα πάνω και οι εννέα χιλιάδες δραχμές(9.000) του μισθού του Προέδρου του Αρείου Πάγου πήγαν είκοσι πέντε χιλιάδες δραχμές (25.000), όταν ο Αρχηγός του Επιτελείου έπαιρνε δεκαέξι χιλιάδες(16.000). Καταλαβαίνετε τι έγινε τότε. 'Αρθρα επί άρθρων, ότι "πάμε να εξαγοράσουμε τη Δικαιοσύνη!". Ο Γεώργιος Παπανδρέου ήταν τότε πρωθυπουργός. Και πόσοι ήταν οι δικαστές. Χίλιοι πεντακόσιοι όλοι και όλοι. Θα πάριναμε δηλαδή, τεσσεράμισι χιλιάδες ψήφους με τις οικογένειές τους, αν και ψήφισαν και κάπι γινόταν. Και έρχονται, βέβαια, οι επόμενες εκλογές το Φεβρουάριο 1964 με το 53% του ελληνικού λαού. Και σταματώ εδώ.

Το 1977 είμαι Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Και θεωρώ, ότι αυτές τις αρχές της υπερασπίσεως της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης θα πρέπει να τις εκλαίκευσουμε. Και γράφω μία μελέτη. Σε εκείνη τη μελέτη είναι και πως θα εκλέγονται οι προκαθήμενοι της δικαστικής λειτουργίας, όχι η ηγεσία της δικαιοσύνης που τη λένε και την ακούω και είστε και ανεπίδεκτοι μαθήσεως και εδώ μερικοί. Δεν υπάρχει ηγεσία στη Δικαιοσύνη. Υπάρχουν οι προκαθήμενοι, είναι οι Πρόεδροι, είναι οι Αρεοπαγίτες, είναι ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου. Να τον πούμε προκαθήμενο, ναι, αλλά δεν μπορούμε να τον πούμε ηγέτη. Ο ηγέτης ανήκει ή στο Στρατιωτικό Σώμα ή στο Λιμενικό Σώμα ή στην Αστυνομία κλπ., εκεί που η προσταγή είναι ακριβώς η έκφραση της δύναμης του κράτους, που χωρίς αντίρρηση ο άλλος πρέπει να πειθαρχήσει.

Και θυμόμαστε όλοι σας "Πειθαρχία εστί η τυφλή και απεριόριστος υποταγή παντός κατωτέρου προς πάντα ανώτερο σε ότι αφορά την υπηρεσίαν και τους καθεστώτας νόμους". Ελέγχανε και την υπηρεσία και τους καθεστώτας νόμους, αλλά όποιος δεν υπήκουε ή δεν εκτελούσε τη διαταγή εκείνη, είχε τις συνέπειες.

'Εγραφα, λοιπόν, τότε για όλα αυτά. Είμαι υπερήφανος γι'αυτές μου τις θέσεις. Είναι γραμμένες σε δύο μελέτες του 1977 και 1979, που εκεί προτείνω ότι ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου, του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Ελεγκτικού Συνεδρίου, πρέπει να εκλέγεται ως ακολούθως. Να δημιουργήσουμε ένα Εκλεκτορικό Σώμα, που θα μετέχουν από εφέτη και πάνω, -όχι πρόεδροι Πρωτοδικών και κάτω, από εφέτη και πάνω για το κάθε Σώμα- να μετέχουν τρεις εκ των μεγαλυτέρων δικηγορικών συλλόγων της χώρας, Αθήνας, Πειραιά, Θεσσαλονίκης, ώστε να εκφράζουν τους δικηγόρους της χώρας, πρόεδρος, αντιπρόεδρος, γενικός γραμματέας του συλλόγου και οι καθηγητές της πρώτης βαθμίδας της Νομικής Σχολής των Πανεπιστημίων του κράτους την εποχή εκείνη - μιλάμε για το 1977, είχαμε τις τρεις νομικές σχολές της πρώτης βαθμίδας οι οποίοι θα επιλέγουν τέσσερις.

Γι'αυτό οι Πρόεδροι να διορίζονται έτσι. Εκ του Εκλεκτορικού Σώματος εκπηγάζουν οι τέσσερις, ένας θα διορίζεται πρόεδρος και τρεις αντιπρόεδροι. Και έτσι, φεύγει πλέον η άσκηση της εξουσίας επάνω στο Δικαστικό Σώμα από την Κυβέρνηση. Αυτή ήταν μια πρόταση και υιοθετήθηκε σχεδόν από ολόκληρο το Επιστημονικό Σώμα. Και ο Τζίφρας, ο επίτιμος αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου, που έγραψε μια μελέτη, αναφέρεται σε όλους που μίλησαν, προσχωρεί και στην άποψη, αλλά τον πρώτο διδάξαντα δεν τον ανέφερε, ούτε τον έχει αναφέρει κανείς. Γιατί; Να σας πω γιατί. Γιατί ο Γιαννόπουλος, εβάλετο μια εποχή ολόκληρη από τους αντιφρονούντες, από τους αντιπάλους, μια ζωή ολόκληρη και διότι δεν είχε και τον τίτλο του καθηγητή ή του λέκτορα ή του λεκτοράκου έστω. Δεν μου χρειάστηκαν ποτέ οι τίτλοι. Ο αειμνηστός Τεγόπουλος, ο εκ των συντακτών του Ποινικού Κώδικος και της Ποινικής Δικονομίας έλεγε, με την κάρτα του έξω από το Γραφείο του "Σώτος Τεγόπουλος, Δικηγόρος". Δεν έπαιρνε καμία έστι τημή από επιστημονική άποψη. Και έλεγαν να τον κάνουν καθηγητή Πανεπιστημίου και δεν δεχόταν. Ήταν μια φυσιογνωμία, στου οποίου το γραφείο ηυτύχησα εγώ να ασκηθώ ως ασκούμενος δικηγόρος.

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ: Και στον Παπαπολίτη.
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Όχι στον Παπαπολίτη. Ο φίλος μου, ο Νώντας Ζαφειρόπουλος, τα έχει ζήσει αυτά και μάλιστα κοντά μου. Και είμαι υπερήφανος και μεταξύ άλλων δικηγόρων που εκφράζονται απόψεις να δέχομαι να ακούω ότι "ο δάσκαλος μου και ο δάσκαλος μας". Δεν διετέλεσα κανένας σπουδαίος δάσκαλος", αλλά σε πάρα πολλά θέματα της πράξης μέσα και έξω από τα δικαστήρια έλεγα πάντοτε την αλήθεια. Και με είδατε σε εκείνη τη σύγκρουση που είχα, τη μεγάλη σύγκρουση, με τη δίκη εκείνη της Τράπεζας Κρήτης, παραδείγματος χάρη, που εγώ έλεγα τις απόψεις μου και έλεγα για εκείνη τη δόλια την παραγραφή. "Παρεγράφησαν τα αδικήματα", όχι, λέσει, "ανεστάλησαν". Και βγάζουν και μα - και φεύγω απ' αυτό - γνωμοδότηση ορισμένοι καθηγητές και είπαν ότι αναστέλλεται η παραγραφή, αν κοινοποιηθεί το κλητήριο θέσπισμα, αλλά μετά ένα χρόνο ή θραν όλοι και η ολομέλεια του συνταγματολόγων της χώρας -στην οποία ένωση ανήκω και εγώ, δεν πήρα μέρος, έφυγα, δεν ψήφισα-ομοφώνως υπερστήριξε ότι είχε επέλεθε παραγραφή. Το ίδιο είπε και ο Καθηγητής του Ποινικού Δικαίου ο κ. Κωνσαντινίδης, που ήταν και κατήγορος, το ίδιο είπε και ο Κατσαντώνης, ενώπιον του Ειδικού Δικαστηρίου. Δεν έλω με τούτο να πω ότι δικαιώνομαι, όσον αφορά τα νομικά μας πράγματα. Όμως, σας είπα δύο τρία θεματάκια για να καταλήξω σε τούτο.

Κύριοι συνάδελφοι, λογίζω εαυτόν ευτυχή, που μου δίνεται η ευκαιρία ακριβώς να εισηγηθώ ενώπιον του Τμήματος για την τακτοποίηση των απολαύων των δικαστικών λειτουργών. Τώρα να μιλήσω και σ' αυτό γιατί επέθη από πολλούς και υπάρχει μια δυσερμηνεία. Περιμένω κάτι να μου στείλει ο Πρόεδρος της Βουλής. Α, μου το έφερε εδώ!

Το άρθρο 7, περί του οποίου μιλήσατε, μιλάει για λειτουργούς και μιλάει και για υπαλλήλους. Είπα, δεν είμαστε ούτε λειτουργοί ούτε υπαλλήλοι. Εν πάσῃ περιπτώσει, όμως, απ' όπι άκουσα τον κ. Μάνο, είχε την καλωσύνη να προσέξει, ότι ο προϋπολογισμός της Βουλής έχει κονδύλια από το 1995 και εντεύθυν -είχε προηγουμένως και με τον κ. Τσαλδάρη ως Πρόεδρο της Βουλής, κονδύλια ο προϋπολογισμός- για τους δικαστές και πήραμε και εμείς οι δικηγόροι κάτι.

Θα σας πω, αν θέλετε κάτι. Στη νομοπαρασκευαστική επιτροπή μου κράτησαν το νομοσχέδιο επί δεκαπέντε ημέρες μαλώνοντας γιατί! Γιατί οι μεν τακτικοί δικαστές της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής επέμεναν ότι στο νομοσχέδιο αυτό δεν πρέπει να μπει διάταξη για τους συναδέλφους νομικούς -συναδέλφοι νομικοί είναι- που αποτελούν το Σώμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ούτε και για τους ιατροδικαστές, που παίρνουν και αυτοί σχεδόν παράλληλους μισθούς. Ήθελαν χωριστά. 'Ελεγαν "όχι, το Σύνταγμα λέει αυτό". Βρε παϊδιά, τα παίρνετε που τα παίρνετε, τι σας νοιάζει εσάς τι θα πάρουν και οι άλλοι; 'Ελεγαν να μη συνδέεται και να αποσυρθεί η διάταξη είπε η πλειοψηφία, όπως διαβάσατε σ' εκείνο το κείμενο που μας έστειλαν. Εγώ, όμως, δεν το δέχθηκα και εξ αυτού του γεγονότος δεν δέχθηκα καμία παρατήρηση της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής. Έφερα το νομοσχέδιο να το ψηφίσουμε όπως το καταρτίσαμε, για να τους δώσω ακριβώς και ένα μάθημα.

Το κράτησαν δεκαπέντε ημέρες -αυτό το νομοσχέδιο θα είχε περάσει εδώ και δύο μήνες- μαλώνοντες ή τσακώνομενοι. Βλέπετε, η πλειοψηφία λέει ότι καμία άλλη κατηγορία νομικών δεν πρέπει να είναι στο ίδιο νομοσχέδιο, καίτοι εδώ και είκοσι χρόνια στα νομοσχέδια που ωφελούν τους δικαστικούς λειτουργούς πάντοτε έμπταινε και το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους -δικηγόροι του Κράτους είναι- και οι ιατροδικαστές. Και αυτοί λειτουργοί του Κράτους είναι, υπαγόμενοι υπό το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Μπήκε, λοιπόν, αυτή η διάταξη. Υπάρχει ένας νόμος εδώ - τώρα μου τηλεφώνησε ο κύριος Πρόεδρος της Βουλής- που από το 1986 λύνει το ζήτημα και τα περι απολαύων των Βουλευτών. Επ' αυτού θα μιλήσω αύριο. Θα δω αν λύνει το θέμα ή δεν το λύνει. Δεν πρέπει να εκφραστώ, γιατί θέλω να

κουβεντιάσω με τον Πρόεδρο της Βουλής.

'Ερχομαι τώρα στα επόμενα θέματα τα οποία θίξατε, κύριοι συνάδελφοι. Θα μου επιτραπεί να διαβάσω ύστερα κάτι από αυτά που γράφηκαν πριν από είκοσι χρόνια και τα οποία επαναλαμβάνονται στην καθημερινή δικαστική ζωή. Μπήκε το θέμα ότι πρέπει να προσδιορίζονται οι δαπάνες του κράτους για τη δικαιοσύνη. Προσδιορίζονται οι δαπάνες του κράτους του τομέα της δικαιοσύνης, αλλά κατά κεφάλαια, κατά κατηγορίες.

Δεν μπορώ να φανταστώ ότι να προσχωρήσω στην άποψη ενός κυρίου δικαστή, ο οποίος λέει ότι αυτό συμβαίνει στην Αγγλία ή συμβαίνει στην Κύπρο. Είναι άλλο εκείνο το καθεστώς εκεί. Εμείς δεν πάμε με το αγγλοσαξανικό δικαίο, Αγγλία, Αμερική. Πάμε με το γαλλικό δικαίο και εν μέρει και με το γερμανικό, "ώστε τι λεφτά υπάρχουν, λένε, πάρτε τα εσείς, η δικαστική εξουσία και τακτοποιήστε τα. Δεν είναι έτσι. Δυστυχώς και ανώτατος δικαστικός λειτουργός εξέπεμψε μία τέτοια άποψη και βέβαια τον καθήλωσα αρμοδίως στη θέση του.

Υπάρχουν δαπάνες. Υπάρχουν δαπάνες για τους μισθούς, για τα κτίρια, για τα έδοδα των δικαστηρίων. Γίνεται μηχανογράφηση και μηχανοργάνωση, γίνονται παντού κτίρια δικαστικά. Πολλά γίνονται και πολλά θα γίνουν. Άλλωστε τα έχω εξαγγείλει πολλές φορές, δεν χρειάζεται να ταλαιπωρήσω απόψε τη Βουλή για να τα επαναλάβω.

Είμαι υποχρεωμένος να μιλήσω, για το ρόλο της δικαιοσύνης, για τον οποίο καλούμεθα όλοι να πάρουμε θέση, μια και τέθηκαν πάρα πολλά.

Αλλά, ας μιλήσω πρώτα για τα προηγούμενα. Παραδείγματος, χάρη, για το θέμα του Εφετείου Αιτωλοακαρνανίας. Θέλει το Μεσολόγγι εφετείο, θέλει και το Αγρίνιο εφετείο, υπάρχει και εφετείο στην Πάτρα. Βεβαίως, ανήκει ένα εφετείο στην Αιτωλοακαρνανία. Πού να το πας; Συμφωνούν οι δύο πόλεις; Δεν συμφωνούν.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ: 'Όπου αποφασίσετε εσείς, κύριε Υπουργέ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Δεν αποφασίζω εγώ, κύριε Κουρουμπλή, και να μην το ξαναθέστε. Δεν θα σας λύσω εγώ τις διαφορές ούτε θα γίνω εγώ σαν κάποιον, ας μη χρησιμοποιήσω το όνομα ενός συμπατριώτη σας, που θα σας βάλει να μαλώνετε. Να συμφωνήστε. Δεν συμφωνείτε; Δεν γίνεται. Μην το ξαναφέρετε. Θα γίνουν σε ορισμένες περιφέρειες και πρέπει να γίνουν και πότε θα γίνουν. Και πρωτοδικεία πρέπει να γίνουν. Και αναδιάταξη της δικαιοσύνης θα γίνει κατά τον Οκτώβριο. Το έχω εξαγγείλει.

Μην το βάζετε, να γίνω εγώ κακός με τον Μπασαγιάννη ή με τους Μεσολογγίτες, να υπερασπισθώ τον πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου του Αγρινίου, το φίλο μου, αλλά φίλος μου είναι και ο άλλος. Γιατί θα το λύσει το Υπουργείο Δικαιοσύνης και δεν το λύνετε εσείς; Να κάτσετε να το λύσετε.

ΠΑΡΘΕΝΑ ΦΟΥΝΤΟΥΚΙΔΑΟΥ-ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ: Μα, είναι αυτά κριτήρια του Υπουργού Δικαιοσύνης;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Μάλιστα. Αυτό είναι κριτήριο και αν σας αρέσει, κύρια Φουντουκίδου.

ΠΑΡΘΕΝΑ ΦΟΥΝΤΟΥΚΙΔΑΟΥ-ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ: Δεν πρέπει να το λέτε αυτό.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Εσείς να μην το λέτε. Ακούστε με, ούτε υποκριτής διετέλεσα ούτε φαρισαίος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Σας παρακαλώ, κύριε Υπουργέ και κυρία Φουντουκίδου. Συνεχίστε, κύριε Υπουργέ, δεν νομίζω ότι πρέπει...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Σας παρακαλώ, εκεί να κάνετε τις παρατηρήσεις και όχι σε μένα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): "Έκανα προς πάσα κατεύθυνση.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Δεν υπάρχει πάσα κατεύθυνση, κύριε Πρόεδρε, υπάρχει μία.

Ποιος διέκοψε; Έχετε κακή συνήθεια εσείς, που κάθεστε εκεί πάνω, να τα βάζετε με όλον τον κόσμο. 'Όποιον φταίει, εκείνον να παραπρήσετε. Άλλα μου φεύγετε πότε από 'δω και πότε από 'κει. Δεν γίνεται. Να είμαστε άνδρες και να είμαστε και γυναίκες, όσες αναγνωρίζω εγώ, που πράγματι παλεύουν σαν άνδρες. Διακόπτει η κυρία. Τι να την κάνω; Φίλη είναι. Να τη μαλώσω; Δεν τη μαλώνω.

Για τους συνταξιούχους δικαστικούς, έχω μιλήσει ενώπιον της Εθνικής Αντιπροσωπείας και είδα, αν θέλετε, ακόμη ασμένως ή μετ' ευχαριστήσεως, ότι η δική μου θέση εδώ, η οποία προφορικώς είχε διατυπωθεί, εγγράφως καλύτερα φαίνεται, διεμοιράσθη σε όλους σας, από το φίλο μου, τον επί τιμή Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου, τον κ. Αλέξανδρο Φλώρω, ο οποίος είναι και πρόεδρος. Υπάρχει θέμα.

Είναι εδώ ο παριστάμενος Υφυπουργός Οικονομικών, ο κλειδοκράτορας του θησαυροφυλακίου, ο οποίος ομολογώ ότι πολύ βοήθησε για να γίνει το μισθολόγιο των δικαστικών λειτουργών. Αν θέλετε, ακόμη θα πω, ότι πολύ με βοήθησε. Το είδε, το άκουσε, γι' αυτό είναι και κοντά μας.

'Αλλωστε, ζέρετε ότι το νομοσχέδιο αυτό δεν είναι του Υπουργείου Δικαιοσύνης, είναι του Υπουργείου Οικονομικών. Αν μπήκα, μπήκα να βοηθήσω και μπήκα ακόμη γιατί βάλαμε και άλλα θέματα που αφορούν το Υπουργείο Δικαιοσύνης, μια και δεν μπορούμε κάθε τόσο να έχουμε νομοσχέδια αυτοτελή.

Ας μιλήσουμε για τους επιλαχόντες. Και σ' αυτό έχω πάρει θέση. Το βρήκα το θέμα κληρονομιά από τον Βαγγέλη το Βενιζέλο. Είχε δοθεί μία υπόσχεση. Γνωρίζετε ότι εγώ έχω μιλήσει ευμενέστατα για το έργο του Βαγγέλη του Βενιζέλου μόνο, επειδή είναι και ο τελευταίος. Δεν πάω στους παλιούς, γιατί δεν έχω ώρα να ασχοληθώ με όλους, αλλιώς θα άκουγαν τα σχολιανά όσοι έπρεπε να ακούσουν.

Δεν είναι δυνατόν, παραδείγματος χάρη, να έχει δώσει η Κοινότητα από το 1990 εξήντα δισεκατομμύρια (60.000.000.000) για τις φυλακές και ουδείς να έχει ενδιαφερθεί να πάρει μία δεκάρα. Όταν βρήκαμε αυτό το κονδύλι -και κάλεσα τους πάντες, μέχρι τη βάση- του αξιοτίμου κ. Σαντέρ- ρωτήσα αν μπορούμε αυτό το κονδύλι να το πάρουμε και δεν πήρα ακόμη απάντηση.

'Ομως, έχω να πω, ότι ο Βαγγέλης ο Βενιζέλος έδωσε μία υπόσχεση, την οποία σεβόμενος τήρησα και εγώ. Είπα ενώπιόν σας, ότι εγώ αποδέχομαι το θέμα. Ομολογώ ότι πονάω αυτά τα παιδιά.

'Έχω φτύσει αίμα να πάρω π.χ. το απολυτήριο γυμνασίου, γιατί είχα μία απυχία σε νυκτερινό γυμνάσιο, που στο τέλος τα βγάλανε άκυρα τα απολυτήρια και ξαναγύρισαμε ως "κατ' οίκον δίδαχθεντες", από την αρχή. Και έτσι ήθελα να τα βοηθήσουμε, διότι έχουμε και ανάγκη.

Μέσα σ' αυτές τις τρεις τροπολογίες, που καλείσθε και παρακαλείσθε να με βοηθήσετε ψηφίζοντάς τες -για να λύσουμε ορισμένα θέματα του Αστικού Κώδικα, της Ποινικής Δικονομίας, των δικηγόρων, συμβολαιογράφων, τυπικά θέματα είναι- έβαλα κι αυτήν την τροπολογία και μου τη σβήσανε και τη στείλανε πίσω χωρίς τη συνυπογραφή του Υπουργού των Οικονομικών.

Καταλαβαίνετε ποια είναι η θέση η δική μου. Εσείς θα πείτε πάλι ποια είναι η θέση σας. Εδώ είναι ο κ. Χριστοδουλάκης να μεταφέρει αυτό το θέμα, όπου πρέπει, και εδώ είμαστε.

Να πούμε τώρα για το θέμα των στρατιωτικών δικαστών. Πράγματι έγινε ένα μεγάλο βήμα με τη ψήφιση του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα.

Αν σας πω ότι έχω γράψει από το 1959 μέχρι το 1967, που έκλεισε η εφημερίδα "Δικηγορική Γνώμη" από τη δικτατορία, έντεκα άρθρα για τη στρατιωτική δικαιοσύνη και έλεγα, ότι η στρατιωτική δικαιοσύνη είναι εν εγκαταλείψει ή αν θέλουμε να την εκσυγχρονίσουμε, να τη βοηθήσουμε, να τους επιμορφώσουμε τους δικαστές της, να τους πετάξουμε τη στολή από πάνω τους και να μην βγάζουν αποφάσεις παίρνοντας το φάκελο από τη μεραρχία για τι ποινές θα επιβληθούν στην κάθη περίπτωση. Και μ' αυτές τις ποινές από τις Μεραρχίες, τα σώματα Στρατού και τα Συντάγματα τέσσερις χιλιάδες εξακόσιοι πενήντα αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης

πήγαν στο εκτελεστικό απόσπασμα κάποια εποχή, την εποχή εκείνη των επάρατων εμφύλιων συγκρούσεων, πέρα από το γεγονός ότι πάντοτε θέλανε να τάσσονται με την άποψη του διοικητή του Συντάγματος, του διοικητή του Τάγματος, του διοικητή της Μεραρχίας, του διοικητή του Σώματος Στρατού.

Και είπαμε να φύγουν από εκεί. Και πότε τα έγραφα; Σε εποχές που ήταν πολύ σκληρές να περάσει ένα άρθρο, αλλά δική μου ήταν η εφημερίδα.

'Ημουν συνεργάτης του "Βήματος" την εποχή εκείνη και συνεργάτης της "Αθηναϊκής" υπό το μακαρίτη τον Παπαγεωργίου. Έδινα άρθρα, έδινα σχόλια, έδινα αρθράκια, κανένα δεν πέρναγε. Και όταν ως νομικός σύμβουλος του μακαρίτη του Πολυχρόνη Πολυχρονίδη στο Υπουργείο Δικαιοσύνης έκανα μαζί με άλλους συναδέλφους ένα νομοσχέδιο περί καταργήσεως των εκτάκτων μέτρων του ΓΨηφίσματος, του 509, και των άλλων, διέρρευσε στον Τύπο. Δεν ξέρω, κάποιος το έδωσε. Και όταν ήταν το νομοσχέδιο στον αείμνηστο Γέρο της Δημοκρατίας να το μελετήσει, έγραφε τότε η "Ημέρα" -μία εφημερίδα πολύ σκληρή στην αντιπολίτευση- η "Βραδυνή", ο "Ελεύθερος Κόσμος" κλπ., ότι "εδώ καταλύεται το έθνος", "καταλύεται το Κράτος", δεν μένει "τίποτα άρθρο", τα μαζέψανε και τα πήρανε πίσω στο Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Από το 1965 τα έγραφα αυτά. Και αυτήν τη νομοθεσία την είχα κρατήσει και αργότερα τα χρησιμοποιήσαμε, όταν εμείς τα καταργήσαμε πα τις ΠΑΣΟΚ. Γ' αυτό, λοιπόν, έγινε το πρώτο βήμα στη Στρατιωτική Δικαιοσύνη.

'Έχω ζητήσει από συνάδελφό μου, φίλο μου καθηγητή του πανεπιστημίου, να δει τι γίνεται στα κράτη της Ευρωπαϊκής 'Ενωσης -στη Γαλλία, στην Ιταλία, στη Γερμανία, στην Ισπανία- σχετικά με το Σώμα της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης, αν υπάρχει κλπ.

Επιθυμία μας είναι βέβαια να απεξαρτηθεί από το στρατιωτικό κατεστημένο, να γίνουν δικαστές. Υπάρχει ένα πρόβλημα με τη μισθοδοσία. Ξέρετε, ο προκαθήμενος της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης ισούται κατά βαθμό με τον αντιπρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας και άντε τώρα να δεχθεί ο αρχηγός του Επιτελείου -δεν κουβέντιασα με τον άνθρωπο- το μισθό, που είναι, δεν ξέρω πόσο μεγάλος σε σύγκριση με τους μισθούς των στρατιωτικών, γιατί τώρα είναι πρωτοδίκες, πρόεδροι πρωτοδικών, εφέτες, πρόεδροι εφετών και ο ανώτατος βαθμός ο προκαθήμενος, που ισούται με τον αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου. Τότε ήταν λοχαγοί στρατιωτικής τάξεως -πώς τα λένε- ΓΒ', ΓΔ' κλπ. Είχαν τους αντίστοιχους βαθμούς με το Στρατιωτικό Σώμα και φόραγαν στρατιωτική στολή.

Δεν νομίζω ότι έχουμε να αναπτύξουμε άλλα βασικά θέματα. Αυτά είναι.

(Στο σημείο αυτό κιττύπαε το κουδούνι λήξης του χρόνου ομιλίας του κυρίου Υπουργού).

'Ομως, να μου επιτρέψετε, κύριε Πρόεδρε, να μιλήσω -δεν πρόκειται να δευτερολογήσω- άλλα πέντε λεπτά για τη δικαιοσύνη ειδικότερα.

Για να λειτουργήσει η δικαιοσύνη, κύριοι συνάδελφοι, επιτυχώς και αποτελεσματικώς, πρέπει το Δικαστικό Σώμα να έχει τη δική του θωράκιση και έναντι παντός. Να έχει την προσοχή της η πολιτεία στη λειτουργία της αποστολής της δικαιοσύνης.

Σε δύο μεγάλες μελέτες, που έχω δημοσιεύσει μια το 1977, την άλλη το 1979 -είναι, δημοσιευμένες και στο "ΝΟΜΙΚΟ ΒΗΜΑ", πενήντα, εξήντα σελίδων η κάθε μία- αναπτύσσονται τα πάντα. Εκείνο, όμως, που ιδιαιτέρως τονίζεται αφορά την ισοβιότητα των δικαστών που είναι κατοχυρωμένη από το Σύνταγμα και την αυτοδιοίκηση της δικαιοσύνης, που είναι το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο, φρουρός του ρόλου της αυτοδιοίκησης της δικαιοσύνης - είναι το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο. Να μη λειτουργεί όμως ως κράτος εν κράτει και να μην αισθάνονται οι δικαστές ότι διατελούν υπό τυραννία του Ανώτατου Δικαστικού Συμβούλιου. Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο να απονέμει στους δικαστικούς λειτουργούς και αυτό δικαιοσύνη και ανάλογη με το λειτουργημα, να γίνονται

ΟΙ ΠΡΟΑΓΩΓΕΣ.

Για τις αποδοχές μιλήσαμε, για το μισθολόγιο επίσης μιλήσαμε.

Μέτρα προς εφαρμογή, λοιπόν, της κρατικής πολιτικής στη δικαιοσύνη: Την αυθεντία, το κύρος και το γόντρο της προς τον έξω κόσμο, την ευρυθμία και την τάξη της εσωτερικής της λειτουργίας, τη συγκροτούν και την υπηρετούν προσέπτη, η προσήκουσα στέγαση των δικαστρίων. Οι καλές, ἀνετές και ευπρεπείς συνθήκες εργασίας των δικαστικών λειτουργών. Η επιμόρφωση των δικαστικών, των εισαγγελέων, των δικαστικών υπαλλήλων, η κατοχύρωση της λειτουργικής τους προσωπικότητας. Η ακώλυτη βαθμολογική εξέλιξη και σύμφωνα με την προσφορά της εργασίας του δικαστικού λειτουργού. Η απότιση πιμής και σεβασμού στο έργο του και η προς τα έξω προσήκουσα παρουσία και ζωή του δικαστικού λειτουργού. Είναι κανόνες αυτοί.

Οι συνθήκες έχουν τώρα ασφαλώς ωριμάσει για μια ριζική πλέον τομή στο χώρο της δικαιοσύνης, η οποία πρέπει να επέλθει με την Αναθεώρηση του Συντάγματος καθώς και σε βασικά ζητήματα, που τα περιθώρια του κοινού νομοθέτη είναι ελάχιστα.

Πρέπει η ενίσχυση της εξωτερικής ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης να είναι απόλυτη, αλλά να είναι θωρακισμένη και η εσωτερική ακριβώς ανεξαρτησία του δικαστή έναντι πάντων -erga omnes-. Ο δικαστής δεν τελεί υπό πειθαρχία και μπορεί να διαφωνήσει ο πρωτοδίκης με τον πρόεδρο του Αρείου Πάγου, αν η συνείδοσή του αυτό επιβάλλει. Αυτό, όχι επιτρέπεται, αλλά επιβάλλεται. Στα ξένα κράτη επιβάλλεται ή επιτάσσεται. Δεν αποτελεί ιεραρχικό υφιστάμενο ο κάθε δικαστής οιουδήποτε. Έχει τη δική του προσωπικότητα, τη δική του γνώμη, τη δική του άποψη, που πρέπει να είναι σύμφωνη και με το νόμο και με το Σύνταγμα.

Μίλησα για τις επιτολογές και τις προαγωγές. Για τα κτιριακά έργα, όπως είναι το Εφετείο Αθηνών, να ειπώ δύο λόγια. 'Ημουν πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου όταν θεμελιώθηκε και το βρήκα πέρυσι με τα μπετά. Το είχε πάρει ένας εργολάβος και εγγυήθηκα και πρωστικά να το κατασκευάσει και ετοιμάζεται. Τελειώνει η εργολαβία αυτή. Θα σας παρακαλέσω να συνανιέστε και εσείς, ώστε να μην πάμε σε καινούριο διαγωνισμό που θα χασμορήσει το έργο τέσσερα χρόνια. Έται γίνεται. Άμα γίνεται νέος διαγωνισμός θα κάνει τέσσερα χρόνια. Επιτολογή, αξιολογητές, όλη αυτή η διαδικασία, θα κάνει τόσο χρόνο. Να συνεχίσει ο ίδιος ο εργολάβος με παρέκκλιση από τα κρατούντα, βέβαια, από τις κείμενες διατάξεις. Είναι σύμφωνος και ο Υπουργός του ΠΕΧΩΔΕ επάνω σ' αυτό το θέμα, με τη συνέχιση της διαδικασίας που ακριβώς δεν θα είναι ακριβότερη η δαπάνη απ' ότι έχει πάρει το άλλο έργο, ώστε να τελειώσει σ' ένα χρόνο.

"Οσον αφορά τις φυλακές σε ορισμένα μέρη. Και σε άλλα δικαστικά κτίρια της περιφέρειας, αυτά τα έχω εξαγγείλει. Δεν νομίζω ότι πρέπει να τα επαναλάβω και δεν έχω και το χρόνο, αλλά θα σας δώσω ακριβώς σ' όλους εσάς τους συναδέλφους της περιφέρειας ένα σημείωμα, ώστε να γνωρίζετε ο καθένας πού θα γίνουν φυλακές, πού θα γίνουν δικαστήρια, πού θα γίνει οπωδόποτε η ανακατασκευή των δικαστηρίων κλπ., με την εταιρεία "ΘΕΜΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ", την οποία είχε την πρόνοια να ιδρύσει ο Βαγγέλης ο Βενιζέλος και η οποία μπορεί να κάνει έργα κατά το μισό του χρόνου και κατά το μισό της δαπάνης εκείνης, η οποία απαιτείται κατά τα ισχύοντα υπ. τα ευνολαβικά"

Ξέρετε ότι διεφώνησα και με ολόκληρη κυβερνητική επιτροπή για το έργο της Φλώρινας. Σαν Υπουργός Εργασίας είχα συγκρουστεί το 1994, γιατί τα έργα δεν προχωρούν. Γίνεται αναδιάταξη, αναδιάρθρωση μους έλεγαν και λοιπά, νέες εργολαβίες χρειάζονται κάθε έτος, ακόμα η Εγνατία είναι στη μέση, μου λένε. Φώναζα σαν Υπουργός Εργασίας και δικαιώθηκα.

Αλλες απόψεις και σωστές απόψεις είχαμε και γι' αυτό το έργο της Φλώρινας. Στο κάτω κάτω οφείλουμε στη Μακεδονία και στη Θράκη και θυσία που δέρι ο λόγος, της άλλης κύριας

προκειμένου να δημιουργήσουμε μονάδες τέτοιες και για την εργατική απασχόληση, που ο Νομός Φλώρινας έχει ανεργία 34%. Και κρατήσαμε τους νέους να μην πάνε πάλι στη Γερμανία, όπως έφυγαν από τη Ροδόπη και τους άλλους νομούς. Και αυτό το έργο πάει πάλι πώσα πέντε-έξι μήνες, γιατί πρέπει να γίνει άλλη αξιολόγηση. Εγώ είπα να προχωρήσουμε. Δεν είμαι στην κυβερνητική επιτροπή. Αν ήμουν βέβαια θα έδινα και εκεί έναν αγώνα. Άλλα θέλω και σε αυτό το θέμα να δώσω μία εξήγηση και δημοσιώσω στο φίλο μου τον Πιπεργά, ο οποίος μου παραπονέθηκε, επειδόν, λέγει, τον κακομεταχειρίστηκα. Και αυτός είπε τα λογάκια του. Άλλα νομίζω ότι περισσότερο δίκιο έχει ο Γιαννόπουλος παρά ο Πιπεργάς, ο οποίος δεν έχει δημαρχωνήσει λίγες φορές! Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Καταλήξατε, κύριε Υπουργέ, καυστικά σαν πιπεριά!

Ο κ. Ζαφειρόπουλος έχει το λόγο.

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Υπουργέ, θα μου επιτρέψετε να καταθέσω, αν θέλετε, μία αντίρρηση με ερωτηματικό μαζί. Τη λέξη "προκαθήμενος" τη χρησιμοποιεί η εκκλησία. Η δικαιοσύνη έχει άλλη τάξη. Δεν έχει τάξη προκαθημένων και μη προκαθημένων. Δεν θεωρώ πολύ δόκιμο τον όρο και ας αφήσουμε τη λέξη "ηγεσία", ώστε να υπάρχει και ο διαχωρισμός της ουσιαστικής ηγεσίας της δικαιοσύνης από την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, που αυτήν τη στιγμή έχετε την καλή μοιρά να προϊστασθεί εσείς. Είναι γεγονός, ότι στο χώρο αυτόν έχετε δώσει τις μάχες σας, όπως και πολλοί από εμάς, από διάφορες θέσεις, τις οποίες υπηρετήσαμε. Θα θυμηθώ δε και το συνάδελφο το Νίκο τον Κωνσταντόπουλο, που πάρα πολλές φορές είχαμε ομοδικήσει σε ορισμένες δίκες. Όμως και κάποτε κάποιος εισαγγελέυς είπε σε κάποιον Υπουργό της κυβερνήσεως τότε του Ανδρέα Παπανδρέου. "Μα, κύριε Υπουργέ, τολμούν να έρχονται να υπερασπίζονται κατηγορούμενους, εφημερίδα, γιατί περιέλαβε κάποιο δημοσίευμα, όταν εσείς ξενυχτάτε μέχρι τις 23.00' το βράδυ για το συμφέρον του ελληνικού λαού"; Βεβαίως αυτό είναι ένα από τα πολλά απαράδεκτα που συμβαίνουν. Αποτελούν φυσικά μεμονωμένες περιπτώσεις, οι οποίες έχουν γραφεί στο περιθώριο της δικαστικής ιστορίας, διότι η δικαστική ιστορία έχει να επιδείξει πάντοτε αυτό που της έχει αναγνωρίσει και ο ελληνικός λαός και το Σύνταγμα με το άρθρο 88 που θεσπίζει την προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία της.

'Ενα πρόβλημα αναδεικνύεται από τη σημερινή συζήτηση, ότι λείπει η διαφάνεια.

Αυτή η λέξη, ξέρετε, αρχίζει να λέγεται μόνο για το νερό της θάλασσας. Είναι διαφανές το νερό. Δεν λέγεται για τους θεσμούς. Και πολύ σωστά παρατηρήθηκε από το Συνασπισμό της Αριστεράς και της Προόδου, από τον κ. Κωνσταντόπουλο, ότι πρέπει να διδάχουμε πραγματική διαφάνεια των θεσμών μέσα απ' αυτήν την Αίθουσα. Και αυτό θα πει παλικαριά ή ανδρειօσύνη και ας μου το συγχωρήσουν οι γυναίκες, επιειδή όταν μιλάγανε για ανδρειօσύνη εννοούσαν τη σκληρότητα, την επιθετικότητα, την υπομονή, την αντοχή και την πεισμονή σε ορισμένα θέματα της παλιάς εποχής, όταν πρέπει εμείς οι ίδιοι από εδώ μέσα να δώσουμε να καταλάβει ο ελληνικός λαός, ότι πράγματι δεν φαλκιδεύουμε το δικαιώμα κανενός πολίτη, ούτε το ατομικό του δικαίωμα σύτε το δικαίωμα της ζωής ούτε την αυτοβίη της εργασίας του ή οπιδόποτε άλλο.

Πρέπει, λοιπόν, κύριε Υπουργέ, κάποτε να σταματήσει αυτό και με διαφανείς λόγους, με πραγματικό θάρρος, να εξηγήσουμε στον ελληνικό λαό τι εστί Κοινοβουλευτισμός, τι είναι η Δημοκρατία. Να σταματήσουν κάποιοι κακοί κεκράχτες από το πρώι μέχρι το βράδυ να τα βάζουν με το θεσμό της Δημοκρατίας και με το θεσμό του Βουλευτή. Θέλουν να τα βάζουν με το πρόσωπο του Βουλευτή, του Α, του Β, του Γ, δικό τους πρόβλημα είναι και όλοι αντέχουμε στην κριτική. Άλλα δεν είναι δικό τους πρόβλημα, είναι δικό μας, να μπορέσουμε να καθιερώσουμε το θεσμό της διαφάνειας μέσα απ' αυτήν την Αίθουσα, που λέμε ότι στηρίζουμε τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα όλων των Ελλήνων.

Ποι συγκεκριμένα θα έρθουν σε απλό παράδειγμα που

έγινε πολύ ουσιώδες, της προχθεσινής δηλώσεως του Προέδρου της Νέας Δημοκρατίας κ. Κώστα Καραμανλή. Δεν συμμετέχουν οι Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας στις διάφορες επιτροπές των προμηθειών κλπ., διότι είπαμε να γίνει μία ανεξάρτητη διοικητική αρχή, η οποία να ελέγχει αυτά τα θέματα, θέλετε προσλήψεις είναι, θέλετε προμήθειες, θέλετε ο.π.δήποτε, ο ελληνικός λαός να βλέπει με διαφάνεια τα πάντα. Ένα λάθος που γίνεται στο νομοσχέδιο, το οποίο καταθέσατε, κύριε Υπουργέ, για το θέμα των προσλήψεων. Βάλλετε έμμεσα με το άρθρο 10 νομίζω -ας μου επιτραπεί, το λέω ως παράδειγμα- εναντίον του θεσμού του ΑΣΕΠ, που εσείς οι ίδιοι, η δική σας Κυβέρνηση το καθιέρωσε. Είναι το άρθρο 10, παράγραφος 9, εδάφιο 2, να δείτε ότι με αυτό το εδάφιο, πιστεύω, και η σημειωνή ηγεσία του ΑΣΕΠ μπορεί να παρατηθεί, δεν τη συμφέρει και οικονομικά.

Δεύτερον, θα είναι πολύ δύσκολο, εκεί που επιλέξατε και πράγματι πολύ σωστά κάνατε, να προϊσταται και να προεδρεύει στο ΑΣΕΠ ανώτατος δικαστικός λειτουργός και ανώτατοι δικαστικοί λειτουργοί να είναι μέλη και καθηγητές του πανεπιστημίου να είναι μέλη, με αυτό το άρθρο και με αυτό το εδάφιο τους εξουδετερώνετε και από την άλλη μέρα θα παρατηθούν και δεν θα μπορείτε να βρείτε κανέναν να βάλετε. Επομένως, θέλω να καταλήξω και να πω, ότι όταν μιλάμε για διαφάνεια, δεν πρέπει να θίγουμε θεσμούς διαφανείς, όπως είναι ο 2190 και που νομίζω ότι τον υποστηρίζαμε οι περισσότεροι μέσα εδώ στην Αίθουσα. Αυτό απαλλάσσει την πελατειακή σχέση της δημοκρατίας, που ενδιάμεσος είναι ο Βουλευτής, με τον Έλληνα πολίτη. Και αφήνει καθαρό τον Έλληνα πολίτη να ξέρει τι θα κάνει, το Βουλευτή να εργάζεται και να λειτουργεί μέσα στο Κοινοβούλιο για το κοινωνικό σύνολο, ανεξάρτητα σε ποια κομματική ανάταξη υπάρχει, διότι βλέπετε πάρα πολλές φορές εδώ κάποτε ομονούμε και κάποτε έχουμε αντιπαλότητα.

Το δεύτερο στοιχείο: Κάποτε η διαφάνεια πρέπει να υποστηρίζεται από την εκάστοτε κυβέρνηση. Μας είχε συνηθίσει μία οκταετία το ΠΑΣΟΚ να μην έχουμε διαφάνεια, να μην ξέρουμε τι μας γίνεται.

Έρχεται σήμερα η σημειωνή Κυβέρνηση και η πρώτη του Κ. Σημίτη και η δευτέρα του κ. Σημίτη και πολλοί Υπουργοί να λένε, δεν ξέρουμε τι έγινε στο παρελθόν, κοιτάμε τι γίνεται σήμερα. Μα, σήμερα, υπάρχει παλινόρθιμη όμως. Και θα σας πω ένα, κύριε Υπουργέ. Όσπου να κατατεθεί αυτό το μισθολόγιο, εγώ πιστεύω ότι αν δεν είσαστε εσείς Υπουργός Δικαιοσύνης, ίσως να μην κατετίθετο το μισθολόγιο των δικαστών. Αν δεν συμβάλλεις δύο λόγοι μαζί, όλα τα κόμματα με μία φωνή, ναι, πρέπει να αρχίσουμε, να είναι διαφανής η δικαιοσύνη και να στηρίξουμε το θεσμό της δικαιοσύνης, που τόσο βάλλεται τελευταία, τόσο έχει βληθεί από πάρα πολλά χρόνια μέχρι σήμερα, τόσες παρεμβάσεις έχει υποστεί, πρέπει να αρχίσουμε από κάπου.

Κάποτε, σε ένα τριμελές εφετείο είπα σε έναν προεδρεύοντα κύριο εφέτη, επ' ευκαιρία μιας κακουργηματικού χαρακτήρα πράξεως, ότι ο δικαστής πρέπει να είναι κοινωνικό πρόσωπο. Να έχει μπει και σε μπαρ μέσα, να δει πώς είναι η ζωή εκεί μέσα. Και μου είπε: Κύριε Ζαφειρόπουλε, είναι δυνατόν εγώ ο δικαστής να πάω σε μπαρ; Και του απάντησα: Ναι, κύριε Πρόεδρε. Θα πάτε σε μπαρ. Θα πάτε να δείτε πώς λειτουργούν οι άνθρωποι αυτοί εκεί, ποιοι είναι εκεί μέσα και την άλλη μέρα το πρωί θα είχατε μία δίκη, σαν αυτή που έχετε σήμερα, για να μπορέσετε να απονείμετε δικαιοσύνη.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Όχι και σε μπαρ, κύριε Ζαφειρόπουλε! Ίσως κάπου αλλού.

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ: Επιτρέψτε μου το συλλογισμό, κύριε Υπουργέ. Γιατί στην ποινική δικηγορία θητεύαμε και εσείς και εγώ και ο κ. Κωνσταντόπουλος και άλλοι εδώ και θα είχαμε να πούμε πάρα πολλά παραδείγματα. Θέλω να καταλήξω και να πω, ότι δεν βάλλεται το κύρος του δικαστή με το να γνωρίζει την κοινωνική ζωή, τη σημειωνή πραγματικότητα. Βάλλεται το κύρος του δικαστή, όταν εμείς οι ίδιοι επιτρέπουμε μέσα από εδώ, να βάλλεται ο δικαστής. Και πώς το επιτρέπουμε; Με το να επιπλέμεθα εμείς οι ίδιοι

εναντίον της δικαιοσύνης. Και επιπλέμεθα εναντίον της δικαιοσύνης. Λέτε "προκαθήμενος της δικαιοσύνης". Δεν είναι δόκιμος ο όρος, κύριε Υπουργέ. Έχω αντίρρηση, την καταθέτω. "Η ηγεσία της δικαιοσύνης." Εσείς προϊστασθε ας πολιτικός προϊστάμενος της δικαιοσύνης. Είσθε ηγέτης της δικαιοσύνης, στην πολιτική, όμως, αυτής κατεύθυνση. Οχι στην κατεύθυνση της κρίσης της δικαιοσύνης στην προσωπική της ανεξαρτησία, αλλά στην οργανωτική της λειτουργικότητα.

Επομένως, πιστεύω ότι πρέπει να προστατεύσουμε το θεσμό του δικαστή. Επαναλαμβάνω, ότι πολύ σωστά επιμείνατε και ήρθε αυτό το νομοσχέδιο. Και πολύ σωστά λέμε όλοι μας, επί της αρχής να το ωφείσουμε αυτό το νομοσχέδιο. Γιατί πράγματι πρέπει να έχει ιδιαιτερότητα ο μισθός του δικαστή. 'Όπως πρέπει να έχει ιδιαιτερότητα ο μισθός του δικαστή. Όπως λέει το Σύνταγμα και η αμοιβή του Βουλευτή. Και ας αφήσουμε κάποιες φωνές. Και ας αφήσουμε κάποιους λαϊκισμούς. Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε τα πράγματα. Να υπάρχει διαφάνεια. Ούτε συμφωνώ ότι αν θα είναι διακόσιοι ή τριακόσιοι, θα είναι καλύτεροι οι λιγότεροι ή χειρότεροι οι περισσότεροι. Αυτά είναι απλώς για να λέγονται. Το Σύνταγμα προβλέπει διακόσιους με τριακόσιους. Μέσα εκεί, όμως, το Σύνταγμα λέει, ότι ο Βουλευτής κρίνει πάντοτε κατά συνείδηση. Γιατί και αυτός, ο Βουλευτής, έχει την προσωπική λειτουργική του ανεξαρτησία ως Βουλευτής, τη στιγμή κατά την οποία εργάζεται και λειτουργεί για το συμφέρον του ελληνικού λαού.

Πιστεύω λοιπόν, κύριοι δικαστές...

Με συγχωρείτε. Κακές συνήθειες τριάντα ετών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Συνήθεια αποκτηθείσα από τη μάχη μιη δικηγορία.

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ: Πιστεύω, λοιπόν, κύριε Υπουργέ, ότι σωστά ήρθε το νομοσχέδιο αυτό.

Πιστεύω όμως και κάτι άλλο, κύριε Υπουργέ. Και το επικαλούμαι από εσάς. Δεν είναι μόνο ότι βρήκατε από το Βαγγέλη Βενιζέλο, τον προκάτοχό σας, μια υπόσχεση, την οποία είχε δώσει υπάρχει στα Πρακτικά- σε τροπολογία, την οποία είχα καταθέσει για το διαγνωσμό του 1995, να προσληφθούν και οι τρία τέσσερις επιτυχόντες κατά τη βαθμολογική σειρά στο διαγνωσμό εκείνο. Είναι ότι και οι άλλοι του 1996, πράγματι επιτυχόντες κατά τη βαθμολογική σειρά στον πρόσφατο διαγνωσμό που έγινε, έπρεπε να έχουν προσληφθεί. Γιατί η δικαιοσύνη έχει ανάγκη.

Σημείωσα το εξής, που είπατε προηγουμένως, ότι πρέπει να δημιουργηθούν εφετεία σε κάποιες πόλεις και ότι υπάρχουν κάποιες έριδες μεταξύ των πόλεων κλπ. Και είπατε: "Θα γίνουν και άλλα πρωτοδικεία." Με ποιους; Με τους υπάρχοντες δικαστές; Δεν πάρετε δικαστές. Αν δεν πάρετε δικαστές, δεν κάνουμε τίποτα. Αν δεν σταματήσει η φάμπτρικα, σοι μπήκαν το 1989 κλητήρες στη δικαιοσύνη -και μπήκαν κάπου δυόμισι χιλιάδες τότε- να μεταβάλονται σε γραμματείς -και δεν έχουν ιδέα- η δικαιοσύνη θα πάσχει. Όταν δεν φτιάχουμε κτίρια, η δικαιοσύνη πάσχει. Αν δεν πάρουμε δακτυλογράφους, θα είναι τριάντα χιλιάδες και σαράντα χιλιάδες εκκρεμείς ακαθαρόγραφες αποφάσεις στο Συμβούλιο της Επικρατείας και δεν ξέρω πόσες χιλιάδες στα τακτικά δικαστήρια, στην πολιτική δικαιοσύνη και στη διοικητική δικαιοσύνη.

Και εσείς, κύριε Υπουργέ, το έχετε πάρα πολύ καλά. Ήμουν σύμβουλός σας, όταν ήσασταν πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου και πάντα στους αγώνες που κάναμε, αγωνιζόμαστε πρώτα απ' όλα για την αναβάθμιση της δικαιοσύνης. Αυτό ήταν το πρώτο θέμα. Όλοι οι εκάστοτε πρόεδροι το συνεχίσαμε μετά αυτό.

Τι έχουμε κάνει μέχρι σήμερα και εσείς και εγώ και ο κ. Κουβέλης, που ήταν πρόεδρος, πρέπει να διερωτηθούμε εδώ μέσα. Τι έχουμε κάνει μέχρι σήμερα για τη δικαιοσύνη; Απλώς τα λέγαμε για να μένουν στις μακέτες, όταν καλούσαμε τις γενικές συνελεύσεις; Η θα πρέπει πράγματι να βάλουμε σήμερα το στήθος όλοι, ώστε να υπάρξει αυτή η αναβάθμιση της δικαιοσύνης;

Και αυτή η αναβάθμιση δεν θα υπάρξει μόνο από το

μισθολόγιο των δικαστών. Θα υπάρξει από την όλη λειτουργία της δικαιοσύνης. Και μέχρι σήμερα η Κυβέρνηση δεν έχει δείξει τέτοια δείγματα.

Εάν έχετε αναλάβει τη σκυτάλη, κύριε Υπουργέ, εμείς θα συνδράμουμε, αλλά αυτό εξαρτάται από εσάς ή από τον κλειδοκράτορα του θησαυροφυλακείου, όπως αποκαλέσατε τον κύριο Υψηλούργο πάνω σ' αυτά τα θέματα;

Πρέπει να καταλάβει η Κυβέρνηση, ότι η δικαιοσύνη δεν φέρνει ψήφους. Είναι λογικό. Ένας άνθρωπος που θα μπει στο δικαστήριο σήμερα μπορεί να μην έχει ξαναπατήσει ποτέ του στο δικαστήριο ως μάρτυρας, ως διάδικος, κλπ. Δεν μιλάμε για τους χίλιους υποτόρπους, οι οποίοι μπαίνονται, είτε στις φυλακές είτε στα δικαστήρια καθημερινώς. Μιλάμε για τον Έλληνα πολίτη, που ή περνάει απ' έως ή κάποια μέρα μπαίνει μέσα, γιατί θέλει να διεκδικήσει κάποιο αίτημά του.

'Όταν υπάρχει ένα πεζοδρόμιο, όμως, κύριε Υπουργέ, το οποίο έχει λακούβες και στραβωτατάω, εξυβρίζεται η Κυβέρνηση. Φυσικό είναι να το διορθώσουμε το πεζοδρόμιο. Φέρνω ένα παράδειγμα. Άλλα το χώρο της δικαιοσύνης πώς θα τον διορθώσουμε;

Κύριε Υπουργέ, θα σας συνδράμουμε όλοι. Ανεξάρτητα εάν εγώ ανήκω στο Κόμμα της Νέας Δημοκρατίας ή όχι, θα πω τις απόψεις μου στο κόμμα μου και θα τις πω και μέσα στη Βουλή, όπως και άλλοι συνάδελφοι, γιατί πιστεύω στην ανεξαρτησία του Βουλευτή, στην ανεξάρτητη γνώμη του Βουλευτή.

Πιστεύω ότι όλοι οι συνάδελφοι μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα σ' αυτό πιστεύουμε, σ' αυτό ορκιστήκαμε.

Κύριε Υπουργέ, θα σας συνδράμουμε στο δεύτερο στάδιο της λειτουργίας της δικαιοσύνης. Ξέρετε πολύ καλά, ότι ακόμη υπάρχουν δικαστές που κουβαλάνε τις δικογραφίες σε νάιλον σακούλες, είτε από το "ΑΤΛΑΝΤΙΚ" το σούπερ μάρκετ είτε από το "ΓΑΛΑΞΙΑ" είτε από οποιοδήποτε σούπερ μάρκετ, διότι δεν καθιερώθηκε εκείνο που λέγαμε, να υπάρχουν κάποια βεσπάκια να υπάρχουν κάποια μέσα που θα μεταφέρουν τις δικογραφίες στα σπίτια των δικαστών. Δεν έγινε εκείνο που λέγαμε και δώσαμε μάχες να μπει η τεχνολογία μέσα στα δικαστήρια. Ακόμα είμαστε σε υποβαθμισμένη κατάσταση.

Επομένως, ναι μεν ο δικαστής ικανοποιείται σύμφωνα με το Σύνταγμα, αλλά πρέπει και εμείς να στηρίξουμε το δικαστή. Να μη λέει ο κόσμος έχω "να, έδωσαν τα λεφτά στο δικαστή, για να καλοπιάνουν τη δικαιοσύνη". Αυτό θα βγουν αύριο να λένε ή θα πουν, ότι το κάναμε για να ευλογήσουμε και τα γένια τα δικά μας, εξομοιώνοντας το μισθό που παίρνει ο δικαστής με την αμοιβή, την αποζημίωση, όπως λέει το Σύνταγμα, για τον έλληνα Βουλευτή. Αυτά τα πράγματα θα πρέπει να τα ξεκαθαρίσουμε.

Δεν δώσαμε τα λεφτά στους δικαστές γιατί θέλουμε να εξομοιώθουμε εμείς. 'Οποιος θέλει ας φέρει εδώ πέρα πρόταση, να καταργηθούν τα ψηφίσματα ή ο, ποδήποτε άλλο και να κάνει δικό της μισθολόγιο η Βουλή εδώ μέσα. Να σταματήσουμε τους λαϊκισμούς, διότι εάν κάνουμε κάποτε έλεγχο των οικονομικών όλων των κομμάτων, θα δούμε πώς ζουν μερικοί Βουλευτές.

Κύριε Υπουργέ, θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε το θέμα. Αυτούς τους επιλαχόντες πρέπει να τους πάρετε. Επιβάλλεται να τους πάρετε. Σωστά σας είπε ο κ. Κωνσταντόπουλος, ότι δημιουργείτε διαγνωσμούς για εξήντα κάθε φορά, για να κάνετε τι, εφόσον έχετε ήδη επιτυχόντες από τους δυο προηγούμενους διαγνωσμούς. Και τελικά, καταλήξατε να πάρετε εξήντα από τον τελευταίο διαγνωσμό, για την Τακτική και είκοσι ένα για τη Διοικητική Δικαιοσύνη, για τους οποίους λέτε ότι είναι άριστοι. Βεβαίως είναι άριστοι όταν έχουν από εννέα και πάνω. Άλλα γιατί δεν τους παίρνετε;

Ενώ στο πρακτικό της διαρκούς επιτροπής αναφέρεται, ότι θα καταθέσετε αυτήν την τροπολογία, όλως αιρίστως, υπαναχωρεί το Υπουργείο, υπαναχωρεί η Κυβέρνηση. Πότε αυτή η Κυβέρνηση θα ασκήσει μια συνεπή πολιτική. Πότε θα την κάνει αυτήν τη συνεπή πολιτική. Πότε θα σταματήσει να λέτε σ' αυτά τα ελληνικά νιάτα "διάβασες, έδωσες εξετάσεις, πέτυχες και πέτυχες σε καλή σειρά, αλλά ζέρεις, επειδή είπα

εξήντα, δεν παίρνω παραπάνω". Αφού η Κυβέρνηση είπε ότι θα πάρει παραπάνω.

Εμένα ο κ. Βενιζέλος μου υποσχέθηκε ως Υπουργός Δικαιοσύνης το 1995, ότι θα πάρει τους τριάντα τέσσερις του διαγωνισμού. Και μου είπε - και είναι γραμμένο στα Πρακτικά, κύριε Υπουργέ - "άλλωστε είναι και μαθητές μου οι περισσότεροι απ' αυτούς". Δεν τους πήρε. Προκήρυξε διαγωνισμό. Γιατί γίνονται όλα αυτά; Στηρίζεσθε στον Πρωθυπουργό και λέτε, ότι δεν το επιτρέπει ο Πρωθυπουργός.

Γιατί δεν το λέει ο κύριος Πρωθυπουργός ή οι αφανείς συνεργάτες του κυρίου Πρωθυπουργού, οι οποίοι ίσως παραθερίζουν και αυτοί στη Σίφνο τώρα; Λένε ότι θέλουν προς τα έξω, χωρίς να έχει ιδέα ο Πρωθυπουργός. Ξεκαθαρίστε μας κάποτε μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα τη θέλει η Κυβέρνηση και τι θα κάνει, για να ξέρουμε και εμείς όταν μιλάμε στη Βουλή όταν ερχόμαστε σε επαφή με τον ελληνικό λαό, να τους λέμε, "εκείνο θα κάνουμε" ή "εκείνο δεν θα το κάνουμε", για να ξέρουμε τι κάνουμε. Διότι έχουμε καταντήσει να έχουν υποβαθμιστεί όλα, να μην πιστεύει κανείς στη διαφάνεια των εργασιών της Βουλής, να μην πιστεύει κανείς στην Κυβέρνηση, να μην πιστεύει κανείς στην Αντιπολίτευση, να μην πιστεύει κανείς στο Βουλευτή και να είμαστε εξομοιωμένοι και να είναι ο ένας εναντίον του άλλου. Μία άλλη ορθή παρατήρηση έγινε από τον κ. Κωνσταντόπουλο, που είπε "οι πάντες είναι εναντίον των πάντων".

Θα σταματήσει να βάλλεται η δικαιοσύνη με αυτό το νομοσχέδιο; 'Οχι. Διότι όταν δεν δέχεσθε ότι έχετε ανάγκες στη δικαιοσύνη και δεν παίρνετε αυτούς οι οποίοι έχουν πετύχει- διότι μέχρι το οκτώ είναι η βάση και έχουν πετύχει- τους κατάστρεψετε τα όνειρα. 'Έδωσαν εξετάσεις και πέτυχαν σ' ένα διαγωνισμό με βαθμό προβιβάσιμο. Αν ήταν μαθητές γυμνασίου θα περνούσαν στην άλλη τάξη, δεν θα έμεναν μεταξεταστοί, δεν θα έμεναν στην ίδια τάξη. Εσείς τους βάζετε να μείνουν στην ίδια τάξη. Ούτε μεταξεταστούς δεν τους κάνετε. Είναι κατάφωρες οι αδικίες που δημιουργείτε με αυτήν την άρνηση.

Δεύτερον, έρχονται οι στρατιωτικοί δικαστές και σας λένε "εμείς δικαιοκρήσιμοι κρίση έχουμε. Είμαστε τελείως απομονωμένοι από το Στρατό αυτήν τη σπιγμή. 'Έχουμε δική μας ηγεσία. Εμείς αυτοπρωθούμεθα. 'Έχουμε ισοβιότητα. Δεν θα μας εντάξετε';

Σας είπα και για το ΑΣΕΠ. Πάλι τα ίδια. 'Έχετε άλλα ζητήματα, τα οποία πρέπει να δείτε μέσα από αυτό το νομοσχέδιο, πολλά για τα οποία θα μιλήσουμε αύριο στην κατ' άρθρο συζήτηση. 'Ένα θέμα είναι οι γραμματείς. 'Έχετε την εντύπωση, κύριε Υπουργέ, ότι χωρίς γραμματείς μπορούν να δουλέψουν τα δικαστήρια; 'Η στο πανεπιστήμιο, που είσαστε καθηγητής, μπορείτε να πείτε ότι είναι δυνατόν να δουλέψετε μόνος σας χωρίς βοηθούς, χωρίς συνεργάτες, χωρίς επιστημονικό προσωπικό, χωρίς γραμματειακή κάλυψη; Είναι δυνατόν να τα πούμε αυτά τα πράγματα;

Τι θέλουμε; Θέλουμε τους γραμματείς, όπως έλεγαν παλιά "δώσε μου και μένω κάτι" και να έχουμε από τη μία μεριά τους "βαρώνους" και από την άλλη τους "πληρείους". Δεν γίνεται. Η δικαιοσύνη είναι ένα ενιαίο Σώμα. Πρέπει όλοι να είναι ευχαριστημένοι. Και δεν θα είναι ευχαριστημένοι μόνο με την οικονομική αποκατάσταση, που πρέπει να γίνει, αλλά θα είναι ευχαριστημένοι και με τις συνθήκες εργασίας που πρέπει να έχουν αυτοί οι άνθρωποι.

Αν θέλετε, πράγματι, να αρχίσει να πιστεύει πάλι ο ελληνικός λαός και στη δικαιοσύνη, όπως πρέπει να πιστέψει ο ελληνικός λαός και στη δημοκρατία, πρέπει να το κάνετε αυτό. Αν δεν θέλετε να πιστεύει ο ελληνικός λαός στη δημοκρατία, στο χέρι μας είναι. Μην αιτώμεθα όμως αλλήλων μετά, για το ότι δεν λειτουργεί σωστά η δικαιοσύνη. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ο κ. Κωνσταντόπουλος έχει το λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου): Θα ήθελα να κάνω δύο παρατηρήσεις όσο γίνεται πιο σύντομα, γιατί από την ομιλία του Υπουργού Δικαιοσύνης επεσήμανα δύο περιπτώσεις,

όπου η αρχή της νομιμότητας κάμπτεται από κάποιες συνθήκες σκοπιμότητας. Επιτρέψτε μου να πω, ότι αυτό κατά την ενάσκηση της νομοθετικής εξουσίας είναι πάρα πολύ επικίνδυνο.

Αν κατάλαβα καλά, το Υπουργείο Δικαιοσύνης κατά την επεξεργασία του σχετικού νομοσχεδίου πιστεύει, ότι πρέπει να υπάρξει ρύθμιση για το μισθολόγιο των δικαστών που δικάζουν αδικήματα του Στρατού και επίσης ότι πρέπει να υπάρξει ρύθμιση για την πρόσληψη των επιτυχόντων στον τελευταίο διαγωνισμό περί δικαστών.

Αυτό πιστεύει το Υπουργείο ότι είναι νόμιμο, ότι είναι ορθό, ότι είναι σύμφωνο με την αρχή της ισότητας και της ισονομίας. Δεν το εφαρμόζει όμως διότι κάμπτεται η άποψή του από την ενδοκυβερνητική σκοπιμότητα. Επεστράφη, λέει, η τροπολογία, χωρίς την προσπογραφή του αρμοδίου Υπουργού. Επίσης, σταθμίζεται η αντίδραση του Αρχηγού του Επιτελείου, ο οποίος θα δει ότι οι απολαβές του επικεφαλής του Δικαστικού Σώματος των Ενόπλων Δυνάμεων είναι ανώτερες από του ίδιου.

Δεν κατάλαβα αυτά τα δύο επιχειρήματα. Ή πιστεύει το Υπουργείο Δικαιοσύνης ότι πρέπει να προσληφθούν οι επιτυχόντες και πρέπει με βάση την αρχή της νομιμότητας να υποστηρίξει την άποψή του ή από κει και πέρα υπεισέρχονται κριτήρια σκοπιμότητας. Επισημαίνων αυτό διότι πέτυχαν όσοι διαγωνίστηκαν και πέτυχαν με πολύ καλή βαθμολογία.

Ξέρετε, κύριε Υφυπουργέ των Οικονομικών, και εν όψει της ακαδημαϊκής σας ιδιότητας και εν όψει της κοινωνικής σας ευαισθησίας, δεν θα πείστε αυτούς τους νέους ανθρώπους, στους οποίους επιφυλάσσετε εξουσία δικαστικής κρίσης, ότι δεν τους μεταχειρίζεσθε με το κριτήριο της σκοπιμότητας. Και θα τους τραυματίστε ανεπανόρθωτα.

Να σας πω και κάτι ακόμη, το οποίο το γνωρίζετε: Γνωρίζετε πολύ καλά, ότι προσλήφθηκαν με φωτογραφικές διατάξεις, παρά το γεγονός ότι δεν έπρεπε να προσληφθούν, περιπτώσεις που έχουν συγγενείς δικαστικούς. Αν λοιπόν αυτήν τη στιγμή δεν συνεννοηθούμε με την Κυβέρνηση στο πεδίο της νομιμότητας, τότε στο πεδίο της σκοπιμότητας πράγματι μπορείτε να κάνετε ό,τι θέλετε. Άλλα δεν θα κάνετε χρηστή διοίκηση. Οι επιτυχόντες στον τελευταίο διαγωνισμό είναι εκείνοι, στους οποίους οφείλετε να εφαρμόσετε αυτά τα οποία εισηγείται το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Ο κύριος Υπουργός Δικαιοσύνης διατυπώνει τις αποστροφές του, αλλά εσάς εκθέτει. Το Υπουργείο Οικονομικών εκθέτει και κάποιους εντός του κυβερνητικού σχήματος. Με ποια λογική πραγματικά στερείτε το δικαίωμα της επιτυχίας σε αυτούς, την ώρα που προκηρύσσετε άλλο διαγωνισμό, επειδή υπάρχουν πραγματικές ανάγκες και την ώρα που προσλάβατε με φωτογραφική διάταξη συγκεκριμένες περιπτώσεις; Δεν θέλω να αναφερθώ ονομαστικά.

Προχωρήστε προς τη διαδικασία υλοποίησης της εισήγησης του Υπουργείου Δικαιοσύνης, αλλιώς δεν πείθετε ότι δήθεν η δημοσιονομική εξιγίανση και η περιστολή των δαπανών του κράτους διαφυλάσσεται με τη μη πρόσληψη των επιτυχόντων. Είναι επιτυχόντες και μόνο με διαδικαστικό κυβερνητικό κόλπο θα τους θεωρήσετε ως μη επιτυχόντες. Άλλα η πολιτική πια δεν γίνεται με κόλπα. Με κόλπα μέχρι σήμερα οι κυβερνητικές πολιτικές έκαναν λαθεμένες ερμηνείες για το μισθολόγιο των δικαστών. Και βρέθηκαν αντιμέτωπες με μία πραγματικότητα, η οποία σήμερα είναι ανυπέρβλητη. Ένα αυτό.

Δεύτερον, τι πάει να πει "και αν αντιδράσει ο κύριος αρχηγός του Επιτελείου"; Ο κύριος αρχηγός του Επιτελείου είναι αρχηγός του Επιτελείου και ο δικαστής είναι δικαστής. Και όταν προβλέπεται ειδικό μισθολόγιο για τους αξιωματικούς και ειδικό μισθολόγιο για τους δικαστικούς, θα υπάρχει η διάκριση, που θα αντιστοιχεί στην ειδικότητα του λειτουργήματος.

Είναι λοιπόν αναγκαίο και αυτό να το ρυθμίσετε.

Να κάνω και μία τρίτη παρατήρηση, επειδή κάνατε μία διαβεβαίωση και αναφέρθηκαν και ο κύριος Υπουργός Δικαιοσύνης σε σχέση με τους συνταξιούχους δικαστικούς. Ξέρετε πάρα πολύ καλά ότι τα συνταξιοδοτικά νομοσχέδια θα λάβουν ως βάση τις πραγματικές απολαβές. Και ξέρετε πάρα

πολύ καλά, ότι εάν δεν ενσωματωθούν ορισμένα επιδόματα στις βασικές απολαβές, τότε προσδιορίζεται ευθέως η συνταξιοδοτική σας, η κοινωνική σας πολιτική. Μην προχωράτε σε μία διαδικασία επιδομάτων με ψευδώνυμους τίτλους, ψευδεπίγραφες αναφορές και -επιτρέψτε μου να πω- όχι τόσο τιμητικές για το δικαστικό λειτουργημα. Ενσωματώστε και καθορίστε βασικές απολαβές βάσει του ειδικού νομοσχεδίου, για να έχετε τη δυνατότητα να τηρήσετε τις υποσχέσεις σας και τις εξαγγελίες σας, που είπατε σήμερα. Διότι εάν δεν το κάνετε αυτό, γνωρίζετε ότι δεν θα υπάρξει συνταξιοδοτική πολιτική, η οποία ουσιαστικά θα καλύπτει τις συνταγματικές αξιώσεις των συνταξιούχων δικαστικών.

Θα ήθελα να τελειώσω επισημαίνοντας την ανάγκη, πραγματικά, κατά την αυριανή συζήτηση που θα γίνει η αναφορά στα άθρα, να αποσαφηνισθεί με τρόπο απόλυτο -ο κύριος Υπουργός Δικαιοσύνης απέφυγε και ορθώς, γιατί θέλει να το κοιτάξει- ότι το ειδικό μισθολόγιο των δικαστικών ψηφίζεται, όχι διότι υποκρύπτει ερμηνευτικές παρακαμπτήριες και παροχετεύσεις, οι οποίες θα οδηγήσουν και στην αποζημίωση του βουλευτικού λειτουργήματος.

'Άλλο ο αποζημίωση του βουλευτικού λειτουργήματος και άλλο το ειδικό μισθολόγιο για τους δικαστές. Άλλιώς προς τα έξα θα δημιουργηθεί η δυσμενής εντύπωση περί της οποίας όλοι οι ομιλούν.

Αναφέρθηκε ο κ. Ζαφειρόπουλος σε λαϊκισμούς και άλλα σχετικά. Δεν πρόκειται περί λαϊκισμών. Πρόκειται περί της χαμένης αξιοποίησης της πολιτικής, που δεν ξανακερδίζεται, εάν δεν υπάρξει αποσαφήνιση ότι αυτά, που ψηφίζουμε σήμερα για τους δικαστικούς, τα ψηφίζουμε, γιατί επιβάλλεται λόγω του λειτουργήματος και του σκοπού της αποστολής τους και όχι διότι εμμέσως θα τα συνδέουμε με τη βουλευτική αποζημίωση. Δεν πρέπει να συνδέθουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ο κ. Τσαφούλιας έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΑΦΟΥΛΙΑΣ: Εμείς επιμένουμε στην πρόσληψη και των επλαχόντων του 1995. Θα υποστηρίξουμε τις δύο τροπολογίες που έχουν αυτό το αντικείμενο αύριο.

Εκείνο που δεν μπορώ να αντιληφθώ είναι η διαφοροποίηση του Υπουργείου Δικαιοσύνης με το Υπουργείο Οικονομικών. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης είναι η Κυβέρνηση. Ο Υπουργός των Οικονομικών είναι η Κυβέρνηση. Η δάσταση ως προς την τροπολογία που έφερε ο Υπουργός Δικαιοσύνης πρέπει να ερμηνευθεί ως διαφωνία Υπουργών ή έπρεπε στο κάτω-κάτω να λάβει θέση ο κύριος Πρωθυπουργός. Δεν μπορεί να λέει άλλο ο κ. Χριστοδουλάκης και άλλα ο κύριος Υπουργός Δικαιοσύνης. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης ξέρει τι λέει. Εχει αγωνες και ιστορία. Είναι πολιτικός. Το θέμα έπρεπε να λυθεί από τον κύριο Πρωθυπουργό. Μένει έκθετη η Κυβέρνηση, επειδή δεν πήρε την απόφαση ο κύριος Πρωθυπουργός. Ή αν πήρε την απόφαση ο κύριος Πρωθυπουργός, να μας πει ο κ. Χριστοδουλάκης ότι έχει εντολή του κυρίου Πρωθυπουργού. Η Κυβέρνηση είναι έκθετη στα μάτια της κοινής γνώμης. Και ο Πρωθυπουργός είναι έκθετος. Αυτό το ενδοκυβερνητικό θέμα πρέπει να λυθεί πάση θυσία, για να μείνει στα μάτια του ελληνικού λαού σαφής εικόνα για το ήθελε ή δεν ήθελε η Κυβέρνηση και για το ποια εμπρόδια υπήρξαν.

'Οσον αφορά το θέμα των δικαστικών υπαλλήλων πρέπει να πω στον κύριο Υφυπουργό, ότι τα λεφτά που παίρνουν οι δικαστικοί υπάλληλοι μετά το v. 2470 είναι τα ίδια που παίρνανε μέχρι τις 31.12.96. Εδώ και τώρα να παραγγείλετε τις μισθοδοτικές καταστάσεις των δικαστικών υπαλλήλων, για να τις θέσετε ενώπιον του Κοινοβουλίου: Θα δουμε ότι παίρνουν τον ίδιο μισθό. Ακόμη το επίδομα 31500 το διατηρείται και επιπλέον το φορολογείτε μετά το v.2470. Κάνατε ταμειακή επανάληψη του 31500 και αφαιρέστε το χαρακτήρα τον οποίο έχουν οι δικαστικοί υπάλληλοι σύμφωνα με το άρθρο 92 του Συντάγματος για τις ειδικότερες υπηρεσίες που έχουν και που είναι συναφείς με αυτές των δικαστών. Γ' αυτό υπήρξε αυτή η εξαίρεση. Μάλιστα ρητώς αναφέρεται, ότι η κατ' αποκοπήν αποζημίωση από την παράγραφο 1 του άρθρου 4 του 1153/81 όπως εκάστοτε ισχύει για τους μέχρι του βαθμού του προέδρου

των πρωτοδικών δικαστικών λειτουργούς επεκτείνεται από 17.1.1995 και στους υπαλλήλους των γραμματεών των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών του Συμβουλίου Επικρατείας και των διοικητικών δικαστηρίων... κλπ. κατά 75%.

Αυτό είναι μία ειδική ρύθμιση και μία ειδική μεταχείριση και ένας ειδικός χαρακτηρισμός για τη δουλειά που κάνουν οι δικαστικοί υπαλλήλοι. Εσείς αφαιρείτε αυτόν το νομικό και συνταγματικό χαρακτηρισμό και κάνετε ταμειακή δουλειά. Φέρτε τις καταστάσεις τώρα και θα δείτε, ότι είπατε είναι αναληθές.

Τελειώνοντας θέλω να πω, ότι δεν συνδέουμε το μισθολόγιο των δικαστών με την αυξημένη βουλευτική αποζημίωση βάσει υπάρχοντος νόμου. Αυτό ως ΔΗ.Κ.ΚΙ το δηλώνουμε κατηγορηματικώς. Εν ανάγκη να ανασταλεί η εφαρμογή του νόμου μέχρις ικανοποίησεως των αποδοχών των εργαζομένων. Αυτό δηλώνουμε απόψε ως ΔΗ.Κ.ΚΙ. Δεν έχουμε καμία διάθεση να πάρουμε αυξημένες αποδοχές. Και ας έλθει εδώ βουλευτικό μισθολόγιο ανεξάρτητο, για να αντιληφθεί μια και καλή ο ελληνικός λαός, ότι δεν έχουμε σχέση με αυτά τα οποία σήμερα υποστηρίζαμε, όσον αφορά την αύξηση των μισθών των δικαστικών λειτουργών.

Το ξεκαθαρίσαμε, με την άρνησή μας να ψηφίσουμε την τροπολογία για τα αναδομικά. Μια και καλή, για να μη γίνεται δημαρχία. Αυτήν τη θέση έχουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Κύριε Υπουργέ, ζητήσατε το λόγο;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Θα μιλήσω μετά, αλλά θα παρακαλέσω να μη φύγει όποιος εκ των συναδέλφων μιλήσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ορίστε, κύριε Κόρακα.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να πω, ότι δυστυχώς οι κύριοι Υπουργοί δεν απάντησαν στα ζητήματα που βάλαμε και σε όσα απάντησαν, δεν απάντησαν πειστικά.

Κατ'αρχήν, σε ό,τι αφορά την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης που θέσαμε, θεωρώντας ότι αυτό αποτελεί έναν από τους βασικότερους όρους για να υπάρξει δίκαιη, αντικειμενική, σωστή και καλή απονομή της δικαιοσύνης, ο κύριος Υπουργός ανεγνώρισε αυτό που καταγγείλαμε από το Βήμα πριν από λίγο, ότι τόσο η Νέα Δημοκρατία όσο και το ΠΑΣΟΚ, δεν θέλουν την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης. Είτε τρεις λοιπόν προτείνουν το Εκλεκτορικό Σώμα, όποιο και αν είναι αυτό, είτε τέσσερις, από τη σπιγμή που η Κυβέρνηση θα επιλέξει έναν απ'αυτούς, υποτάσσεται η εξουσία που λέγεται δικαιοσύνη, στην Εκτελεστική Εξουσία. Καθαρές κουβέντες.

Επίσης, θέλουμε να επαναλάβουμε τη θέση του Κ.Κ.Ε., ότι πρέπει να καταργηθεί αυτή η διάταξη, η Κυβέρνηση να μην έχει κανένα λόγο στην ανάδειξη της ηγεσίας της δικαιοσύνης, έτσι ώστε να υπάρξει σαφής διαχωρισμός. Επίπειο, πως και αν ακόμα γίνει αυτό και αν ακόμα εξασφαλιστούν και νέες αυξήσεις, όπως γίνεται μάλιστα το νομοσχέδιο για τους δικαστικούς, αν δεν πληρωθούν οι άλλες προϋποθέσεις, όπως κτίρια, μηχανογράνωση, στελέχωση, δεν πρόκειται να έχουμε γρήγορη και καλή απονομή της δικαιοσύνης.

'Οσον αφορά για τη στελέχωση, η θέση που φάνηκε σήμερα σχετικά με τους επιλαχόντες ή με τους επιτυχόντες που δεν προσλήφθηκαν, υποδηλώνει την απόφαση της Κυβέρνησης να μην προχωρήσει στην αντιμετώπιση των προβλημάτων της δικαιοσύνης. Μάλιστα, και οι αυξήσεις που δίνει, πέραν από το ότι δίνονται σήμερα, γιατί έτσι και αλλιώς θα τις έπαιρναν οι δικαστικοί με δικαστικές αποφάσεις, φοβόμαστε ότι τις δίνει περισσότερο για να κάνει μια προσπάθεια, να βάλει περισσότερο στο χέρι τους δικαστικούς ενόψει της πρόθεσής της να τους αξιοποιήσει ως έναν από τους μηχανισμούς της, για να περάσει κυβερνητική πολιτική, όπως συγκεκριμένα καταγγείλαμε.

Ο κύριος Υφυπουργός Οικονομικών έκανε έναν περίεργο συλλογισμό σχετικά με το τι γίνεται σε άλλες χώρες. Ξέρουμε ότι οι αποδοχές σε ορισμένες δυτικοευρωπαϊκές χώρες είναι

υψηλότερες, απ'ότι είναι στη χώρα μας. Πρέπει να καταλάβει, όμως, ότι ενώ οι αποδοχές στη χώρα μας, όχι μόνο δεν ανεβαίνουν σε σχέση μ'αυτές, αλλά συνεχώς μειώνονται, οι τιμές του καταναλωτή εδώ, όχι μόνον δεν μένουν με τις ίδιες διαφορές με εκείνες των ευρωπαϊκών χωρών, αλλά συνεχώς η διαφορά μειώνεται. Δηλαδή αυξάνονται συνεχώς οι τιμές καταναλωτή στη χώρα μας και μάλιστα πολύ περισσότερο απ'ότι σ'αυτές τις χώρες.

Αλλιώς θα μπορούσαμε να πούμε, ότι το κόστος ζωής στη χώρα μας, αν υπολογιστεί σε ώρες εργασίας, σε χρόνο εργασίας, είναι το μεγαλύτερο σε ολόκληρη την Ευρώπη. Για να συνεννούμαστε σε αυτόν τον τόπο.

Θα ήθελα να πω για τα επιδόματα, ότι εμείς καταγγείλαμε αυτήν την απαράδεκτη χρησιμοποίηση. Ορισμένοι συνάδελφοι μίλησαν για υβριστική επιδόματα κλπ. Εμείς δεν θα διαφωνήσουμε, αν θέλετε, σε αυτό. Αυτό που διαπιστώνουμε είναι, ότι είναι αδιανόητο για μας τα επιδόματα, δύο επιδόματα, για την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των υποθέσεων -είναι κάτι που, εν πάσῃ περιπτώσει, πραγματικά ηχεί περίεργα, όπως και το άλλο για τις ειδικές συνθήκες- να είναι κατά 50% αν όχι και πάρα πάνω υψηλότερα από το βασικό μισθό. Είναι αδιανότο. Αν ήταν επιδόματα που είχαν διαμορφωθεί, η ΑΤΑ, εν πάσῃ περιπτώσει, με αυτά τα ανώμαλα συστήματα μισθοδοσίας που υπάρχουν στη χώρα μας, θα μπορούσαμε να δώσουμε κάποια εξήγηση. Αλλά εδώ από χέρι να λες, δύο επιδόματα είναι τετρακόσιες πενήντα χιλιάδες (450.000) και ο βασικός μισθός είναι διακόσιες πενήντα χιλιάδες (250.000), διακόσιες ογδόντα χιλιάδες (280.000), αυτό είναι αδιανότο.

Επίσης, θα θέλαμε να πούμε σχετικά με τους συνταξιούχους.

Δεν ξέρω πιο νομοσχέδιο θα φέρετε. Σημειώνουμε, ότι έχετε πρόθεση να αντιμετωπίσετε ριζικά το θέμα. Ωστόσο, όμως, επειδή σας έχουμε λιγάκι μάθει, φοβόμαστε, ότι δεν πρόκειται να λυθούν τα ζητήματα δικαιαία για τους συνταξιούχους.

Μη χαμογελάτε, κύριε Υφυπουργέ! Ξέρουμε τώρα! Γνωρίζουμε σε αυτήν την Αίθουσα, σας γνωρίσαμε και σας, γνωρίζουμε και την κυβερνητική πολιτική και ξέρουμε τι λέμε! Γιατί ποτεύουμε, ότι αν θέλατε, θα μπορούσατε με μια πολύ σύντομη διάταξη σε αυτό το νομοσχέδιο, να το λύσετε το θέμα. Εμείς έχουμε καταθέσει τροπολογία. Δείτε την. Θα τη συζητήσουμε αύριο. Φαντάζομαι, να μας δοθεί η δυνατότητα.

Για τους στρατιωτικούς δικαστές, επίσης, είπε ο κύριος Υπουργός, ότι θα δούμε τι θα γίνει στις άλλες χώρες. Τώρα θα το δείτε; Δεν ξέρετε; Είστε δεκαέξι χρόνια στην Ευρωπαϊκή Ένωση και του οπλάχιστον σε αυτόν τον τομέα δεν ξέρετε τι γίνεται; Δεν ξέρετε, ότι στη Γαλλία δεν υπάρχει στρατιωτική δικαιοσύνη, ούτε στη Γερμανία, στο Βέλγιο, στη Δανία, δεν θυμάμαι και σε άλλες χώρες; Τι θα γίνει δηλαδή; Και βεβαίως, εμείς λέμε, μέχρι τότε -θα μπορούσατε να το βάλετε εδώ πέραν να πάμε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και να ενταχθούν και αυτοί οι ανθρωποί στο μισθολόγιο αυτό.

Σχετικά με τους δικαστικούς υπαλλήλους, κύριε Πρόεδρε, έχουμε επιωθεί όλα, έχουμε καταθέσει τροπολογία, θα τη συζητήσουμε, φαντάζομαι, αύριο. Εμείς σημειώνουμε σήμερα, κύριε Χριστοδούλακη, ότι δεν δέχεσθε αυτό το δίκαιο αίτημα. Το 1995 ήταν ένα συγκεκριμένο ποσοστό. Φέρατε το ενιαίο μισθολόγιο τώρα. Είχαμε εκφράσει και εκεί την αντίρρησή μας. Επιμένετε. Νομίζουμε, ότι από τη σπιγμή που δινετε στους δικαστικούς ένα τέτοιο υψηλό επίδομα ειδικών συνθηκών, θα πρέπει να αναγνωρίζετε, ότι και οι δικαστικοί υπαλλήλοι βιώνουν τις ίδιες απαράδεκτες συνθήκες και κατά συνέπεια, πρέπει να δοθεί και σε αυτούς έστω και σε μικρότερο ποσοστό από το 75% που είχαν κατακτήσει πάνω στις σαράντα δύο χιλιάδες (42.000), αλλά να είναι κάτι ουσιαστικό, κάτι σημαντικό.

Για τους συνταξιούχους δικηγόρους δεν είπατε τίποτα. Υπάρχει αναβρασμός στους συνταξιούχους. Ανησυχούμε ιδιαίτερα, τι θα γίνει με αυτήν την ιστορία. Είναι η παράγραφος 2, του άρθρου 7, αυτή που καταργεί το κατακτημένο δικαίωμα να παίρνουν οι δικηγόροι συνταξιούχοι το 80% του βασικού μισθού των εφετών ως σύνταξη, ναι, ή όχι; Και γιατί δεν κουβεντιάσατε καθόλου μαζί τους, αλλά το φέρατε μέσα στο

κατακαλόκαιρο κλπ;

Βεβαίως θα ήθελα να πω και εγώ, κύριε Πρόεδρε, ότι θα ήταν απαράδεχτο να μη διευκρινισθεί ρητά σε αυτόν το νόμο μέσα, με συγκεκριμένη διάταξη, ότι αναστέλλεται επ' αριστο το Ψήφισμα Β', που κάνει τη βουλευτική αποζημίωση να παρακολουθεί τις αποδοχές του ανώτατου δικαστή. Πραγματικά, θα πρέπει έστω και σε αυτήν τη στιγμή να πάρετε ένα μέτρο διαφύλαξης του όσου κύρους απομένει σε αυτό το Κοινοβούλιο.

Θα ήθελα να τελειώσω, κύριε Πρόεδρε, σημειώνοντας το εξής: Εδώ πρέπει να ξεκαθαρίσουμε -επειδή ακούσαμε επαίνους, αυτεπαίνους κλπ από διάφορες πλευρές και ιδιαίτερα από την πλευρά του Υπουργού Δικαιοσύνης- ότι μιλάμε για κυβερνητική πολιτική. Και αυτό που ανέφερε ο ίδιος για τους επιλαχόντες, το αποδεικνύει. Τι γίνεται; Το πώς κρίνεται ο κάθε Υπουργός είναι από το κατά πόσο είναι καπάτσος, με πόση καπατσούσην περνάει αυτήν την κυβερνητική πολιτική. Αν δεν τα καταφέρνει ή αν δεν συμφωνεί μ' αυτήν και κάνει διαφορετικά, τότε ή παραιτείται ή τον παραιτούν. Αυτή είναι για μας η αλήθεια. Από κει και πέρα, νομίζω ότι θα έπρεπε, για να συνενοούμαστε σ' αυτόν τον τόπο, να πούμε τα σύκα-σύκα και τη σκάφη-σκάφη. Πρόκειται για συγκεκριμένες θέσεις κυβερνητικής πολιτικής, που ο κύριος Υπουργός Δικαιοσύνης προσπαθεί με διάφορους τρόπους να βγάλει τη δική του την ουρά απ'έω, ενώ ταυτόχρονα τις πρωθεί όπως μπορεί, με την ικανότητα που έχει μέσα στην ελληνική κοινωνία. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ο κ. Φούσας έχει το λόγο.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Θέλω να υπογραμμίσω κατ' αρχήν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι είναι ιδιαίτερα θετικό το γεγονός, ότι για ένα τόσο σοβαρό θέμα υπάρχει ομοφωνία όλων των πτερύγων της Αιθουσας. Και ομιλώ ως Βουλευτής και ομιλώ και ως δικηγόρος, όπως είπα και στην πρωτολογία μου, που γνωρίζω και γνωρίζουμε οι περισσότεροι τα πολλά προβλήματα των δικαστών. Ωστόσο, όμως, θέλω να πω, ότι αδικεί το ίδιο το θέμα η οποιαδήποτε αναφορά με άλλα θέματα άσχετα και οι συσχετισμοί επίσης με άλλα θέματα, ή και με υποψίες άλλων θεμάτων. Εδώ ομιλούμε για ένα καθαρό θέμα, που έχει σχέση μόνο με τις αμοιβές των δικαστών, που το Σύνταγμα το ορίζει, που οι δικαστικές αποφάσεις το όρισαν και βεβαίως γνωρίζουμε τα προβλήματα τους. Οποιαδήποτε άλλη αναφορά θέλω να πιστεύω -αυτή είναι η άποψή μου- ότι αδικεί το ίδιο το θέμα. Το νομοσχέδιο αυτό δεν ρυθμίζει τίποτε άλλο, παρά μόνο το θέμα των αμοιβών των δικαστών.

Αν, παρά ταύτα, θελήσουμε πράγματι να συζητήσουμε το θέμα των αμοιβών των Βουλευτών, θα λέγαμε ότι θα το δούμε από δύο πλευρές. Από τη μία πλευρά, αν το γνωστό ψήφισμα του 1974 μπορεί να καταργηθεί -που έχει πράγματι η υπερηφάνη δύναμη ως ψήφισμα- με ένα νόμο και υπάρχουν, όπως είναι γνωστό, διαφορετικές νομικές απόψεις σε σχέση και με το άρθρο 111 του Συντάγματος, δεύτερον, από εκεί και πέρα, πρέπει, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να μιλήσουμε με ειλικρίνεια στον ελληνικό λαό. Και θα μιλήσουμε με ειλικρίνεια στον ελληνικό λαό, αν του πούμε τι πράγματι εισπράττει ο Βουλευτής μηνιαίως, τι πρέπει να ξεδεύει μηνιαίως και βεβαίως να το συσχετίσουμε αυτό -και είναι ανάγκη να το κάνουμε- με τις αμοιβές των άλλων εργαζομένων, κάτι που έχει σχέση ασφαλώς με τη λιτότητα, την οποία επέβαλε η Κυβέρνηση και συνεχίζει να επιβάλει. Οποιαδήποτε άλλη άποψη και ιδίως ο συσχετισμός ενός καθαρού θέματος, που έχει σχέση μόνο με τις αμοιβές των δικαστικών λειτουργών, είναι λάθος και δεν επιτρέπεται να επανέλθουμε στο θέμα αυτό. Είναι τελείως διαφορετικά πράγματα.

Παρά ταύτα, θέλω να παρατηρήσω, κύριοι Υπουργοί, ότι από τη μέχρι τώρα συζήτηση αυτού του νομοσχέδιου βρίσκω δύο θέματα ιδιαίτερα σοβαρά. Πρώτον, παρατηρώ ότι υπάρχει μία σοβαρή διαφωνία μεταξύ των δύο παρόντων Υπουργών, κάτι που συνήθως δεν συμβαίνει. Να υπάρχουν δύο Υπουργοί, και να εμφανίζονται να διαφωνούν σε πολύ σοβαρά θέματα, όπως παραδείγματος χάρη στο θέμα της εισαγωγής ή μη των επιτυχόντων δύο

φορές στις εξετάσεις στη Σχολή Δικαστών.

Θέλω, επίσης, να παρατηρήσω, ότι πράγματι, κύριε Υπουργέ της Δικαιοσύνης -είπαμε τα καλά μας λόγια- υπάρχει μία σοβαρή διαφωνία μεταξύ εκείνων που είπατε εσείς ο ίδιος στην επιτροπή και με αυτά που σήμερα δεχθήκατε ή υποχρεωθήκατε, φαίνεται, από άλλους παράγοντες να μη δεχθείτε σήμερα εδώ στο Τμήμα. Και εξηγούμα τι εννοώ. Πρώτα-πρώτα οφείλω να παρατηρήσω, ότι δεν πήραμε συγκεκριμένη απάντηση για το θέμα των δικαστών της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Δεν θα πάρετε.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Ορθώς, όπως το λέτε και αφού το θέλετε έτσι.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Το είπα.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Καλώς. Εγώ να διατυπώσω την άποψή μου...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Ούτε πήρατε ούτε θα πάρετε. Δεν είμαστε έτοιμοι.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Αυτό δεν σημαίνει ότι εγώ δεν έχω δικαίωμα να πω την άποψή μου.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Να λέτε, αλλά σταθείτε με κάποια σοβαρότητα.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν έχω δικαίωμα και ιδίως ότι δεν ομιλώ με σοβαρότητα.

Επαναλαμβάνω, ότι για το θέμα των δικαστών της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης δεν πήραμε σήμερα μία συγκεκριμένη απάντηση, ούτε πότε εσείς, η Κυβέρνηση ή το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, θα αποφασίσει να αντιμετωπίσει ...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Δεν με προσέξατε προηγουμένως.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Σας πρόσεξα, κύριε Υπουργέ. Άλλα ό, τι λέω, δεν αφορά εσάς ειδικότερα.

Τι θα κάνει επιτέλους η Κυβέρνηση σε ένα σοβαρό θέμα, όπου η ίδια αποφάσισε -καλώς- να είναι και είναι οι στρατιωτικοί δικαστές όχι πλέον αξιωματικοί, αλλά δικαστές της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης, δηλαδή δικαστές, όπως το Σύνταγμα τους προβλέπει και τους θέλει;

'Ενα δεύτερο θέμα, για τους δικαστικούς γραμματείς. Οφείλω να πω, ότι δεν πήραμε μία συγκεκριμένη απάντηση. Να μας πει ο κύριος Υφυπουργός Οικονομικών, ισχύει αυτό που είπε στη διαρκή επιτροπή, ότι πράγματι δικαιούνται να παίρνουν μόνο τις τρίαντα μία χιλιάδες επτακόσιες δραχμές, ή αποδέχεται τα επιχειρήματα και τις απόψεις όλων των πτερύγων, όπως ακούσατε, του Τμήματος, ότι εδώ συμβαίνει κάτι αλλό απ' ό, τι συμβαίνει με τους άλλους υπαλλήλους του δημοσίου, ότι δηλαδή έχουν περισσότερα έξοδα.

Συνταξιούχοι δικαστές. Είπατε μεν ότι θα το δείτε και εδώ δεν έχουμε κάτι συγκεκριμένο. Επιτρέψτε μου να πω, με την εμπειρία που έχουμε όλοι μας και σεβόμενοι το έργο των συνταξιούχων δικαστών και τη μεγάλη τους προσφορά, ότι αν δεν λύσετε αύριο το θέμα αυτό, ανησυχώ και πρέπει να το υπογραμμίσω, πως το θέμα αυτό θα πάει στα καλένδες.

'Ένα τρίτο θέμα, για τους συνταξιούχους δικηγόρους. Απάντηση δεν πήραμε και δικαιούμαι, κύριε Υπουργέ, σε εσάς ειδικότερα να σταθώ με σεβασμό, στους αγώνες που κάνετε το 1980 ως πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών και πρόεδρος των Συλλόγων όλης της χώρας, να έχουμε μία θέση σας. Υπάρχει πρόβλημα ή δεν υπάρχει; Ανησυχούν οι ελάχιστοι συνταξιούχοι δικηγόροι. Πρέπει να ξέρετε και ξέρετε, πως οι συνταξιούχοι δικηγόροι είναι ελάχιστοι, γιατί φεύγουν πολύ αργά από το Σώμα και δυστυχώς μόλις φεύγουν λίγοι απομένουν. Το πρόβλημα, όμως, είναι μεγάλο.

Αυτό θα έχει και μία άλλη επίδραση. Λέμε ότι πρέπει να υπάρξει αποσυμφόρηση του Σώματος των Δικηγόρων, που είναι τόσοι πολλοί και είναι πράγματι πάρα πολλοί. Εάν και εδώ υπάρξει πρόβλημα για τις συντάξεις των συνταξιούχων δικηγόρων, φοβάμαι πως θα υπάρξει μεγαλύτερη συμφόρηση, αντί να έχουμε αποσυμφόρηση την οποία όλοι θέλουμε και

επιτίθωκουμε.

Αναδρομικά δικαστών. Δεν μας είπατε κύριε Υπουργέ των Οικονομικών, -αγόρευσαν επί αρκετή ώρα για το θέμα αυτό, και άλλοι συνάδελφοι- τι σκοπεύετε για τις αποδοχές, για τις διαφορές των αποδοχών του 1997. Θα τις εισπράξουν οι δικαστές τώρα; Θα τις ρυθμίσετε, όπως λέει η σχετική διάταξη, ως προς το ποσό, τον τρόπο και τις δόσεις καταβολής. Οφείλετε μία απάντηση και επ' αυτού του θέματος.

Επιλαχόντες στη Σχολή Δικαστών. Κύριε Υπουργέ της Δικαιοσύνης, εσείς μόνος σπεύσατε και είπατε -είναι στα Πρακτικά ότι πράγματι θα φέρετε τροπολογία για να εισαχθούν οι επιτυχόντες στους δύο ή στον ένα διαγωνισμό. Οφείλω να παρατηρήσω, ότι αυτό είναι κάτι που δεν συμβαίνει στην πρακτική αυτών των αιθουσών. Δικαιολογήσατε μεν και σας τιμά αυτό, ότι δεν είναι δική σας ευθύνη η ανακολουθία, είναι ευθύνη όμως της Κυβέρνησης, πώς ένας Υπουργός, με την ιστορία την οποία έχει, σπεύδει στην επιτροπή και δεσμεύεται πως θα φέρει την τροπολογία και μετά ταύτα να δηλώνει αδύναμια λόγω παρεμβάσεως, προφανώς, του Πρωθυπουργού και δεν μπορεί πλέον να φέρει αυτήν την τροπολογία ή να αποδεχθεί τροπολογίες απ' όλο το Τμήμα, κάτι το οποίο δημιουργεί ασφαλώς ένα τεράστιο ηθικό και πολιτικό πρόβλημα, όσον αφορά, επαναλαμβάνω, τους επιτυχόντες και φερομένους ως επιλαχόντες στην Εθνική Σχολή των Δικαστών.

Κάτι ακόμη.

(Στο σημείο αυτό χτυπάει το κουδούνι λήξης του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή) Θα τελειώσω. Εξάλλου δικαιούμαι δέκα λεπτά, όπως ξέρετε. Είπατε επίσης, ότι θα φέρετε μια τροπολογία για το θέμα των ποινών, για τις επιταγές. Οφείλω να σας πω, ότι εμείς το είδαμε, το αντιμετωπίσαμε και έχουμε απόψεις. Άλλα για να διατυπώσουμε τις απόψεις, αν πράγματι θα γίνει αυτό, θα πρέπει να ξέρουμε αν θα το φέρετε ή όχι. Ελπίζω πως δεν θα το φέρετε, γι' αυτό δεν επιμένω. Αν τελικώς, όμως, γίνει αυτό που εσείς ο ίδιος είπατε και είναι καταγεγραμμένο στα πρακτικά της διαρκούς επιτροπής, πείτε μας τι θα κάνετε με τις ποινές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Καλώς. Αφού δεν έφερε την τροπολογία, τι συζητάτε;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Ωστόσο βλέπω τον κύριο Υπουργό, ότι προβληματίζεται.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Έχει κατατεθεί.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Βλέπετε, κύριε Πρόεδρε, ότι βιάζεσθε και αυτοδιαψεύδεσθε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Εφόσον έχει κατατεθεί, θα διανεμηθεί.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Αφήστε το αυτό. Εγώ βλέπω, ότι ο κύριος Υπουργός για το θέμα αυτό είναι συνεπής. Το είπε μεν τότε στην επιτροπή, αλλά τι συμβαίνει τώρα; Πείτε μας επιτέλους γιατί αυτός ο αιφνιδιασμός; Τι θα γίνει με αυτό το θέμα;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κύριε συνάδελφε, πήγατε να τις πάρετε;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ: Τώρα τις πήρα, πριν δέκα λεπτά.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Δεν είναι τυχαίο αυτό που σας λέω.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Πόσες είναι, δύο ή τρεις;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ: Τρεις είναι.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Προτού να δευτερολογήσω, συνεννοήθηκαμε τις ψάξαμε και δεν υπάρχει ή τουλάχιστον δεν ξέρω τι συμβαίνει, εν πάσῃ περιπτώσει.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Δεν μπορεί να μην υπάρχει.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Σας παρακαλούμε πολύ, το θέμα αυτό να το δείτε, γιατί πράγματι είναι πάρα πολύ σοβαρό.

Τέλος, όσον αφορά, κύριε Πρόεδρε, τη δήλωση του κ. Τζανή, πρέπει να κάνω την εξής διευκρίνιση: Καταλαβαίνετε κατ' αρχήν, ότι δεν αντιλαμβάνομα, γιατί έγινε αυτή η αναφορά στο θέμα της διαφάνειας, στο θέμα του προβληματισμού της Νέας Δημοκρατίας, στο θέμα του ελέγχου σε σχέση με τη διαφάνεια.

Εμείς απαντούμε, ότι πρόβλημα δεν έχουν εκείνοι, οι οποίοι αγωνίζονται για τον έλεγχο της διαφάνειας. Πρόβλημα έχουν εκείνοι, οι οποίοι δεν θέλουν τη διαφάνεια. Και εμείς -όπως πάντοτε- και τώρα θα αγωνισθούμε για τη διαφάνεια σ' όλους τους τομείς και ιδίως σ' ότι αφορά τα οικονομικά του δημοσίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Κύριε Υπουργέ, έχει ζητήσει το λόγο ο κ. Ζαφειρόπουλος και ...

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ: Θέλω το λόγο κι εγώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Καλώς, θα σας δώσω το λόγο κι εσάς, κύριε Σταύρου.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Θέλω το λόγο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Όσον αφορά το θέμα της τροπολογίας για τις επιταγές, έχει κατατεθεί...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κοιτάξτε, αν έγινε λάθος από το γραφείο μου...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Έχουν κατατεθεί τέσσερις τροπολογίες, τις οποίες έχει το Προεδρείο και τις οποίες έχει διανείμει κιόλας.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Και μάλιστα δεσμευθήκατε, πως δεν θα καταθέσετε άλλη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Σας παρακαλώ, κύριε Φούσα, δεν χρειάζομαι συνήγορο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ: Να φροντίσει το Προεδρείο να μοιρασθεί.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου): Είναι μέσα σ' αυτά που έχουν κατατεθεί.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Τα έχετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ορίστε, κύριε Υπουργέ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κύριε Πρόεδρε, δεν είναι ευχάριστο βέβαια να απολογείται κανείς σε δημαργία, καθόλου ευχάριστο. Να μου επιτρέψουν οι κύριοι συνάδελφοι να τους πω, ότι τους λεβεντησμόυς, τους παλικαρισμούς και τις ανδρειοσύνες, στο κόμμα τους, στον εαυτό τους, στη δουλειά τους!

Βεβαίως, υπάρχει μία θέση ενός Υπουργού. Ο Υπουργός βρίσκεται σε μία Κυβέρνηση. Είναι το θέμα τέτοιο, που πρέπει να υποχρεώσει τον Υπουργό σε παραίτηση και να αφήσει μία μεγάλη μονάδα που διευθύνει, με ένα μεγάλο πρόγραμμα που έχει βάλει μπροσ, για να ικανοποιηθεί ο κ. Κόρακας, ο λεβέντης και ο παλικαράς, που κάθε φορά επεμβαίνει, όταν συμβεί κάτι, για το Γιαννόπουλο. Αυτό θα το κρίνει κανείς, κατά την...

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Σας έτοσυζε, έτοι;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Εμένα με έτοσυζε. Εσείς δεν ξέρετε τι λέτε.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Βεβαίως.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Εγώ το άρθρο 4 δεν το έγραψα στο Υπουργείο μου,ήμουν στην Κυβέρνηση, εγράφη σε άλλο Υπουργείο. Δεν φέρει την υπογραφή μου. Απήντησε ο "πολύς" Φυσάκης, ο οποίος μπήκε στο δημόσιο και ησύχασε. Μέχρι τότε ήταν συνδικαλιστής. Και δεν ανήκει στο ΚΚΕ, είναι φίλος, φαίνεται, του κ. Κωνσταντόπουλου, νομίζω ότι είναι στο Συνασπισμό.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου): Του κ. Χριστοδούλακη ήταν τότε.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ (Υψηλούργος Οικονομικών): Και τώρα είναι φίλος μου.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Ήταν άριστος συνδικαλιστής και αγωνιστής, εκ των σπουδαιότερων. Όμως είπα, κατά τη φιλοσοφία της καταστάσεως ανάγκης, τι θα κοιτάξεις να υπηρετήσεις. Το μικρότερο αγαθό ή το μεγαλύτερο; Και λέει ο Φυσάκης: "Πατί δεν παραιτηθήκατε, κύριε Γιαννόπουλε;" Δεν νομίζω ότι έπρεπε να θυσιάσω το άλλο έργο, το οποίο επετελείτο με τη δική μου παρουσία,

που όταν έφυγα έγινε σκορποχώρι πράγματι. Το έχω πει δημοσίως εναντίον μελών και συναδέλφων της Κυβερνήσεως, διότι έφυγα από το Υπουργείο Εργασίας και πάει το πρώτο, πάει το δεύτερο, πάει το τρίτο και στο τέλος κόντεψε να διαλυθεί και ο Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας, παραδείγματος χάρο.

Τα ζυγίζει κανές. Εγώ διεφώνησα, παραδείγματος χάρο, με το θέμα του να καθορισθεί η σύνταξη του εργάτη σύμφωνα με το κατώτατο όριο του μισθωτού, κατά τη νομοθεσία την παλιά. Η Κυβέρνηση, ο Πρωθυπουργός, η Πλειοψηφία, που συζητήσαμε το θέμα ενώπιον δεκατριών συναδέλφων, πήρε το μέρος του αντίθετο. Εγώ έχω είπα: "Διαφωνώ". Δεν θεωρησα ότι έπρεπε να παραιτηθώ.

Μπήκε ένα θέμα κληρονομίας και είπα: "Ναι, το υιοθετώ". Όμως, το Υπουργείο Οικονομικών έχει τα λεφτά και εκείνο θα κρίνει. Και το Υπουργείο Οικονομικών δεν υπογράφει την τροπολογία.

Πρέπει να παραιτηθώ για τον κ. Κόρακα, να του κάνω τη χάρη; Θα με έχετε Υπουργό της Δικαιοσύνης όσο θελήσω εγώ και όχι όσο θελήσετε εσείς, κύριε Κόρακα.

Και περάσαμε με ομόφωνη απόφαση το θέμα του να μπουν στοιχεία της αντίστασης της Αττικής στα σχολεία, και στην πρωτοβάθμια και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, και η μόνη εφημερίδα που δεν έγραψε τίποτα είναι ο "Ριζοσπάστης" -όλες οι εφημερίδες εξήραν το γεγονός- διότι αυτό το εισηγήθη ο Γιαννόπουλος.

Αν νομίζετε ότι μ' αυτό θα βγάλετε πέρα κομματική ζωή, χαλάρι σας, αλλά δεν θα τη βγάλετε πέρα. Έτσι είναι το θέμα. Εγώ θα κρίνω. Εγώ θα ζυγίσω. Εγώ αποφασίζω και δεν παίρνω διαταγές από κανέναν.

Ούτε σάπιες ή εισηγήσεις δόλιες, τουλάχιστον από τον κ. Κόρακα, που δεν έπρεπε καν να αναφέρεται. Και του κακοφάνηκε, γιατί αποδόθηκαν και ορισμένα πράγματα εδώ ότι, ξέρεις, καπάτσος ο Υπουργός κλπ.

Δεν δίδαξα εγώ καπατοσούνη. Δίδαξα παλικαριά και διαφάνεια, κύριε Κωνσταντόπουλε.

Ακούστε. Ο μισθός των Βουλευτών ακολουθεί τη Συντακτική εκείνη Η το Ψήφισμα Ζ' του 1974. Δεν άλλαξε τίποτα.

Ακούω τον κ. Μάνο, άλλη άποψη. Ακούω τον κ. Κόρακα να έχει την άποψη του κ. Μάνου. Και ο κ. Κόρακας στο κάτωκάτω, εντάξει, να το υποστηρίξει, αλλά ο κ. Μάνος δεν έχει ανάγκη από λεφτά. Η υπόθεση "Αλλατίνη", πλούσιος άνθρωπος. Όταν έκανε την πρώτη του εξόρμηση -υποούμαι που δεν είναι εδώ, θα του έλεγα περισσότερα- μας γέμισε με πολύ υλικό και λέμε "που τα βρήκε τα λεφτά αυτός ο άνθρωπος, που στέλνει χωρίς να δούμε ποιος ήταν", ο Μάνος. Και βγήκε Βουλευτής, πρώτος στην Α' Αθηνών και στις επόμενες εκλογές ήρθε πάτος. Δεν βγήκε, γιατί πήγε κόντρα με το λαϊκό αίσθημα, όσον αφορά κάτι περιπτώσεις οικισμών.

Έχω, λοιπόν, να πω, ότι ρυθμίζονται οι αποδοχές των Βουλευτών, που είναι οι αντιπρόσωποι του έθνους. Και είναι Βουλευτές, δεν είναι ούτε υπάλληλοι ούτε δημόσιοι λειτουργοί υπό την έννοια του Δημοσιούπαλληλικού Κώδικα όσον αφορά τις αποδοχές. Βεβαίως, όσον αφορά τις ευθύνες και ο Υπουργός όντας Βουλευτής λογίζεται δημόσιος υπάλληλος, ακριβώς για να υπαχθεί υπό το νόμο περί ποινικής ευθύνης Υπουργών. Άλλα εκεί τον κάνουμε δημόσιο υπάλληλο εμείς, μ' αυτούν τον ειδικό νόμο, υπάλληλο του δημοσίου, ακριβώς για να τον πιάνει η "τοιμπίδα" τον παρεκτρέπομενο Υπουργό.

Εδώ όμως είναι οι ρυθμισμένες οι αποδοχές. Όταν, όμως, μπαίνει αυτή η διάταξη, η οποία λέει π.χ. ότι οι διατάξεις των άρθρων κλπ. εφαρμόζονται αποκλειστικά για δικαστικούς λειτουργούς -δεν δέχεται ούτε το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους ούτε τα άλλα- είναι μία άποψη. Άλλα υπάρχει και η παράγραφος β' που λέει, ότι "οι διατάξεις των τυπικών νόμων που παραπέμπουν ως προς τον καθορισμό αποδοχών και παροχών εν γένει σε βαθμούς ή αποδοχές δικαστικών λειτουργών θεωρούνται, ότι παραπέμπουν στις διατάξεις που ισχύουν πριν από την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού".

Τι ίσχυε πριν: Το Ψήφισμα του 1974. Αυτές είναι οι αποδοχές ημών των Βουλευτών, κύριοι συναδέλφοι. Επειδή, λοιπόν,

δημιουργείται και κάποια σύγχυση, μπορεί να βρεθεί κανείς να πει ότι, ξέρεις, αυτό ελέχθη στη Βουλή. Εγώ δεν μίλησα προηγουμένως και είπατε, ότι δεν απήντησε ο Υπουργός, γι' αυτό απαντάει ο Υπουργός, απαντάει η Κυβέρνηση, γιατί η Κυβέρνηση νομιθετεί. Απαντάει, ότι ακολουθούν οι αποδοχές των Βουλευτών στο ότι λέει η Συντακτική εκείνη Πράξη ή το Ψήφισμα του 1974, που "ψήφισμα" σημαίνει διάταξη ισοδύναμη του Συντάγματος, είναι συνταγματική διάταξη. Λύεται το θέμα. Εάν χρειαστεί, να διαλύσουμε και πάσα αμφιβολία, μη βρεθεί κανένας σε κάποιο δικαστήριο, Άρειο Πάγο, Συμβούλιο της Επικρατείας και πει ότι, ξέρετε, δεν το λέτε ρητώς, υπάρχει η δήλωση του Υπουργού της Δικαιοσύνης, ο οποίος εισηγείται τη διάταξη αυτή στη Βουλή, διότι τα μεν μισθολογικά, εντάξει, τα βουλευτικά είναι δικά μου θέματα και αναλαμβάνω και την πολιτική ευθύνη παλικαρίσια.

Εδώ είναι η διαφάνεια, ότι οι μισθοί των Βουλευτών ακολουθούν τις προσταγές ακριβώς αυτής της Συντακτικής Πράξης ή του Ψήφισματος, που είναι ισοδύναμο προς το Σύνταγμα.

Εάν χρειάζεται βέβαια, να μπει στο άρθρο και κάποια διατύπωση, κατά παρέκκλιση της διατάξεως αυτής, μπορεί να μπει, αλλά νομίζω ότι η δήλωση αυτή αρκεί.

'Ερχομαι, λοιπόν, τώρα στο θέμα της Συρτιωτικής Δικαιοσύνης. Το πρώτο βήμα το έκανε το ΠΑΣΟΚ, κύριε Φούσα, δεν το κάνετε εσείς. Εσείς, τους είχατε δούλους, υπόδουλους, υποχείριους κάποια εποχή. Μιλώ για την εποχή του παρακράτους και του παρασυντάγματος, όχι για τη σημερινή εποχή. Άλλα επειδή ο Κ.Φούσας είναι παλιός δεξιός και είναι και φίλος μου, μπορώ να του τα πω και να τα δέχεται κιόλας.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Όχι, δεν είμαι παλιός, νέος είμαι και φιλελεύθερος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κύριε Φούσα, δεν έχουμε τώρα εδώ συνταξιοδοτικό θέμα...

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Καλά, στο σύνολο τι κάναμε;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): ...και αν μπαίνετε σε άλλα χωράφια νομίζοντας ότι μπορείτε να θίξετε το Γιαννόπουλο, να ξέρετε, ότι όταν ο Γιαννόπουλος ανέλαβε το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εδώσε σύνταξη στους δικηγόρους άλλες εβδομήντα χιλιάδες.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Το ξέρω.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Το ξέρετε. Λοιπόν, δεν μπορούμε σήμερα όταν κουβεντιάζουμε ένα σωρό θέματα, να μας πουν: 'Αντε και στα δικηγορικά, 'Έχουμε τρόπο να τα λύσουμε και αυτά. Να δούμε τι θα πει και το Υπουργείο Οικονομικών.

'Όταν δε ένας Βουλευτής διαφωνεί, δεν είναι πρώτη φορά. Είχατε μια τριάδα επιφανών συναδέλφων μας, στην κυβέρνηση του 1993 οι οποίοι ασκούσαν έντονη αντιπολίτευση μέσα και έξω από τη Βουλή. Άλλα εγώ δεν μπορώ να ελέγχομαι, διότι δεν έκανα το χατίρι του άλφα ή του βήτα φίλου μου, γιατί δεν θα ήθελε και κανείς από εκείνους τους οποίους υπερασπίστηκα εγώ σ' αυτήν την υπόθεση.

Τι να πω για τα παιδιά αυτά, που κάθε μεσημέρι βραΐνοντας από το Υπουργείο τα βρίσκων εναλλάξ μπροστά μου; 'Έχουν ένα θέμα. Και βάλαμε ακόμα στη διάταξη, ότι δεν δικαιούνται επιδόματος και έρχεται η άποψη: Ναι, μεν, αλλά κατά το άρθρο 5 του Συντάγματος περί ισότητος και ισονομίας κλπ., εάν κάνουν κάποια αγωγή, θα τα πάρουν, λένε από το Υπουργείο Οικονομικών και έτσι είναι. Αν κάποιος κάνει αγωγή, θα έχω φύγει εγώ, θα έχουν φύγει άλλοι, προισ θα δικάσει τότε; Και θα πει και το Υπουργείο Οικονομικών, να, ο Γιαννόπουλος ο φερόμενος ως νομικός, καλός δικηγόρος. Δεν έχω μέχρι σήμερα ούτε μια διάταξη χάσει ως Υπουργός στο Συμβούλιο Επικρατείας και πέρασα είκοσι εφτά βασικούς νόμους. Από το Υπουργείο Εργασίας, το Υπουργείο Εμπορικής Ναυπλίας, από το Υπουργείο Συγκοινωνιών, πέρασαν νομοσχέδια φτιαγμένα από εμένα. Τα προσέχω τα συνταγματικά, τα δικονομικά, τα νομικά κλπ. και χάριν μιας εμπειρίας των δικηγορικών λειτουργιών, που ασκήσαμε και ας μου επιτραπέι να πω επιτυχώς, έχουμε αυτήν την πείρα.

Σε όλα τα άλλα, τα οποία θέσατε, απήντησα. Τι τα ξαναλέτε δηλαδή; "Εφυγε ο κ.Φλώρος. Για τον κ.Φλώρο τα έλεγες, κύριε Φούσα;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: "Όχι.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Ο κ. Φλώρος έχει κυκλοφορήσει δική μου θέση εδώ. Λέω, ότι αν πάρουμε τα βασικά όπως είναι στο μισθολόγιο, οι συντάξεις θα έχουν μικρή αύξηση. Κάτι πρέπει να γίνει, αλλά ο κ. Χριστοδούλακης έχει κάποιες απόψεις, τις οποίες διατυπώσει. "Όταν θα έθει το συνταξιοδοτικό, πάλι θα το κουβεντιάσουμε εμείς εδώ και επειδή θα είναι και των συνταξιούχων των δικαστών, θα φέρει και τη συνυπογραφή τη δική μου.

Ξέρετε πόσα νομοσχέδια φέρουν την υπογραφή του Υπουργού της Δικαιοσύνης; Πάρα πολλά. Όμως, δεν μπορώ εγώ να ελέγω σε οποιοδήποτε θέμα τη βασική πολιτική ενός συναδέλφου μου Υπουργού, πάνω σ' ένα θέμα, καίτοι διαφωνών.

Και θα μιλήσω, για το θέμα των επιταγών γενικά, μιας και το βάλατε.

Εμείς δεν αποποιηκοποιούμε το αδίκημα της ακάλυπτης επιταγής. Τι λέμε; Αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις, οι οποίες δεν εξετελέσθησαν είτε γιατί είναι ερήμην είτε γιατί το "κόψαν λάσπη" οι κατηγορούμενοι και μέσα από το δικαστήριο, μπορούν να θεραπευτούν ως ακολούθως: Να πληρώσουν. Δεν τους πιάνεις. Δεν τους κυνηγάς -γιατί δεν έχεις τη δύναμη να τους κυνηγήσεις- να τους πιάσεις και να τους βάλεις φυλακή, για να εκτιθεί η ποινή. Από εκεί και ύστερα, να μην πάρεις και το κράτος τα λεφτά; "Έτσι και εκείνοι διευκολύνονται, αλλά δεν έχουμε και θέσεις στις φυλακές. Γεμίσανεν από Αλβανούς. Σε πεντέμισι χιλιάδες κρατουμένους, οι δύο χιλιάδες διακόσιοι δέκα είναι Αλβανοί. Και οδηγούμεθα και στην Αλβανία. Να δούμε τι θα κάνουμε. Θα τους πάρουν, αν τους στείλουμε έξω, να τους φιλοξενήσουν εκεί; Διότι, πέραν του ότι απαιτείται μεγάλη δαπάνη για τη διατροφή τους, δεν έχουμε και χώρους. Οι φυλακές επαρκούσαν. Όταν έχεις τώρα επιπλέον δύο χιλιάδες διακόσιους ξένους, δεν τα βγάζεις πέρα.

Κύριε Πρόεδρε, εγώ δεν θα ασχοληθώ πάλι απόψε. Νομίζω ότι χρειαζόντουσαν αυτές οι διευκρινίσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Είπατε, κύριε Υπουργέ, ότι δεν θα δευτερολογήσετε, αλλά το χρόνο της δευτερολογίας τον πήρατε.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ: Επιτρέπετε μία ερώτηση να κάνω, κύριε Υπουργέ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Δεν έχετε το δικαίωμα, κύριε Καμμένε. Μπορείτε να υπαγορεύσετε την ερώτηση στον κ. Ζαφειρόπουλο και να την υποβάλει αυτός στον κύριο Υπουργό.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Αν το επιτρέπει ο κύριος Πρόεδρος, εγώ δεν έχω αντίρρηση.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ: Μια λέξη θα πω μόνο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ορίστε, έχετε το λόγο για ένα λεπτό.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΜΜΕΝΟΣ: Θέλω να πω, ότι οι επιτυχόντες μη προσληφθέντες στους διαγωνισμούς, εάν δεν υπάρχουν τα χρήματα, όπως είπε ο κύριος Υπουργός Οικονομικών, να προσληφθούν τώρα, να υπάρξει δέσμευση της Κυβέρνησης, ότι θα προσληφθούν κατά προτεραιότητα και εκτός διαγωνισμού, όταν θα εγκριθούν τα κονδύλια για τις προσλήψεις αυτών των θέσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ο κ. Ζαφειρόπουλος έχει το λόγο.

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, η Νέα Δημοκρατία δεν φοβήθηκε ποτέ την αλήθεια. Γι' αυτό είπαμε ευθύς, εξ αρχής, ότι αποσυνδέουμε τα πάντα από το μισθολόγιο των δικαστών και να ψηφιστεί επί της αρχής το νομοσχέδιο.

Δεύτερον, πράγματι κατά τη ρήμη του λόγου μου μίλησα για λαϊκισμό. Μα, ο λαϊκισμός δεν είναι από εδώ μέσα. Είναι απ' έξω. Είναι καλύτερα να έχουμε διαφάνεια εδώ μέσα, όπως λέει

το Σύνταγμα, για το πώς καθορίζονται οι αποδοχές των Βουλευτών, προιονταί το Ζ' ψήφισμα και όλα αυτά. Γιατί να κρυβόμαστε πίσω από το δάχτυλό μας;

"Όταν ακούγονται διάφορες φωνές, όπως "δεσμευθείτε, κύριε Υπουργέ", "κάντε το ένα ή το άλλο", ή "δεν δεχόμαστε", απαντώ. Το 1986 όταν η ψηφίστηκε ο ν. 1576, προιονταί ήταν Υπουργός Οικονομικών: Απαντώ εδώ στον κ. Τσαφούλια. Η ίδια διάταξη του άρθρου 7 περιλαμβάνοταν σ' εκείνον το νόμο και επαναλαμβάνεται και στο σημερινό. Επομένως, απομονώνεται το μισθολόγιο των δικαστών, είναι αυτοτέλες νομοσχέδιο και δεν έχει εξαρτήσεις.

Οι διατάξεις των νόμων υπάρχουν. Δεν μπορούμε να γινόμαστε βορδαρίστροι, οι οποίοι θέλουν να υποβαθμίσουν το Κοινοβούλιο. Και τη στηγμή κατά την οποία διαφημίζονται οποιαδήποτε άλλα πράγματα, στα Μαζικά Μέσα Ενημέρωσης επιχειρείται επίθεση και κατά των Βουλευτών. Αν το ανέχεσθε εσείς, κύριοι συνάδελφοι, εγώ δεν το ανέχομαι. Νομίζω, όμως, ότι κανείς δεν το ανέχεται. Ο καθένας δικαιούται εκείνα που δικαιούται. Και ο καθένας ασκεί ένα λειτούργημα, όπως τον επιτάσσει η πολιτεία, ο λαός και το Σύνταγμα. Και το Σύνταγμα καθορίζει ποιο είναι το λειτούργημα του Βουλευτή, ποιες είναι οι δαπάνες τους, κλπ.

Ειμεθότοι κόμμα, κύριε Υπουργέ, που καταθέσαμε στη Βουλή το "πόθεν έσχες", τόσο για τους Βουλευτές όσο και για τα κόμματα. Είχαμε αυτό το θάρρος και επιμένουμε, για να δούμε πώς καλύπτονται οι δαπάνες όλων μας, έτσι ώστε να στοματήσουν και κάποιες φωνές από εδώ που ακούστηκαν, αλλά και απ' έξω, οι οποίες κατά συστηματικό τρόπο βάλλουν κατά του κοινοβουλευτισμού. Η όλη προσπάθεια είναι να μπορέσουν να αποπροσανατολίσουν τον ελληνικό λαό σχετικά με το τι εστί δημοκρατία και τι κοινοβουλευτισμός. Τα υπόλοιπα τα αφήνω στην κρίση όλων μας.

"Ερχομαι τώρα στο θέμα του νομοσχεδίου. Ο κ. Μάνος έκανε την παρατήρηση, την οποία έκανε. Κατά την προσωπική μου απόψη, αυτό που είπε, λιγότεροι ή περισσότεροι Βουλευτές, δεν έχει καμία σημασία. Σημασία έχει ποιο έργο εκτελούν οι Βουλευτές και πώς το εκτελούν. Μάλιστα τις διατάξεις του κ. Μάνου οι μετέπειτα κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ δεν τις κατήργησαν. "Ηταν ορθές αναφορικά με τα πολεοδομικά για τους οικισμούς, κύριε Υπουργέ.

"Υστερα μιλάμε για το θέμα των συνταξιούχων δικηγόρων. Αποδεσμεύεται μια διάταξη, η οποία υπήρχε με το ν. 1090, όταν ήταν πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου ο κ. Γιαννόπουλος και Υπουργός ο μακαρίτης Γιώργος Σταμάτης. Πώς θα καθορίζεται η σύνταξη του δισυνταξιούχου δικηγόρου; Βάσει ποιάς διατάξεως θα καθορίζεται; Δεν συνδέθηκε με το μισθό των δικαστών το 80% του βασικού μισθού του εφέτη. Άλλα έπερπετ να υπάρχει μια αφετηρία εκκίνησης. Κάτι πρέπει να γίνει. "Όταν ο νοσοκόμος του ταμείου προνοίας έπαιρνε σύνταξη δικαστής χιλιάδες, ένας τέως πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου της Αθήνας έπαιρνε τριάντα έξι χιλιάδες σύνταξη. Αυτό για να δείτε την τεράστια αναλογία για την οποία υπήρχε. "Ημουν σύμβουλος τότε στο Δικηγορικό Σύλλογο και δώσαμε μάχη πάνω σ' αυτό. Να συνδέσουμε με κάτι, για το οποίο να έχουμε μια βάση εκκίνησης. Διότι τα λεφτά είναι δικά μας, είναι το Ταμείο Νομικών, είναι ιδρώτας και κόπος των δικηγόρων, δεν παίρνουμε από τον ελληνικό λαό λεφτά. Άλλες τάξεις παίρνουν λεφτά από τη μετατροπή των ποινών. Δεκάδες τάξεις παίρνουν λεφτά από τη μετατροπή των ποινών. Δεν παίρνει το Ταμείο Νομικών μόνο, παίρνουν και δεκαενέα ταμεία. Άλλες τάξεις συνταξιούχων.

Στο θέμα των συνταξιούχων δικαστών, πολύ σωστά παρετηρήθη, κύριε Πρόεδρε, ότι πρέπει ορισμένα επιδόματα να ενσωματωθούν στο μισθό, ώστε μεθαύριο, που θα φέρει -όπως είπε ο κ. Χριστοδούλακης- το συνταξιοδοτικό νομοσχέδιο, να ξέρουμε με τι βάση συζητάμε. Διαφάνεια θέλει η Βουλή, καθαρές κουβέντες, ειλικρίνεια. Γι' αυτό τα λέμε όλα αυτά τα πράγματα.

Τρίτον, για τους νέους, οι οποίοι έδωσαν εξετάσεις, έχουν Πετύχη ή δεν έχουν πετύχει; "Έχουν βαθμό που μπορούν να εισαχθούν στο Δικαστικό Σώμα ή δεν έχουν βαθμό να μπορούν

να εισαχθούν; Αυτό το θέμα να το ξεκαθαρίσουμε. Και είχε ξεκαθαριστεί. Αιφνιδίως, όμως, υπαναχωρεί η Κυβέρνηση. Λείπουν οι πιστώσεις; Παραιτούνται τα παιδιά, λένε, της αποζημιώσεως. Και πολύ σωστά μπορεί μεθαύριο να διεκδικήσουν όλα αυτά τα λεφτά; Μα, ποια λεφτά να διεκδικήσουν; Πολλοί απ' αυτούς, οι οποίοι έχουν δώσει εξετάσεις, ήταν συνεργάτες σε δικηγορικά γραφεία, ήταν δικηγόροι τραπεζών κλπ και όμως παραπτήθησαν για να έρθουν στο Δικαστικό Σώμα. Ποιος θα τους αποζημιώσει αυτούς; Αυτό θα δούμες ή και αυτό που και οι ίδιοι αποδέχονται; Δεν θέλουμε καμιά αποζημίωση να μας δώσετε, εμείς θα σπουδάσουμε μόνοι μας ως δικαστές. Και πολύ σωστά έφερε ο Υπουργός Δικαιοσύνης μια διάταξη που λέει, ότι θα είναι εικοσάμηνος η φοιτηση στη σχολή Δικαστών. Εγώ θα προσέθετα και κάτι άλλο. Να υπάρχουν και κάποια χρόνια δικηγορίας πριν δώσουν εξετάσεις για δικαστές. Είναι πολύ λεπτό το ζήτημα, είναι πολύ λεπτή η θέση αυτού, που λέγεται δικαστής. Δεν είναι ένα αξιοπρεπές επάγγελμα και ένας καλός μισθός. Είναι άλλη η λειτουργία της δικαιοσύνης.

Καμιά φορά ζέρετε τι συμβαίνει κύριε Πρόεδρε; Τα λέμε όλα αυτά, γιατί θέλουμε να θωρακίσουμε τη δικαιοσύνη. Σε ορισμένες αποφάσεις έχουν δίκιο συνάδελφοι επαρχών ίσως γι' αυτές, αλλά δεν φταίει το σύνολο της δικαιοσύνης, όπως είπα προηγουμένως, φταίνε τα μεμονωμένα πρόσωπα, που λένε, πάμε πάνω στους γέρους να λύσουμε τη διαφορά μας. Ζέρετε προιο θεωρούνται οι γέροι; Το εφετείο.

Θα πρέπει ο δικαστής να ζέρει, να έχει αυτόν τον αξιοπρεπή μισθό, να έχει το χρόνο να μορφώνεται, να διαβάζει να ενημερώνετε νομολογικά και όλα αυτά για να ανταποκριθεί στο καθήκον που τον επιτάσσει η πολιτεία. Και αυτήν τη συνείδηση την έχει, ευτυχώς, ακόμα το Δικαστικό Σώμα.

Και το τελευταίο, το θέμα της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης. Δεν είναι ένα θέμα απλώς και μόνο γιατί κατετέθη μια τροπολογία. Είναι ένα θέμα το οποίο υπάρχει και θα πρέπει ο Υπουργός Δικαιοσύνης να το αντιμετωπίσει σε επόμενο νομοσχέδιο ή αύριο στις τροπολογίες, να μπορέσουμε να του μιλήσουμε και να έχει αποκρυσταλλώσει απόψεις.

'Ένα πελώριο θέμα πάλι ανακύπτει, κύριε Πρόεδρε. Και αυτό είναι θέμα του Προεδρείου. Όταν καταθέτουν οι Υπουργοί την τελευταία μέρα τροπολογίες, θα πρέπει, νομίζω, να δίνεται άλλη μια μέρα, εκτός της αποφάσεως της Διασκέψεως των Προέδρων, η οποία παίρνει απόφαση με την προϋποθέση, ότι με εκείνες τις τροπολογίες που την ημέρα που παίρνεται η απόφαση υπάρχουν, με αυτές θα συζητηθεί το νομοσχέδιο σε μια, σε δυο ή σε τρεις συνεδριάσεις.

Εδώ, όμως, σήμερα κατετέθησαν τέσσερις τροπολογίες. Είναι ολόκληρα νομοσχέδια. Ιδιώς αυτή που αναφέρεται στο θέμα των υιοθεσιών και στο θέματων επιταγών κλπ. είναι σαν ένα ολόκληρο νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Δεν κατετέθησαν σήμερα.

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ: Νομίζω, λοιπόν, κύριε Υπουργέ, ότι πρέπει να το δούμε το θέμα, μήπως προσθέσουμε και τη συνεδρίαση της Πέμπτης, για να εξαντλήσουμε όλες τις τροπολογίες.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Εάν διαφωνείτε, να τις αποσύρω.

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ: Νομίζω, ότι δεν θα το κάνει αυτό ο Υπουργός Δικαιοσύνης ούτε ο Υφυπουργός Οικονομικών, να πουν "δεν δέχομαι καμία τροπολογία των Βουλευτών, συζητούμε τις δικές μας και πάμε να φύγουμε". Αυτό δεν είναι κοινοβουλευτικό έργο. Εκεί, κύριοι συνάδελφοι, πρέπει να έχουμε τη μεγάλη ευαισθησία, ώστε να μη μας λέει ο καθένας απέξω ό,τι θέλει. Γιατί γι' αυτό μας κατηγορούν. 'Ότι ερχόμαστε εδώ, φέρνει η Κυβέρνηση ένα νομοσχέδιο, λέμε τις απόψεις μας και στο τέλος, η Κυβέρνηση ψηφίζει εκείνα που θέλει και εμείς δεν μπορούμε να επιβληθούμε.

Ελάτε όλοι μαζί να δούμε πώς μπορούμε να εκπληρώσουμε την αποστολή μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ο κ. Απόστολος Σταύρου έχει το λόγο για δύο λεπτά.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, δεν αμφισβητούνται οι καλές προθέσεις του κυρίου Υπουργού της Δικαιοσύνης. Αμφισβητούνται οι προθέσεις, όμως, της Κυβερνήσεως.

Ο κύριος Υπουργός της Δικαιοσύνης εξέφρασε τη συμπάθειά του και την κατανόησή του για τα προβλήματα των συνταξιούχων δικαστικών και των δικηγόρων, για τους δικαστές της Στρατιωτικής Δικαιοσύνης για τους επιτυχόντες επιλαχόντες του 1995 και του 1996. Δεν δεσμεύτηκε, όμως, τι θα πράξει στη συνέχεια η Κυβέρνηση.

Εδώ τίθεται το ερώτημα: Ποιος, επιτέλους, συντονίζει αυτήν την Κυβέρνηση; Γιατί είναι σύνηθες το φαινόμενο των διαφωνιών. Είναι κανόνας, θα έλεγα, σ' αυτήν την Κυβέρνηση οι διαφωνίες μεταξύ των Υπουργών.

Και δεν επιτρέπεται, επειδή διαφωνεί ο κάθε Υπουργός των Οικονομικών, να αποσύρονται ρυθμίσεις, που ανταποκρίνονται στο κοινωνικό αίσθημα, στην κοινωνική δικαιοσύνη και ανταποκρίνονται στις πραγματικές προθέσεις του Υπουργού της Δικαιοσύνης.

Και, εν πάση περιπτώσει, ανακύπτει το ερώτημα: Ο Πρωθυπουργός σε αυτές τις περιπτώσεις τι πράττει; Θα σέρνονται άλιτα αυτά τα προβλήματα επειδή διαφωνούν μεταξύ τους οι Υπουργοί της Κυβέρνησης;

Κύριε Υπουργέ της Δικαιοσύνης...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Μη συνεχίζετε, κύριε Σταύρου. Αποσύρω την προσφορά προς τους επιλαχόντες, για να τελειώνουμε.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ: Τι αποσύρετε;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Δεν δέχομαι την τροπολογία περί επιλαχόντων. Ούτε να συζητήθει. Εσίς μπορείτε να τη συζητήσετε. Άλλα καθήστε να τη συζητήσετε αύριο με τη σειρά της. Εγώ δεν τη δέχομαι. Να τελεώσει αυτό το θέμα. Όταν γίνονται κουτσομπολιά εδώ μέσα δημοσίως, δεν τη δέχομαι.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ: Δεν θέλω να υπεισέρχομαι σε τέτοιες ακρότητες. Γνωρίζετε καλύτερον εμού, κύριε Υπουργέ, ότι οι Υπουργοί μπορεί να έχουν νομοθετική πρωτοβουλία, αλλά η Βουλή νομοθετεί, η Βουλή ψηφίζει.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Δεν νομοθετεί...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Σας παρακαλώ, κύριε Υπουργέ.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ: Τότε, να φέρετε την Κυβέρνηση να ψηφίσει χωρίς τους Βουλευτές, κύριε Υπουργέ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Κύριε Σταύρου, παρακαλώ να απευθύνεσθε στο Προεδρείο.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ: Νομίζω ότι υπάρχει ομοφυΐα όλων των πτερύγων της Βουλής γι' αυτά τα συγκεκριμένα θέματα. Είναι και αυτό ένα θέμα το οποίο βεβαίως πρέπει να το επιλύσετε, η Κυβέρνηση. Πάρτε θέση. Εκπροσωπείτε την Κυβέρνηση.

Τον Ευάγγελο Γιαννόπουλο τον γνωρίζουμε. Κατανοούμε τις προσπάθειες, που έχει καταβάλλει μέχρι σήμερα.

Σε αυτά τα θέματα, όμως, θα πρέπει η Κυβέρνηση να συνοικιστεί και να πάρει μία συγκεκριμένη απόφαση. Να αρθούν οι διαφωνίες και να δοθεί λύση σ' αυτό το δικαιότατο πρόβλημα, κύριε Υπουργέ.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, το λόγο παρακαλώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Κύριε Κόρακα, το χαρτί που μας έχετε φέρει, σας αναφέρει ως ειδικό αγορητή.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Τότε, ζητώ το λόγο επί προσωπικού, αφού δεν θέλετε αλλιώς να μου τον δώσετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ορίστε, εξηγείστε μας σε τι συνίσταται το προσωπικό θέμα.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Δεν μπορώ να κατανοήσω, κύριε Πρόεδρε, αυτό το μένος, το πάθος, με το οποίο επιμένει να επιτίθεται κάθε φορά ο σημερινός Υπουργός Δικαιοσύνης, οποιοδήποτε Υπουργείο και αν έχει, εναντίον του Κ.Κ.Ε. και προσωπικά εναντίον μου, όταν αποτολμούμε κάποια κριτική.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Δεν νομίζω, κύριε Κόρακα, ότι είναι προσωπικό θέμα.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Αυτό που είπα εγώ στη δευτερολογία

μου ήταν, πως όταν είσαι Υπουργός μίας κυβέρνησης, υπερασπίζεσαι την πολιτική της κυβέρνησης αυτής και την προωθείς. Και ανάλογα με την ικανότητα, με την οποία προωθείς αυτήν την πολιτική, σε κρατούν Υπουργό ή δεν σε κρατούν. Ή εάν διαφωνείς ριζικά με την πολιτική αυτή, παραιτείσαι.

Δεν ζήτησα να παραιτηθεί ο κύριος Υπουργός, γιατί έξρω πολύ καλά με πόσο πάθος και πόση ικανότητα υπερασπίζεται αυτήν την αντιλαϊκή πολιτική. Προς Θεού!. Ξέρουμε που βρισκόμαστε και ξέρουμε τι μας γίνεται.

Απλώς έκανα ένα συλλογισμό, κύριε Πρόεδρε, επειδή κάθε φορά εμφανίζονται ορισμένοι εδώ πέρα ως διαφωνούντες με μία πολιτική, που πρωθυΐν με ιδιαίτερο πάθος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Καλώς, κύριε Κόρακα.

Κηρύσσεται περαιωμένη η συζήτηση επί της αρχής του νομοσχεδίου του Υπουργείου Οικονομικών "Ειδικό μισθολόγιο δικαστικών λειτουργών, μισθολόγια κυρίου προσωπικού Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και ιατροδικαστών και άλλες διατάξεις".

Ερωτάται το Τμήμα: Γίνεται δεκτό το νομοσχέδιο επί της αρχής;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Συνεπώς, το νομοσχέδιο " Ειδικό μισθολόγιο δικαστικών λειτουργών,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

μισθολόγια κυρίου προσωπικού Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και ιατροδικαστών και άλλες διατάξεις" έγινε δεκτό επί της αρχής, ομοφώνως.

'Εχουν διανεμηθεί τα Πρακτικά της Τρίτης 1 Ιουλίου 1997, της Τετάρτης 2 Ιουλίου 1997, της Πέμπτης 3 Ιουλίου 1997 και της Παρασκευής 4 Ιουλίου 1997 και ερωτάται το Τμήμα εάν τα επικυρώνει.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Συνεπώς τα Πρακτικά της Τρίτης 1 Ιουλίου 1997, της Τετάρτης 2 Ιουλίου 1997, της Πέμπτης 3 Ιουλίου 1997 και της Παρασκευής 4 Ιουλίου 1997 επικυρώθηκαν.

Κύριοι συνάδελφοι, δέχεστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

Με τη συναίνεση του Τμήματος και ώρα 00.20' λύεται η συνεδρίαση για σήμερα ημέρα Τετάρτη 6 Αυγούστου 1997 και ώρα 10.00', με αντικείμενο εργασιών του Τμήματος νομοθετική εργασία: Συνέχιση της συζήτησης επί των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Οικονομικών "Ειδικό μισθολόγιο δικαστικών λειτουργών, μισθολόγια κυρίου προσωπικού Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και ιατροδικαστών και άλλες διατάξεις".

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ